

DAGBOEK,

GEMEENZAME BRIEVEN

E N

EENZAME OVERDENKINGEN,

V A N

L. C.

GESCHREEVEN DOOR WIJLEND JUFVROUW

CATHARINA ALLEGONDA VAN *LIER*,

AAN CABO DE GOEDE HOOP;

EN, OP HAAR VERZOEK, BIJ HAAR
LEVEN GEDAAN, UITGEGEEVEN
DOOR

JOANNES JACOBUS KICHERER,

PREDIKANT BIJ DE HERVORMDE KERKE
EN ZENDELING ONDER DE HEIDENEN
IN AFRIKA.

Te *U T R E C H T*,
BIJ WILLEM VAN YZERWORST,
Academie-Drukker.
M D C C C I V.

Uitgegeven naar Kerken - Order.

P. HUGENHOLTZ, Predikant te Utrecht,
Cl. Deputatus.
G. E. DE COCK, Predikant aan de Bilt,
Cl. Deputatus.
A. SIMONS, Predikant te Thamen aan
den Uithoorn, Cl. Deputatus.

Utrecht den
3 April 1804.

VOORBERICHT

VAN DEN

UITGEEVER

Bij de uitgave van dit Gefchrift van wijlend Mejufvrouw Catharina Allegonda van Lier, vinde ik mij verpligt G. L. U eenig bericht te geeven, zoo van eenige bijzonderheeden, Haar betreffende, als van de reedenen, die mij bewoogen hebben, om het zelve in druk uit te geeven.

Zij was gebooren den 17 Maart 1768 en had eenige jaaren, eene godvrugtige opvoeding genoten in Nederland; al vroeg had de Goddelijke genade Haar indrukken gegeeven van de iedelheid der waereld, van het gevaarlijke van den dienst der zonde, en de zaligheid van het leven in Gods gemeenfchap en liefde

dienst, welke echter wel eens afgebroken wierden of althands verflaauwden, ook door middel van tusſchen-komende afleidingen. Nog jong zijnde wierd zij, in den weg der Voorzienigheid, bewogen om naar Afrika te vertrekken, nevens eene van Haare geliefde Zusters, met Haaren waarden Broeder, den Wel Eerwaardigen Heer HELPERUS RITZEMA VAN LIER, die, tot Predikant der Hervormde Gemeente aan Cabo de Goede Hoop, beroepen wierd, waar Hij, met veele getrouwheid, tot opbouwing van die Gemeente en met uitgebreiden zegen, in den dienst van het zaligend Euangelie geärbeid heéft, eenigen tijd, doch te kort voor de Kerke van Afrika, waar in zijn vroegtijdige dood nog zeer betreurd wordt, terwijl zijne nagelaatene Schriften, bijzonder zijne *Verzameling van eenvoudige Leerreedenen*, in het jaar 1796, bij den Drukker deezes, uitgegeeven, door den wel Eerwaardigen Heer VAN DER LEEUW geliefden Leeraar te Hoorn, Haar tot troost en opwekking ſtrekken, en de gedachtenis van dien Geleerden en Godvrugtigen Man in zegening doen blijven.

In Afrika zich nu bevindende, had zij veele bewijzen dat de Heere zijn woord aan

Haar

Haar bevestigde „ Gij zult van mij niet „ vergeeten worden." Door het onderwijs en bewerking van zijnen Geest geleerd, om, door het geloof in Haaren Goddelijken Verlosser Jesus Christus, met Haar gansche hart, den dienst van God te kiezen, was zij daar mede ook geheel ingenomen, maakte veele vorderingen in Geloof en Godzaligheid, was in woord en wandel een opwekkend voorbeeld voor anderen; naauwlettend op Haar hart en weg, en, onder haare verzoekingen, beproevingen, strijd en kruiswegen, bekend met de genade en gemeenzamen omgang met God, leefde zij, veel al, gemoedigd en opgewekt en was eene eere van Christus, bij allen, die haar kenden; dan eindelijk bezweek zij onder lighaams zwakheid, en is, in een leevendig Geloof en met eene vertrouwende verwagting der Zaligheid, op Haaren God en Zaligmaker, in den Heere ontslapen op den 22 September 1801, in den ouderdom van drie en dertig jaaren en ruim zes maanden.

Zij had, gelijk meer andere Godvrugtigen, de nuttige gewoonte, om, van tijd tot tijd, in een dagboek aanteekeningen te maaken van Haare ontmoetingen, gemoeds bestaan en werkzaamheeden; eenige van dezelve,

gelijk ook van Haare Gemeenzame Brieven en Eenzame overdenkingen, vond zij goed byzonder in twee Boekdeeltjes op te fchrijven, oordeelende, daar zij zelve, uit het leezen van diergelijke gefchriften, veel zegen voor Haar hart ondervonden, en, onder dit Haar fchrijven, zelve heilzame opwekkinkingen van Haar gemoed ontvangen had, dat ook deeze aanteekeningen, voor anderen, eenig nut zouden kunnen hebben, wanneer zij door den druk gemeen gemaakt en van ieder geleezen konden worden; geen oogmerk, om daar mede zich zelve eenigzins boven anderen te verheffen, of wat groots te fchijnen, maar alleen het waar heil van haare mede-menfchen, mede-Christenen, kan dat voorbeeld van nedrigheid en ootmoed hebben onder het oog gehad; maar deeze wensch verwekte in Haar de begeerte, dat dit Haar gefchrift het licht mogte zien, gelijk zij, in Haare voorreede, ook te kennen geeft, dat zij, met bede tot God, om licht en zegen, die wensch in zich gevoelde opgewekt.

Zij had, ter uitvoering daar van, naar gefchikte geleegenheid ook uitgezien; doch die niet gevonden hebbende, heeft zij, kort voor Haar overlijden, het mij ter hand doen ftellen,

met

met bijvoeging van 't geen zij, met Haare zwakke hand, nog geschreeven had: „ *Het*
„ *is mijne ernstige begeerte dat deeze twee*
„ *Boekjes, na mijn' dood, zullen mogen wor-*
„ *den gedrukt, na alvoorens door eenen, dès*
„ *kundigen, te zijn gecorrigeerd, onder den*
„ *Titel* DAGBOEK, BRIEVEN EN EENZAME
„ OVERDENKINGEN VAN MEJUFVROUW L. C.
„ *Of het den Heere behagen mogt, door dit*
„ *gering middel, der blinden oogen te openen*
„ *en hun, die zien, in hun gezigt te ver-*
„ *sterken.*

En hoe zoude ik nu kunnen aarselen of na-laaten voldoening te geeven aan zulk eene begeerte? De godvrugtige Leezer zal zelf, bij het overdenken van veele bijzonderheeden, die Hij hier aantreft, met mij overtuigd zijn, dat dezelve zeer geschikt zijn, om, onder den zegen Gods, onderwijs, aanmoediging en opwekking mede te deelen aan Christenen, wier lust het is God, in hunne wegen, te kennen; Ik heb, daar en boven, in mijn verblijf in Afrika, waar heen ik, onder de genadige bestelling Gods, naar den wensch van mijn hart, en onder de overtuiging dat

ik van den Heere geroepen ben, gezonden was, om het Euangelie des zaligen Gods bekend te maaken en te verkondigen onder de Heidenen, en in mijn verkeer aan Cabo de Goede hoop, de ſchoonſte geleegenheid gehad, deeze Lieve Overleedene in Perſoon en in haare uitneemende Godzaligheid, van nabij te kennen, niet alleen met de hoogſte achting en geneegenheid, wegens de genade en het geloof, dat in Haar woonde en werkte, maar ook met banden van andere vereeniging, die wij hoopten door een Christelijk huwlijk voltrokken te zien, maar waar aan Zij mij, onder het hoog beſtel der Godlijke Voorzienigheid, voor 't welk ik zwijgen moet, tot mijne innige ſmarte, ontvallen is. Gij verwondert U dan niet G. L.! dat ik nu dadelijk deeze begeerte uitvoere, zoo dra als ik daar toe geleegenheid verkreegen hebbe, in mijne overkomst naar het Vaderland, ter nodige beſchikking van eenige zaaken; waar van ik met blijdſchap gezocht heb gebruik te maken, en zoo ver heb mogen voldoen, dat, met de hulp van mijn' zoo geliefden Vriend den Wel Eerwaardigen

gen Heer G. Masman geächt Leeraar in de Gemeente te Utrecht, die de correctie van het geschrift en de bezorging van den druk liefderijk heeft gelieven op zich te neemen, waar voor ik Z. W. E. W. mijn' hartelijken dank betuige, dit werkje van mijne geliefde Vriendinne nu het licht mag zien; en ik twijfele niet of het zal allen, die Haar gekend hebben, in Nederland en Afrika, waar zij om Haare Godvrugt en Character zoo zeer geliefd was, een aangenaam genoegen zijn, door het zelve, haare gedachtenis, in zeegening te houden. Die Waardige leeft nu boven het stof, bij Haaren Heer, waar strijd en droefenissen Haar niet meer treffen kunnen, in dat licht der Zaligheid, dat zij, zoo gelovig vertrouwend, heeft te gemoet gezien; hoe zoude het de stof van Haare zalige blijdschap vermeerderen, wanneer Haare biddende wensch, bij de uitgave van 't geen zij hier geschreeven heeft, vervuld worden, en het dienen moge tot opwekking van Godvrugtigen, tot uitlokking van anderen, dat der blinden oogen geopend en het gezigt der geene, die zien, versterkt moge worden.

den. Waartoe ik bidde dat God, om Christus wil, door zijnen Heiligen Geest zijnen rijken zeegen gebiede.

Ik heb wijders den Leezer niets meer te berichten, dan dat ik niet ondienſtig heb gedacht, er bij te voegen een en ander uittrekzel, uit brieven van Haar zelve en van eene liefhebbende Vriendinne, die Haar van nabij gekend heeft, welke ons aangename bewijzen geeven, zoo van Haar ſtandvastig geloof en godvrugt, ook in het laatst van Haar leven, als van Haar getroost en zalig heen gaan in de ruste, als eene vroome en oprechte, wier eind vreede was.

VOORREEDE.

Door eene levendige overtuiging van mijne duure verplichting, om alle mijne lighaams krachten en ziels vermogens te moeten toewijden aan Hem, die, door Schepping en Herſchepping, een dubbel recht op mij heeft, en, daar bij, in aanmerking nemende, hoe het den Heere zomtijds behaagt, door geringe middelen, groote wonderen uit te werken, vond ik mij, langs hoe meer, geneigd, om iets, van het geen ik, tot mijn eigen nut, van tijd tot tijd, aan het papier toevertrouwde, door den druk gemeen te maken; dan kwam mij dit, en dan weder iets anders het geſchikſte voor; doch, eindelijk, na ernſtige gebeden en zugtingen tot den Heere, om mij, in deezen, te leeren zijn welbehagen te doen, bepaalde zich mijne keuze tot een gedeelte van mijn Dagboek, Eenzame Overdenkingen, en eenige Brieven; de Brieven

ven kunnen gevoeglijk, als een vervolg van het Dagboek, worden aangemerkt: om datze twee Jaaren laater geschreven zijn, en juist ook uitdrukken de werkzaamheeden, die in mijne Ziele plaats hadden, op die dagen, waar' op ik dezelve schreef. — Voor het overige, beveel ik dit Werkje aan Hem, die alleen de magt heeft, om het voor duizenden, naar mijn' hartelijken wensch en geduurige bede, een reuk des levens, ten leven, te doen zijn; — en, daar ik bekwaam gemaakt wierd, den Heere te kennen in deeze mijne wegen, vertrouw ik ook, dat mijne paden zullen regt gemaakt worden. — Hij is toch de Hoorder des gebeds, de getrouwe Vervuller van alle zijne beloften. Intusschen is het de taal mijner Ziele: Heere! ik geeve het U, in Uwe hand! doe er mede, zoo als goed is in Uwe oogen! niet mijne maar Uwe wille geschiede.

DAG.

DAGBOEK.

Onlangs een Engelsch werkje, door den Heer NEWTON *uitgegeven, lezende, waarin eenige uittrekſels, uit een dagverhaal van eene Godvreezende Jufvrouw, wierden gevonden, behaagde het den Heere dit zo aan mijn gemoed te zeegenen, dat ik, onder opzien naar Hem, die in alles mijn helper zijn moet, beſloot, dit voorbeeld tot mijn' eigen' nuttigheid naar te volgen; en, indien het des Heeren wille mogte zijn, ook tot nut van anderen. Zo mijne wensch gelukt, en mijn oogmerk voldaan wordt, zal ik, hier door, oplettender op mij zelve zijn, meer mij zelve leeren kennen, meer overtuigd worden van de boosheid en arglistigheid van mijn hart, de kragt der zonde, de listen van mijne Vijanden, en van de Algenoegzaamheid, bereidwilligheid en trouwe mijnes Goddelijken Verlosſers. . . . Zegen Gij hier toe mijne pogingen O mijn Heer! en mijn God! Uwe kragt worde volbragt in mijne zwakheid; Uwe Genade zij mij genoeg!*

DAGBOEK.

Zondag den . . . . .

Dezen morgen genoot ik veele onverdiende geestelijke voorrechten: ſchoon ik, door een kleine onpasſelijkheid, niet naar Gods huis kon gaan met de menigte, mogt ik echter Gods bijzondere tegenwoordigheid aan mijne Ziele ondervinden; de bewustheid van mijn aandeel aan Jeſus, aan dien Jeſus, die, om de voornaamſte der Zondaren zalig te maken, zich vernederd heeft tot den dood, ja, tot den dood des kruices, verwekte in mij zulk eene vreugde, als ik nooit, onder het genot van zinnelijke genoegens, geſmaakt hebbe. Ja waarlijk, ik wierd verzadigd met het goede van Gods huis en gedrenkt uit de beeken zijner wellusten: ik ondervond de kragt van Jeſus bloed, dat van alle zonden reinigt. De Satan, daar hij geen Schaap uit de hand des Almagtigen Vaders kan rukken, tragt echter, door zijne invloeden, die God hem, om wijze redenen, voor een tijd, toelaat, telkens onzen vreede te ſtoren; en ons het pad des levens

zoo moeilijk te maken als mogelijk is: dit ondervond ook mijne Ziele: er kwam de gedachte in mij op met ontzetting: wie weet of uwe hoop geen ijdelheid, en uwe troost geen bedrog is; maar, mijn vijand vond geen grote ſtoffe om te juichen; ik wierd opgewekt om te bidden, en ondervond de vervulling dezer belofte: die bidt, die ontfangt: het geloof wierd mij vermeerderd, en ik mogt op deze wijze den vriend mijner ziele aanſpreeken: ik hebbe, door uwe genade, mij zelve leeren kennen bij aanvang, als eene geheel ſchuldige, doode doemwaardige zondares, melaatsch van top tot teen, onbekwaam tot eenig goed, en geneigd tot alle kwaad, verſlaaft aan den Satan, ja, eene getrouwe onderdaan van zijn rampzalig rijk. — Eenigzins hebbe ik leeren inzien, de uitgebreidheid, heiligheid en voortreflijkheid der Goddelijke wet. Gods ſtrenge Regtvaardigheid en vlekkeloofe Heiligheid, waar door Hij te rein van oogen is, om het kwaad te kunnen aanſchouwen; — ik hebbe leeren kennen dien uitnemenden verlosſings weg, waar in al mijn lust is, dien voortreffelijken weg ter redding van Zondaren, door des Vaders oneindige ontferming en wijsheid uitgedacht, en door U mijn dierbaare Heiland! uitgevoerd en daar geſteld. Zie hier mijne verkregene kundigheden. Heere! Gij weet het, die alles weet. Maar, zijn dit nu vrugten van mijn eigen akker? hebbe ik aan mij zelve te danken, deze verlichting en werkzaamheden, die in mijne denkenswijze zulk eene verandering heeft te wegegebragt? O Neen! aan U alleen, verheven Za-

ligmaker! die verhoogd zijt, om zondaren de bekeering ten leven te geven, die alleen magtig zijt der blinden oogen te öpenen en de dooden levendig te maken; van Nature toch was ik dood in zonden en misdaden, blind, ongevoelig en zorgeloos: maar Gij Heere! Ja gij zelf hebt mij levendig gemaakt; de oogen geöpend, de zondige vijandfchap verbroken, mij bekwaam gemaakt om tot U te komen, en ik ben niet uitgeworpen; maar hebbe ontvangen, boven bidden en verwagten. — En, gadeloos geluk! die Gij lief hebt, hebt Gij lief tot den einde toe. Mijn voorrecht is dan onwankelbaar; ja, ik ben de Uwe Heere Jefus, gekogt door Uw eigen bloed, volkomen gerechtvaardigd, voor den Opperften Rigter! in U volmaakt, Uw God, is mijn God! en Uw Vader mijn Vader! och! dat ik enkele denkbaarheid, aanbidding, liefde en verwondering zijn mogt. Heere! Gij weet het: ik kan niets uit mij zelve; volbreng dan Uwe kragt in mijne zwakheid; maak dat ik eenigzins, beändwoorde aan Uwe onuitfpreekelijke liefde, aan mijne uitfteekende voorrechten, en duure verpligting.

Tegen den middag ontrustte en bekommerde ik mij over veele dingen; dingen, die, wel befchouwd, geen ogenblik mijne aandacht waardig waren; doch de Heere ontfermde zich mijner; ik wierd bekwaam gemaakt om op de belofte, „ werp „ al uwe bekommernisfen op den Heere! Hij zal „ het wel maken" te pleiten, en mijn vreede wierd fchielijk herfteld. Na den eeten was ik niet zoo opgewekt als in den morgen, echter, genoot

noot ik ook veele geestelijke weldaden; onder het lezen van de brieven aan WESLEY door mijn' geliefden-schrijver HERVEY geschreven, wierd ik inzonderheid werkzaam gemaakt met dezen text, „ Ik zal een eeuwig verbond met hun maken, dat „ ik van achter hun niet zal afwijken, op dat ik „ hun wel doe, en ik zal mijne vreeze in hun har- „ te geven, op dat ze van mij niet afwijken"; ik vond mij gedrongen, door de werking des Geestes, uitt roepen; in dit verbond is al mijn lust; daar in is al mijn Heil! Heere! Heere! doe alzo, mij geschiede naar uw woord! — Tegen den avond was mijn hart meer dodig en aardschgezind; zo dat ik moest zugten, bezwaard zijnde; en waarlijk, het is te verwonderen dat het niet altijd zoo met mij gesteld is: o! hoe kragtig is het bloed van Jesus! hoe onuitspreekelijk zijn geduld en langmoedigheid! hoe onbeweeglijk zijne trouw! door Genade alleen, ben ik nog die ik ben. Eene verneedering mijn hoogmoedig hart, zo als ik mij verbeelde, aangedaan, maakte mij geheel beroerd; ik wierd ontwaar een flaauwe schets van die verdorvenheid die in mij woont: ik zeg, een flaauwe schets, om dat het mijn' magtigen Koning behaagde deze storm schielijk tot bedaaren te brengen; door mijne geneegenheden op Hem te bepalen, en mij brandende te maken in liefde tot Hem, wetende dat Hij mij had lief gehad en zijn leven voor mij had overgegeven. Onder de avond huis-oefening was ik niet zeer opgewekt; onder het gebed zwierven mijne gedachten tot aan de einden der aarde: en dit gebeurt ook

maar al te dikwerf onder het lezen van Gods woord. — Heere! zie mij aan in den Zoon uwer liefde, delg alle mijne zonden, bedreven met gedachten, woorden en daden, uit, in dat bloed uws Zoons, dat van alle zonden reinigt; bewaar mij en de mijnen in deze nacht. Amen.

Maandag den . . . . .

Ik was heden, meer dan gewoonlijk, gedompeld in aardſche zorgen en bezigheden, veele voorvallen deeden mij de wreeveligheid van mijn hart kennen: het zondig eigen kreeg dikwerf de overhand; eenige oogenblikken echter, had ik tijd om bedaard te denken; ik dacht, hoe nietig is toch al het ondermaanſche; hoe gelukkig is het lot van hun, die Jeſus dienen, lieven en loven, zonder ſtoring. Heere! bad ik, maak mij bekwaam tot mijne pligten; tot de geringſte bezigheid van dit leven hebbe ik uwe hulpe nodig; leer mij te wandelen, zo als Jeſus gewandeld heeft! — dat ik mij betoone in alles een getrouw onderdaan van zijn rijk te zijn, en geen menſchen behager; zijt Gij het deel mijner erve, om uwes Zoons wille, en alles zal wel zijn, wat hier ook gebeure. Tegen den avond mogt ik vuurig bidden: en ondervond, hier onder, de uitnemende liefde mijns Hemelſchen Bruidegoms, Hij kuste mij met de kusſen zijns monds: ik zwoer Hem

op

op nieuw hulde, en betuigde hartelijk, alles wat aan Hem was, gansch begeerlijk te vinden. In het overige van den avond kon ik mijne geliefde bezigheid, om te lezen, niet uitoefenen; hier over was ik te onvreden; te meer, daar ik ook telkens in mijne overdenkingen geſtoord wierd. — Doch ik wierd ras beſchaamd en bedroevd, over deſe handelwijze; en zocht verzoening in het bloed van Jeſus. — Heere! maak mij verder bekwaam, om uwe wegen, die altoos heilig en goed zijn, te aanbidden.

Dingsdag den . . . . .

Op dezen dag vond ik veel ſtoffe om te klagen en uitteroepen: Ach! ik ellendig mensch! wie zal mij verlosſen van het Lighaam dezes doods! maar al te veel was mijne Ziele gehegt aan het aardſche; de dingen dezes tijds maakten meer indruk op mijn gemoed, dan die der Eeuwigheid: doch, de zonde is mij een last, een ondraagelijke last; ik was met mij zelve zeer te onvreeden; ik ſmeekte Hem, die mij alleen kan helpen, om bijſtand, en ik ondervond ook weder de vervulling dezer belofte: „ Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen! „ maar mijne goedertierenheid zal van U niet wij- „ ken in der Eeuwigheid." O! mijn ontfermer! mijn getrouwe Zaligmaker"! doe mij maar wandelen,

zo als gij gewandeld hebt! — Tegen den avond ontving ik een' ruimen zegen, onder het lezen; in de werken van HERVEY; ik wierd daar onder verlevendigd, om te ſtaren op de volmaakte gerechtigheid mijnes Middelaars; als den eenigen grond van mijn vertrouwen; op deze rotsſteen durvde ik alleen het Huis mijner Zaligheid bouwen, en, daar ik mij levendig mogt herinneren de beloften Gods, gedaan aan alle, die op Hem vertrouwen, wierd ik vervuld met eene onbeſchrijvelijke blijdſchap. —

Woensdag den . . . . .

In mijne bijzondere morgenoefening, ontving ik een' ruimen zegen; het woord wierd mij geöpend: ik ondervond het te zijn een lampe voor mijn' voet, en een licht op mijn pad. Ja een kragt Gods tot Zaligheid; ik kon vuurig bidden; en riep met Petrus volmondig uit; Heere! gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U lief hebbe! doch, zulke zalige oogenblikken duuren bij mij zelden lang: ſchielijk, dikwijls, brengen aardſche bezigheden hinderpalen in den weg; en roepen ons van den Berg af; daar wij wel gaarne tabernakelen zouden willen bouwen. Maar in deze beſtelling blinkt ook Gods wysheid en goedheid door, immers, de dood, die anders zo verſchrikkelijk is voor

voor de Natuur, wordt hier door mij begeerlijk; hier door wordt de zonde meer ondraaglijk, en onze Groote Verlosser meer beminnelijk en dierbaar. — Na het eeten viel er iets voor, waar door mijn hoogmoedig hart zich beledigd vond: ik besloot hier op uit te gaan, en schoon ik niet dansste, speelde of mij met andere ijdele tijdkorting ophield, bragt ik echter mijn avond nutteloos door. — Ik beklaagde van achteren zeer mijne onbedachtzaamheid, en wenschte wel wat meerder zagtmoedigheid van mijnen Groten Leeraar geleerd te hebben; een andere zonde, waar tegen ik gisteren nog zulk een ernstig voornemen genomen had, bedreev ik nu weder, op zulke eene wijze, als of ik er nooit eenig kwaad in gezien hadde. — Heere! zet een wagt voor mijne lippen; en behoed de deure van mijnen mond! doe over alle mijne zonden verzoening in U bloed!

Donderdag den . . . . .

Na mijne bijzondere Godsdienstoefening, wierd ik zeer beledigd over iets, waar door ik dacht mijn pligt te betragten, en teffens genoegen te zullen geven; ik mogt zwijgen; en, daar ik volkomen van mijne onschuld overtuigd was, vertrouwde ik op den Heere, dat die voor de uitkomst zorgen zoude; ik had echter veel te strij-

den met mijn hoogmoedig hart, dat zich zo gaarne enigzins wilde wreken; maar ik bad ernftig bekwaam gemaakt te mogen worden, om verongelijking in naarvolging van mijn' Grooten Meester te kunnen verdragen: ik wierd bepaald bij mijn eigen fchuld, bij mijne driften in andere gevallen, en bij onzer aller verdorvenheid van Nature; ik dacht, indien de Heere eens wilde wraake nemen over alle de beledigingen, door mij, Hem, ieder oogenblik aangedaan, wat zou dan mijn lot zijn? zoude ik dan geen penningsken willen kwijtfchelden, daar mij tien duizend talenten zijn kwijtgefcholden? — ik nam dan voor, onder opzien naar 's Heeren hulpe, mij zoo te gedragen, als of ik niet beledigd was, fchoon niet zonder zwaren ftrijd met een verdorven vleesch en bloed; en deze handelwijze maakte zulk een indruk op den perfoon die mij beledigd hadde, dat er eene oogenblikkelijke verandering kwam, en mij veele blijken van berouw getoond wierden. O! hoe zalig is het Gods geboden te onderhouden! daar in is waarlijk groote loon: en daar bij, welk een voorrecht! dat wij dit niet in eigen kragt behoeven te verrigten, dan toch zouden wij telkens befchaamd uitkomen; maar wij hebben eenen magtigen Helper! die, het geen voor ons onmogelijk is, mogelijk kan maken: Och! wierd ik meer bekwaam gemaakt eigen zin en wil te verlochenen; getrouw te zijn in mijn pligt, en fteeds gedachtig, dat ik van geen mensch, maar van den Heere afhange.

Vrijdag den . . . . . .

Op dezen dag waren mijne gedachten zeer verſtrooid, zo onder mijne Godsdienſtige oefeningen, als onder mijne tijdelijke bezigheden: mijne denkenskragt omtrend aardſche voorwerpen was vuurig en levendig, mijne verbeelding was werkzaam omtrend een reeks van gebeurtenisſen, die waarſchijnlijk nooit gebeuren zullen zo, als of dezelve dadelijk aanwezig waren; maar wilde ik tot geestelijke dingen mijne aandacht bepalen, dan wierden, telkens, mijne pogingen te leur geſteld: O! hoe wrang ſmaken de vrugten der zonde! was zij niet ingeſlopen, dan zoude ik geen aardſche maar Hemelſche dingen 't meest bedenken. O! dierbaare Immanuël! die geopenbaard zijt om de werken des duivels te verbreken, verbreek in mij de kragt der zonde; laatze niet meer over mij heerſchen, toon dat gij voor mij ten goede leeft in den Hemel. — Tegen den Avond wierd ik opgewekt tot bidden, lezen en overdenken; ik legde mij als eene arme blinde en naakte, die alles dings gebrek heeft, aan Jeſus voeten neder, pleitende op zijne Algenoegzaamheid, om mijne noden te kunnen vervullen. — Kort hier na murmureerde mijn hart over eenige beſtellingen der Goddelijke voorzienigheid, die onäangenaam waren voor vleesch en bloed; maar het wierd mij uit

uit genade geschonken, daar mede te mogen vlugten tot mijn' volmaakten Borg en Zaligmaker, om verberging te zoeken, onder de schaduwe zijner vleugelen; en weldra was mijne gemoedsgesteldheid veranderd. Hoe gelukkig zoude het voor mij zijn steeds te bezeffen dat de Heere regeert; dat menschen uitvoerers zijn van zijnen raad, en dat alle zijne beschikkingen, omtrend mij, wijs en goed zijn. — In de Avond oefening was ik vadzig en dodig, en verstrooid van gedachten. O! Heere! treed niet in 't gerigte met Uwe dienstmaagd! mijne beste werken zijn als een wegwerpelijk kleed: de eenige grond van mijn vertrouwen, de eenige bron van mijne troost, is de volmaakte gerechtigheid van mijnen Goddelijken Middelaar!

Saturdag den . . . . .

Van daag wierd ik gevoelig overtuigd dat het geluk van hun, die den Heere tot hun deel hebben, gadeloos is: doch, de grootheid der zaake kwam mij zo verbazend voor, dat ik het niet zoude hebben durven geloven, was niet ongeloov de grootste zonde; maar, op grond van Gods woord, noeme ik al dit onbegrepen heil het mijne; er is ook, mij ten goede, een oneindige prijs voor betaald. De aangeboorene scheiding, door de zonde veroorzaakt, tusschen God en mijne ziele, weggenomen

zijn-

zijnde, kan het niet anders zijn, of die God, die enkel liefde is, moet mij liefhebben en weldoen om zijns zoons wil. — Heere! leer mij toch, meer en meer, het lijden van dezen tijd als niets te achten bij het uitnemend eeuwig gewigt van Heerlijkheid, voor mij bereid! — Het overige van den dag was ik dor en aardschgezind; mijn verdorven hart hunkerde naar de Vleeschpotten van Egijpten, hoe rechtmatig zoude mijn Goddelijke Meester over mij klagende mogen uitroepen: hoe lange zal ik U nog verdragen! maar, geloofd zij zijn naam, ik weet dat Hij mij verdragen zal, zo lang ik adem zal halen, en in de uure des doods zal Hij mij zijn beeld volkomen gelijkvormig maken, dan zal ik niet meer zondigen. — O! gadeloos geluk! hoe groot is het goed, dat gij voor mij hebt weggelegd, Heere! loof den Heere mijne ziele, en al wat in mij is prijze zijnen naam!

Zondag den . . . . . .

Hoe dodig en aardschgezind was mijn hart op dezen dag; veele voorrechten genoot ik naar ziel en lighaam beide: maar, in plaats van dankbaar te zijn, bedroefde ik mijn grooten weldoener, in plaats van Sabbath te houden, volgens mijne duure verpligting en voorrecht, leefde ik naar het goeddunken van mijn verdorven hart, volbrengende de wille des vlee-

vleesches en der gedachten, Maar, ik vond geen vrede in mijne ziele; hoe bitter was het mij dus tegen den Heere te hebben gezondigd! O! dat schaamte mijn aangezigt bedekke, en een vloed van tranen van mijn berouw getuige; doch ik heb geen reden om moedeloos te zijn; Jesus leeft! het is zijn gelievd werk, zondaren, hun schuld te doen kennen, belijden en ze hun te vergeven: en hier door wordt de glans zijner ontferming grotelijks opgeluisterd. Genees dan mijne afkeerigheid Heere mijn Verlosser! doe mij meer waken met gebeden en dankzegging, leer mij meer den Satan wederstaan, op dat hij van mij vliede. — Dus werkzaam zijnde, ondervond ik ook wederom op nieuw de vergevende liefde des Vaders, de kragt van Jesus bloed, en de vertroostende invloeden des Geestes.

Maandag den . . . . .

Onder mijne tijdelijke bezigheden gingen mijne genegenheden steeds uit tot Hem, die mijne ziele lief heeft; ik betuigde mijnen Koning, dat ik zijnen dienst een zaligen dienst vond; zijn juk zeer zagt en zijn last zeer ligt. Maar mijn hart was toch den ganschen dag dus niet gesteld; ik ondervond ook levendig een vleesch in mij, dat strijd voerde tegen den geest. Maar ik weet dat dit met mij, door de zonde, die in mij woont, zo zijn moet, en dat is overeen-

eenkomſtig de wijsheid en goedheid Gods; het leven eens Christens is toch een ſtrijd op aarde; maar geen nood: de overwinning is zeker; aan het eind der loopbaan hangt de heerlijke en onverwelkbaare kroon, die al het leed van den ſtrijd hier op aarde geleeden, in een oogenblik zal vergoeden.

Dingsdag den . . . . .

Bij het ontwaken was ik zeer traag en vadzig, ik kon niet bedaard denken en niet bidden, als met zeer verſtrooide gedachten; ik nam den Bijbel op, ſchoon ik ook tot het lezen weinig lust had; ik las over het lijden van Jeſus! en nu wierd mijne ziele levendig, ik leerde de zonde in haare rechte gedaante kennen, ik zag levendig in, hoe noodzakelijk het was dat mijn Borg dus moest lijden, zoude ik immer behouden worden; ik bezefte klaar dat, zo er maar een enkel penningsken voor mijne rekening was over gebleven, ik eeuwig zoude hebben moeten omkomen; maar nu is alles volbragt! Jeſus heeft den vollen beker, tot den laatſten droppel toe, ledig gedronken; zoude ik dan niet juichen, en mij verheugen in den God mijn' Zaligmaker! o! ja! alle mijne ſchulden zijn verëffend in Gethzemane en op Golgotha! alle mijne zonden vergeven! o! Wonderbaare lief-

liefde, die de kennisfe te boven gaat! — Onuitputbaere troostbron voor een doemwaardig Zondaar! Tegen den avond moest ik weder, bij treurige ondervinding, leeren dat het kwade mij bij ligt, als ik het goede doen wil; gelukkig is het dat mijn Verbonds-God onveranderlijk is; Hij wordt des ontfermens niet moede; mijn Voorfpraak bij den Vader leeft!

Woensdag den . . . . .

Mijne bijzondere Godsdienst-oefeningen in het morgenuur wierden gezeegend; veele beftellingen der Goddelijke Voorzienigheid liepen op dezen dag in tegen mijn verdorven vleesch en bloed, maar, ik wierd bekwaam gemaakt om te bidden, om getrouw te mogen zijn in het uitvoeren van mijne pligten, en aan den Heere de uitkomst over te laten. Onder het lezen van Godvruchtige boeken ontving ik eenen ruimen zegen; dit voedzel was voor mij, zoeter dan Honig en Honigzeem; ik ftaarde op de volkomene gerechtigheid van mijnen Goddelijken Borg, en durfde ze de mijne noemen, ik geloofde, op grond van Gods Woord, dat ik, hier mede bekleed, eens volkomen in Gods gerichte zoude kunnen beftaan. Triumpheerende riep ik uit, er is geene verdoemenis meer voor de geene, die in Jefus Chris-

tus

tus zijn, veele ftoffe vond ik echter tot klagen over de verdorvenheid van mijn hart: Heere! maak gij het Carmoifijne fneeuw wit, en het fcharlaken roode, als witte wolle; Uwe liefde is toch oneindig, en Uwe magt daar aan gelijk.

Donderdag den . . . . . .

Door tijdelijke en niet zeer gewigtige bezigheeden wierd ik verhinderd mijne bijzondere morgenoefeningen te verrigten, en dit brengt mij altijd nadeel aan; veele zorgen en bekommernisfen koesterde ik geftadig, niet alleen omtrend mijn eigene belangen, maar ook over die van anderen. — O! hoe gelukkig zal die tijd zijn, wanneer wij eens ontdaan zullen zijn van al het aardfche beflommer; van een lighaam der zonde en des doods; dan zullen wij alleen werkzaam zijn; omtrend zulke dingen, die waarlijk onze aandacht verdienen. Eene mijner Vriendinnen wierd, zonder grond, zeer verongelijkt, door iemand, op wier vriendfchap zij hooge prijs ftelde en welke zij veelligt eene al te groote liefde toedroeg; doch hoe zeer dit haar bedroefde, vertrouw ik echter, dat het haar van achteren zal voordeel geven; althans ik trok daar uit eene groote nuttigheid; ik zag daar in eene liefderijke kastijding haares Hemelfchen Vaders, die jalours is over zijn Volk; en

het hart volstrekt voor zich alleen begeert; aan den anderen kant leerde het mij niet te veel prijs te stellen op menschelijke vriendschap, die zo schielijk kan gebroken worden, en welke ons toch nimmer volkomen zal kunnen vergenoegen. Geloofd zij Uw naam, goedertieren Vader! ik wierd gespaard, en andere gestraft, om mij te leeren: geef dat ik aan uwe genaderijke oogmerken beändwoorde. — In het avond uur vond ik veele stoffe tot dankzegging; zaken, die mij des morgens onoverkomelijk waren voorgekomen, bleeken mij nu van achteren geen oogenblik mijn aandacht waardig geweest te zijn. Och! dat ik mij nimmer weer zo bekommerde over veele dingen, maar alleen over dat eene ding, dat nodig is: dan helaas! schoon ik weet dat al het ondermaansche ijdelheid is, toon ik echter, maar al te dikwerf, het ligtste zwaarder te schatten, dan dingen van een eeuwig aanbelang. Leer mij, groote Leeraar! ware wijsheid, leid mij op den rechten en eeuwigen weg.

Maandag den . . . . .

In dezen morgen was ik, over 't algemeen, steeds werkzaam omtrend geestelijke dingen, een meer levendig inzien in Jesus volkomene bereidwilligheid om mij te willen, en onbepaalde magt

om

om mij te kunnen helpen, veroorzaakte mij eene blijdſchap, die ik niet beſchrijven kan: mijnen gansch ellendigen toeſtand zie ik nu wel zo levendig als te vooren, maar nu weet ik beter, dan voorheen, dat men niet te ellendig voor Jeſus zijn kan, — dat zulke voorwerpen als, ik ben, het meeste zullen ſtrekken ter verheerlijking van zijne oneindige liefde en verbazend alvermogen: zo dat ik, ter mijne bemoediging, eens hartelijk zinge: „ 'k zet bergen van zonden, in zeeën van genaê." — Na den eeten was ik, onder de uitſpanningen, die ik met eenige vrienden nam, ſteeds werkzaam omtrend wezenlijke dingen; inzonderheid wierd mijne aandacht bepaald, op de onbeſchrijfelijke dwaze en alleruitzinnigſte handelwijze van den verdorvenen mensch; in dit leven acht hij het de moeite wel waardig, eenige maanden lang, kommer, zorg, verdriet, en alles, wat anders onaangenaam is, doorteſtaan; wanneer Hij voor uit ziet; dat Hem dit, eenige jaaren, kan gelukkig maken, daar Hij echter niet weet, of Hij wel immer deze jaaren bereiken zal. — Juist wanneer de tijd van onlust ten einde is, en hij nu de vrugten van zijnen arbeid denkt in te zamelen, konde Hem ook ligtelijk worden toegeroepen; „ Gij dwaas! in dezen nacht zal men uwe „ ziele van u eiſchen"! Waarom toch niet voorzigtiger en zekerer gehandeld? waarom, niet aangenomen (vervuld met zulk een zugt om gelukkig te zijn) dat onuitſpreeklijk heil, dat ons om niet wordt geſchonken? en, geſteld al eens, dat

 wij.

wij, in dit leven, hierom veele rampen en ongemakken moesten uitſtaan, zoude dit dan nog in aanmerking komen, bij een geluk van eeuwigen duur? dus peinsde ik ſtilletjes en ongemerkt, terwijl mijne vrienden met ſpreeken zich onder elkanderen diverteerden; ik verhiev teffens mijne zugten Hemelwaards, om ware wijsheid deelagtig te worden, levendig overtuigd zijnde van mijne dwaasheid.

Dingsdag den . . . . .

In den morgen ondervond ik weder iets van die wrevelige en onvergenoegde gemoedsgeſteldheid, die zo onbetaamelijk is voor allen, maar bijzonder voor een Christen, doch de Heere deed mij, bij 's Geestes licht inzien, de verfoeijlijkheid van deze zonde, zo dat ik niet rustede, voor dat ik de kragt van Jeſus kruis, ter verbreeking van dit kwaad, had ondervonden; en, eer het nog middag was, wierden mijne gebeden in zo verre verhoord, dat ik mijne pligten, die van mij geëischt wierden, weder zo blijmoedig waarnam, als te vooren. Tegen den avond las ik over het lijden van Jeſus! ach! dat ik daaronder meer gelovig mogt werkzaam zijn, meer mogt betonen, in alles, een bitter vijand te zijn van de oorzaken dezer ſmarten: o! verſchrikkelijke zonde! hoe vrees-

vreeslijk zijn uwe gevolgen! en echter waant de mensch, zo lang Hij in zijnen natuurstaad is, zich onder uwe heerschappije te moeten begeven om gelukkig en vergenoegd te zijn. Magtige Zaligmaker verbreek, door uw gebroken lighaam en vergoten bloed, de kragt der zonde, het beeld des Satans meer in mij!

,, Och zondigd' ik nimmer?
,, Die tijd zal eens komen; Gods Vaderlijke oogen
,, Bemoedigen mij:
,, Die tijd zal eens komen, al ben ik nog zondig,
,, Och zondigd' ik nooit!"

Zondag den . , . . .

Door huisselijke omstandigheden wierd ik dezen morgen verhinderd om op te gaan met de gemeente, echter ondervond ik Gods nabijheid aan mijne ziele, onder mijne bijzondere oefeningen; onder anderen wierd eene Predikatie over de woorden van Paulus, ,, zijt vuurig van Geeste ,, dienende den Heere!" zeer aan mijne ziele gezegend, och! dat ik niet meer traag mogte zijn in het benaarstigen, maar enkel vuur en leven! De Heere heeft toch alleen recht op alle mijne lighaams kragten en zielsvermogens, terwijl ik ze uit zijne hand hebbe ontfangen, en dezelve, door zijn alvermogen en goedheid, tot nog toe hebbe behouden. — Hij alleen is al mijne hulde en dienst

 waar-

waardig, als Heer van hemel en aarde! als mijn Schepper en weldoener! maar, dat meer is; door een onbereekenbare rijkdom van liefde en ontferming, dacht zijne wijsheid een middel uit ter mijne redding, en verordineerde mij een heerlijk Hemelsch en eeuwig Koningrijk; de prijs, die daardoor moest worden opgebragt, was niets minder dan het bloed van zijn eigen Zoon; en ziet dezen heeft Hij niet gespaard, maar voor mij overgegeven, om zo bitter te lijden, zulk een dood te ondergaan in mijne plaatse en tot mijn geluk in tijd en eeuwigheid. — Zoude ik dan niet vuurig van geeste zijn, dienende den Heere? Waarlijk, wie ook na dit alles overdacht te hebben nog ongevoelig mogte zijn, wie ook nog mogte voordgaan om zijne kragten in den dienst der waereld te besteden, mij zoude dit niet passen, nimmer, nimmer, zal ik mijnen weldoener, naar waarde, kunnen danken; nimmer zo vuurig zijn als het mij betaamt, maar laat ik dan toch zo veel doen, als in mijn vermogen is, onder opzien tot Hem, die het willen en werken in mij moet volbrengen. — Met mijnen magtigen Helper, wiens naam is sterke God, kan ik lopen door een bende, en springen over eene muur, op zijn bevel een geliefden Isaäk ten offer brengen, regter oogen uittrekken, en regter handen afkappen; de allergeliefkoosde zonden vaarwel zeggen, hoe zij ook om medelijden en ontferming mogen smeeken. Dat ik zo steeds mogte gesteld zijn is de wensch mijner ziele: Heere! Gij kent mijn hart,

Gij

Gij weet hoe het thans is, maak Gij het zo als het wezen moet; laat ik ſteeds minder worden en Gij meerder; ik ſterven en Gij leven. — Na den eeten hoorde ik Preediken over de 22ſte Zondag; ik durve vertrouwen dat daar onder waarlijk mijn hart en ooren geopend waren. — Onder de Zaligheden, die hier namaals door alle, die hier waarlijk wedergeboren zijn, genoten zullen worden, was bij mij vooral van eene groote waarde, de verlichting des verſtands, en de Heiligheid van den wil en hartstogten, welker tegenſtrijdige geſteldheid mij thans zo veel onheil baart; o! hoe zalig zal het zijn Jeſus recht te kennen, recht te beminnen, recht te loven! niet meer te kunnen zondigen! maar in vollen nadruk te zullen zijn, heilig, onbevlekt, en onberispelijk tot in alle Eeuwigheid. — Hoe groot is het goed, dat de Heere heeft weggelegd voor zijne gunstgenoten! zoude ik mij dan nog langer bekommeren over de dingen van dezen tijd; mijne reiſe is van een korten duur, en mogelijk hebbe ik reeds het grootſte gedeelte afgelegd: doch hoe het zij; hier alles naar mijn zin te willen hebben zou de dwaasheid zelve zijn; het zij mij genoeg, dat, wanneer ik in mijn Vaderland zal zijn aangekomen, een enkel oogenblik genoeg zal zijn, om al het leed en de ongemakken op mijnen togt uitgeſtaan, mij voor altoos te doen vergeeten; wanneer ik enkel blijdſchap zijn zal en tot in aller eeuwen Eeuwigheid gelukkig.

Maandag den . . . . .

In eenigen tijd kon ik, wegens ziekte, mijn dagboek niet vervolgen: nu kan ik weder een begin maken, bijna hersteld zijnde, door Gods onverdiende goedheid. Twee vragen wil ik mij zelve ter beäudwoording voorstellen: Vooreerst, welke waren de waarschijnelijke oogmerken, waartoe mij deze bezoeking overkwam? en, hoe heb ik mij, onder dezelve, gedragen? wat het eerste betreft; een der zelve denk ik geweest te zijn, om mij te leeren beter te beöefenen de les van mijnen Zaligmaker: „ Gelijk gij wilt dat U de menschen doen, doet gij hun desgelijks. — In het midden van mijn pijn en smarte vond ik voor het uitwendige geen grooter troost dan, wanneer ik zag dat men medelijden met mij oefende, en van harten bereidwillig was, mij, zo veel mogelijk, verligting toe te brengen; geene geneesmiddelen waren van zulk een uitwerking, als deze liefdeblijken. Och! dat ik nu ook zo mogte handelen in alle gevallen omtrend mijne evenmenschen, dat ik nimmer onwillig mogte zijn, om hunne lasten te helpen dragen, maar altoos de eerste, om met er daad troost en hulpe toetebrengen, al was dit ook tot mijne uiterlijke schade. Dit betaamt een Christen: en met den mond hebbe ik zulks reeds voorlange beleeden; maar, wanneer het

het op de beoefening aankwam, handelde ik, maar al te dikwerf, of ik het tegendeel geloofde. Noodzakelijk moest mij dan mijn pligt eens worden herinnerd; en zelden wordt men door aangenaame medicijnen genezen. — Mogte ik nu meer aan de genaderijke oogmerken van mijnen Goddelijken Arts beändwoorden, welk een voordeel zoude dan mijne ziekte mij opleveren. Ten tweeden denk ik dat het oogmerk dezer kastijding geweest is, mij meer mijne gezondheid te leeren waardeeren, iemand, die eene volkomene gezondheid geniet, is naar het uiterlijke altijd veel gelukkiger, al mist hij alle andere genoegens van dit leven, dan zulk een, die dit voorrecht mist, schoon anders omringd met de vermaken en genoegens van dit leven. — Doch dit wordt zelden opgemerkt, ten minsten ik vinde grote stoffe om hier over beschaamd te worden, en over deze zonde verzoening te zoeken in dat bloed, dat van alle zonden reinigt; mogt ik nu voordaan dit voorrecht meer waardeeren, en er steeds dankbaar het rechte gebruik van maken: welk een voordeel zoude mij dan van achteren deze ziekte opleveren. Ten derden achte ik deze bezoeking noodzakelijk geweest te zijn, om mij meer en meer te leeren, dat de bedrieglijkheid en arglistigheid van mijn hart, alle verbeelding te boven gaat; ik belijde dikwijls te geloven, dat de Heere regeert; dat zijn doen enkel recht en billijkheid is, dat Hij zijn Volk nooit, zonder oorzaak, tugtigt, en dat altoos het bevorderen van ons heil des Heeren oogmerk is; Maar Helaas! word ik eens op de proef

gesteld, dan koom ik maar al te dikwerf beschaamd uit. Ras, zeer ras is mijn mermureerend hart gereed om te bedillen de handelingen van dien God, die Hemel en aarde gemaakt heeft, in wiens hand ons leven is; en, kan mijn verduisterd verstand niet aanstonds de reden uitvinden, dan twijfel ik dikwijls aan de wijsheid en goedheid mijnes Vaders! ja, zelfs, aan de billijkheid zijner daden. — O! hoe verbazend langmoedig is de Heere over mij! Genade, Genade! en geen recht, O God! Nu moet ik mijne tweede vraag beandwoorden; hoe hebbe ik mij in mijne ziekte gedragen? In het begin was mijn hart zeer wrevelig, en murmureerend! het kwam juist nu mijn verdorven vleesch en bloed in 't geheel niet te pas ziek te zijn; veele aardsche en ijdele ontwerpen wierden hier door onuitvoerlijk gemaakt, het geen mijne verdwaasde verbeelding zeer schadelijk scheen voor mijne uiterlijke belangen! O naare en ongelukkige toestand! in plaats dat ik zoude tragten te beandwoorden, aan Gods genaderijke oogmerken, druischte ik daar met het grooste geweld tegen aan. — Maar Hij, die rijk is in ontferming, erbarmde zich over mij: ik kreeg een levendig inzien in mijne onbetamelijke en zondige handelwijze en wierd bekwaam gemaakt mij ter geneezing op tedraagen aan Hem, voor wien niets te wonderlijk is; en weldra kwam er verandering: ik wenschte nu niet meer van mijne ziekte verlost te zijn, maar onderworpen te worden gemaakt en bekwaam om van deze kastijding een heilzaam gebruik te maken. — Ik zag levendig in, wel-

ke

ke verpligting tot dankbaarheid ik hadde, duizend menfchen, dacht, ik, zijn beroofd van de genoegens van dit leven, moeten met fmerten en pijnen worstelen en hebben geene troosters, geene helpers, die eenige verligting kunnen aanbrengen; ja, dit alles moest ook Jefus om mijnent wille derven; en ik ondervinde dagelijks zo vele blijken en inmengzelen van Gods goedheid: niets ontbreekt mij; alle, die rondom mij zijn, oefenen met mij medelijden; en een ieder is bereid, om mij te helpen. — Hier bij was ik voor 't inwendige zoo gefteld, als ik mij niet herinneren kan nog in eene ziekte geweest te zijn; fteeds was ik werkzaam omtrend Geestelijke en Eeuwige dingen, en gemeenzaam met de gedachte des doods. Zie hier mijne vragen beandwoord! grote ftoffe vinde ik tot fchaamte en veröotmoediging, maar ook groote ftoffe tot dankzegging en blijdfchap. Och! dat ik nu voortaan, in den dienst des Heeren alleen, mijn tijd en kragtten mogte befteden, overeenkomftig mijne duure verpligting en zalig voorrecht.

Dingsdag den . . . . .

Onder mijne bijzondere oefeningen genoot ik een zegen; daar na wierden mijne gedachten bepaald bij de ijdelheid van al het ondermaanfche; hoe dwaas (dacht ik) handelen zij toch, die zich verbeelden hier

hier op aarde gelukkig te kunnen zijn, offchoon zij leven in vijandfchap met den hoogen God! hoe verbazend ontäard is het redelijk fchepfel geworden door de zonde, het acht het als een voorrecht zich zoo rampzalig te maken als mogelijk is; te leeven als de redenloze dieren, ja, zomtijds beneden dezelve, maakt een groot gedeelte uit van het geluk dat hij zo zeer waardeert; hoe verfchrikkelijk moet niet dat uur voor hun zijn, wanneer zij zullen zien zich jammerlijk bedrogen te hebben; wanneer zij levendig zullen gewaar worden, gegrepen te hebben naar eene fchaduwe, en geäast te hebben op zwijnen draf. Welk een verbazend onderfcheid is er dan niet tusfchen dien, die den Heere dient, en die Hem niet dient. Gods Volk kan toch verzekerd zijn dat zij, niet flegts in fchijn, maar inderdaad ook reeds hier op aarde, waar geluk deelagtig worden, al moesten zij met de grootfte rampen en wederwaardigheeden worftelen; zij hebben de belofte dat hun alle dingen zullen medewerken ten goede: en, geen wonder; hun vriend en Bruidegom heeft het roer der Regeering in handen. Hij fpreekt en het is er; Hij gebiedt en het ftaat er! in Hem leeft en beweegt en is al het fchepzel; en, is het ftervensuur daar, dan zullen zij zich niet bedrogen vinden, dan zal hunne blijdfchap niet in droefheid verkeeren, neen, dan zullen zij hunne gedane keuze hartelijk vernieuwen en ondervinden waarlijk als wijzen te hebben gehandeld. Dan zullen zij levendig inzien dat zij hun geld niet hebben uitgegeven voor het geen geen brood was;

noch

noch hunnen arbeid, voor het geen niet verzadigen kan. — Och! dat ik meer, ten allen tijden, indrukken hadde van deze waarheden! dat ik meer door mijn gedrag mogt toonen dit te geloven in der waarheid;

„ Leer mij dit, o beste Leeraar! vest uw liefdes oog op mij;
„ Wrogte gij in mij het willen, werk 't volbrengen ook daar bij."

Zondag den . . . : . .

Onder mijne bijzondere oefeningen, was ik vrij opgewekt en levendig; maar, onder den openbaaren Godsdienst, verkeerde ik in genen deele zo, als het betaamde: Och! dat ik daar ter plaatſe meer indrukken mogt hebben van Gods alweetendheid en alomtegenwoordigheid! dan zoude ik mij voor zeker over gene nietige aardwormen bekommeren, niet vreezen dat deze uit mijne uiterlijke vertooning ondekken zullen de aandoeningen, die mijn hart heeft; waardoor ik zo dikwerf den Geest bedroeve en Hem noodzaake van mij te wijken; maar wat mag hier van de reden zijn? zeker dit: dat ik nog een heimelijke prijs ſtelle op de vriendſchap van een waereld, die in het boze ligt; ik wil mij, als het ware, zo lang als het mogelijk is, beveiligen voor de verachting en beſpotting, die doorgaans het deel is van hun, die vrijmoedig Jeſus belijden: maar mijne Ziele! hebt gij dan niet vrijwillig zij-

zijnen dienst verkozen? hebt gij niet van ganſchen harte Jeſus trouwe gezworen? niet volkomen aan waereld en Satan den dienst opgezegd? levendig overtuigd, dat alle hare heerlijkheid zwijnen draf is? belijdt gij niet te geloven, dat Hij, aan wien gij uw harte gegeven hebt, zit aan de rechterhand Gods zijns Vaders, bekleed met de hoogſte eer en Majeſteit? dat Hij van millioenen Engelen gediend wordt, en uwe hulde, liefde en dienst duizend, duizend malen waardig is? waarom dan zo onzinnig gehandeld? waarom dan uwe eer geſteld in uwe ſchanden uw gewin in uwe ſchade? O! Heere! leer Gij mij waare wijsheid! laat ik niet meer U verloochenen voor de menſchen! laat dit niet meer zijn mijne weldadigheid aan mijnen vriend!

Maandag den . . . . .

Dagelijks vinde ik ſtoffe om met den Pſalmist te moeten uitroepen, Mijne ziele kleeft aan het ſtof! mijne aardschgezindheid is zo groot, dat, indien ik, door geen ſterke hand en uitgeſtrekten arm, uit het Egypten dezer waereld geleid wierd, ik het zelve nimmermeer zoude verlaten; dikwerf ſpiegele ik mij zelve in het gedrag van Loth; dagelijksch kwelde hij zijne ziele over de gruwelen, die hem omringden, Hij wierd door een' Hemelbode zelfs onderrigt, welk eene geſtrenge wraak de Heere over

over dit zondig Volk voorneemens was uit te oefenen, en gewaarfchuwd om zich, zonder eenig beraad, van daar te verwijderen; ter voorkoming van alle die onheilen, die hem anders dreigden; gereedelijk (zoude men verwagten) heeft Loth het rampzalig Sodom verlaten; en van zijn bijzonder voorrecht ijlings gebruik gemaakt: maar ziet hij blijft aarfelen; ja fchijnt zo ongeneigd om van daar te vertrekken, dat de Engel, (wetende dat een oogenblik tijdsverzuim dodelijk zou kunnen zijn) hem bij de hand moest grijpen en uitleiden. — Dezen morgen viel er iets voor, waar door ik vreesde dat het vuur van waereldsliefde, dat fteeds in mijn boezem fmeult in volle vlam zoude raken, maar ik wierd opgewekt om ernftig te bidden, dat het den Heere mogte behagen, mij zo levendig te leeren kennen de rechte waarde van alle aardfche dingen en de nietigheid en ijdelheid van zulke vermaken, als de waereld 't meest waardeert, dat ik ze als fchade en drek mogte achten; en daar en tegen, dat het gewigt der Eeuwige dingen mij meer mogt ten harte gaan; dat ik voortaan alleen mogte aazen op die zuivere en eedele genoegens, die voordvloeijën uit de betragting van Jefus geboden: dat deze alleen mijn aandacht en harte mogten naar zich trekken, en ik op deze effene bane mogt lopen, met een verwijd harte; ik vond vrijmoedigheid mij aan den opperften Geneesmeester ter geneezing optedragen: ik ftelde mij Hem voor, als door en door melaatsch; zijnde dood en verdoemenis waardig, niet alleen onmagtig, maar ook van

van nature volstrekt onwillig, om voor Hem te leven: en dit deed ik met zulk een vertrouwen en bewustheid, dat Hij mij kon en zoude helpen, dat ik blijmoedig opzong,

„ *Zoud' ik nu niet vroolijk zingen, niet verblijd zijn in mijn lot?*
„ *Jesus is mijn Heer en Koning, Midd'laar, Raadsman, sterke God.*"

Woensdag den . . . . .

Gister en van daag moest ik weder bij treurige ondervinding leeren kennen hoe bedriegelijk en arglistig mijn harte is; liefde tot de waereld en haare aanloklijkheeden, schoon ik weet dat het klater goud is, en de proef niet kan doorstaan, sluipt geduurig in mijn boezem, zo behendig, zo gemaskerd, dat ik zelden mijn gevaar bemerke, voor dat de vijand reeds binnen is; en hier dingt zij altoos naar de hoogste plaatse: geen wonder, dat in zulk een toestand de Godsdienst-oefeningen of geheel verwaarloosd, of ten minsten zeer harteloos verrigt worden; maar juich niet over mij, mijne vijandinne! ben ik gevallen, ik zal weder opstaan: mijne ontrouw is niet in staat Jesus trouwe te verbreken; zijne liefde is onverwrikbaar, en kent geen schaduwe van verandering; dit weet ik, niet alleen uit Gods woord, niet alleen door het eenparig getuigenis van Gods kinderen, maar dit weet ik bij ei-

gene ondervinding; het gekrookte riet was anders al lange verbroken en de rookende vlaswieke uitgebluscht: maar nu houde ik mij verzekerd, dat hier toe geen Satan, geen verdorven vleesch en bloed, geene stroomen van druk, geene rivieren van verleiding immer in staat zullen zijn; welk eene bemoediging! welke sterke spoorslagen tot dankbaarheid en wederliefde! hoe moest ik mij niet door deze bedenkingen aangorden tot den geestelijken strijd, en, waakende, biddende en worstelende maaken, tegen alle zonde, en vooral tegen die, welke mij zo ligtelijk omringt; mijn Verlosser is God! troostrijke waarheid! Hij wil niet alleen, maar Hij kan mij ook helpen:

„ Daar dan, Jesus! is mijn harte,
„ Zwarter dan het zwarste roet;
„ Door en door melaatsch en walglijk,
„ Maak het zoo als 't weezen moet."

Donderdag den . . . . .

Door een drom van aardsche bezigheden verzuimde ik mijne bijzondere Godsdienst-oeffeningen, het geen nimmer geschiedt, zonder mij nadeel toetebrengen: maar ik ben zo vijandig omtrend mij zelven, ik hebbe zo weinig voor mijn waar geluk over, dat ik weinig moeite wil aanwenden, om wezentlijke schade aftekeeren: tewijl ik daar en tegen geen tijd noch kragten spaare ter verkrijging van dat geen,

dat geen oogenblik waar genoegen kan aanbrengen. Verder viel er iets voor, waar door ik ligtelijk als met eene ſtroom weder zoude zijn weggeſleept; maar het gebed hield mij ſtaande; Och! dat ik hier mede maar mogt aanhouden, ik zoude meer overwinnen. Heere! leer mij bidden, ſtrijden, waken, maak mij doov voor het gevleij en gevloek van eene boſe waereld! berg mij onder de ſchaduwe van uwe Vleugelen.

Vrijdag den . . . . .

Bij het ontwaken viel er iets voor, waar over ik zeer misnoegd was; doch, een weinig bedaard zijnde, verfoeide ik mijne handelwijze, levendig inziende hoe ik niet ſlegts tegen menſchen, maar inzonderheid tegen God murmureerde, die naar zijnen wil alle dingen regeert en beſtiert; en de menſchen verordent tot uitvoerders van zijnen raad. — Ik bad den Heere mij bekwaam te maken, om overeenkomſtig mijnen pligt te werk te gaan, en mijn gebed wierd verhoord; mijne wrevelmoedigheid verdween, en ik was blijmoedig jegens alle, die rondom mij waren, onder het lezen van Gods woord ontfing ik een zegen, ik las over den Hemelvaard van onzen Heiland, vuurig biddende.

„ *Toon dat Gij voor mij leeft O Jeſus! in den Hemel!*
„ *Verhemel groote God! Uw aardschgezinde Bruid.*

Te-

Tegen den middag kreegen wij bezoek, door de onderlinge discourfen wierd ik zeer jalours over de voorrechten, die andere genoten in dit leven, en die ik moest misfen; gaarne zoude ik in mijn hart hen hier van beroofd hebben, om het mij zelve toetevoegen; ten minften ik liet niet na hun in het gerust bezit daarvan te benadeelen, door aanmerkingen op hun gedrag, woorden en daden te maken, fchoon ik, in hun geval geweest zijnde, even zo zoude gehandeld hebben. Ik fchame mij voor mij zelve dit te moeten aanteekenen: Och! dat ik mij altoos mogte fchamen, dit immer weder te denken of te doen! nu wil ik mijne dwaasheid betreuren en mij daar over verootmoedigen voor den Heere! Hem vuurig fmeekende mij te willen leeren, voordaan zo verblijd te zijn over den voorfpoed mijner naasten als over mijn' eigenen, en in tegendeel haare lasten te helpen draagen; ja zie ik het wat bedaarder in, hoe ongelukkig zoude ik waarfchijnlijk zijn, wanneer ik de voorrechten genoot, die ik anderen misgunde; hier door zoude ik mij vergenoegen met het aardsch genot, verhard worden in de zonde, en geen de minfte acht flaan op het gewigt der eeuwige dingen, hoe ontroerd mij deze bedenking! hadde de Heere nu eens mijne vuurige maar allerdwaaste begeerten vervuld, waar door veelligt mijn lot eeuwig rampzalig zoude zijn geworden, hoe rechtvaardig zoude dit geweest zijn! het gemis van die dingen, die onze zielen zo zeer aan het ftof doen kleeven, hoe begeerlijk zij ook voor een verdorven vleesch en bloed zijn mogen,

moest mij juist ſtoffe tot dankbaarheid opleveren; ja dit gemis moest ik een onwaardeerbaar voorrecht achten. O! hoe verbazend is Gods geduld en zondaars liefde! Hij ziet mij in Jeſus aan met een Vaderoog; Hij wil mij gelukkig maken in tijd en eeuwigheid, maar ik druiſche aan tegen deze genaderijke oogmerken: ik verkieze kwaad voor goed, ſchande voor eer. Maar geen nood! de Heere zal overmogen; Hij zal het voor mij volënden: Hij heeft mij vrijwillig lief gehad, om zijns zelfs wille, van Eeuwigheid. Hij zal zijne Genade in mijne Zaligheid eeuwig verheerlijken.

Saturdag den . . . . .

Dezen morgen las ik de verdediging van Petrus op het Pinxterfeest, en hier bij bepaalde zich alle mijne aandacht: welke eene gezegende uitwerking hadde niet de dood van Jeſus op het gemoed van den Apostel; in het huis van Cajaphas dorst Hij voor het grauw der Natie, voor geringe krijgsknegten, niet eens belijden dat Hij Jeſus kende, ja Hij loochende dit zelfs met de duurſte eeden. Niettegenſtaande Hij zich in de nabijheid van zijne groote Meester bevond, welken Hij zo menigmalen wonderen had zien verrigten, waar van Hij dus billijk hadde mogen verwagten, Hem (ſchoon Hij zich zelven niet wilde verlosſen) in

tijd

tijd van nood bijſtand te zullen bieden. Maar hoe gelukkig veranderde Petrus! nu belijdt Hij vrijmoedig ten aanhooren van duizenden, zo wel van de oudſten Israëls, als den geringen, dat Hij Jeſus kent, Hem als Koning en Heer heeft trouwe gezwooren; ja, dat Hij dien Jeſus den Nazarener, dien zij gekruist hadden, aanbidt als den waarachtigen God! en O! zo veel nadeel als eens zijne verloochening te weeg bragt, zo veel voorſpoed maakte nu zijne vrijmoedige belijdenis: daar zijne woorden gepaard gingen met de kragt des Geestes, maakten dezelve een' diepen indruk in de harten; zo dat duizenden die weleer vijanden waren van den gekruisten Heiland, nu veranderden in vrienden en getrouwe onderdaanen van den verrezenen Koning der Jooden. O! magtige Zaligmaker! maak ook mij tot eenen anderen Petrus, laat ik voordaan, met verdubbelde vrijmoedigheid, uitkomen voor uw' naam en zaak; mij' zalig achten, wanneer ik gehaat en geſmaad worde om uwent wille, geene blijdſchap, vermaak of eere najaagen, dan die voordvloeijën uit de betragting van uwe geboden, en dus, niets van de waereld begeeren, haar ook niet vreezen: mogt ik daar toe nu ook in deeze dagen ondervinden de kragt van uwen dood; en van uwe verrijzenisſe, op dat ik voordaan in nieuwigheid des levens voor uw aangezigte moge wandelen.

Maandag den . . . . .

Weinig geleegenheid vond ik in den morgen bijzondere oefeningen te kunnen houden; Och! dat ik beeter leerde mijnen tijd uit te kopen; onder onze gezamentlijke Godsdienst-verrigtingen, waren mijne gedachten verſtrooid tot aan de einden der aarde, na dat dit verrigt was, zugtede ik, bitterlijk bedroefd zijnde, mij zelve afvraagende: zal ik dan nooit ophouden te zondigen? vervolgens was ik over verſcheidene beuzelingen te onvreden en misnoegd, de ſplinter, dien ik in mijns Broeders oog ontdekte, hinderde mij geweldig, terwijl ik den balk in mijn eigen oog niet bemerkte; hoe veele ſtoffe vinde ik dan niet wederom tot droefheid en verootmoediging! gelukkig, dat die wond're plasſen, waar door Mooren vel kan worden wit gemaakt, nimmer opdroogen! wierde ik maar bekwaam gemaakt mij van mijn voorrecht te bedienen, om daar van ieder oogenblik gebruik te maaken; dan is er geen nood! geene zwarigheid!

Dingsdag den . . . . . .

Op deezen dag genoot ik het onuitſpreekelijk voorrecht, en onſchatbaare eer die al het aardſche ver overtreſt, dat ik door twee gezanten uit naam van hunnen Heer en Meester, genoodigd wierd aan de Heilige Verbonds-maaltijd; mij wierd voorgeſteld ter bedenking, aan den eenen kant, dien onuitputtelijken rijkdom van liefde, waar door Jeſus de Zoon van God zijn lighaam verbroken en zijn bloed vergoten heeft voor ſnode Hellewigten; voor den grootſten der Zondaren, die Hij nu ook nodigt om van dit verbazend middel, ter hunne behoudenis, gebruik te maken; ja beveelt tot Hem te komen, op dat zij het leven mogen vinden in zijnen dood, vrijmoedig te kopen, zonder prijs of geld, beide wijn en melk. Maar ook, dat men, aan den anderen kant, moet bezeffen dat zij alleen die waarlijk hongeren en dorſten, aldaar zullen verzadigd worden, dat zij alleen die zich zelven kennen als arm, blind en naakt, ja, hebbende alles dings gebrek, daar welkom zijn zullen en geholpen worden, terwijl zij die waanen rijk en verrijkt te zijn, ledig worden weggezonden, om dat de Heere lust heeft aan waarheid in het binnenſte. —

Voor en onder deeze plegtigheid was ik zeer aardschgezind en dodig, doch daar na wierd ik bekwaam gemaakt door vuurige gebeden mij op te dragen ter reiniging aan dat bloed, dat eens voor zondaaren geſtord wierd op Golgotha! en nu hef ik wederom het hoofd om hoog en verblijde mij in den God mijns heils!

„ Mijn dofheid zal te meer zijn helderen glans vergrooten,
„ En toonen dat Hij is mijn algenoegzaam al!"

Tegen den avond begav ik mij, zonder noodzaak op eene plaatze, daar den meesten tijd aan mijne aardſche gezindheid voedzel verſchaft wierd; ja dit was juist de reden, waarom ik daar ging: Helaas! zo ontrouw, zo ſtrijdig, ben ik met mij zelve! maar de Heere, die mij teder bemint, ook dan nog, wanneer ik trouwloos worde en Hem vergeete, vestigde zijn liefdes-oog op mij; er viel, door zijne beſtelling, dien avond iets droevigs voor, waar door ik geen lust of vermaak had op de plaats, waar ik mij bevond, en daarom dezelve, ook ſpoediger, dan anders, verliet. t'Huis komende, zag ik, met ſmarte, de dwaasheid van mijne handelwijze in, en verootmoedigde mij voor den Heere, die mij niet alleen zijne vergevende liefde deed ondervinden, maar ook de zwarigheden, die mij bekneldeu, uit den weg ruimde.

Woens-

Woensdag den . . . . .

Geduurig hield ik mij in dezen dag bezig met het beschouwen van den gekruisten Zaligmaker: en geen wonder! daar wij nu de gedachtenis vierden van het bitter lijden onzes Heilands! welke overdenkingen er steeds bij mij plaats hadden, kan ik niet recht in woorden uitdrukken; dit echter moet ik, ter mijne stigting, aanteekenen, dat Jesus Christus de gekruiste, den Jooden eene ergernisse en den Griek eene dwaasheid, aan mijne ziele allerdierbaarst is; dat ik allen mijnen tegenwoordigen vreede, troost en blijdschap, en al mijn toekomstig geluk, alleen afleide en verwagte van de volmaakte gerechtigheid door Hem aangebragt. De wonderen, die mij het kruis vertoont, kan ik niet doordenken, zij verbaazen mij; ja, dit zullen zij, zelfs in de Eeuwigheid, doen. O! onbegrepen heil mij daar door aangebragt! O! Oceäan van liefde! die niet kan gepeild worden! de Heer des Hemels en der Aarde, die niet dulde dat het Vaderhart van Abraham eenen Zoon, zijnen Isaäk zoude opofferen voor zijnen God, die offert, op Golgotha, zijnen eenigen, zijnen geliefden Zoon voor doemelingen, die de minste der zeegeningen verbeurd en eeuwige rampzaligheid verdiend hadden. Och! mogt ik meer

mijnen Hemelſchen Vader dankbaar zijn voor deeze onuitſpreekelijke gave! mogt ik nu meer mijnen gekruisten Heer lief hebben met geheel het harte, met geheel het verſtand en met alle mijne kragten; O! Gethzemane! O! Golgotha! ik kan u niet verlaten: had Jeſus niet geleden in mijne plaatze, als mijn Borg, dan zouden de beſchouwingen van zulk een bitter lijden en ſmerte, al wierd het door eenen onſchuldigen geleeden, mij van u altoos verre verwijderd hebben, maar nu, word ik vrolijk door uwen grond te betreeden, en mijne ziele verheugt zich in den God haren Zaligmaker! de oorzaaken van alle de ziels- en lichaams pijnen, die Jeſus onderging, waren, wel is waar, mijne zonden, ja zij waren het, die Jeſus verrieden, overleverden, geesſelden, beſpotteden en met doornen kroonden, handen en voeten doornagelden en Hem den kruisdood deden ondergaan. — Zij deden zijn bloed op aarde ſtroomen; maar zij wierden ook door dit bloed geheel uitgedelgd, geheel en al overdekt en geworpen als in de diepte der zee. — O! mogt ik ſteeds hier omtrend recht werkzaam verkeeren; dan zou de zonde, als de oorzaak van Jeſus dood, mijn grootſte Vijand zijn, dan zoude Jeſus lijden als de oorzaak van mijn leven, de eenige bron mijner blijdſchap zijn. —

„ *Nu komt geen berouw te ſpade,*
„ *Jeſus' kruisbloed roept genade,*
„ *En genaê roept Gods gericht.*"

Don-

Donderdag den . . . . .

Onder mijne bijzondere Godsdienst-oefeningen ontving ik eenen zegen: ik las de bekeering van Paulus, en wierd, daar onder, zo bemoedigd en verblijd, als mij geene aardſche genoegens immer konden veroorzaaken; ik droeg den Heere, (die niet verandert,) veele Saulusſen voor: vuurig ſmeekende die, door Hemelſche verlichting, tot Paulusſen te maken, ter verheerlijking van zijne genade. — Welk eene verbaazende verandering onderging Saulus! Jeſus, wiens bittre vijand hij tot nu toe geweest was, wordt als in een oogenblik zijne beste zijne dierbaarſte vriend! Hij was, tot dus verre (ſchoon onderweezen aan de voeten van Gamaliël,) geheel onkundig van den rechten zin der Goddelijke ſchriften; Hij verwagtede eenen geheel anderen Mesſias, dan Jeſus was: ja Hij meende, uit ijver voor God, verpligt te zijn, zijne naarvolgers en geheelen aanhang te moeten uitroeijen met wortel en tak. Maar in den tijd van drie dagen wordt Hij zoo onderweezen door den H. Geest, dat de ſchillen van zijne oogen afvallen, en Hij opentlijk in de Sijnagoge van Damascus bewijst uit die zelfde ſchriften, dat de waare Mesſias de Zoone Gods is: Och! dat ik meer prijs mogt ſtellen op zulk eenen Goddelijken Leeraar!

die

die de ſtikdonkere nacht in eenen helderen middag kan veranderen! Heere! hoor mijne ſmeeking:

„ Laat mij altoos uw woord bekooren,
„ Waâr bij ik ſteeds uw licht behoev',
„ Mij nooit uw heilige inſpraak ſmooren;
„ Maar altoos naar uw' lesſen hooren.
„ Och! dat ik nimmer u bedroev".

In den morgen ontmoetede mij iets, waar door ik mij verbeelde grootelijks beleedigd te zijn; ik verhaalde dit aan een' mijner vrienden, en toonde zeer onvergenoegd te weezen over het ongelijk mij aangedaan: maar dit duurde niet lang: de Heere leerde mij van harten te vergeeven en dit ook door daaden te toonen; nu wenschte ik wel dit niet verteld te hebben; hoe dwaas heb ik gehandeld! indien de Heere eens in het daglicht ſtelde, hoe menigmaal ik Hem beleedige, wat zoude er van mij worden? O! hoe ligt zie ik den ſplinter in mijns Broeders oog, terwijl ik den balk in mijne oogen niet bemerke. Heere! zet gij zelf eene wagt voor mijne lippen! behoed de deuren van mijn' mond en laaten de uitgangen van mijn hart U welgevallig zijn. —

Maan-

Maandag den . . . . . .

Zedert eenige dagen konde ik geene aanteekening houden, een mijner naastbeſtaanden bevond zich zeer gevaarlijk ziek, en alle geneesmiddelen wierden in den beginne te vergeefsch beproefd. Ik zond aanhoudend mijne zugtingen op tot Hem, die ik wist dat alleen uitkomst geven kon; en nu ook mag ik vertrouwen dat mijn gebed verhoord is; het gevaar is verminderd, en de benaauwdheden bedaaren, zo dat ik mij verder met eene verandering ten goede durve vleijen. Mijn voornaamſte kommer is thans, dat deeze lighaams ziekte, voor de ziele, heilzaam mag worden bevonden, en van achteren groot gewin opleveren. —

Thans viert de Christenheid alomme de gedachtenis van Jeſus heerlijke verrijzenis; gister wierd het mij ook teffens vergund aan zijnen dood te gedenken. Voor dat ik aan het Avondmaal ging, was ik zeer dor en dodig, maar ik vond geene vrijheid daarom weg te blijven; neen! ik zag levendig in, dat mij niets geneezen kon, dan het gebroken Lighaam en vergoten bloed van Jeſus, en dat, zo Jeſus voor iemand noodzaakelijk was, Hij het althans voor mij was. — In zulk eene geſtalte naderde ik, en, ſchoon ik niet ondervond die uitlating

ting der Goddelijke liefde, die zommigen daar ſmaakten, vertrouw ik echter ook daar gevoed te zijn ten leven, Maar, — nu is er eene zwaarigheid, die ik aan mij zelve beandwoorden moet; hebbe ik aan des Heeren bond-disch waarlijk gegeten en gedronken met den mond des geloofs? Van waar dan mijne ongeſteldheid voor het tegenswoordige? Van waar die traagheid, aardschgezindheid en andere geestelijke kwalen? De kragt der zonde is wel bij aanvang in mij verbroken, maar de zonde zal echter mijn huisgenoot blijven, zo lang ik hier op aarde verkeere; ik moet bij ondervinding weeten dat er in mij geen goed woont, en, indien mij dit gevoel niet van, maar tot Jeſus drijft, zal het mij geen ſchade veroorzaaken: zo dat ik daar uit ten nadeele niets beſluiten mag.

Woensdag den . . . . .

Thans moet ik zugten onder veele bekommerende omſtandigheden; gelukkig echter voor mij, bewust te zijn, dat mijn God en Vader in Christus het roer der regeering in handen heeft; dit houdt mij, onder alles, ſtaande. — Och! dat maar de bezoekingen aan mijne ziele geheiligd wierden, dan zoude ik naa geen ophouden van dezelve onmatig verlangen. Heere! het is Uw gebod, en belofte, werpt Uwe bekommernisſen op mij, ik zal het wel

ma-

maken: ſtel mij, door Uwe kragt, hier toe in ſtaat, en doe mij dan ondervinden dat er geen een woord op aarde valt, van alle die goede woorden, die gij geſproken hebt; geef mij, mijn Hemelſche Vader! eenen ſtillen en vergenoegden geest en! doe mij uitkomen als goud, dat beproefd is. Gister avond was ik zeer bekommerd over den toeſtand mijner ziele; er reezen denkbeelden in mij op, waar door ik mijn ſchepper, weldoener en Vader beſchouwde als een' zeer harden Heer, die mij, als het ware, nimmer eenige blijken van rechte en bijzondere liefde had gegeeven, en waar van ik ook voordaan niets te hopen had: die plaatzen in Gods woord, die mij van het tegendeel moesten overtuigen, maakten op mij geene de minſte indrukken; ja het was, als of ik het voor misleidende reedenen of verdichtzelen hield. Ik ijze over mijne diepe verdorvenheid, terwijl ik dit aanteekene; maar ik moet getrouw zijn aan mijzelve, op dat het herdenken hier van mijn hart met ſchaamte en een waaragtig berouw vervulle; rechtvaardig zou het geweest zijn, dat de Heer ook tot mij gezegd hadde uit Uwen mond zal ik, U oordeelen, gaa weg van mij in het eeuwige vuur, dat den Duivel en zijne Engelen bereid is. Maar, geloofd zij de naam des Heeren! mijn Verbonds God blijft getrouw, ſchoon ik trouwloos ben. Hij ſlaat mijne ongeregtigheden niet gade; gelijk een Vader zich ontfermt over zijnen Zoon, zo ontfermt zich de Heere over alle, die Hem vreezen, ſchoon zij dagelijks ſtruikelen in veele. Hij zelf leert mij, met ſchaamte en berouw, tot Hem

we-

wederkeeren, langs den welverordenden weg: en doet mij ook weder bij aanvang zijne Vaderlijke liefde ondervinden.

Donderdag den . . . . . .

Deezen morgen wierd ik zeer ontrust over iets, dat iemand anders betrof; ligtelijk zoude ik een' verkeerden ſtap hebben kunnen doen, maar die God, die harten en nieren beproeft, liet mij niet aan mij zelve over, maar zettede een wagt voor mijne lippen en behoedde de deuren mijnes monds: ik zweeg onder alles ſtil, beveelende mijne zaak aan den Alweetenden. Doch, mijne ziele is nog bitterlijk bedroefd, zo dat ik ter naauwernood bedaard kan denken; echter weet ik dat er niets bij geval gebeurt, dat mij ook deeze bitterheid in zoet zal verkeeren, make ik er maar het rechte gebruik van. — Laat ik dan niet moedeloos zijn, maar mijn, grooten Meester naarvolgen, en goed voor kwaad vergelden, door mijn gedrag en wandel toonen, dat in zijne ſchool geleerd wordt van harten te vergeeten en te vergeeven. — Terwijl ik, voor het toekomſtige, a le mijne belangen aan mijnen Hemelſchen Vader aanbeveele, vertrouwende, volgens zijne eigene belofte. dat Hij het wel zal maaken.

Vrijdag den . . . . .

Heden morgen las ik het 17de Hoofdst. van de Handelingen der Apostelen: ik dacht daar onder levendig aan de diepe afhanglijkheid van al het schepsel, kunnende, zonder oogenblikkelijke medewerking des Heeren, niet leeven, zich beweegen, noch zijn, — en hoe weinig menschen erkennen dit; de meesten handelen, als of zij nergens meer zekerheid van hadden, dan nimmer rekenschap van hunne daden te zullen behoeven afteleggen: worden zij eens; bij ziekte, sterfgevallen, rampen en wederwaardigheden ontwaar, dat zij waarlijk afhanglijk zijn, dan wil men echter liever aan een blind geval of tweede oorzaaken alles toeschrijven, dan de opperheerschappij des Heeren erkennen. — En helaas! hoe weinig indrukken hebbe ik zelve hier van, indien ik ieder oogenblik bedacht, (dat toch mijn duure pligt is) hoe het alleen de Heere is, die mij steeds alles schenkt, het leven, den adem en alle dingen, zoude ik dan niet enkel dankbaarheid en liefde wezen? Vooral, wanneer ik te gelijk bepeinsde mijne diepe verdorvenheid, mijne natuurlijke vijandschap tegen God, en mijne oogenblikkelijke afwijking en overtreedinge van alle zijne geboden. — Ik leeve ook nog maar al te veel, als of ik Heer

 was

was van mij zelve; zo dat ook met recht op mij mogt worden toegepast de klagte, die de Heère eens deed over zijn oude Volk Israël: „ Een osſe kent zijn bezitter en een ezel de kribbe „ zijns Heeren; maar Israël heeft geen kennisſe „ mijn Volk verſtaat niet." — Heere! ſchep in mij een nieuw harte!

„ Werp al' de hoogten neêr, die zich, in mij' verheffen,
„ Leer mij ſlegts uwen zin, ſchenk mij een recht bezeffen.
„ En waaren indruk van uw' opperheerſchappij,
„ Heersch over mij, regeer beſtier mij als mijn Koning,
„ Leef in mijn hart, als in uw' eigen wooning,
„ Dood en verbreek, wat zendig is in mij.

Saturdag den . . . . .

Mijne uiterlijke omſtandigheeden zijn kommerlijk:

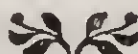
„ Maar, de Heere zal uitkomst geeven;
„ Hij die 's daags zijn gunst gebiedt,
„ 'k Zal in dit vertrouwen leeven,
„ En dat melden in mijn lied".

Ja, zoude ik niet op den Heere hopen, mijn ontfermer? mijn uithelper in den dag der benaauwdheid? — nimmer heeft Hij mij beſchaamd doen uitkomen, maar duizendmaalen gedaan boven bidden en verwagten; mijne tegenſpoeden waren zedert ee-

eenige jaaren veele, en zommige derzelve zo zwaar, dat vleesch en bloed daar onder moest bezwijken; maar des Heeren uitreddingen en wonderbare beſtellingen ten goede van mij, in deeze bittre omſtandigheeden, waren ook meerder dan de hairen mijnes hoofds; hoe zoude ik ze kunnen tellen! met recht mag ik uitroepen: „ Wat zal ik den „ Heere vergelden?" ik zoude niet durven wenſchen, van eene deezer rampen te zijn verſchoond gebleven. Laat ik dan maar gemoedigd voordgaan in mijn pligt, en, met een oog op den Heere gevestigd, blijmoedig de uitkomst afwagten. — Welke ſtoffe van dankzegging leveren ons de tegenſpoeden van dit leven niet uit; ware hier ons pad altoos effen, wij zouden bezwaarlijk kunnen geloven voor een ander leven geſchapen te zijn; wij zouden daar naar onze begeerten niet uitſtrekken: maar, met het tegenwoordige volkomen te vreden zijn; doch, door de geduurige afwisſeling van vreugde en ſmerte, rust en kommer, doet ons nu des Heeren wijsheid en goedheid duidelijk zien, dat dit leven onze beſtemming niet is; maar ſlegts eene voorbereiding voor een anderen eeuwigduurenden ſtaat. — Och! mogten deeze bedenkingen mij in des Heeren wegen doen berusten, om in alles te zeggen, niet mijne, maar Uwe wille geſchiede Heere!

Woensdag den . . . . .

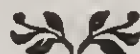
„ *Moet ik ſteeds met onſpoed ſtrijden,*
„ *'k Ben te vreden in mijn lot;*
„ *'k Hebb' een' Helper in mijn lijden,*
„ *Moet ik dan met onſpoed ſtrijden,*
„ *'k Ben te vreden in mijn lot:*
„ *ô! Mijn redder is mijn God.*

„ *Is de nood zo hoog gereezen.*
„ *Dat het nacht is, waar men ziet;*
„ *Echter heb ik niets te vreezen.*
„ *Schoon de nood is hoog gereezen,*
„ *Schoon het nacht is waar men ziet,*
„ *'k Weet wie 't gansch Heelal gebiedt.*

„ *In benaauwde en droeve dagen,*
„ *Vest ik 't oog op God alleen;*
„ *'k Ga bij Hem om uitkomst vraagen,*
„ *In benaauwd'en droeve dagen,*
„ *Vest ik 't oog op God alleen;*
„ *Hij kan helpen, anders geen.*

„ *'k Weet, zijn woord is Ja en Amen,*
„ *Zijn beloften faalen niet;*

„ *Nim-*

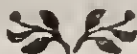
„ Nimmer zal Hij hem beſchaamen,
„ Daar zijn woord is ja en Amen,
„ Die op zijn beloſte ziet,
„ En tot Hem om hulpe vliedt.

„ Ja, in duizend bange ſtonden,
„ Heeft Hij mij getroost, gered;
„ 'k Hebb' God altoos trouw bevonden.
„ Ja, in duizend bange ſtonden,
„ Heeft Hij mij getroost, gered;
„ Acht geſlagen op 't gebed.

„ Zoude ik dan mijn God niet eeren?
„ Ja, mijn Ziele, loof den Heer!
„ Zoud' ik niet zijn gunst begeeren,
„ Zoud' ik niet mijn redder eeren?
„ Ja, mijn Ziele, loof den Heer!
„ Die U uithielp keer op keer.

„ 'k Wil dan niet meer klagen, zorgen,
„ Maar voldoen aan Gods gebod;
„ Vreezen voor geen' dag van morgen,
„ Bangen onrust, klagten, zorgen,
„ En voldoen aan Gods gebod,
„ Hem beveelen weg en lot.

Dit waren mijne voornaamſte werkzaamheden zedert eenige dagen; mijn tegenwoordige toeſtand is niet aangenaam voor vleesch en bloed, en het

 voor-

vooruitzigt van het toekomende is niet minder donker: maar, onder dit alles, geniet ik eene ſtille vergenoegdheid, die ik voor geen voorſpoed der waereld zoude willen ruilen. — De wonderbare uitreddingen des Heeren, in zo veele duistere oogenblikken van mijn leven, waren zo veele, zo groot en verbaazende, dat ik verder alles van Hem durve verwagten; Hij heeft mij uitgeholpen, als mij bange was, daarom zal ik op Hem hoopen. — Dikwerf waren des Heeren beſtellingen omtrent mij, van vooren beſchouwd, zo donker, dat ik dachte daaronder te moeten bezwijken, maar van achteren vinde ik zo veele ſtoffe: (och! had ik hier toe maar een hart!) die zelfde wegen des Heeren te aanbidden, en daar voor zijnen naam een' lofzang toetebrengen. Mogt mij nu de ondervinding, wijsheid leeren, ik nimmer weer des Heeren doen bedillen, maar zijn' tijd afwagten, Hem alle mijne belangen aanbeveelen; en, overeenkomſtig zijne geboden, beloften en liefderijke vergunning, alle zorgen op Hem werpen! —

Donderdag den . . . . .

Onder mijne Godsdienstige Oefeningen, van leezen en overdenken, genoot ik eenen zegen voor mijn hart; maar onder het bijzonder en openbaar ge-

gebed, was mijn hart zeer ſlegt geſteld, mijne gedachten waren verſtrooid en gevestigd op dingen, waar op ik geene de minſte betrekking hebbe. O! hoe verdorven, hoe bedrieglijk is mijn hart! hoe ſtrijdig met zich zelf! Ik weet, dat het gebed het grootste voorregt is van een Christen; eene onſchatbare vergunning, eene zalige bezigheid. — En echter vinde ik meermalen eene grote afkeerigheid in mij, ter uitoefening van deezen pligt, vooral wanneer ik dezelve meer opzettelijk en plechtig wil verrichten: ja, waarlijk, mijne beste verrichtingen verdienen den dood; zij zijn als een wegwerpelijk kleed: indien de Heere van deezen afreekening wilde houden, ik zoude, zonder Borg, den toekoomenden toorn niet kunnen ontvlieden: — Blijde tijding! verrukkelijke boodſchap! de zaligheid is niet meer uit de werken, maar uit genade, door het geloof; niet mijne, maar de volkoome gerechtigheid van Jeſus, zal mij eene onuitſpreekelijke heerlijkheid, een onbereekenbaar gewigt van Eeuwig-heil deelagtig maken, O! dierbare Zaligmaker! hoe weinig waardeere ik U! waar in betoone ik mijne dankbaarheid en liefde aan U?

„ O Goddelijke zon! beſtraal mij met uw' liefde!
„ O dag voor mijne ziel'! ga op in mijn gemoed!
„ Och Jeſus! dat uw' ſmart mijn ganſche hart doorgriefde!
„ Verban, uit mijn gemoed, de koelheid, door uw bloed!

Vrijdag den . . . . .

Op deezen dag overleed een mijner Vrienden, een Vader in Christus; — een van die weinigen, die hunne klederen onbevlekt bewaaren, in het midden van een krom en verdraaid geflagt. Nimmer vond ik vrijmoedigheid om met Hem te fpreeken, over het geen er in mijn hart omging, fchoon mij, hier toe, dikwerf aanleiding wierd gegeven, maar menfchenvrees wederhield mij, daar ik in alle opzigten zoo mede te worftelen hebbe, het geen ik geloof dat mij in 't algemeen veel nadeel toebrengt. — Nu zal ik hier toe geene geleegenheid meer vinden; Hij is reeds in zijn Eeuwig Huis, Hij ziet nu reeds zijnen dierbaren Vriend, van aangezigt tot aangezigt, waar op hier fteeds zijne geloofs-oogen gevestigd waren; nu is Hij ontflagen van een lichaam der zonde en des doods; geneigd tot alles goeds, en onbekwaam tot eenig kwaad. — O! Zalige verandering! onfchatbaar geluk! eeniglijk verworven door het bloed van Jefus! och! mogt ik zijne voetftappen volgen, op dat ook mijn einde als het zijne zij! —

Vrijdag den . . . . .

Welke bittre vrugten groeiën er op den wortel der zonden! ziekten, ſmarten, rampen, en andere kwaaden; ja, alle de wederwaardigheeden van dit leven; maar, vooral die diepe verdorvenheid des harten, die onze gedachten, woorden, en daaden, onrein en walglijk maakt in de oogen van een heilig God! en naar eene volmaakte rechtvaardigheid ons onderwerpt aan eeuwige ſtraffen; — hoe is het moogelijk dat ik immer mijn vermaak, mijne blijdſchap, en mijn geluk in 't zondigen hebbe kunnen ſtellen, hoe is het moogelijk, dat ik nu nog deezen adder, (zo dikwerf reeds door zijn fenijn doodlijk gewond) in mijnen boezem kan verbergen? dan glooft zij de naam des Heeren! ik hebbe wel gezondigd, zwaarlijk gezondigd; maar, ik zal haare ſtraffen niet draagen, deeze nam Jeſus voor zijne rekening: en Hij heeft afbetaeld toe den laatſten quadrant penning toe, — en eens zal er een tijd komen, dat ik ook niet meer zal zondigen; dat ik volkomen Heilig zijn zal. — Gelijkvormig aan het beeld van Jeſus! mijn' Goddelijken Verloſſer!

„ *O zalige eeuwigheid! 'k zal zonder zonde weezen,*
„ *Mijn lieven Goël zien en, van gebreken vrij,*
„ *Niet meer, om wangedrag, zijn ongenoegen vreezen,*
„ *Maar heilig zijn als Hij?*

Saturdag den . . . . ;

In den morgen was ik zeer bekommerd over mijne levenswijze in 't algemeen; ik zag levendig in mijne te kort koming in alle opzigten: dagelijksch overlaadt mij de Heere met zijne gunstbewijzen naar ziel en lighaam; maar helaas! ik ben koel en ondankbaar; het is er zeer verre van daan, dat ik zoude wandelen, waardiglijk mijne verhevene voorrechten en duure verpligtingen, mijne beste werken verdienen den dood; hier van ben ik volkomen overtuigd; maar, dit weet ik ook dat mijn Verlosser leeft! Hij heeft beloofd te zullen volbrengen, dat zijne hand begonnen heeft. — Hij kan den dwaazen wijsheid leeren, en den moeden kragt geeven. Op Hem zal ik dan hoopen, tot Hem met deze vuurige bede, dat Hij zelf zijnen hof wil bewaateren ze van onkruid zuiveren, op dat Hij, ter zijner tijd, kome en eete van zijne vrugten. —

Maandag den . : : . :

Gister genoot ik het voorrecht, op te kunnen gaan in de voorhoven des Heeren, des morgens hoorde ik over de Emmaus gangeren preediken, en des nademiddags over het H. Avondmaal. Ik was daar onder zeer opgewekt; hartelijk begeerde ik zulk eene mate van liefde, als deeze twee wandelaars vertoonden, terwijl mij teffens hun ongeloov en onverſtand aanmoedigde om op Jeſus te hoopen, die hun, niettegenſtaande deze gebreken, zoo beweldadigde. —

Heere! Heere! open ook mijne oogen, op dat ik U recht leere kennen! kom tot mij in, en blijf bij mij! houd avondmaal met mij! doe mij ondervinden de kragt van Uw gebroken Lighaam, en vergoten bloed! den avond moest ik doorbrengen in gezelſchap, wij ſpraken over de dingen deezer waereld, en veroorzaakten daar door ons zelven en onze evenmenſchen groot nadeel. O! mogt ik meer beandwoorden aan mijne duure verpligting; mij meer onderſcheiden, door eene eedele bijzonderheid, van eene waereld, die in het booze ligt, ofſchoon ik er niet van tusſchen konde dit gezelſchap bij te woonen, het geen zeer tegen mijn' zin geſchiedde, hadde ik echter, door ſtilzwijgendheid, kunnen toonen geen genoegen te neemen in de

de onderlinge gesprekken, maar op beetere dingen mijne aandacht te hebben bepaald. Te huis komende veröotmoedigde ik mij voor den Heere, vestigende het oog des geloofs op het bloed van Jesus! Heden ochtend las ik het 25ste Hoofdst. van Jesaias: ik zag, daar onder, levendig in mijne te kortkoming in dankbaarheid, in het loven en prijzen van Hem, die mij zo beweldadigd. — Waarlijk mijne ongevoeligheid, dofheid en traagheid is ongelooflijk groot; Och! mogt ik meer de gestalte hebben, van die zondaresse Luc. 7: 47. en veel liefhebben, om dat mij zoo veel vergeven is. —

Dingsdag den . . . .

Dezen morgen bepaalde zich vooral mijne aandacht bij de wisselvalligheeden van dit leven; ik zag in de goede en wijze bestelling Gods, omtrent de veranderlijkheid van al het ondermaansche, zulk eene gepastheid, om ons van het aardsche los te maken, en ons te doen bezeffen, dat wij voor een ander leven geschapen zijn, dat ik mijn inzien daaromtrent niet gevoeglijk kan beschrijven; voor het overige was ik werkzaam met den pligt des gebeds; van deszelfs nuttigheid, noodzaakelijkheid en voordeel ben ik volkomen overtuigd, maar ook teffens van mijne onbekwaamheid,

heid, traagheid en nalatigheid in dit opzigt; zo dat het mij menigmaal, meer een last, dan een lust is. — O! Heere! treed niet in het gerichte met Uwe dienstmaagd! Och! mogten deeze regels, ter mijne beschaaming en opwekking, altoos in mijne gedachten levendig zijn:

„ Dat w' onzen wensch van God begeeren,
„ Is dat een werk, 't welk ons verdriet?
„ Ons, in 't gebed, tot God te keeren
„ Verbeft dat onze ziele niet?
„ Zich, door 't gebed, tot goede werken,
„ Tot ootmoed en tot dankbaarheid
„ En tot geloof in God te sterken,
„ Baart zulk een pligt droefgeestigheid?

Donderdag den . . . . .

Gister en van daag was het steeds de vuurige begeerte mijner ziele, dat niet meer het eigen, maar Christus in mij mogt leeven; dat Hij alles en ik niets zijn mogt, dat zijne eer mijne bedoeling, en liefde tot Hem de drijfveer van alle mijne daden zijn mogt; daar voor het tegenwoordige helaas! noch maar al te veel het tegendeel in mij plaats vindt, — het eigen zit. op den troon, en voert zomtijds eene geweldige Heerschappije; Och! was ik van deszelfs gezag ontslagen! welk een harde dienst, is deeze dienst: — eigen eer, en zon-

zondige zelfsliefde of fchepzels-liefde is in alles al te veel mijne bedoeling; het rad waarom alles draait. — Och! dat men voordaan van al het eigen niets meer in mij zag, dan een verdwijnend fpoor, — hoe gelukkig zoude ik dàn zijn, wanneer Jefus volkomen over mij heerfchappij voerde; zijn dienst is toch waare vrijheid, het betragten zijner geboden waare zaligheid. —

„ Kom dan Jèfus neem dit harte
„ Eeuwig tot uw rijksstroon in;
„ Leer mij 's waerelds fmaad en fmarte
„ Bij u achten voor gewin.
„ Kom hier met uw' wolk' U zetten,
„ Toon 't Säphier-werk van uw voet;
„ Schrijf uw' koninglijke wetten
„ In het ftaal van mijn gemoed.

Saturdag den . . . . .

Gister avond viel er iets voor, dat ten eenemaal tegen mijn eigen zin en wil inliep; ik wierd hier over zo te onvreeden, dat ik naauwlijks mijne tonge bedwingen konde: maar, eenige oogenblikken daarna, fchaamde ik mij over deeze handelwijze; ik begon ernftig te bidden, dat het den Heere mogt behagen mij een onderworpen hart te geeven, en door mijn gedrag doen blijkbaar worden, dat het mijne wensch is, dat niet mijne, maar

maar zijne wille gefchieden mogt; ik bad vuurig te mogen bezeffen dat alle dingen gefchieden naar zijnen Raad, waar van menfchen maar alleen uitvoerers zijn. — Dat Hij, mij zijnen Zoon gefchonken hebbende, ook geene wederwaardigheden zou toezenden, die niet volftrekt noodzakelijk waren; hierop wierd ik zo bedaard en te vreden, dat ik duidelijk toonde in des Heeren wille te berusten; en hoe wierd ik bij de uitkomst befchaamd en verblijd; toen niets van dat alles gebeurde, dat door menfchen zo vastelijk befloten was, door de wonderbaare tusfchenkomst der Voorzienigheid: Heere! kies gij verder voor mij; en geef, dat ik altoos, zonder murmureering, U gehoorzaame.

Heden morgen las ik eenige Capittels uit den Brief aan de Romeinen, onder het genot van een' ruimen zeegen, ieder woord was voor mij levendig en kragtig; het was mijne hartelijke wensch, niet meer der zonde, maar Gode te leeven: de ondervinding des Apostels, van zijne overgeblevene verdorvenheid bemoedigde mij zeer, terwijl het gevoel daar van mij zomtijds geheel moedeloos zoude doen zijn, indien de Heere mij niet bewaarde. — Ik hebbe, met Hem, een vermaak in de Wet Gods, naar den inwendigen mensch; maar gevoele ook, in vollen nadruk, eene andere wet in mijn vleesch, die ftrijd voert tegen de wet mijns gemoeds, zo dat ik veel al doe, dat ik niet wil, en mij genoodzaakt vinde uitteroepen: wie zal mij verlosfen van het lighaam dezes doods! een bewijs voor de waarheid en Goddelijkheid des Bijbels

bels hebbe ik dikwerf afgeleid, uit mijn' eigene ondervinding: is de Bijbel opgesteld (dus dacht ik); door bedriegers, of natuurlijke menschen, die den Geest niet hebben, hoe kunnen zij dan schrijven over dingen; die ik bij bevinding weete, dat ons alleen door den Geest kunnen geleerd worden? Bij voorbeeld, de kennis van ons zelven; de natuurlijke mensch, waant rijk en verrijkt te zijn en geens dings gebrek te hebben, daar ons de Prophetische en Apostolische Schriften leeren, dat de mensch is dood in zonden en misdaden, jammerlijk, arm, blind en naakt; de Bijbel moet dus door menschen beschreven zijn, die zich zelven zoo hebben leeren kennen, en dezulke, dit weet ik bij bevinding, zijn nergens meer voor bevreesd, dan om zich zelven, of andere te bedriedriegen; mijne eigene ondervinding leert mij dan, voor mijne overtuiging, duidelijk, dat de Bijbel het woord van God is, al had ik hier van nimmer eenig ander bewijs gehoord,

„ *Geen ding ontbreekt mij dus, hoe schuldig en ellendig*
„ *Ik in mij zelve ben;*
„ *Hier springt, voor al mijn nood, een bron van troost bestendig,*
„ *Waar van 'k de waarde ken.*
„ *Ik neem' mijn Bijbel op, God kan zijn woord niet breeken,*
„ *Gestaafd door duuren eed;*
„ *Hier, in dit testament, zie 'k mij een schat bespreeken,*
„ *Waar van 'k geen weêrgae weet.*"

Maan-

Maandag den . . . . .

Gister wierd het mij gegund op te mogen gaan in de Voorhoven des Heeren, er wierd des morgens gepredikt over Luc. 24: v. 36, enz. onder het gehoor was ik zeer levendig; maar, uit de Kerk komende, ondervond ik wederom kragtig het diep ingeworteld bederf mijner natuur, die Vreede, die Jefus alleen kan fchenken; en die mij in Gods huis zo begeerlijk was, fcheen nu in mijn oog minder van waarde, dan zinnelijke genoegens; althans, door mij hier in toe te geven, weerde ik denzelven verre van mij; — doch nu ook ondervond ik, dat Jefus waarlijk leeft; leeft, om fleeds te bidden voor zijn Volk: ik zag, met fmarte, mijne dwaasheid, beleed mijne fchuld en fmeekte vuurig, om te mogen worden geborgen onder de fchaduwe van Jefus vleugelen; in den achtermiddag wierd er over het H. Avondmaal gehandeld, ik konde oprechtelijk betuigen te hongeren en te dorften, naar het gebroken lighaam en vergoten bloed van Jefus; het was mijn taal: Heere! geev' mij dit brood, op dat ik leeve tot in eeuwigheid. — Op dezen dag genoot ik veele lighaamelijke en geestelijke voorrechten; mijne ondankbaarheid omtrend lighaamelijke zegeningen is groot; maar in het geestelijke, klimt het

zelve nog tot een veel hoger' trap: ongeloof, wantrouwen en achterdocht omtrent de rijkdommen der Goddelijke ontferming in Christus Jesus, doen mij voor mij zelven schrikken. O! hoe onbegrijpelijk taaij is Gods geduld, dat Hij dit van mij verdraagt! Een goed Vriend wil ik gaarn op zijn woord gelooven, maar de Heere, de God der Waarheid is genoodzaakt bij Woorden, Eed, en bij Eed nog een onderpand te voegen, en dan nog, O verregaande verdorvenheid! dan nog, durv' ik twijffelen. — Mijn toestand is dus ellendig; ik ben melaatst van het hoofd tot aan de voeten, maar mijne oogen staan gevestigd op het Lam Gods, dat de zonden der waereld weg neemt.

„ Ja kragtig is het bloed van mijn Immanuël,
„ 'k Vlugt naar dit Siloä, in deeze reine plassen,
„ Wordt, zonder prijs en geld, het zwarte mooren vel,
„ Op eene wond're wijs, zoo wit als sneeuw gewassen."

Woensdag den . . . . .

Och! dat het mij vergund wierd, meer onderworpen te mogen zijn, aan de wijze en goede bestellingen mijns Hemelschen Vaders! steeds levendig overtuigd van mijne dwaasheid en verkeerdheid; ontelbaare gevallen gaven mij van achte-

teren ruime ftoffe tot dankzegging dat niet mijne, maar des Heeren wille gefchied was: en echter, keere ik telkens tot mijne vorige uitzinnigheid weder, wenfchende voor mij zelve te mogen kiezen; tot welk een werk ik even zoo onbekwaam ben, als een blinde om alleen te wandelen. — Er kleeft mij geduurig aan eene al te groote gezetheid, op de gemakkelijkheeden en genoegens van dit leven, waar door zomtijds beuzelingen mij ontrusten, als zaaken van een groot belang; — mogten deeze regelen fteeds voor mijne aandacht levendig zijn;

„ *Moogt g' uw wenfchen niet verkrijgen.*
„ *Leer toch zwijgen,*
„ *Word eens al dat zorgen moe;*
„ *God zal zorgen, bid maar vuurig;*
„ *Bid geduurig,*
„ *En vertrouw uw lot Hem toe.*"

Mogt ik fteeds bedenken, dat het niet dit leven is, waar voor ik beftemd ben; dat ik hier flegts als een vreemdeling en reiziger moet verkeeren, die fpoedig in zijn Vaderland hoopt te komen, geen gevaar en geen moeite op zijnen togt ontziende, zo Hij maar eerlang de gewenschte haven bereiken mag. — Laat ik dan voordaan, onder opzien tot Hem, van wien mijne hulpe komen moet, tragten meer te leeven, zoo als het een Christen betaamt, vergenoegd zijnde met het tegenwoordige, niets begeerende, dat de Heere mij om wijze

reedenen onthoudt; ſteeds gedachtig, dat ik hier niet te huis hoore, maar mijn burgerſchap hebbe in den Hemel. — Zo dat ik ſteeds met een' blijmoedigen geest mag zingen:

„ 'k Hebbe alles mij nodig,
„ En al 't overboodig
„ Is lastig op reis."

Donderdag den . . . . .

Hoe zalig is het de geboden des Heeren te onderhouden; waarlijk, daar in is groote loon. Zij lopen alle uit, op het waar geluk der menſchen; en, echter, is die ongelukkige neiging om ons zelven, zo veel als 't mogelijk is, rampzalig te maken, zoo diep in onze natuur geworteld, dat wij de waarneming van Gods bevelen aanmerken, als een last, te zwaar om te dragen; van het laatſte levert, helaas! mijn gedrag dagelijksch bewijzen op; maar, van het eerſte wierd ik in deezen morgen ook volkomen overtuigd: er viel iets voor, dat naar den aard van mijn wrevelig hart, mij veel ſtoffe tot murmureering opleverde; doch ik bad vuurig, om onderworpen gemaakt, en getrouw in mijne pligt te worden bevonden; onder alles vergenoegd te zijn, en, met de wille des Heeren te vreeden, — hier op moest mijn vijand wijken, —

en,

en, ik ondervond aanſtonds eene verandering van gemoeds geſteldheid, die wonderbaarlijk was, alle mijne murmureeringen, en ongenoegens, veranderden in blijmoedigheid; zo dat het was, als of mij een groot voordeel ware aangebragt; en teffens wierden ſpoedig alle ſteenen van zwarigheeden voor mij afgewenteld; — hoe voordeelig zoude het voor mij zijn, ſteeds overeenkomſtig mijne verpligting te werk te gaan, om dat daar mede altoos mijn waar geluk verbonden is. — Dan, helaas! mijne dwaasheid gaat alle verbeelding te boven; en even hier door berokkene ik mij zelve, dagelijks, ontelbaare onheilen. — Opperſte Leeraar! doe mij waken aan uwe poorten, en waarneemen de posten uwer deuren; leer mij waare wijsheid! —

Vrijdag den . . . . .

Heden ochtend las ik in den brief van Paulus aan de Romeinen; hier onder was het mijne vuurige beede, dat de Heere zijne wetten mogt ſchrijven in mijn hart, zijne inzettingen in mijn verſtand; dat Hij ze mogt binden aan mijnen hals, en maken tot mijne overpeinzinge en betragting, dag en nacht. — Tegen den middag viel er iets voor, waar door, natuurlijkerwijze, mijn hart

meer van het ſtof moest worden los gemaakt, en afzien van het ſchepſel, dat enkel ijdelheid is. — Maar, door, mijne inwendige verdorvenheid, hadde juist het tegengeſtelde plaats; O! hoe kleeft nog mijne Ziele aan het zigtbaare en zienelijke! doch, zo veel, reden als ik hebbe om mij te verootmoedigen, zo weinig grond is er tot mismoedigdheid; Jeſus ſchaapen zijn veilig; de goede Herder heeft voor hun zijn leven geſteld; en, daarom zal de vereende magt van waereld, hel en verdorven vleesch en bloed, niet in ſtaat zijn ze uit zijne hand te rukken: — Dit ondervond ik nu ook weder: Hij ſchonk mij den Geest des gebeds. Waar door ik vuurig ſmeekte dat het zelfde vermogen, waar door eens hemel en aarde wierd voordgebragt, alle die afgoden, die er nog in mij huisvesten, geheel en al wilde vernielen, en tusſchen mij en hen eene eeuwige vijandſchap oprigten; zo dat ik van ganſcher harte, met Ephraïm,, mogt zeggen: wat hebbe ik meer met U te doen! O! hoe voortreflijk is de weg der verlosſing! hier door wordt een zondaar, niet alleen ontheven van de ſchnld der zonde, maar ook gereinigd van derzelver ſmette! waarlijk, eene rechtvaardigheid, afgeſcheiden van heiligheid, zoude voor mij weinig beminlijk weezen; ik ondervinde, langs hoe meer, dat nu mijne Zaligheid bij aanvang, en hier na eens volkomen, beſtaat, en beſtaan zal, in eene meerdere en geheele gelijkvormigheid aan Jeſus beeld.

„ Heil-

„ *Heil'ge Jesus! druk Uw' leden*
„ *Ten leven op de mijn',*
„ *Laat mijn' voet als d'uwe treden,*
„ *Laat mijn oog als 't uwe zijn.*
„ *Maar voor al maak dat mijn hart,*
„ *Als het uwe, vuurig werd.*
„ *Heil'ge Jesus! heilig mij!*
„ *Ik moet heilig zijn als Gij.*"

Zondag den . . : . .

In den morgen, las ik, 't huis zijnde, eene Predikatie over 1 Joh. III: v. 8. ik kreeg hier onder een meer levendig inzien, in de volkomenheid van mijnen Verlosser; en zag duidelijk, dat ik geen' de minste reden had om moedeloos te zijn. Het is zeeker, was Jesus niet geöpenbaard om de werken des Duivels te verbreeken, dan zoude ik eeuwig onder de wreede Heerschappij des Satans moeten bukken, dewijl ik zelve, noch eenig schepsel, mij van deszelfs magt zoude hebben kunnen ontslaan. — Maar nu is er niets te vreezen; schoon Hij mij van rondsomme omzet heeft, en als een sterk gewapende zijn Hof tragt te bewaren, Jesus weet echter raad, om door te breeken, en door een nog sterker vermogen, mij als een prooi uit zijne klauwen te rukken. In den achtermiddag ging ik op, in het huis des

Heeren, er wierd over de Paapſche Miſſe gepredikt; — mijne aandacht wierd vooral bepaald bij het groot voorrecht, dat ik genoot, dat ik gebooren was in een land, waar in het Euangelie zuiver wordt gepredikt, en opgevoed door zulke Ouderen, die mij reeds vroeg van de waarheden van den Christelijken Godsdienst indrukken zochten te geeven; ik zag ook teffens mijne duure verpligting dieswegens levendig in. De kenmerken van een' rechten Avondmaal ganger, die in het overige van deezen Zondag worden opgegeven, durfde ik mijne ondervinding noemen; waarom ik ook in de mogenheden des Heeren een beſluit nam, om nimmer, wat het ongeloof hier tegen mogt inbrengen, van de verbonds tafel afteblijven, maar de dood des Heeren te verkondigen tot dat Hij komt. — Uit de kerk komende moest ik bij eenige zieken een bezoek afleggen, hier zocht ik meer den menſchen, dan Gode te behagen. — Wij bragten dien avond nutteloos door, ſpreekende over die dingen, welke deze waereld aangaan; O! wanneer zal ik den mensch, overeenkomſtig zijne rechte waarde, waardeeren? Hij, immers is toch niets anders dan zondig ſtof en asſche, die, alleen in den Heere, leeft zich beweegt en is, die welhaast, op den wenk zijnes ſcheppers, tot niets zal wederkeeren, — en is het dan niet de dwaasheid zelve, zulk eenen te vreezen, ja, meer te vreezen dan den Heere des hemels en der aarde; meer prijs te ſtellen op zijne vriendſchap, dan op die van Hem, die mij

heeft

heeft gefchapen, en onderhouden van dat ik was tot op dezen dag.

Dingsdag den . . . . .

Hoe gelukkig zijn die gene, die wandelen op 't pad van Gods geboden, die zijne wet bepeizen dag en nacht. — Mijn verdwaald herte zoo vijandig omtrend zijn voordeel, doet dagelijksch proeven, of het opvolgen van zijn eigen zin en wil niet even zo wel ons geluk zoude kunnen vermeerderen en bevestigen; maar, dagelijks vallen de proeven ten mijnen nadeele uit, men zoude natuurlijk mogen verwagten dat ik hier uit wijsheid zou leeren, en geen tweemaal ftooten aan den zelfden fteen; dan, het is geheel anders gefteld: bij herhaling doe ik, het geen ik weet lijnregt tegens mijn waar geluk aantelopen; waarlijk al ftiet men een dwaas in een mortier, nog zoude zijne dwaasheid niet van Hem wijken; oppervlakkig befchouwd is mijn kwaal ongeneeslijk, en is dit ook inderdaad voor alle menfchelijk vermogen, maar Gods woord biedt mij een middel aan, dat leert mij dat Jefus Christus, de mensch geworden God, de oogen der blinden kan openen, de dwaazen wijsheid leeren, en dat dit voor Hem de aangenaamfte bezigheid is; ik zal dan niet langer klagen, maar mij, zonder uitftel, neder

werpen aan de voeten van Hem, die alle kranken kan en wil geneezen, van wat ziekte ze ook bevangen zijn.

Woensdag den . . . . .

Door het flegt uitkopen van mijnen tijd vond ik deezen morgen geene gelegenheid, om in het bijzonder, Godswoord te leezen, tot een duidelijk bewijs dat ik nog maar al te veel waarde ftelle op de nietige dingen van dit leven; in plaats van altoos, wat er ook mogte gebeuren, den Godsdienst, als de Hoofdbeezigheid van mijn leven, aantemerken. — Voor het overige liepen mij eenige dingen tegen, doch, door hulpe van boven, wierd ik bekwaam gemaakt, in weerwil van mijn hoogmoedig harte, niet naar mijnen lust, maar naar mijn pligt te handelen, en ik ondervond de gevolgen daar van zeer voordeelig te zijn. — Zederd gister was ik doorgaans vooral werkzaam met de herinnering, op welke eene wonderbare wijze de Heere ons dierbaar Vaderland heeft tot ftand gebragt, en bevestigd, op welk eene wondere wijze Hij ons uit de magt van het magtige Spanjen verloste, en ons, als het ware, tot zijn bijzonder Volk afzonderde, zo dat wij over onze Vijanden zegevierden, hoe klein wij ook waren, zij moesten met befchaamdheid des aangezigts rug waards

waards keeren, terwijl de Heere der Heirfcharen voor Nederland ftreed. — Maar, leeven wij wel als zulke beweldadigden? drukken onze handel en wandel de gevoelens van ware dankbaarheid wel uit? — is er een kennelijk onderfcheid in het levensgedrag van ons eñ hun, die nog in die dikke duisternisfe, waar uit wij verlost zijn, nederzitten; — op het bepeinzen hier van ontroert mijne ziele: — genadig is de Heere! langmoedig en groot van goedertierenheid! anders waren wij reeds lang vernield. — Onze ondankbaarheid en ongevoeligheid gaat alle verbeelding te boven. — onze geestelijke en burgelijke vrijheeden hebben wij op de fnoodfte wijze misbruikt. — Dagelijksch doen wij tot onze, reeds ten hemel geklommene, fchuld toe, waarlijk, een Osfe kent zijn' bezitter en een Ezel de kribbe zijnes Heeren; maar wij verftaan niet, wij hebben geene kennis, en, wat zal het einde van deze dingen zijn? Zal de Heere ons meer fpaaren, dan Hij eens zijn oude Volk Jsraël gefpaard heeft? dit kunnen wij zeker niet verwagten, thans ftrekt Hij nog de rijkdommen zijner ontferming over ons uit, op dat wij, door deeze langmoedigheid, tot bekeering zouden geleid worden, maar, juist door dit uitftellen van wraak, verharden wij ons te meer in de zonde, ja, is ons harte meer in ons vol om kwaad te doen. — Wat zal ik meer zeggen, wij hebben gezondigd O Heere! wij, en onze Vaderen! wij hebben het ganfchelijk voor uw aangezigte verdorven; genade! genade en geen recht! laat uwe barm-

barmhartigheid roemen tegen het oordeel! ſpaar ons om uwes naams, om Jeſus wille! ſtort, in plaats van welverdiende plagen en oordeelen, over ons uit den Geest der genade en der gebeden; leer ons zelf met een waarachtig berouw, langs dien weg, door U verordend, tot U wederkeeren; weer van ons dien Geest des diepen ſlaaps, waar in wij als een eenig man gedompelt liggen. — Doe een Pinxter wind over ons waajën, Heere! Heere! uwe rechtehand doe, in onzer midden, kragtige daden.

Saturdag den . . . . .

Heden ochtend wierden er 7 misdadigers ter dood gebragt, onder eene verharding, die alle de aanſchouwers verbaasde; ik ontroer, als ik dit naardenk; wat is toch de mensch, die aan zich zelven is overgelaten? Wij toch zijn van Nature alle even geneigd tot alle kwaad, niets maakt een onderſcheid, dan Gods bewaarende goedheid. Och! dat wij hier op meer prijs mogten ſtellen, hier voor meer dankbaar mogten zijn. — Wat vrugt hebben nu deeze menſchen van die dingen, waar in zij kort te voren al hun geluk ſtelden? Zij ontzagen, ter bereiking van hun oogmerk, geene moeite noch arbeid, niettegenſtaande zij wel wisten, of ten minſten konden weeten, dat

eens de gevolgen hier van allernadeeligst voor hun zouden zijn, maar, op het toekoomende geen de minste acht slaande, wilden zij maar alleen hunne tegenswoordige begeerten voldoen. — Is het nu niet even eens gesteld, met alle natuurlijke menschen, die nog in vijandschap met hunnen Schepper verkeeren, en hun deel in dit leven zoeken. — Zij achten niets te dierbaar om over te geven, niets te moeilijk om te verrichten, ter bereiking hunner oogmerken, niettegenstaande hun dikwerf door den Opperslen Richter wordt aangekondigd, dat zij, zulke dingen doende, den dood zullen sterven; dan, hier voor hunne ooren stoppende, vaaren zij voord te leeven naar het goeddunken van hun verdorven hart, — tot dat eindelijk een ziekbed hen gevangen neemt, en hun allen dag, den dood doet verwagten. — Helaas! welke vrugten zullen zij dan plukken, van hunnen arbeid? de bijëen vergaderde schatten zullen voor een ander zijn: wellust en vermaak zal voor altoos een einde nemen, — en het Eeuwig onherroepelijk vonnis over hun worden uitgesproken. —

Dan, er is echter een aanmerkelijk onderscheid tusschen deeze beide, welk eene overëenkomst anders ook hun geval moge hebben; in het gerichte der menschen moet de schuldige zelf lijden, al wilden ook tien zijner vrienden voor Hem sterven, dit zoude, volgens recht en billijkheid, niet mogen geschieden; — maar de Opperste Richter, de Heer van Hemel en van Aarde, heeft niet

al-

alleen zelf een' Borg verördend, maar biedt die ook aan fchuldigen aan, en beveelt hen van Deezen ter hunner behoudenis gebruik te maken, om wiens wille Hij, behoudens zijne ftrenge rechtvaardigheid en ongekreukte heiligheid, zondaars kan vrijfpreeken van de ftraffe, en hun recht geeven ten Eeuwigen leven. — Indien ik mij eens verbeelde dat aan die ongelukkigen, die in deezen morgen hun vonnis hebben weggedragen, een Pardonbrief vertoond was, hoe zouden zij zich hebben gedragen? zouden zij geweigerd hebben zulks aan te neemen, of den Perfoon, die met deze boodfchap wierd gezonden, met verachting hebben behandeld? O! Heer! ik houde mij verzekerd dat zij enkel dankbaarheid en liefde omtrend hunnen weldoener zouden geweest zijn, — en zoude het mij dan niet veel meer voegen, zoo te handelen, daar mij niet flegts vergiffenis van fchuld, maar daar en boven een Eeuwig gewigt van heerlijkheid wordt aangeboden; o! ja, mijn dierbaare Heiland! U, zal ik toebrengen lof, eer en dankzegging, tot in Eeuwigheid.

„ Zoud' ik u niet teer beminnen?
„ Zoud' ik u niet hart en hand
„ Nu en eeuwig overgeeven,
„ Tot een liefdes onderpand?
„ Met u aan het kruis geftorven,
„ Leev' ik voor mij zelv' niet meer,
„ Met u opgewekt, mijn Jefus!
„ Leev' ik eenig voor mijn' Heer."

Zon-

Zondag den . . . . . .

Heden ochtend las ik eene Predikatie over het bevel van Jefus, aan zijne Difcipelen, om het Euangelium te verkondigen aan alle volkeren; er wierd, onder het leezen, in mij eene fterke begeerte verwekt, dat ik en alle mijne naastbeftaanden en vrienden, dit voorrecht recht mogten waardeeren, op dat niet eens ons lot ondraagelijker mogt zijn, dan dat van Zodom en Gomorrha, — daar toch de dienstknegt, die de wille des Heeren geweten, en niet gedaan heeft, met dubbele flagen zal geflagen worden. — Nademiddags hoorde ik Prediken over de fleutelen des Hemelrijks, waar onder ik eenen zeegen genoot; des avonds las ik wederom eene Predikatie over de woorden van Paulus, „ Alleenlijk wandelt waardiglijk het „ Euangelium." Dit verzoek van den Apostel kwam mij zoo betaamlijk voor, en de betragting daar van zoo allervoordeeligst, dat het mijne vuurigfte bede wierd, door de kragt van Jefus bekwaam gemaakt te mogen worden, om alzo te wandelen. — Ja, het wordt meer en meer mijne hartelijke keuze matig, rechtvaardig en Godzalig in deze tegenswoordige waereld te leeven; maar, uit en van mij zelve, ben ik hier toe zoo onbekwaam, als eene doode om op te ftaan en aard-

fche

ſche bezigheeden te verrigten; dan, er is voor mij hulpe beſtemd, mijn Zaligmaker leeft! die kan het kromme recht maken, en de woestijne in een vrugtbaar veld verkeeren; zijne kragt heeft Hij beloofd in mijne zwakheid te zullen volbrengen. — Zijne genade zal mij genoeg zijn. —

„ Volbragt is al' de zaligheid,
„ Ik moet ze maar ontvangen;
„ Gods trouw volbrengt, daar Jeſus pleit,
„ Zijn eisch, mijn zielverlangen.
„ Ik bid u, leer
„ Mij dies, in alles, Heer!
„ Van Jeſus af te hangen."

Dingsdag den . . . . .

Gister avond las ik eene Predikatie over deze woorden, „ werpt alle uwe bekommernisſen op den „ Heere, want Hij zorgt voor U." Welke onwaardeerbare zegeningen, dacht ik onder het lezen, vloeiën er uit den bron van onzen Godsdienst voord; heeft de waereld iets van die Natuur, dat zij haare lievelingen weet aan te bieden? zo lang alles voor de wind gaat, weet zij zich zodanig te vermommen, dat haar het dankoffer ſteeds word opgedragen, maar, komt er eens tegenſpoed op tegenſpoed, dan toont zij duidelijk niet in ſtaat te zijn iets te vermogen; dan kan zij geen de min-

minste verligting, geen de minste troost aanbrengen. — Voor ons zelven zijn wij ten eenemaal onbekwaam te zorgen, veel te dwaas om eene goede keuze te maken, en dus ieder oogenblik in gevaar om ongelukkig te worden. Hoe gelukkig is dan niet zulk een, die met God in Christus verzoend, recht heeft, om, volgens deze belofte, zijne bekommernisfen op den Heere te mogen werpen, alle zijne belangen in de handen zijnes Vaders over te geven, volkomen bewust dat Hij het wel zal maken; maar wie heeft hier toe recht? zoude ik mij dit durven toeëigenen? Onder ernstige bede om bewaaring voor zelfs-bedrog, tragtede ik mij zelve te beproeven, en, na met Gods woord en mijne ondervindinge te hebben raad gepleegt, durfde ik niet anders besluiten, voor het oog van een Alweetend God, die harten en nieren beproeft, dan dat er in mij waarlijk een goed werk begonnen was, dat dit door een getrouw God meer en meer wierd voordgezet, en ook gewisselijk zoude voleindigd worden. — Hier op wierd ik zeer bemoedigd, en konde vrolijk in den Heere zingen.

„ Zoud' ik mij dan nog ontrusten?
„ Nog bekomm'ren, of voordaan
„ Mijne paden vol met roozen
„ Of met doornen zullen staan?
„ Neen! ik laat' den Heere kiezen,
„ Zijne keus is altijd goed:
„ 'k Leev' op zijne voorzorg, zorg'loos,
„ Altijd vrolijk, welgemoed."

Donderdag den . . . . . .

Voor eenige weeken mogt ik de gedachtenisſe houden van de verrijzing mijnes Heilands! thans word het mij vergund zijnen Hemelvaard te vieren. — Veele zijn er in dien tusſchentijd gevallen aan mijne rechter- en ſlinkerhand, maar ik ben, door onverdiende goedheid, noch ſtaande gebleven; Och! dat ik van mijn voorrecht het rechte gebruik mogt maken, dat mij een ten Hemel gevaarene Jeſus recht dierbaar mogt zijn. Heere! Heere!

„ Ik kan niets uit mij zelv'; gewend om kwaad te doen,
„ Spot mijn bedorven' aard met gunsten en bedreiging;
„ Het loopt met mij te rug, als 'k voorwaards denk' te ſpoên.
„ Gewenn' ik mij te veel aan 't ondermaansch gewemel,
„ Gelijk het ſlangezaad, aan 't laage ſtof gehegt,
„ Toon dat gij voor mij leeft, mijn Jeſus in den hemel.
„ Verhemel groote God! uw' aardschgezinden knegt."

Saturdag den . . . . . .

Gister en van daag kwamen mij verfcheidene gevallen voor, die mij overtuigden van de nietigheid en het veranderlijke van al het ondermaanfche, — en dat waarlijk 's menfchen heil ijdelheid is. — Mijne ziele kleeft aan het ftof, en is nog maar al te vaak onwillig van ganfcher harte de waereld vaarwel te zeggen, — hoe overtuigd ook dat zij niet in ftaat is eenig waar heil te kunnen aanbrengen, rechtvaardig zoude het zijn dat de Heere tegen mij, als tegen Ephraim, zeide, laat Hem vaaren, vergezeld met afgoden; maar neen! de Heere heeft luft zijne goedertierenheid aan mij wonderbaar te maken, de rijkdommen zijner liefde in Christus aan mij onwaardige te verheerlijken, de Heere berooft mij als 't ware van de middelen om meer en meer aan het aardfche gehegt te worden, Hij fchikt zich genadiglijk naar mijne zwakheid, en ontneemt mij, door de beftelling zijner Voorzienigheid, dat voor mij zo fchadelijk was, — en waar op ik echter zo zeer mijne genegenheden hadde gevestigd, dat ik het onmogelijk verlaten kon. — Och! dat ik nu maar niet aandruischte tegen Gods genaderijke oogmerken! ik hebbe mij immers dikwerf opgedraagen aan mijnen onfaalbaren Geneesheer, Hem vuurig gefmeekt, voor mijne herftelling en wel-

ſtand zorg te willen dragen, op zulke eene wijze, als zijne wijsheid het best keurde; zal ik dan nu, nu Hij bij aanvang mijne bede vervuld heeft, zijne handelwijze bedillen, om dat de middelen, die Hij nodig acht, te gebruiken, vleesch en bloed een weinig onaangenaam zijn? niet alzo: uit dit bittre zal toch heilzaam zoet voordſpruiten, deeze ſchade zal in groot gewin verkeeren. Heere mijn God! neem verder mijne geneezing op U, gebruik zulke middelen als het U behaagt. Maar, laat Uwe Genade vooral mij onderworpen maaken, en mij bewaren om niet uwe groote liefde met ondankbare murmureeringen te beändwoorden, doe hier over verzoëning in Uw bloed, en leer mij alle dingen te beſchouwen in 't licht der Eeuwigheid, — de waareld heeft toch niets, dat mij eenig heil kan aanbrengen; waarom zoude ik mij dan beklagen, over het verlies van haare ſchijngoederen? neen! welgelukzalig is alleen die man, wiens God de Heere is!

„ Rust dan' ziel! uw God is Koning!
„ Heel de waereld zijn gebied;
„ Alles wisſelt op zijn' wenken,
„ Maar Hij zelf verandert niet.
„ Alles jaagt hier naa verand'ring,
„ En betreurt ze dag aan dag,
„ Hunkert naa het geen hij zien zal
„ En verlangt naa 't geen hij zag.
„ Rust mijn' ziel! uw God is Koning,
„ Wees te vreden met uw lot,
„ Denk, ſchoon alles hier verandert,
„ Hij, Hij is en blijft mijn God."

Maan-

Maandag den . . . . . .

Gister wierd het mij vergund op te gaan in de voorhoven des Heeren, er wierd gepreedikt des morgens over Hoogl. 4: vs. 16. ik zag duidelijk in dat mijne liefde tot Jefus gansch niet was in zulk een trap en mate als zij behoorde te zijn. — Echter durfde ik niet ontkennen (fchoon ik dikwerf door een verdorven vleesch, dat ftrijd voert tegen den Geest, zoo handele als of het tegengeftelde waarheid was), of Jefus vriendfchap is mij oneindig dierbaarer dan alles, wat de waareld heeft of geven kan. Ja! het is de volkomene wensch mijner ziele, dat ik Hem alleen mag beminnen, Hem alleen dienen en zonder uitzondering gehoorzamen, dat mij in Hemel noch Aarde, niets buiten Hem moge gelusten; en ik alle dingen, buiten Hem, fchade en drek moge rekenen, des nademiddags wierd er gehandeld over de dankbaarheid en onze verpligting tot goede werken, fchoon wij uit genade alleen, door de verdienften van Jefus, uit onze Elende zijn verlost. Ik wierd hier mede zo levendig werkzaam, dat ik bezwaarlijk zoude hebben kunnen begrijpen, (was ik niet door ondervinding overtuigd van mijne eigene blindheid en verdorvenheid,)

heid,) hoe iemand tegen deze leere, eenige tegenwerping konde maken. Er is toch geene rechtvaardigheid, afgefcheiden van Heiligheid, die uit het geloove door Jefus wordt gerechtvaardigd, kan niet nalaten goede werken te doen, even zo min als de regen om het aardrijk te bevogtigen, en waarlijk, onze Zaligmaker zoude maar een halve Zaligmaker zijn, zo wij maar alleen ontheven van de fchuld, niet tevens bekwaam gemaakt wierden, om ons te reinigen van alle befmettingen des Geestes en des Vleeschs. Eene volkomene gelijkvormigheid aan Jefus beeld zal toch onzen Hemel uitmaken. — Het is er dus zoo verre van daan, dat onze leer van vrijë genade aanleiding tot zorgeloosheid zoude geven, dat in tegendeel de geene, die haar omhelst, niet anders kan dan goede werken doen. O! voortreffelijke weg der verlosfing! waar door de zondaar niet flegts gerechtvaardigd, maar ook bij aanvang geheiligd wordt. waar door niet alleen eene bevrijding van ftraffe, maar ook teffens eene geheele vernieuwing des harten wordt te weeg gebragt. — O! zalige tijd, wanneer ik niet meer zal kunnen zondigen! wanneer ik in volle nadruk, niets anders zal kunnen doen, dan goede werken.

Dingsdag den . . . . . .

Heden ochtend viel er een droevig geval voor: een oud man, die reeds veele jaaren onder overtuiging geweest was, en daar door dikwerf wanhoopende wierd, schoon meermalen, door getrouwe Euangelie Dienaars, onderrigt, van de rijkdommen der Goddelijke Genade in Christus Jesus, waar door de grootste der zondaren vergeeving van schuld en een recht op het eeuwig leeven kunnen verkrijgen, wierd eindelijk, door de list des Satans en de kragt des ongeloofs, zo verre vervoerd, dat Hij door een Pistoolschoot een einde van zijn leven maakte. — Ongelukkig schepzel! (dus dacht ik bij mij zelve) die zulk eenen verkeerden weg ter redding insloeg; nu, ondervindt gij immers eene wanhoop, veel grooter dan op aarde kan worden ondervonden; hier wierd er noch telkens een vertroostend woord U toegevoegd; Jesus zelf liet U door zijne gezanten bidden, zijn woord te geloven, Hem tot Uwen Borge aantenemen, op dat gij in Gods gerichte zoudt kunnen bestaan, maar nu is het geheel anders met U gesteld; nu smaakt gij wroeging zonder tusschenpoos, nu kondigt U alles den vloek aan, waar van gij geweigerd hebt verlost te worden, — nu vertoont zich Jesus niet meer aan U, als een me-

medelijdenden Zaligmaker, maar, als een wreekend richter, die met vlammend vuur over Uw ongeloof zal wraake nemen; is dit alzo, Och! dat ik dan enkel dankbaarheid en liefde ware! door Genade alleen, ben ik dat ik ben; rechtvaardig zoude ook ik aan een oordeel van verharding en wanhoop zijn overgegeeven maar, de Heere heeft geen lust gehad in mijnen dood, maar zich over mij ontfermd met eeuwige ontferming, —— mij gewillig en bekwaam gemaakt, om van dat middel ter redding gebruik te maken, dat zijne wijsheid en goedheid verordend heeft. —— Jefus leeft! en daarom zal ik leeven, hoe groot ook mijne fchuld zijn mag! hoe veel ik nog dagelijks daar toe doe, alles heeft Hij voor zijne rekening genomen, tot den laasten penning toe afbetaald, en mij eene volkomene kwijtbrief gegeven. —— Waarom zoude ik dan mismoedig zijn? ik ben, wel is waar, nog arm, naakt en blind, onrein van het hoofd tot de voeten, ieder oogenblik ondankbaar en trouwloos! veele zijn mijne wanbedrijven!

„ *Mijne fchuld is zwaar en groot,*
„ *Maar, zou ik van Jefus blijven?*
„ *Om een reeks van wanbedrijven?*
„ *Neen, mijn fchuld zij nog zoo groot,*
„ *Zulke zijn het, die hij noodt*"

Jefus, kan alleen mij helpen; maar Hij, ook volkomen, en is teffens hier toe allerbereidwilligst.

Gol-

Golgotha, en Gethzemane getuigen, wat Jesus voor zondaren doen wil; waarom zoude ik dan niet van zijne onbegrijpelijke liefde gebruik maaken, waarom zoude ik mij zelve uitsluiten, daar zijne genade mij noodigt integaan, teffens kragten aanbiedt om dit te kunnen doen, deeze zonde zoude alle andere schuld overtreffen.

„ 'k Wil dan niet staaren op ellend,
„ Op zonden, daar 'k aan kwijn?
„ Neen! Jesus, die mijn' nooden kent,
„ En niemand troostloos henen zendt,
„ Moet mijn geneesheer zijn."

„ Ja U alleen, O Jesus! zij de zorg
„ Van mijne zaligheid bevolen, in die handen,
„ Die gij voor d'uwen hebt aan 't Kruishout uitgerekt.
„ Met U, met U alleen, vertrouw' ik wel te landen."

Donderdag den . . . . . .

Zedert lang hadde ik mijn hart gezet op eene zaake, die mij in alle opzigten zeer voordeelig voorkwam, ik bad den Heer mij deeze begeerte te schenken, zo het niet tegen zijne Eere en mijn waar geluk mogte strijden. Heden ochtend nu viel er iets voor, waar uit ik meende te mogen besluiten, dat mijn voorgesteld plan ten eenemaal zou worden verbroken, — en alle mijne voorneemens verijdeld; in den eersten opslag wierd

ik hier over zeer mismoedig, maar een weinig bedaard denkende, overwoog ik, hoe ik alles aan des Heeren goedheid en wijsheid hadde overgelaaten, van mijne dwaasheid overtuigd, —— en ik dierhalven, thans, nu het fcheen dat des Heeren wegen anders waren dan mijne wegen, volkomen moest berusten in zijne beftellinge, vertrouwende, dat mij de begeerde zaak fchadelijk zou zijn geweest. Ik nam hier op tot het gebed den toevlugt, welk hulpmiddel ik zelden te vergeefsch beproeve: ik wierd bekwaam gemaakt, weder op nieuw alle mijne belangen aan den Heere overtegeeven, fmeekende niet meer zo dwaas te mogen zijn, van zelve een keuze te willen maken, en waarlijk, mijne beftemming is te edel, om mij over zo veele nietige dingen te ontrusten, mijn tijd te kort, om zo veele uuren en oogenblikken te befteeden tot bezigheeden die mij geen het minfte wezendlijk voordeel kunnen aanbrengen, de zorg en kommer van het redelijk fchepzel behoorde toch maar alleen te verkeeren, omtrend dat werk dat onze Schepper en Heer op aarde van ons vordert, en hier in moesten wij nooit voor ons zelven wenfchen keuze te maken, maar alles aan Hem overlaten; dikwerf denk ik, wat zoude het mij nu, in grote droefheid, kunnen baten mij te herinneren, hoe veel vermaak en geluk ik voor tien jaren genoot, zoude deze herdenking niet zelfs mijne fmerte vermeerderen, of zoude het daar en tegen mijne tegenwoordige blijdfchap kunnen ftooren, wanneer ik herdacht in welk eene droevi-

ge

ge omſtandigheid ik mij voor tien jaren bevond, zou het niet veel eer aan mijne tegenwoordige genoegens een dubbele waarde geeven, even zoo zal het nu ook zeker op ons dood bedde geſteld zijn; verbeelde ik mij eens iemand, die zo zo den dood verwagt, en met ſchrik de naderende Eeuwigheid te gemoete ziet, bewust dat zijn lot rampzalig zijn zal, zoude zulk een kunnen worden vertroost, met de herinnering, dat Hij in dit leven zijn deel genoten had? dat hij alle dagen vrolijk en pragtig, zonder weerſpoed of kommer hadde geleefd? of zou dit niet veeleer geſchikt zijn, om zijne tegenwoordige en vooral toekomſtige ſmerte te vermeerderen? O! hoe nietig zal hem dan dat aardsch geluk voorkomen, waar op hij hier zo veel prijs ſtelde; en hoe gewigtig zal hij dan reekenen dat gene, het welk hij hier voor geen oogenblik zijne aandacht waardig keurde.

Stel ik mij daar en tegen eens voor, een waar Christen, die zo zo den dood verwagt en met blijdſchap voor uitziet op dat onbegreepen Heil, dat aan gene zijde des grafs op hem wagt; zoude zijne vreugde kunnen worden verminderd, wanneer men hem herinnerde, welke wederwaardigheden, rampen en droevenisſen, hij in dit leven al hadde doorgeworſteld? Neen zeker niet: dit zou veel eer zijne blijdſchap nog grooter maaken. —— Ik zie hier uit dan duidelijk, dat het van weinig aanbelang is, hier op aarde voor of tegenſpoed te ondervinden, de groote vraag is maar, hoe het in de Eeuwigheid met ons zal geſteld zijn,

of

of wij daar geluk of ongeluk te verwagten hebben; laat dan mijne zorg en kommer zich voordaan alleen bepaalen bij dingen van een eeuwig aanbelang, mijn tijd is toch kort, de dood nadert ieder dag! welhaast zal hij mij zijne gewigtige boodfchap mededeelen, en wat zou het te zeggen zijn, zoo ik mij dan onbereid bevond; Heere! leer mij ware wijsheid! leer mij, mijnen tijd uitte-kopen! vernieuw fteeds mijne kragten! doe mij loopen zonder moede of mat te worden, laat ik zijn ftandvastig onbeweegelijk en altoos overvloedig in uw werk, weeten dat mijn arbeid niet ijdel zal zijn.

Maandag den . . . . . .

Gister en van daag wierd het mij vergund, met de meenigte, het Pinxterfeest te vieren; ik was, fchoon dorftende naar eene ruime maate des Geestes, niet zeer opgewekt en levendig, noch in het openbaar, noch in het bijzonder, echter hebbe ik ftoffe tot dankzegging, ik was niet geheel werkeloos, maar ftortte geduurig mijne ziele uit voor den Heere, Hem fmeekende, mijne kwijnende begeerten door zijnen Geest te verlevendigen, mijne traage handen op te rechten, en mijne wankelende knieën vast te zetten, ik zag bij 's Geestes licht mijne te kortkoming en veelvuldig gebrek levendig in; maar,

ik

ik wierd ook teffens overreed van Jefus Algenoegzaamheid om te kunnen, en bereidvaardigheid om te willen helpen; indien ik dan alles overweeg, durf ik niet anders dan den Heere nu ook te danken, voor het fchenken van een zegen in deeze dagen, ik mogt wel niet op dit Feest drinken van dien zoeten wijn, die veeler harten vrolijk maakte, zo dat zij een lofzang zongen ter eere van hunnen God! Neen, mijn zegen beftond in eene treurigheid des harten, die de Heere beloofd heeft ter zijner tijd met vreugde te zullen verwisfelen. Ik vertrouwde meer van mij zelve te hebben leren kennen, en, daar wij van nature elendig zijn, moet noodzakelijk deeze kennis een fmartelijk gevoel met zich brengen, — maar, die doorwondt zal ook heelen; ik zal dan hoopen op den Heere en uitzien naa den God mijns heils. Wanneer Hij fchijnt te vertoeven, zal ik Hem verbeiden, Hij zal toch gewisfelijk komen, en niet achter blijven. —— O! heuglijk Pinxterfeest, dat de Apostelen vierden! nu wordt, een weleer zo bevreesde, Petrus moediger dan een jonge Leeuw, nu belet Hem geen dienstmaagd, geen Joodfche Overheden, ja, geene geheele bende van vijanden, wier handen noch rookten van het onfchuldig bloed zijns Meesters, de groote werken Gods te fpreeken, nu weet Hij wie Jefus is! welk een' grooten Meester Hij gediend heeft. — Nu ziet Hij Hem, door het Geloofs-oog, bekleed met alle magt in Hemel en op Aarde, die fpreekt, en het is er! die gebiedt, en het ftaat er! —— Voor wien alle

de

de inwoonders der aarde, minder zijn als een druppel aan den emmer, als een ftofken aan de weegfchaal! —— Hij tart daarom alle gevaaren uit, en fpreekt vrijmoediglijk al wat de Geest Hem geeft uittefpreeken, en, welk eene gezeegende uitwerking had deeze zijne ijver? is er zulk eene blijdfchap onder Gods kinderen; wanneer er een enkel flaaf des Satans wordt gemaakt tot een getrouw onderdaan van Koning Jefus; hoe groot moet dan niet Petrus' vreugde geweest zijn, toen Hij, als een middel in Gods hand, door eene Predikatie, duizenden toebragt, tot de gemeente die zalig zal worden? Och! dat wij in onze dagen ook zulk eene Pinxterfeest mogten vieren! Wij kunnen wel niet verwagten dat de Heere, op zulke eene buitengewoone wijze, zijnen Geest zal uitftorten, als toen noodzakelijk was, om alomme en met fpoed het Euangelium te verfpreiden, maar echter, mogen wij nu ook nog op eenen zegen hoopen, des Heeren hand is niet verkort en zijne oore niet zwaar geworden, Hij heeft nu ook nog des Geestes over; zijn wij hier naa begeerig, laten wij dan handelen gelijk de Apostelen deeden, wij leezen dat zij t'aller tijd waren in den Tempel, lovende en dankende God! volhardende in de gebeden, — dan zullen wij ook zeker, met de Apostelen, niet befchaamd uitkomen, maar ontvangen boven bidden en verwagten. —

Woensdag den. . . . . .

Gister avond wierd ik op het onverwagtst door eene aangenaame tijding verblijd; mijn hart wierd vervuld met dankbaarheid en blijdfchap, ik fmeekte den Heere ernftig dat ook deeze weldaad mij en de mijnen nader aan Hem mogten verbinden en wij geene zijner gunstbewijzen mogten vergeeten; heden avond had ik veel te ftrijden met een verdorven vleesch en bloed; ik voelde in mij eene fterke neiging tot het koesteren eener zonde, die ik met recht mijne geliefkoosde mag noemen, en die ik, nog maar al te dikwerf, als eene lekkere beete onder mijne tonge bewaren wil, fchoon ik weet hier door te zondigen tegen God, mijne naasten en mij zelve; meer dan eens zeide ik deze zonde ernftig vaarwel, en verbond mij tegen haar in de mogenheden des Heeren Heeren! doch, ik vreeze dat dit misfchien noch nooit met een volkomen harte gefchied is, daar zij bij herhaling zo veel op mij verwint, en telkens op nieuw onder haare heerfchappij weet te brengen. Heere! gij, die de harten kent en de nieren proeft, Gij weet het! Gij alleen zijt in ftaat mijne banden los te maken en mij van ganfcher harte te doen zeggen tot dezen Afgod, wat hebbe ik meer met U te doen! laat ik dierba-

bare Heiland! alleen Uw eigendom zijn! ſla voor Uwe voeten dood die niet willen dat Gij mijn eenige Heer zijn zult, — laat ik toch niet meer der zonde, maar voor U leeven!

Donderdag den . . . . .

Van daag vind ik mij zeer bezwaard; en bitterlijk bedroefd van ziele: hoe weinige indrukken heb ik van de Majeſteit en Heerlijkheid van dien, God met wien ik te doen hebbe! wanneer ik naar ga, hoe weinig gevoel ik hebbe van mijne onwaardigheid en de menigvuldige weldaden die ik naar ziel en lighaam dagelijksch ontvange uit de handen van mijn Schepper en Weldoener, ſta ik verbaasd en weet van mij zelve niets te zeggen, dan dat ik in volle nadruk dood ben in zonden en misdaden, onbekwaam tot eenig goed, en geneigd tot alle kwaad, welk eenen geringen prijs ſtelle ik op die onuitſpreekelijke rijkdommen van liefde, waar door mij zonder geld en prijs een algenoegzame Zaligmaker wordt aangeboden, Helaas! mijn oor is te zwaar geworden om te kunnen hooren, en mijn hart te traag om op te merken! dikwerf denk ik nog eens door de handen mijner vijanden te zullen omkomen. Doch, ik bemerk eene verborgene hand die mij onderſchraagt, en, in het midden van de grootſte beroeringen, ſtaande houdt. — Nu ook breekt,

breekt, door de donkere nevels van ongeloof en onkunde, eene ſtraal van vertroosting door, waarom buigt gij U dan neder, O mijne ziele! en zijt onrustig in mij? Gij leeft immers nog op Aarde, in den welaangenamen tijd, in den dag der zaligheid; er is voor U door Christus Jeſus eene vrijë toegang tot den troon der Genade, om geholpen te worden ter bekwaamer tijd, voor U zo wel als voor alle andere ſchuldige dood en doemwaardige zondaren. — Er wordt niets van Uwe hand geëischt, Gij behoeft geen enkele penning te betalen: het is even onnodig als het onmoogelijk is iets te kunnen verrichten eer men tot Jeſus koomt. Hij moet en wil de Alpha en de Omega zijn, de beginner en de voleinder des geloofs. Hoe grooter Uwe ſchuld is, en hoe onmogelijker Uwe redding moge ſchijnen, te meer zal zijn Alvermogende Genade, en de rijkdom zijner liefde verheerlijkt worden, in uwe behoudenis. — Al hebt gij U dan tot dus verre bedrogen, en de wortel der zake gemist, het is nu nog tijd: Gij leeft nu nog onder eene ruime aanbieding der genade, maar, hoe zeer ik bevreest ben mij zelve te bedriegen, durf ik egter aan het ongeloof geen voedzel geven, en daar door alle die geestelijke werkzaamheeden en weldaden loochenen, die de Heere mij zedert eenige jaren deed ondervinden. — Neen, ik ondervinde meer en meer dat ik met een onveranderlijk God te doen hebbe, die de ongerechtigheden niet aanziet in zijn Jacob, en de overtreedinge van zijn Israël genadelijk voorbij gaat, ik ondervinde dat

Jesus offer van een oneindige waardij is, en dat Hij trouwe houdt in eeuwigheid; — wel is waar, de overblijfselen van mijne diep bedorvene natuur maken dikwerf eene scheiding tusschen mij en den Heere mijnen God, en dan zit ik in het donker treurig neder: maar het duurt echter niet lang, of de Zonne der Gerechtigheid breekt met kragt weeder door, en dan verdwijnen in een oogenblik de dikste nevels; het geen ik nu ook ondervinde.

„ Zoud' ik dan treurig zijn, en moed'loos en verslagen?
„ O neen! al zit ik t'ban's in 't ak'lig donker neer,
„ Dus zal 't altijd niet zijn; ik dien te goeden Heer,
„ Haast zal voor mijne ziel weêr 't helder zonlicht dagen."

Vrijdag den . . . . .

Zware wolken hangen er over een zondig land en volk; en wat zal ik zeggen? rechtvaardig, Heere! zijn Uwe oordeelen en rechten, billijkheid alle uwe gerichten! Uwe barmhartigheden zijn groot; en daarom zijn wij nog niet vernield. — Zederd eenige jaaren hebben in volle nadruk weelde, pracht en brooddronkenheid, over ons heerschappije gevoerd; en Och! dat men nu nog, ziende dat de roede is opgeheven, deze afgoden vaarwel zeide! maar neen: men tracht te beproeven om het uit te houden tegen den Heere! en roept nog

met

met luider ſtemme, wie is de Heere! dat wij Hem gehoorzaamen zouden, aan de kennisſe zijner wegen hebben wij geenen lust, — er is op ons een geest des diepen ſlaaps gevallen, wee onzer, dat wij zo gezondigd hebben! Heere, Heere! langmoedig en genadig God! die ook nu nog toond geen lust te hebben in onzen dood, daar Gij ons nog zo veele tijdelijke, zo veele geestelijke voorrechten laat behouden. Zie ons aan in den Zoon Uwer liefde! doe beeken ontſpringen in de wildernisſe, giet ſtroomen uit op het drooge, maak het kromme regt, en het duistere licht: doe een ieder zijnen weg verlaten en zich tot U bekeeren, och! Heere! laat nu deze zeggen ik ben des Heeren en die zich noemen met den naam Jacobs! laten de velden wit zijn om te oogſten, laat er blijdſchap zijn in den Hemel over de groote dingen! die gij op aarde doet. —

Dingsdag den . . . . .

Voor eenige dagen ontving ik veele ſtoffe tot dankzegging en blijdſchap; ik ondervond dat de Heere waarlijk boven bidden en verwagting doen kan en wil: Hij maakte mijne vreugde overvloedig! — mogte ik nu maar recht dankbaar zijn! en geene van Gods weldaden vergeeten. Mogt dit

mij naauwer aan Hem verbinden en mij leeren, voordaan alle mijne zorgen op den Heere te werpen, die het zo wel weet te maken. — Ik leere meer en meer bij bevinding kennen, dat er geene Zaligheid is, dan in den dienst van Jesus! en echter toone ik door mijn gedrag nog maar al te veel andere dingen tot mijn geluk nodig te achten. Ik vertrouwde nu zederd twee of drie jaren, dat de Heere, niettegenstaande mijne tegenkantingen en het bedroeven van zijnen Geest, in mij voordzet dat goede werk, dat Hij reeds voor lang in mij heeft begonnen, en echter voert nog zo dikwerf het ongeloof heerschappij, en veroorzaakt mij veele wonden. — Ik weet dat ik buiten Jesus niets doen kan, en echter, beproeve ik geduurig, of ik ook zelve niets verrichten kan, schoon telkens de proef, ten mijnen nadeele uitvalt. — Helaas! hoe strijdig ben ik met mij zelve! gelukkig, dat ik in handen van een onfaalbaaren Geneesheer geraakt ben, die alle mijne wonden, striemen en etterbuilen, kan en wil geneezen. — Die trouwe houdt in Eeuwigheid! die niet laat vaaren de werken zijner handen: maar beloofd heeft het geen Hij begint en voordzet ook te zullen voleinden.

Don-

Donderdag den . . . . .

Een natuurlijk medelijden dat ik van kinds af gehad hebbe, met menſchen die zich in armoede of andere ongelukkige omſtandigheden bevinden, veroorzaakt mij dikwerf groote droefheid; ik kan niet helpen die ik wilde: en dit maakt mij vaak begeerig om in ruimer, omſtandigheden geplaats te worden, doch, zie ik dit recht in, dan handel ik ook in dezen dwaaslijk, en twiste met God! immers, de Heere heeft mij niet van noden om zijne ſchepzelen te verzorgen; duizend middelen kan Hij hier toe beſchikken, en zal dit ook ter zijner tijd gewisſelijk doen. — Kan ik hun door daden geen uiterlijk voordeel aanbrengen, echter, kan ik dit doen door in mijne gebeden aan hun te gedenken en door mijn gedrag hun tot een ſpoore te zijn om te zoeken een ſchat in den Hemel deelachtig te worden, die nooit vergaat, — och! mogt ik ſteeds geloven dat die ſtand voor mij het beste is, waar in mijn wijze, goede en getrouwe Vader mij heeft geplaatst. Dat veranderingen, welke niet zijne hand zelve maakt, ſchadelijk zouden zijn, hoe veel voordeel verdorven vleesch en bloed, hier in ook mogt zien. — De Heere eischt niet van mij, dat Hij zelf mij belet uit te voeren; indien ik getrouwelijk volvoe-

re de plichten die in mijnen kring van mij' gevorderd worden; dan alleen doe ik dat werk dat mij de Heere heeft te doen gegeven en mag op een genadige vergelding hopen. —

Vrijdag den . . . . . .

Gister avond laat, las ik het 20ste Capittel uit de Handelingen der Apostelen, waar in deze woorden van Paulus voorkwamen, „ maar ik achtede op geen ding: ja houde zelfs mijn leven niet dierbaar voor mij zelven, op dat ik mijnen loop met blijdfchap mag volbrengen". Ik wierd hier onder bepaald bij mijne te kort komingen, en bij het groot onderfcheid, dat er tusfchen mij en Paulus plaats hadde. — Ik ftelle nog maar al te veel prijs op veele dingen, fchoon mij de ondervinding meermalen geleerd heeft, hoe hinderlijk mij zulks is in het volbrengen van mijnen loop. — Ik bad tot den Heere! rein water op mij' te willen fprengen, en mij te reinigen van alle drekgoden! mij te maken tot een naarvolger van Paulus, die een naarvolger Christus was. — Zederd eenigen tijd hebbe ik zeer te ftrijden gehad met verftrooijing van gedachten en oneerbiedigheid in het bidden en onder het leezen van Gods woord. Helaas! hoe bezoeteld zijn mijne beste werken! zij zijn als een wegwerpelijk kleed, en zouden mij' dub-

dubbel de Helle waardig maken; dikwerf denk ik, nooit meer tegen den Heere te zondigen, dan wanneer ik mijne zogenoemde Godsdienst-plichten waarneem, het geen meestal zo ongevoelig voor Gods Majesteit en Heerlijkheid geschiedt, dat ik hier over verbaasd sta, — maar, door het geloof staare ik op eenen Middelaar, die alle mijne zonden in zijn lighaam gedragen heeft aan het hout! die voor mij schuldige en elendige eene Eeuwige gerechtigheid heeft aangebragt; in wien ik door een rechtvaardig en vlekkeloos Heilig Rechter, als volmaakt worde aangemerkt. — Ô gadelooze Borge!! leer mij zelve U meer te waardeeren, U meer te beminnen, te prijzen en te verheerlijken! — immers, Heere!

„ Gij hebt mijn schuld op u genomen,
„ En zijt tot mij met s'Vaders Geest,
„ Tot God met mijn randsoen gekomen,
„ Gij zijt als mensch bij God, en God bij mij geweest!"

Dingsdag den . . . . .

———

Zedert eenige dagen ontrustte en bekommerde ik mij grootelijks, over eenige bestellingen der Goddelijke voorzienigheid, die mijne wijsheid en verkeerde eigenliefde anders wilde hebben, —

hoe dwaas is mijn beſtaan! hoe bedriegelijk mijn hart! ik hebbe mij immers dikwerf aan den Heere overgegeven, alle mijne belangen aan Hem toevertrouwd, door de ondervinding volkomen overtuigd van mijne onbekwaamheid om voor mij zelve te kiezen; is het dan geen ſpotten met den Allerhoogſten? is het dan niet trouwlooslijk te handelen met mijnen God? Hij wil uitvoeren, het geen Hij goedertierenlijk op zich genomen heeft, Hem te bedillen, zijne regeering af te keuren, en zich, ſchoon van het tegendeel bewust, te verbeelden het beeter te zullen kunnen maken. O! welk eene onbetaamelijke handelwijze! die ik in mijnen evenmensch niet zoude kunnen verdragen; Heere! delg mijn zonden uit mededogen, gunſtig uit, gedenk die niet. — Maak mij van ganſcher harte onderworpen aan Uwe wille! leer mij, met eenen blijmoedigen geest U in alles gehoorzaamen, geef dat ik ſteeds Uwe wegen aanbidde!

„ Laat ik nooit, om eigen voordeel,
„ Wenſchen dat die keten brak,
„ Of zulks ſchatten, in mijn oordeel,
„ Ligter dan mijn ongemak."

Woens-

Woensdag den . . . . . .

Heden ochtend las ik iets, over de woorden van Jesus „ mijn jok is zagt, en mijn last is ligt." Door het opnemen van dit jok van Jesus, wilde de Leeraar verstaan hebben, voornamentlijk eene volkomene overgifte des harten aan Hem! eene volkomene onderwerping aan zijnen wil, een vast voornemen om te wandelen op het pad zijner geboden, zonder raad te pleegen met een vleesch en bloed, dat bedorven is. — Zoo dat het duidelijk blijke uit woord en daden, dat wij niet meer ons zelven willen leeven, maar voor dien, die voor ons gestorven is. — Deze beschrijving wekte mijne kwijnende begeerten op, ik bad den Heere ernstig, mij te verwaardigen en bekwaam te maken, om zijn jok op mij te nemen, ik begeerde vuurig, om meer naar zijn beeld te worden hervormd, meer voordaan, alleen, voor Hem te mogen leeven, meer Hem te verheerlijken in alle mijne daaden, het was de wensch mijner Ziele, dat Hij alleen Koning zijn mogt: en ik verlost mogt worden van alle andere heerschappijen. — Zo kan de Heere op het onverwagtst eenen zegen schenken. Och! dat ik meer de middelen getrouw waarnam! meer in den gebede mijn harte voor de Heere

uitſtorte, mijne wasdom zoude zeker blijkbaarer zijn. —

Vrijdag den . . . . .

Wanneer ik mij eens verbeelde eene Maatſchappij van menſchen, die alle, door des Heeren Geest geleid, zich beijverden te wandelen op het pad van Gods geboden, welke eene gelukkige 't zaamenleeving zoude hier uit voordvloeijen; nijd achterklap en laster, zoude niet onder hun bekend zijn, liefde, vreede en blijdſchap zoude in hun midden groeijën en bloeijen, voorſpoed zoude hen niet van het ſpoor doen wijken, en tegenſpoed geen morren veroorzaaken; de eer van hunnen Schepper en het waare welzijn van hunne naasten, zoude het eenig doel zijn in woord en daaden, en een uitzigt hebbende op de Eeuwigheid, zouden zij zich hier als vreemdelingen gedraagen, ſteeds reisvaardig, en ontdaan van alle beletzelen. Een natuurlijk mensch zelf zal mij moeten toeſtemmen, dat, indien er waarlijk zulk eene Maatſchappij plaats had, derzelver leden met recht gelukzalig mogten geheeten worden. Maar, vloeit hier dan niet van zelve uit voord, de voortreffelijkheid van Gods geboden? daar het geluk van deze Maatſchappij alleen moest worden toegeſchre-

ſchreven aan het wandelen in de wegen des Heeren, en het onderhouden van zijne rechten. — Hoe meer men dan op aarde gelijkvormig wordt aan Jeſus beeld, hoe gelukkiger men zijn zal, en, ſchoon elk mensch van natuure ten eenemaal onbekwaam is, alzo te leeven, en dus in volle nadruk allerelendigst is, zoo wordt echter aan elk mensch een ſterke hand, en een uitgeſtrekte arm aangeboden ter zijner hulpe, om het geen onmoogelijk is, moogelijk te maken; die nu weigert dit middel te gebruiken, in weerwil van alle nodigingen, beloften en drangreedenen, waarſchuwingen en bedreigingen, heeft zeker aan zich zelven zijne dwaasheid te wijzen, en zijn ongeluk te danken. —— Het is de keus van mijne ziele, te zijn een leevendig Lidmaat van die gemeente, waar van Jeſus het hoofd is, in Gods woord wordt mij een onuitputtelijke bron aangewezen, waar uit een behoeftig zondaar alle zijne noden kan vervuld krijgen, waar door hij, op eene wondere wijze kan worden een nieuw ſchepzel, waarin het oude is voorbijgegaan, en waarin alles is nieuw geworden. —— „ Ja kragtig is het bloed van Vorst Immanuël!

„ *Daar ſtaar . daar ſtaar 'ik op, in deeze reine plasſen,*
„ *Wordt, zonder prijs of geld, het zwarte mooren vel,*
„ *Op eene wond're wijs, zoo wit als ſneeuw gewasſen.*"

Sa-

Saturdag den . . . . .

Hoe weinig eerbiedig ik dien Heer, die aller hulde waardig is; die door duizend Engelen gediend, en door tienmaal tienduifenden omringd wordt, die zich bekleed met Heerlijkheid en Majefteit! hoe weinig vrees ik dien God, die vreeslijker is dan alle Goden! die met het heijr des hemels en met de inwoonders der aarde doet naar zijn welgevallen, die fpreekt en het is er! die gebiedt en het ftaat er! en vooral: hoe weinig bemin ik Hem die mij heeft gefchapen en onderhouden van dat ik was tot op dezen dag; die mij oogenblik aan oogenblik doet ondervinden de rijkdommen zijner goedheid; die mijn helper was ten tijde der benauwdheid; en mij dag aan dag overlaadt met zijne gunstbewijfen. —— Mijne indrukkeloosheid omtrend deze ftukken is allerverbazendst en levert mij dagelijks ftoffe tot klagten; de menfch heeft toch eene edele beftemming op aarde; zijne bedoeling moet zijn in alles, zijnes Scheppers eer, en het heil van zijn evenmensch te bevorderen, waar aan zijn eigen heil op het nauwst verknogt is. —— Maar, wanneer ik mij zelve hier eens bij nederlegge, moet fchaamte mijn aangezigt bedekken; eigen eer wordt noch maar al te dikwerf geplaatst, boven de eer van God! en, mijn evenmenfchen breng ik door-

doorgaans meer nadeel dan voordeel toe. — Och! dat het anders met mij gesteld ware! ik weet dat ik dus levende, niet gelukkig zijn kan, dan, mijne ziele! wat buigt gij U neder, en zijt onrustig in mij, leeft niet Jesus! de vriend van Tollenaaren en Zondaren? is zijn bloed niet kragtig genoeg om Uw Carmoisijn wit te maken? is zijn Geest niet bekwaam om Uwe verstands oogen te verligten, Uwe wille te buigen, Uwe hartstochten te regelen, Uwen wandel te heiligen? wel nu is deze Jesus voor U algenoegzaam, Hij is ook zoo bereidwillig; Hij biedt zich zelven aan, Hij bidt, Hij nodigt U van zijne volheid gebruik te maaken, ja Hij gebiedt dit, en het is Uwe pligt, Hem te gehoorzaamen.

Maandag den . . . . .

Gister kreeg ik wederom in handen SALOMON DUITSCH, een boek, dat ik reeds meermalen had opgenomen om te leezen, maar telkens ook weder ter zijden gelegd; hebbende daar tegen een zeker vooroordeel, dat ik niet konde overwinnen, nu hebbe ik eindelijk daar mede een begin gemaakt, en tot mijne beschaaming, moet ik erkennen, dat mij dit boek, tot dus ver, zoo zeer bevalt als mij immer een boek gedaan heeft; ja, ik mogt reeds daar uit een ruimen zegen wegdragen, vooral wierd ik bepaald bij de algenoegzaamheid en

trou-

trouwe van Jesus, waardoor een magteloos schepzel de onoverkomenlijkste zwarigheden kan overwinnen, en onder de grootste gevaaren blijven pal staan, ja, eindelijk over alles zegepraalen — door de kracht van Hem, die voleindigt, in weerwil van alle tegenstand, wat zijne hand eens begonnen heeft. — Maar ook zag ik duidelijk in, dat men in eigen kracht niets vermag, de kleinste bezwarigheid niet kan te boven komen, noch bestand zijn tegen de lichtste verzoekinge; O neen! daar is toe nodig de zelfde algenoegzaamheid, die voor het meerdere ook toereikende is. — Des nadenmiddags hoorde ik preediken over het tweede gebod, ik was niet zeer leevendig: doch des avonds ontving ik een zegen onder mijne bijzondere oefening, ik wierd werkzaam gemaakt met de duure verpligting, die op ons ligt, tot dankbaarheid wegens de menigvuldige weldaden, zo lighamelijke als geestelijke, die wij boven zoo veele andere Volkeren genieten. —— Ik zag onze ten Hemel geklommene schuld en snoode ondankbaarheid leevendig in, en moest schreiënde uitroepen: Genade O God! en geen recht! om Jesus wille! handel niet met ons Heere! naar de veelheid onzer overtreedingen; maar stort over ons uit den Geest der bekeering en der boetvaardigheid, geef dat wij nu nog langs dien weg, door U zelven verordend, tot U mogen wederkeeren, en onzen vreede met U maaken!

Dingsdag den . . . . .

Heden genoot ik, onder het leezen van SALOMON DUITSCH, een ruimen zegen; de wonderbare redding Gods in de allerhachelijkfte omftandigheden, Hem bewezen naar ziel en lighaam, en zijne zelfs-verloochening, en brandende begeerte om nauwer vereenigd te worden met Christus den gekruisten! verwekte in mij groote aandoening, zo dat ik mijne traanen niet konde inhouden; ik wierd los gemaakt van het aardfche, en konde volmondig belijden dat mij neffens Jefus niets lustte in Hemel noch op aarde! het was mijn ernftige bede meer mij zelven te mogen verloochenen, en vrijmoedig uittekomen voor Jefus naam en zaak, wat hier ook het gevolg van zijn mogt.

Donderdag den . . . . .

Heden ochtend verzuimde ik, om nietige beuzelingen, Gods woord te leezen, voor het overige was ik zeer aardschgezind en hunkerende naa de Vleeschpotten van Egijpten, hier bij bekommerd

en

en bezorgd over veele dingen, die, wel ingezien, voor geen oogenblik zelfs mijne aandagt verdienen, O! hoe vijandig ben ik fteeds omtrend mijn eigen voordeel! ik weet dat er, buiten Jefus, nergens waar geluk te vinden is, en echter zoek ik heul bij nietig ftof; ik weet dat Jefus Hemel en aarde regeert en beftiert naar zijn welgevallen, en echter denk ik voor mijn eigen belangen te moeten zorgen, hoe bedriegelijk en arglistig is niet het harte! wie zal het kennen, ach! dat ik fteeds neder mogt zitten aan de voeten van Jefus! om ware wijsheid te leeren; dat ik de toevlugt mogt neemen onder de fchaduwe zijner vleugelen!

„ Leer mij, leer mij waaken, ftrijden,
„ Doe mij pal ftaan ziele vriend!
„ Laat geen vijand zich verblijden.
„ Leer mij, leer mij moedig ftrijden,
„ Weergaloze ziele vriend!"

Vrijdag den . . . . .

Hoe gelukkig is het voor Gods kinderen, dat zij ieder oogenblik vrijheid hebben, om met al hunne nooden, tot Jefus te mogen vlugten, wiens ooren altoos openftaan om te hooren, en wiens handen altijd gereed zijn om te helpen; welke overwinningen de Satan reeds mooge behaald hebben,

hoe

hoe groot ook ons gevaar zijn mag. Vlugten wij tot Hem! alles zal ten goeden veranderen; wij zullen alle zwarigheden te boven komen: misbruiken wij dagelijks zijne goedheid, is onze ontrouw en ondankbaarheid groot, kleeven wij aan het ſtof, geen nood! Hij, die ons bevel gaf, om niet ſlegts zeven, maar zeventigmaal zevenmaal, op eenen dag zijnen broeder te moeten vergeeven, wanneer Hij zeide, het is mij leed; zal zelf oneindig meer doen, aan hun, die overtuigd van ſchuld, gereinigd zoeken te worden in zijn bloed. — O ja! wat het ongeloof ook hier tegen mag inbrengen, wat de Satan ook moge in 't werk ſtellen om mij het tegendeel wijs te maaken, dit is eene waarheid, gegrond op Gods onfeilbaar woord, en duizendmaal bevestigd door mijne eigene ervaaring; want, door zijne trouwe en onveranderlijke liefde alleen, ben ik nog, die ik ben.

Woensdag den . . . . .

Zederd eenige dagen hield ik geene aanteekeningen; ik ben van achteren en van vooren omzet door een drom van ijdele zorgen en bekommeringen; hier bij komt eene vleijënde waereld, die telkens de geweldigſte pogingen doet, om mijn hart, (zoo heulende met zijne vijanden) te overwinnen, mijn gevaar is dus groot en mijn toeſtand ellen-

dig; maar, daar ik weet dat Jefus Christus gisteren, heden, en in der eeuwigheid dezelfde is, en ook nu nog ondervinde de kragt zijner voorbede, ben ik niet moedeloos, maar ftaare met een half gebroken geloofs oog op Hem, fmeekende alleenlijk, ontferm U mijner Heere! Over eenige dagen zal mij (zo ik leef) wederom hèt voorrecht vergund worden, om gedachtenis te houden van Jefus dood; dit bevel, door den Zaligmaaker gegeeven, durf ik niet nalaaten: doch, hoe zal ik daar verfchijnen? waarlijk, als een gansch ellendige, die alles dings gebrek heeft, die geen geld of prijs bezit, maar alleen uit loutere vrijë genade moet worden geholpen. O! dierbaare troost! mijn Heiland gaf zelf bevel om te nodigen kreupelen en verminkten, ja, ze te dwingen, om in te komen. Zoude ik dan van verre ftaan? zoude ik dan zijne algenoegzame volheid en onbegrijpelijke liefde verfmaden? Neen, Neen: ook daar, aan de H. Bondoptafel wil ik mij aan eenen gekruisten Christus opdraagen, als een dood en doemwaardig zondaar, die alles verbeurd heeft, en zich in volle nadruk bevindt, jammerlijk, arm, blind en naakt; en ik hoope, ja ik vertrouwe het zeker, dat Hij mij zal genadig zijn, en doen ondervinden de kragt van zijn verbroken lichaam en vergooten bloed. —

„ De lust tot liefd', ô liefdes hoofd!
„ Of fchoon een vonk van gloed beroofd,
„ Is in mij nog niet gansch verdoofd
„ Door al den vloed der zonde."

Sa-

Saturdag den . . . . .

Gister avond was ik zeer afgetrokken, vooral wierd ik werkzaam omtrend het H. Avondmaal, dat ik morgen hoope te vieren; ik konde opregtelijk betuigen, dat een gekruisde Christus mij aller dierbaarst was: en daar ik het mijn harte wensch bevond te zijn, Jesus meer te kennen, op dat ik Hem meer liefde mogte toedraagen, meer te mogen ondervinden de kragt van zijn gebrooken Lighaam en vergooten bloed, op dat ik meer in staat gesteld worde het vleesch te dooden met zijne beweegingen en begeerlijkheden; dacht het mij allernoodzaakelijkst, en betaamlijk te zijn, aan des Heeren tafel te verschijnen; daar zich Jesus, in zijne Algenoegzaamheid, aan zondaaren aanbiedt, daar ik, op eene bijzondere wijze, mag staat maaken, de vervulling aller mijner nooden te zullen ontvangen. Heden ochtend was ik zeer dodig, van 't Hemelsche ontledigd, in 't aardsche verward! tegens den middag kreeg ik door de bestelling der Goddelijke Voorzienigheid in handen, de levens beschrijving van iemand, die voorheen een bitter vijand der waarheid was, doch die, door de Goddelijke genade, kragtdadig wierd veranderd, mijn aandacht bepaalde zich bijzonder bij deze regelen van den schrijver „ nu ben ik een geheel nieuw

„ fchepzel geworden; mijn geheel humeurs geftel „ zelf is veranderd, het geen bij de menfchen „ onmooglijk was, heeft God mogelijk gemaakt. „ Ik bedoelde voorheen in alles lof, die uit menfchen „ is, hoon en fmaad te ondergaan fcheen mij on- „ draagelijk; maar ziet, nu bekommer ik mij geen „ oogenblik daar over dat men mij teekent, met de „ naam van dweeper, half dwaaze of geheel bijfter „ zinnige, nu acht ik die fchade, om Jefus wille ge- „ win, ja, verblijde mij, waardig gemaakt te wor- „ den, om zijnent wille fmaadheid te lijden." — Dit leezende, wierd ik gedrongen mij afrezonderen, en, tot mijnen Almagtigen Verlosfer de toevlugt te neemen, Hem ernftig fmeekende, mij ook zoo te veranderen, ook zoo mijn hart volkomen met Hem te maaken: alles, alles, te doen zinken, in mijne keuze, bij de kennisfe zijner uitneemendheid; en Hij is een hoorder des gebeds! nu zijn mijne kwijnende begeerten weeder opgewekt, en mijn vertrouwen leevendiger. —

Maandag den . . . . .

Gister mogt ik opgaan in het huis des Heeren, en aanzitten aan den H. Bond-tafel; ik vertrouwe dat het mijn eenig oogmerk was, aldaar, bij aanvang deel aan Jefus te krijgen, of bij voordgang naauwer met Hem vereenigd te worden; echter waren

ren mijne werkzaamheeden daar niet zo levendig als ik verwagt en gehoopt hadde, mijne denkbeelden waren verward, en ik kon niets meer zeggen dan, Heere ontfermt U mijner! wanneer ik mij zelve onderzoeke, en mijne gebrekkige voorbereiding in aanmerking neeme, moet ik beschaamd uitroepen, mij zij de schande O Heere! daar en booven weet ik dat de Heere wijze reedenen heeft, voor al zijn doen; en, schoon ik daar zo niet ben geweest als het betaamde, durf ik echter vertrouwen van achteren een zegen te hebben weggedraagen; Jesus de gekruiste is mij thans vooral dierbaar; ik ben meer los van het aardsche, meer werkzaam in den gebede, meer daar na begeerig, om niet slegts te zeggen Heere! Heere! maar ook te moogen doen wat Jesus gebiedt. — Och! ware het dus altoos met mij gesteld, dan zoude ik, op grond van Gods beloftenisfen, moogen hopen te zullen groeijën en bloeijën, als de Palm en Ceder boomen op den Libanon.

Donderdag den . . . : . .

Welk een uitneemend voorrecht is het voor eenen, die Jesus lief heeft, op het uitdrukkelijk bevel van zijnen Heere, alle zijne zorgen en bekommeringen op Hem te moogen werpen; op dat niet het eindig schepzel onder dezen last zoude bezwijken; na-

tuurlijk zoude men verwagten, dat ieder van deeze vrijheid het rechte gebruik zou maaken, maar, in mij zelve bevinde ik het tegendeel: schoon mij duizend zorgen en bekommeringen omringen, en mijn last mij bijna ondraaglijk is, ben ik echter zelden geneegen, mij hier van te laten ontheffen, niet teegenstaande, mij daar toe de gunstigste geleegenheid wordt aangebooden; ik twijffel niet of de reden hier van is een ongelovig wantrouwen aan Gods wijsheid en goedheid, en eene moedwillige onkunde van onze nietigheid en afhanglijkheid van dien God, die ons gemaakt heeft. Wanneer ik dus het bevel van den Heere, werp Uwe zorgen op mij, overtreede, bezondig ik mij grootelijks, dewijl ik daar door mij zelve verhooge, en den Heere beroove van de eer, die Hem toekomt. — Ja dan ook, zal ik op geene goede uitkomst met grond kunnen hoopen, want de Heere belooft alleenlijk het wel te zullen maaken, met hun, die, zonder uitzondering, hunne belangen in zijne handen toevertrouwen. Och! dat ik mij, door eigene dwaasheid, dan niet langer berooven mogt van eenen troost, die mij zo noodzaakelijk is in dit leven; O Heere! leer Gij mij zelve waare wijsheid! maak mij bekwaam, alle mijne zorgen op U te werpen, en nergens voordaan, mij over te bekommeren, dan om U in alles welbehaagelijk te zijn.

Dings-

Dingsdag den . . . . . .

Zedert eenige daagen behaagde het den Heere, mij te doen lijden, in de Perfoon van een ander, mijn toevlugt was het gebed; en de Heere hoorde genadiglijk, er is eene verandering ten goeden gekoomen, en verder verwagt ik hulpe van booven. Och! dat ik nimmer gehoor gave aan verdorven vleesch en bloed! dit is toch mijn ergfte vijand; die het er geftadig op toelegt, om mij te bederven. Mogt ik meer waaken aan de poorten der opperfte wijsheid! meer neder zitten aan de voeten van mijnen grooten Gamaliël. Voor eenigen tijd kreeg ik in handen een Boekje, handelende over de kruifiging der waereld, door het kruis van Christus, het welk mij langs hoe meer bevalt en nuttig is. Mijne begeerten, om de zonde en de waereld geftorven, en Gode leevende te zijn, worden daar door aanmerkelijk opgewekt; waarlijk in mijn oordeel, fta ik verbaasd over mij zelve, nog zoo veel op te hebben met dingen, die niets dan ijdelheid zijn, nog zoo veel prijs te ftellen op iets, dat mij geen waar geluk kan aanbrengen; maar helaas! te leeven overeenkomftig het geen ik weete recht en waarheid te zijn, is mij maar al te dikwerf eene onuitvoerbaare zaak, — er wordt een kragt toe vereischt, veel grooter, dan ik bezitte; gelukkig

kig echter, ik weet waar dezelve te bekomen is; en ben verzekerd, die op mijne begeerte te zullen deelachtig worden, — Jesus algenoegzaamheid is voor zondaars ten besten, wie wil, die neeme wat hem ontbreekt, uit dezen hoorn des overvloeds kan men alle zijne nooden vervuld krijgen, zonder prijs en zonder geld. — Tot Hem zal ik dan ook vlieden, om het vleesch gekruist te krijgen, met alle zijne beweegingen en begeerlijkheden, om niet meer voor mij zelve, maar voor Hem geheel en alleen te mogen leeven, — en ik maake er staát op, dat even zoo min, als een natuurlijke Vader zijn kind brood zal weigeren, wanneer het hem daarom bidt, de Heere mij zal onthouden, dat tot bevordering van mijn geestelijk leven zoo noodzakelijk is, neen, Hij zal zich mijner noch oneindig meer ontfermen, en geeven met milde handen en vriendelijke oogen.

Woensdag den . . . . .

Heden strekten zich mijne begeerten zeer uit naar eenige lighaamelijke verkwikkinge, doch, daar ik mij in omstandigheeden geplaatst vond van aan mijne begeerten niet te kunnen voldoen, troostte ik mij in dit gemis, en leerde vergenoegd te zijn met het tegenwoordige, maar ziet, juist op dien tijd, wanneer ik het liefste mijne wenschen had-

hadde vervuld gezien, wierden zij in der daad voldaan; twee mijner Vriendinnen zonden, zonder iets van mij te weeten, het geen ik zoo zeer hadde begeerd, ik wierd hier over gevoelig aangedaan en dankbaar, en was als verbaasd over Gods onverdiende goedheid, zijnde het mij nu dubbel aangenaam, als een bijzonder geſchenk uit 's Vaders handen; mogt ik maar altoos mij zo gedragen in de beſtelling des Heeren omtrend mij; dan zoude ik nimmer beſchaamd uitkomen, maar ſteeds van achteren ſtoffe vinden om zijne goedheid te aanbidden. —

Vrijdag den . . . . . .

Het is mijne hartelijke keuze, der waereld meer gekruist te zijn, en Jesus te leeven; ik zie langs hoe meer duidelijk in, de onbeſtaanbaarheid van de vriendſchap der waereld, met de vriendſchap Gods, het licht toch heeft geene gemeenſchap met de duisternisſe, en hoe zouden de werken Beliäls kunnen over een ſtemmen met die der gerechtigheid? ik weet dat, die Vader of Moeder lief heeft boven Jeſus! niet waardig is zijn Diſcipel genaamd te worden; — dan Helaas! ik ben met zulke zwaare keetenen aan het ſtof geklonken, dat alleen eene Almagtige arm mij kan vrij maken, — en o! welk een voorrecht, deze is voor mij ten

goeden uitgeſtrekt; Jeſus is oneindig in magt, oneindig in ontferming, Hij is geopenbaard om koperen deuren te verbreeken en ijzeren grendelen in ſtukken te ſlaan. — Ik moet en wil dan vlugten naar dezen magtigen Held, bij wien hulpe beſtemd is, Hem ſmeeken, mij meer te veranderen naar zijn Beeld; meer den ouden mensch in mij te dooden, en van ganſcher harte bekwaam te maaken, om afſtand te doen van alles, wat de waereld heeft of geven kan. — Wel is waar, zomtijds kan ik niet meer zeggen dan Heere! Heere! maar Hij! die harten en nieren proeft weet ook dan, wat ik begeere, „ Hij ziet het hart, niet naar de woor„ den, maar de woorden naar het hart!" zijne beloften zijn toch gewis en zullen nimmer faalen; ſchoon Hij de tijd en wijze anders bepaald heeft dan wij. Hij zal echter niet nalaaten genadig te zijn, maar zal doen ontvangen die bidden, en open doen die klopt, wie Hij ook zijn moge. —

„ O mijn' ziele! bid dan vuurig,
„ Jeſus heeft wat u ontbreekt,
„ Bid maar ernſtig, bid geduurig,
„ Bid gelovig, bid maar vuurig,
„ Gij verkrijgt al wat gij ſmeekt."

Sa-

Saturdag den . . . . .

Onder het leezen, over de voordeelen der verdrukking, herdacht ik de weldaden ook in dit opzigt ontfangen, mijne tegenſpoeden waren zedert eenige jaren veele, dan de Heere redde mij niet alleen uit allen dezen, maar, ik mag ze ook van achteren aanmerken als liefdeblijken uit de handen mijns Hemelſchen Vaders, terwijl ik daar door bij aanvang wierd los gemaakt van het aardſche, en meer en meer leerde inzien de ongenoegzaamheid van alle ondermaanſche dingen; en, kleeft nu, Helaas! mijne ziele zoo zeer aan het ſtof, wat zoude het dan niet geweest zijn, indien ik geene tegenſpoeden gekend hadde; — doch, indien ik teffens herdenke hoe ik mij gedroeg, als de wederwaardigheden daar waren, moet ſchaamte mijn aangezigt bedekken, dan beſchouwde ik maar al te zelden dezelve als blijken van liefde, ik oordeelde ze veel eer voor het tegendeel te moeten houden, en zo murmureerde mijn hart dan tegen den Heere, in plaats van dankbaar te zijn. O! gadelooze rijkdom van langmoedigheid! dat de Heere dit in een zondig, nietig ſchepzel dulden wilde; dat Hij met mij niet gehandeld heeft naar mijne zonden, mij niet vergolden heeft naar mijne dwaasheid; och! dat ik voordaan beter gebruik

mog-

mogte maken van alle de wegen der Goddelijke Voorzienigheid! dat alles maar mogte dienen, om mij nader te verbinden aan dien God, die mij het leven, den adem en alle dingen heeft gegeeven. —

Donderdag den . . . . .

Zederd eenige dagen, maakten mij veele drukkende en nog dreigende zwarigheden bedroefd en verslagen, maar nu zijn die donkere wolken verdweenen; niet dat mijne omstandigheeden gunstiger geworden zijn, maar mijne gemoedsgesteldheid is geheel veranderd: thans ben ik zeer blijmoedig, en leere juichen in tegenspoed; wederwaardigheden begin ik mijnen rijkdom te achten, en hoe meer ik dezen overzie, hoe meer ik mij verheuge in mijne schatten. — Allerongelukkigst zoude ik geweest zijn, hadde ik geene tegenspoed gekend, — de voordeelen mij daar door toe gebragt zijn onbereekenbaar, ieder van dezelve afzonderlijk vereischt blijken van waare dankbaarheid aan mijnen getrouwen en goeddoenden Vader! zij zijn voor mij onwederspreekelijke blijken van liefde, — niet alleen verheug ik mij thands over het geene dat voorbij is, maar ook kan ik gemoedigd voor uit zien op alles wat mij nog te wagten staat, voor het tegenwoordige reeken ik dat alleen voor mij het beste dat mij het naauwste aan

Je-

Jeſus verbinden kan, en mij meer en meer mij zelve en de waereld doet affterven. Deeze gewenschte gemoedsgeſteldheid is zeker geen vrucht van mijn eigen akker, o neen! natuurlijk komt uit mijn hart niets voort dan booze overdenkingen en zondig murmureeren, — maar Jeſus doet mij aanvanglijk de kragt van zijn reinigend bloed en van zijnen hartveranderenden geest ondervinden, en in zo verre kan ik, als een nieuw ſchepzel, op de rechte wijze werkzaam wezen. Wel is waar, ik mag op goeden grond bevreesd zijn, dat eerlang mijne doodvijanden zich weder over mij zullen verblijden; de zonde leeft nog in mijnen boezem maar ik hebbe een goeden troost, zij zal over mij niet heerſchen. —— Struikel en val ik, ik zal weder opſtaan, en mijner vijanden deel zal ſchaamte en ſchande zijn, — ik ben in goede handen, Almagtige armen onderſteunen mij, en zullen het gemakkelijk tegen allen tegenſtand kunnen uithouden. O! wat ben ik niet veel aan vrijë genade ſchuldig! er zal eene Eeuwigheid nodig zijn om de liefde van mijnen drieëenigen verbonds God te prijzen en te loven, om Hem toe te brengen de eer de lof en de dankzegging! —

Maan-

Maandag den . . . . .

Voor eenige dagen kreeg ik in handen een uitnemend boekje, maar ik voelde eene ongunstige gedachte tegen de Schrijffter in mij opkomen, zonder de allerminste reden, niettegenstaande mijnen weerzin, begon ik hetzelve te leezen, den Heere smeekende, mijne dwaaze vooroordeelen weg te nemen, en zijnen Geest met het woord te paaren, en ziet, de Heere, die altoos hoort, heeft gedaan boven bidden, denken en verwagten; niet alleen is mijn weerzin verdweenen, maar het is mij bij aanvang reeds zeer nuttig geweest; ik durve vertrouwen dat, hier door, mijne kennisse, geloof en liefde is vermeerderd, nu mag ik met vrijmoedigheid toetreeden tot den troon der Genade, om als een geliefd kind in Christus, van mijnen God en Vader af te smeeken, alles wat mij tot het leven en Godzaligheid nodig is; in dat zeker vertrouwen dat mijn gebed, om Jesus wille, zal verhoord worden, de vuurige begeerten mijner ziele loopen hier op uit: dat ik meer mag gelijkvormig gemaakt worden aan het heerlijk beeld van Jesus, meer vrijmoedig mag uitkomen voor zijn naam en zaak, meer om de uitneemendheid zijner kennisse alle dingen schade en drek mag achten, ja, met een woord, dat de oude

mensch

mensch meer mag ſterven, en de nieuwe meer en meer leeven. ——

Ik ondervinde thands een vreede des gemoeds, die mij geene waereld met alle haare heerlijkheid immer geeven kon, zij ſpruit voord uit de beſchouwing van Jeſus algenoegzaamheid, waar door Hij alle, die tot Hem komen, volkomen kan zalig maken, en uit de beſchouwing van die Eeuwige liefde, waar door Hij mij ook in het bijzonder wil zaligen. — Wel is waar, nu ook ondervinde ik levendig de diepe verdorvenheid mijns harten, maar ik worde hier door niet moedeloos, als weleer, het ſtrekt thands maar alleen, om Jeſus te dierbaarer voor mijne ziele te doen zijn, die ik weet dat mij kan en wil helpen.

„ Geen nood, al val' ik eens ter neêr,
„ Beroofd van moed en kragt;
„ Geen nood, vorst Jeſus heeft wel eer,
„ Op Golgotha, tot 's Vaders eer,
„ Het al voor mij volbragt".

Woensdag den . . . . .

———

Gister was ik in eenen droevigen toeſtand, de verdorvenheid mijns harten was kragtig levende; ik murmureerde tegen alle de beſtellingen der Godlijke voorzienigheid, ik was ontrouw in mijnen pligt, ondankbaar jegens God en liefdeloos om-

omtrend mijn evenmensch. — Maar; de Heere, die mij vrijwillig heeft lief gehad, mij, de voornaamſte der zondaaren, liet niet toe, dat de zonde over mij heerschte, maar gaf mij een levendig inzien in mijne allerſnoodſte en onbetaamelijke handelwijze, Hij maakte mij bekwaam, als een doodkranke tot den Opperſten Geneesheer de toevlugt te neemen, die niet afwijst, die tot Hem komt. — O! wat ben ik niet aan genade ſchuldig? betoonde Jeſus bloed zijn kragt niet in mij, daagelijksch zoude ik zoo geſteld wezen; want in mijn vleesch woont geen goed, — van nature ben ik geneigd tot alle kwaad, geneigd om God en mijne naasten te haaten.

„ Maar geen nood; hoe ook bedorven,
„ 'k Heb een borg, die voor mij pleit,
„ 'k Durf om 't recht door hem verworven
„ Nad'ren 's Vaders Majeſteit,
„ 'k Durf mijn Vader vrijlijk ſmeeken,
„ Daar mijn Goël voor mij ſpreekt,
„ Om 't geen Godvrugt aan kan kweeken,
„ En de kragt der zonde breekt."

Saturdag den . . . . .

Indien Jeſus niet oneindig was in langmoedigheid, gadeloos in geduld, onveranderlijk in liefde, mijne ellende zoude niet te bereekenen zijn; dagelijksch bedrijve ik op nieuw dezelve zonden, die zoo on-

onverſchoonlijk zijn, en die ik zoo dikwerf, als allerſchaadelijkst voor mij zelve, hebbe vaarwel gezegd; — ik ben tegen geene verzoekinge beſtand, maar val reeds, eer ik nog den vijand zie. Waarlijk het bederf mijner natuur is groot. Waar bij zal ik mij zelve vergelijken? ik ben inderdaad, eene gansch bittere Galle, en een t' zaamenknooping der ongerechtigheid, — onder dit leevendig gevoel van mijne onbereekenbaare ſchuld, zoude ik zeeker moeten bezwijken, ondervond ik niet de kragt van Jeſus voorbidding, dat mijn geloof niet op moge houden; hier door koestere ik de hoope, dat Jeſus ook reeds hier op aarde, meer en meer zal voordzetten, het geen zijne hand begonnen heeft, niettegenſtaande mijne trouwloosheid en menigvuldige gebreken; en dat er eens een tijd zal komen, dat ik zonder zonde zijn zal, dit houdt mij ſteeds achter Hem, en doet mij naar Hem vlugten, om telkens op nieuws de kragt van zijn bloed te mogen ondervinden, en daarom zing ik, in het midden mijner droefheid, van vreugde, hebbende het treurig oog op mij zelve, en het blijde oog op Jeſus gevestigd.

„ *Neen! verblijd U niet mijn vijand,*
„ *Schoon ik zomtijds vallen moog'*
„ *Jeſus ziet mijn' voeten glijden,*
„ *En hij ſterkt mij van omhoog*
„ *Jeſus zal mij, trots uw grimmen,*
„ *Minnen, hoe ik 't ook bederv',*
„ *Hij zal maaken dat ik eeuwig*
„ *'t Hemelrijk om niets beërv."*

Dingsdag den . . . . .

Volkomen moet ik toeſtemmen het gezegde van Paulus: „ Wij ſtaan door het geloof." Waarlijk, indien deze armen mij niet onderſteunden, ik ware al lang als dood nedergevallen, eene dagelijkſche ondervinding van mijne diepe verdorvenheid zoude mij of moedeloos of geheel verhard maken; dan, een leevendig beſef van Jeſus algenoegzaamheid en liefde, van zijn medelijden met Tollenaaren en Zondaaren, doet mij, hoe meer ik mijnen ellendigen ſtaat bij ervaaring leere kennen, te meer naar Hem uitzien, te vuuriger naar Hem vlugten, om geholpen te worden, — ik moet dan ook dankbaar zijn voor deeze gaave, hoe gering ook nog de mate mijnes geloofs zijn mooge, ze aanmerken als de vervulling mijner dagelijkſche begeerte: Heere! vermeerder mij het geloove! terwijl ik ſteeds op het oog moet houden, dat de beste weg tot aanwas is, het geen men heeft, in uitoefening te brengen. —

Donderdag den . . . . .

Dagelijksch moet ik zugten, bezwaard zijnde; schoon mijne uitwendige omstandigheeden zoodanige zijn, dat zorg, en kommer mij alomme zouden verzellen, wierde ik niet bekwaam gemaakt; mijne belangen volkomen den Heere toetevertrouwen, zijn deeze echter geenzins de oorzaak mijner smarte. O neen! de diepe verdorvenheid mijnes harten, mijne geestelijke melaatschheid van den hoofdscheedel af tot de voetzoole toe, doet mij telkens eene weeklagt aanheffen; geduurig schijn ik op het punt te zijn van te bezwijken, maar een verborgene hand ondersteunt mij, deze houdt mij staande, en leidt mij uit mij zelve uit, om hulpe te zoeken, daar, waar ze te vinden is; O! dat ik meer gebruik mogt maken van mijn voorrecht, dan zoude welhaast, mijne weeklagt in een reijë veranderd worden, maakte ik meer gebruik van Jesus volheid, ik zoude door zijne kragt, meer de kragt der zonde breeken, staarde ik dagelijksch meer op Hem, als het volmaakte voorbeeld van Heiligheid, nedrigheid en zagtmoedigheid, ik zoude, naar zijn beeld, meer in gedaante veranderd worden, herdacht ik meer dagelijksch wat Hij voor mij heeft willen doen en lijden, hier op aarde, en hoe Hij nu voor mij ten goeden leeft, in den Hemel, mijne liefde zoude zich dan ook alleen tot hem be-

paalen, dan zoude ik meer gedrongen worden te leeven voor Hem, die ſtierf om mijnent wille.

„ Jeſus! die mijn Jeſus zijt,
„ Leer mij daaglijkscb tot u komen,
„ Doe mijn' ziel, zoo dor en droog,
„ Drinken uit de volbeids ſtroomen.
„ Laat mij zitten aan uw voet,
„ Daag'lijksch aan Uw' poorten waaken,
„ Leer mij dat gij, niet alleen
„ Kunt, maar ook wilt zalig maaken."

Zondag den . . . . . .

Heden ochtend hoorde ik prediken over deeze woorden van den Heiland „ werkt niet om de ſpijze, „ die vergaat, maar die blijft tot in het Eeuwige „ leven"; bij naauwkeurig onderzoek, durfde ik vertrouwen, dat waarlijk de begeerten mijner ziele zich uitſtrekten tot die dingen, die men niet en ziet, en die Eeuwig zijn, weetende dat de waereld eerlang voorbij zal gaan, met alle haare heerlijkheid; echter, moet ik tot mijne ſchaamte betuigen, dat ook mijne ziele, helaas! noch maar al te veel kleeft aan het ſtof; Och, dat meer de welberadene keuze van Moſes mijne keuze zijn mogt! Ontfermt U over mij, O Davids Zoon en Davids Heer! verbreek de banden die mij nog aan het aardſche binden, maakt mijn harte meer volkomen met U! vermeerder mij het geloof, waar door ik over alles kan zeegepraalen, op dat ik voordaan eenig en alleen voor U mag leeven!

GEMEENZAME

BRIEVEN.

VIER

BRIEVEN

AAN DEN HEER

N. T.

Waarde Vriend!

Reeds eenige dagen was ik voorneemens U te ſchrijven, maar dan deed' er zich deeze, dan weder eene andere hinderpaal op; nu hoope ik ongeſtoord voord te mogen gaan.

Gij klaagt, dat gij in geen ding kunt merken eenige vorderingen te maaken, en wenscht te weeten hoe het met mij in dezen geſteld is? ik vreeze niet dat het mijn hoogmoed te veel zal voeden, U een tegengeſteld getuigenis te geeven. Ik maake dagelijksch' groote vorderingen, doch in zulke ſtukken van onze ſtudie, die voor mij allerverneederendst zijn.

Reeds eenige jaaren ben ik van mijne dwaasheid en verkeerdheid zoo overtuigd geweest, dat ik mij verbeelde geen klaarer begrip hier van te kunnen krijgen; dan ziet, de droevige ondervin-

ding leert mij, dag aan dag, dat ik flegts een ftuksken der zaake weete; nu komt mij mijne onwijsheid onbegrijpelijk voor, en ik geeve de hoop op, om ooit in dit leven deze diepte te peilen. — 'Dat mijn hart boos, arglistig en bedriegelijk is, hebbe ik lang met hart en mond toegeftemd; eigene ondervinding leerde mij dit zo duidelijk, dat ik aan deeze waarheid niet twijfelen konde; dikwerf dacht ik, wanneer mij eens iemand vergde eene naauwkeurige befchrijving van mij zelve af te leggen, ik zoude genoodzaakt zijn het verwijt van Petrus aan Simon den toveraar, tot mijn andwoord te moeten maaken; en erkennen, een gansch bittere galle en 't zamenknooping van ongerechtigheid te weezen.' — Dan Helaas! meer en meer leer ik, dat ook deeze kennisfe nog maar zeer oppervlakkig was; er gaan dagelijksch nieuwe binnenkameren open, die tot dus verre gefloten bleeven, en deeze brengen zo veel nieuwen toevoer aan, dat ik nu openhartig belijden moet geene woorden te kunnen vinden, om mijn rechten toeftand uit te drukken. —— Het zoude mij geene moeite kosten, op deze wijze voord te gaan; maar ik achte dit genoeg, om u te overtuigen dat ik geleerder geworden ben; en ik denk, voor deeze vermeerderde kennisfe, groote dankbaarheid fchuldig te zijn. O! hoe noodzakelijk en dierbaar maakt dit zulken Zaligmaker, als Jefus is! Waren wij niet zo onuitfpreekelijk ellendig, Jefus zoude voor ons zoo dierbaar niet zijn, en in ons te zaligen zoo niet verheerlijkt worden. — Dan, hoe

hoe ellendig wij ook nu nog zijn mogen, eerlang zal de dood eene gewenschte verandering te weeg brengen, dan zullen wij niet meer kunnen zondigen. Laaten wij door het geloof veel ſtaren op deeze heerlijke verwagting; zij kan ons niet ontgaan; want Jeſus, met wien wij te doen hebben, is getrouw, zijne liefde tot ons is zoo onveranderlijk als Hij zelf. Verblijd U dan in Hem te aller tijd.

Na mij in Uw aandenken bevolen, en veele complimenten aan de uwen gemaakt te hebben, noeme ik mij

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waarde Vriend!

Dat mijne laatſte U tot nut verſtrekt heeft, geeft mij ſtoffe tot dankzegging, eer ik begin is het doorgaans mijne zucht en begeerte, dat de Heere zoo mijne pen en mijne gedachten beſtieren mag, als het meest tot zijne eere en tot nut van hun, aan wien ik ſchrijve, ſtrekken kan. Hij zeegent zomtijds de geringſte middelen, op dat Hem alleen de eer worde toegebragt. ——

De ziekte van onzen waarden Vriend O . . . . begint aanmerkelijk toe te nemen, het komt mij voor dat zijn ftrijd hier op aarde fchielijk volftreeden zal zijn; Hij is zeer gemoedigd en ziet met blijdfchap uit naar het uur der ontbinding, Hij geeft duidelijke blijken, dat hij het fterven zijn gewin reekent; zo veel het zijne kragten toelaaten, verrigt Hij nog zijne geliefde beezigheid, namelijk eenen gekruisten Zaligmaker aan zondaren aan te prijzen, en hen, die reeds deel aan Hem hebben, op te wekken, om meer vuurig van Geeste te zijn in den dienst van zulk een' Heer. Zijn gedrag en fpreeken fchijnt op hun, die hem geduurig omringen en bezoeken, veele indrukken te maken, maar wat mij zelve betreft, ik ondervinde eene ongevoeligheid, die ik nooit gedacht had in diergelijke omftandigheeden plaats te kunnen hebben, en dit bedroeft mij zoo, dat ik hier door, als het ware, onvatbaar ben voor het aanftaande verlies; dikwerf is er wel eene fterke begeerte bij mij geweest, occafie te mogen hebben veele fterfbedden bij te woonen, ik dacht dit zou mij fteeds doen wandelen in vreeze en los maaken van het aardfche; maar nu ondervinde ik dat geene uiterlijke omftandigheeden of middelen iets kunnen baten, paart er de Heere zijnen zeegen niet mede. —— Er moet toch geduurig iets zijn, waarde Vriend! dat ons herinnert wat wij in ons zelven zijn, te weten onrein! onrein! wat zouden wij beginnen, was er niet eene fonteine geöpend tegen alle onze zonden

den en onreinigheeden, was er geen bloed, dat beetere dingen fpreekt, dan Abel; maar nu is er geene zwarigheid, of fchoon wij duizend reedenen hebben over ons zelven onvoldaan en bedroefd te zijn, hebben wij echter geen ééne reeden om moedeloos te zijn, ik beure dan mij zelve op, in 't midden mijner droefheid, en zinge met mijne geliefde Dichters VAN ALPHEN, en DE CASTEELE! „ *'k zet bergen van zonden*, „ *in zeeën van Genaë*". En zoo zal het wel moeten gaan zo lang ik nog hier verkeere. Nu moet ik eindigen; groet alle van mij en zijt verzekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waarde Vriend!

Reeds is onze Vriend heenen gegaan in vreede; tegen den morgen deed Hij die zalige verwisfeling, die Hij lange reikhalzende verwagtede; juichende heeft Hij zijnen loop voleindigd. Zoo lang als Hij fpreeken konde, roemde Hij de liefde en trouwe van zijnen grooten en dierbaaren Verlosfer, en prees Hem aan, als een God van vol-

volkomene Zaligheid, de dood verscheen geheel ontwapend, en veroorzaakte Hem naauwlijks eene bange zugt; O Zalig sterven! mogt ons aller einde zijn als het zijne! schoon mijne gevoeligheid in deezen niet is, zo als zij behoorde te zijn, bezef ik echter klaar, dat wij een groot verlies geleden hebben; Hij was toch een getrouw voorbidder voor Land en Kerk, en bezat eene uitsteekende gave, om met de moeden een woord ter rechte tijd te spreeken, om zwakken moed te geeven, en den dienst van Jesus aan allen begeerlijk te maaken. Doch, des Heeren wegen zijn enkel wijsheid en goedheid, zo lang Hij het nodig oordeelt blijven zijne dienstknegten hier op aarde beezig, maar is hun bepaald werk afgedaan, dan worden zij afgelost, om, uit genade, een heerlijk loon te ontvangen, en wie van ons zoude durven zeggen dat zijne handelwijze niet recht ware. — De tegenwoordige omstandigheeden noopen mij vroeger dan gewoonlijk af te breeken. Maak mijne Complimenten aan uwe waarde huisgenooten en zijt verzekerd, dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waar-

Waarde Vriend!

Dat ik thands de pen opvatte, is zo zeer niet om U: als om mij zelve eenig genoegen te verſchaffen; aan een getrouw Vriend zijn hart te mogen openbaren, geeft zomtijds eene verligting, die men te vergeefsch elders zoekt. Ik vinde mij genoodzaakt nu ook tot dit hulpmiddel mijn toevlugt te neemen; eene groote droefheid omringt mij, die voordſpruit uit eene dwaasheid, die alle verbeelding te boven gaat: ik weet dat Jeſus alleen mij waarlijk gelukkig maken kan, en dat Hij, uit vrijë genade en goedheid, zich verbonden heeft, dit te zullen doen, en echter handele ik dagelijksch zoo, als of het tegengeſtelde waarheid was, ja zomtijds jaag ik naar dingen, die ik weet dat mijnen Goddelijken Koning zeer ontëeren en bedroeven, en mij zelve groote ſchade veroorzaaken, makende mijn leven bitter; is er nu wel eene uitzinnigheid als deeze? waarlijk ik ondervinde, mijn Vriend! dat, hield eene Almagtige hand mij niet te rug, ik rusteloos zou arbeiden om mij zelve zoo ongelukkig te maaken, als mogelijk was. —— Mijn hart is zoo geheel verdorven en verkeerd, dat het niet alleen natuurlijk onbekwaam is, iets goeds te kunnen doen, maar

het

het heeft ook een' weerzin tegen het goede; zo dat niet zo zeer mijne onmagt, maar mijn onwil mij thands ſtoffe geeft om uit te roepen: Och! ik ellendig mensch, — was ik maar gewillig om mij te laaten helpen, dan zou ſchielijk de redding daar zijn; doch hier ſchort het aan: zo verre ik over mij zelve oordeelen kan, is het wel mijne hartelijke begeerte geneezen te worden, maar de geneesmiddelen, tot dat einde, behaagen geen vleesch en bloed; als er eens een rechter oog en een rechter hand geëischt wordt, o! hoe node kan men van deeze geliefde afſtand doen. — Offchoon men overtuigd is dat zulke ſmertelijke inſnijdingen geſchieden moeten, zal de wond worden herſteld, — ik weet voor mij geene noodzakelijker bede dan: Heere! ſchep in mij een rein hart en eene nieuwe Geestelijke ſmaak, die mij afkeerig maakt van alles, wat U mishaagt en hartelijk geneegen doet zijn tot het geen U welgevallig is. —— Maar, hoe het ook met mij geſteld moge zijn, zwarigheid is er niet: — mijn anker is in zulk eenen goeden grond gevallen, dat er (welke orkaanen er ook opſteeken mogen,) geen ſchipbreuk te vreezen is. — o Neen!

„ *Laat hobben, tobben, wat er wil,*
„ *Laat ruiſchen alle Noorder vlagen,*
„ *Na 't onweer wordt het ſtraks weer ſtil;*
„ *Ik durf 't gerust met Jeſus wagen,*
„ *Hij blijft getrouw in allen nood;*
„ *Hij zal mijn ſcheepjen niet begeeven,*
„ *Maar voeren 't over nood en dood,*
„ *Aan d' oevers van het Eeuwig leven.*"

Zo

Zo ik U nu geene goede betaalinge gegeeven hebbe, weet ik het niet; vergun mij er alleen nog bij te voegen, mijne hartelijke complimenten aan de Uwen, en eene verzeekering dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

VIJF

VIJF

BRIEVEN

AAN JUFVROUW

H. T.

Waardste Vriendinne!

Dat gij U moogt verblijden in Uwen God, en verheugen in den Heere Uwen Zaligmaker, is zeker een groot voorrecht, maar dit is geen wonder; integendeel is het onbegrijpelijk, dat wij niet altijd dus gesteld zijn; de groote voorrechten, die wij, uit loutere vrijë genade, zijn deelägtig geworden, en uit eene naauwe verëeniging met Jesus voordvloeijën, zijn altijd dezelfde. Waarom is dan onze gemoedsgestalte zo wisselvallig? ik denke voor het naast dat dit te wijten zij, aan onze traagheid, in het aanvaarden van al dat heil, dat voor ons in Jesus volheid opgesloten is; genade voor genade is daar voor ons, niet nu en dan slegts, maar altoos te verkrijgen, en ons van deeze heerlijke schatten meester te maaken, is geene misdaad; O! neen: het is ons

ci-

eigen goed; wij zijn één met Jefus! al het zijne is het onze, — en al het onze wierd eens het zijne; O zalige wisfeling! waarlijk Vriendinne! onze fnoeren zijn in eene lieflijke plaatfe gevallen, eene fchoone erfenisfe is ons geworden; — natuurlijk moest dus altoos ons harte vervuld zijn met dankbaarheid, blijdfchap en liefde, en onze tongen fteeds vaardig zijn, om 's Heeren lof te vermelden; dan, hoe dikwerf heeft het tegendeel plaats; hoe dikwerf gedragen wij ons, als dezulke, die geene hoope hebben.

Toen ik deezen begon dacht ik eenige blaadjes vol te fchrijven, maar een onverwagt beletzel noopt mij fpoedig aftebreeken, met de eerfte geleegenheid hoope ik echter deeze fchade te vergoeden, in vertrouwen dat gij hier niet tegen zijn zult. Na U van mijne oprechte liefde verzeekerd te hebben, noeme ik mij.

Uwe oprechte vriendinne

L. C.

Waardfte Vriendinne!

Beloften maaken fchuld, is het fpreekwoord, dus wordt het hoogtijd een brief te vervaardigen.

Hoe troostrijk is het voor ons, lieve Vriendinne! dat de Heere Jesus zo minzaam tot zich noodigt alle die belast en beladen zijn, op dat Hij hun waare ruste geven moge; ware dit zoo niet, ik zoude niet weeten hoe ik het maken zoude; dagelijks worden mijne schouderen gedrukt door zwaare pakken, waar onder ik mij gewisselijk dood zou dragen, was er geen hulpe besteld bij dien magtigen Held; ben ik nu zo wijs, om, zonder dralen, zonder stiltestaan, mij naar deezen te begeeven, dan voel ik ras verligting, en mag spoedig adem halen; maar handele ik zoo dwaas, om eerst eigen kragten te beproeven, of bij anderen uitkomst te zoeken, dan neemt mijn last hand over hand in zwaarte toe, en doet mij bijna geheel bezwijken; en, schoon mij de ondervinding reeds duizendmalen hier van overtuigd heeft, ga ik echter gedurig weder den ouden gang. O! hoe traag zijn wij, om ons te laaten helpen; waren wij zo gereed om hulpe te ontvangen, als Jesus gereed is om die te schenken, welke vorderingen zouden wij dan maaken; dan Helaas! wij zijn een krom en verkeerd geslagte, ontbloot van alle wijsheid in ons zelven, en van nature afkeerig van ons waar geluk, een nieuw harte en eenen vasten geest te mogen deelachtig worden is dagelijksch de begeerte mijner ziele, ik zie langs hoe meer, dat hier in al mijn heil bestaat, en eeuwig bestaan zal, en mijne begeerten zullen niet onvoldaan blijven: o neen! Hij, die het beloofd heeft, is getrouw; die het ook doen zal: hier bij aanvang,

en

en hier na volkomen. Hoe zalig zal het zijn, eens zoo het beeld des tweeden Adams te dragen, als wij het van den eerften gedragen hebben; is het niet te verwonderen, waardfte Vriendinne! dat wij zoo weinig ons verblijden in dat geluk, dat ons zeker te wagten ftaat? hier op meer door het geloof te ftaaren, denk ik, zou een heilzaam middel zijn, om onze zielen meer los te maaken van het ftof; en afkeerig van die valfche bekooringen, die nu nog onze oogen, maar al te vaak, betooveren en onze harten inneemen. Ons leven is toch maar een handbreed, nog een weinig tijds en wij zullen reeds bezitters zijn van dat onbegreepen heil, dat geen oog gezien, of geen oor gehoord heeft, welker denkbeeld nooit in de gedachte van eenig mensch op aarde is opgeklommen. Laten wij ons dan meer als vreemdelingen hier gedragen, als de zulke, die hunnen fchat in den Hemel hebben. ——

Het zoude mij niet verveelen uwe aandacht nog langer bezig te houden, maar er moet ook om andere Vrienden gedacht worden. Na U dan van mijne oprechte liefde verzeekerdt te hebben, hebbe ik de eer mij te noemen

Uwe Vriendinne

L. C.

Waardste Vriendinne!

Hartelijk dank voor het gezondene Boek; reeds lang verlangde ik daar naar met smerte en daarom was het dubbel wellekom. Tot dus ver beändwoordt het volkomen aan mijne verwagtinge, van ganscher harte vereenige ik mij met zijne beschrijving over de Euängelische Heiligmakinge, tot welker uitoefening wij alleen bekwaam gemaakt worden, door geloofsvereeniging met Hem, die ons van Gode tot Heiligmaking geworden is. — Zij die weeten, dat zij, zonder Jesus, niets doen kunnen, zullen gaarn deeze leere toestemmen, maar, hoe veelen vindt men niet, die dit tot ergernisse en dwaasheid verstrekt, die waanen eerst goed te moeten zijn, eer zij tot Jesus, om goed gemaakt te worden, hun toevlugt mogen neemen. Helaas! welke eene doodelijke dwaling, konde onze arm heil aanbrengen, waar toe dan een Zaligmaaker? Ik voor mij erkenne gaarn, dat, zo er iets het allergeringste zelfs geëischt wierd, om mij recht te geeven tot Jesus te mogen gaan, ik eeuwig van Hem zoude moeten verwijderd blijven; maar het Euängelie wijst ons eenen beeteren weg aan: juist geschikt naar onzen toestand, het leert en geeft ons vrijheid, ja beveelt ons, zo dood-

doem-

doem- en vloekwaardig als wij zijn, ons aan Jesus voeten neder te werpen, op dat Hij in ons, tot prijs der Heerlijkheid zijner genade, zijn amt volvoere, en ons maake, zo als wij weezen moeten. —— In zulk eene wijze van zalig worden, om niet, uit genade, uit loutere vrijë genade, zonder voorafgaande goede hoedanigheden, van welk een aard ook, is al mijn lust en al mijn heil. —

Een innig medelijden hebbe ik intusschen met hun, wier gevoelens zo duidelijk strijden met den klaaren inhoud van het onfaalbaar Bijbelwoord; ik weet dat genade alleen mij onderscheidt; we'ëer hield ik ook aan deezen dwaalweg vast; en meende ten minsten half geneezen te moeten zijn, eer ik tot den grooten Arts van Gileäd durfde naderen; maar Hij, die der blinden oogen openen kan, overtuigde mij van mijne dwaasheid, en leerde mij dien weg inslaan, die ten leven leidt, en ik hope en bidde, dat die zelfde ontfermer hun ook nog eens waare wijsheid leeren zal.

Veele complimenten daar het behoort, vergeet uwe belofte niet, en zijt verzeekerd, dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waardste Vriendinne!

De reden, waarom ik uwen brief nu eerst beandwoorde, kan ik niet dan mondeling melden, intusschen is zij gewigtig, dit verzeekere ik U; vertraag dan niet om ten eersten een bezoek bij ons af te leggen.

Het gaat mij, in alle opzigten, bijzonder wel; naar het uiterlijke hebbe ik zo veel, dat ik niet zoude weeten, wat ik meer zoude nodig hebben, „ *want al te overbodig*; *belemmert op reis*," en mijne ziele mag ook dagelijksch het goede genieten; alle de beloften, in het Euängelium vervat, en, uit vrijë genade, aan zondaren gedaan, durve ik, zonder schroom, mijn eigendom noemen; immers dood, doem en vloekwaardige zondaren, in zich zelven, zijn de voorwerpen, waar in de Heere de rijkdommen zijner genade verheerlijken wil, en dus vinde ik mij hier toe alleszins gerechtigd; ja weete nu zeker dat, ook aan mij, vergiffenis van zonden, en het eeuwige leven, in Christus Jesus, wordt aangeboden, als of mijn naam en toenaam in den Bijbel uitgedrukt stond; en is dit zoo? hebbe ik dan geene goede reedenen om vergenoegd te zijn, lieve Vriendinne? ja om zeer vrolijk te zijn in den Heere, en mij te

ver-

verheugen in God mijnen Zaligmaker? zo er in mijn mond geen lofzang gevonden wierd, zouden waarlijk de steenen wel spreeken mogen; en echter vind' ik deezen maar al te dikwerf gesloten, als of er geene stoffe van erkentenisse voor handen ware, o! hoe weinig beandwoorde ik aan mijne groote voorrechten, hoe weinig dringt mij de liefde van Jesus tot wederliefde; hoe weinig leeve ik voor en ter eere van Hem, die voor mij stierf den smadelijken, smertelijken en vervloekten dood des kruises. — Maar dat mij niets op aarde meer smert als dit, is teffens waarheid; daagelijks is het mijne vuurige bede: Heere neem weg mijn steenen harte! en daar dit een zeegen is, waar op ik door genade recht verkreegen hebbe, zo vertrouw ik, dat mijne begeerte vervuld zal worden, op die wijze, in zulk eene mate en op zulk eenen tijd, als de getrouwe vervuller zijner beloften dit dienstig zal oordeelen. —

De vraag, aan mij voorgesteld, hoope ik, bij eene volgende geleegenheid, te beändwoorden; intusschen raade ik U aan, dagelijksch veel te bidden.

„ *O Geest! leer mij gelooven!*
„ *Maakt voor het ongeloof,*
„ *Al gaat Gods liefde en trouw zeer ver 't verstand te boven,*
„ *Mijn hart en ooren doof.*"

Ongeloof achte ik de grootste der zonden te zijn, die het meest God onteërt, en onze zielen het schadelijkst is, geef haar geen gehoor, onder

welk een schoonen schijn zij zich ook moge voordoen, zij is en blijft onze doods vijandinne; laten wij dan toch zorge draagen, deezen adder in onzen boezem niet te koesteren. Doch hier over nader, zo de Heere wil en wij leeven. Na U van mijne oprechte liefde verzekerd te hebben, noeme ik mij

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waardste Vriendinne!

Schoon mij thands veele buitengewoone bezigheeden omringen, durve ik echter niet langer wagten, om aan mijne belofte te voldoen. Op het eerste gedeelte van uwe vraage, of het ongeloof waarlijk zo verschrikkelijk is, a's zommigen beweeren? andwoordde ik, zonder bedenking, ja! en voege er bij dat ik niet geloove, dat één mensch op aarde in staat is, om haare afschuuwlijkheid naar waarde af te maalen, dewijl onze denkbeelden, van Gods grootheid, liefde, trouw en waarheid, slegts zeer flaauw en onvolkomen zijn. — De zagtste benaaming, die wij haar geeven kunnen, is te zeggen dat ze God ontëerend

is;

is; zij maakt den God der waarheid tot een leugenaar, en wat geeft ons vrijheid, om zoo te handelen met Hem, wiens majesteit en heerlijkheid oneindig zijn, als geen schepsel denkt te mogen behandeld worden? — immers wij, die veranderlijk zijn, eischen geloof op ons woord, en achten ons grootelijks beleedigd, zoo men dit weigert te geeven; en durven wij dan denken dat het de Heere wel zal opneemen, zijne woorden in twijfel te trekken en alle zijne beloften verdacht te houden, schoon Hij dezelve met duure eeden bevestigt? — waarlijk geen strafwaardiger en onbetaamelijker handelwijze kan er zijn; alle Gods deugden en volmaaktheeden worden hier door verloochend, ja de Godheid zelve. — Het ander deel uwer vraage, of het niet zomtijds waarlijk uit nedrigheid kan voordvloeijen, beändwoorde ik, zonder schroom, met neen: en verklaare deeze nedrigheid voor den snoodsten hoogmoed, die men bedenken kan; immers, hier door wil men wijzer zijn dan God; terwijl men omver werpt dien voortreflijken weg om zalig te worden, uit genade, door het geloof, in het Euängelie geöpenbaard, en een' anderen naar eigen smaak, zoeken uit te denken, die ons nooit, blijven wij op denzelven voordwandelen, ten Hemel zal brengen. Mij geheugen tijden, dat ik het volkomen met U eens was, en dit doet mij hoopen, dat ook mijne lieve Vriendinne het wel haast eens met mij zal worden. —

Zederd eenigen tijt behaagde het den Heere mij

den waare aart van deeze zonde eenigzins te leeren kennen, en zins is, zij mijn ergste tegenpartijë geworden; de meeste zugten, die ik ten Hemel opzende, bedoelen haaren ondergang, als haare kracht verbrooken wordt, dan wandele ik mijnen weg met blijdschap; maar, — wint zij veld, dan is er schrik van rondsomme; maar al te dikwerf overmeestert zij mij, doch dan is schaamte en bittere droefheid het gevolg, ontstaande uit een gezigt van het snoode deezer zonde; en dit zoude mij moedeloos doen zijn, wist ik niet dat er eene fonteine geöpend was tegen alle zonden en onreinheid. —— Zie hier lieve Vriendinne! naar mijn gering vermogen, aan uw verzoek voldaan. De Heere geeve U verstand in deeze zaake! en maake U, door zijnen Geest, vast, sterk en onbeweegelijk in het geloove, op dat gij U moogt verblijden, t' aller tijd. — Na U in mijne gedachte omhelst te hebben, noeme ik mij

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

TWEE

TWEE
BRIEVEN
AAN JUFVROUW
S. T.

Waardste Vriendinne!

Of schoon ik, reeds voor eenige dagen occasie had, om een' brief aan U te verzenden, hadde ik echter geene de minste lust, om te schrijven; eene groote traagheid heerschte over mij, waardoor ik een' weerzin hebbe in 't geen anders mij zoo aangenaam is; niet zonder grooten strijd met mij zelve, vat ik nu de pen op; Och! dat het den Heere behagen mogt mijnen geest te verlevendigen en mij schrijvende, te willen geneezen!

Hoe zalig, lieve Vriendinne! zal toch die tijd zijn, wanneer er geen klagt of zugt meer uit onzen mond of pen zal vloeijen, wanneer wij ons altijd zullen betoonen te zijn, vuurig van Geeste, wanneer wij volkomen gelijkformig zijn zullen aan het heerlijk Beeld van Jesus, en in vollen nadruk deelagtig worden zijnen zin. — O blij vooruit-

uitzigt! dit is toch het deel voor ons weggelegd, de ervenisse voor ons bereid! er komen, wel is waar, wel eens dikke wolken tusschen beide, die het geloofs oog benevelen, en het harte met kommer vervullen, maar wat er ook van onze zijde gebeure, Hij, met wien wij te doen hebben, is en blijft getrouw; — Hij zal ons tot aan, ja tot over den dood, leiden, en dan zal droefheid en kommer, ongeloof en traagheid wegvlieden, en er Eeuwige vreugde en blijdschap op onze hoofden zijn. — Wie roept, dit overweegende, niet uit: kom Heere Jesus! ja kom haastelijk! —— schoon ik onder het schrijven beeter geworden ben, hebbe ik echter geen lust een nieuw blaadje te beginnen, vergenoeg U dan, voor deeze keer, met dit weinige, maak mijne Complimenten, daar het behoort, en zijt verzeekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waardste Vriendinne!

Grootelijk verblijdde mij Uwe laaste; te ondervinden dat gij met een God te doen hebt, die trouwe houdt in Eeuwigheid en alle zijne beloften

ten op zijnen tijd vervult, kan niet anders dan grooten vreede in Uw gemoed te weeg brengen. Zonder fchroom bevestige ik Uw getuigenis dies aangaande; duizendmaal herhaalde ondervinding, leert en overtuigt mij, dat mijn verbonds God is de God Amen, die van geen wankelen weet, en daar aan hebbe ik het alleen te danken, dat ik nog ben, die ik ben. Verbrak de Heere zijn woord, als ik het mijne breeke, wierd zijne trouw veranderd door mijne trouwloosheid, dan zouden er geene woorden kunnen gevonden worden, in ftaat om mijne ellende te befchrijven, geen enkele dag ben ik bekwaam, om mij ftandvastig te gedragen, alle avonden gevoele ik mij beladen, met afwijkingen van allerleij zoort, en hebbe overvloedige ftoffe om met David uitteroepen: Heere! treed niet met mij in het gerichte! dat de Heere U meer en meer mag doen ondervinden, zijne onveranderlijke liefde, en dat dit Uwe wederliefde fterker maake, dan de dood, is mijne bede en wensch. Veele Complimenten aan de Uwen. Zijt verzekerd dat ik mij in waarheid noeme

Uwe oprechte Viendinne

L. C.

DRIE

D R I E

B R I E V E N

AAN DEN WEL EERW. HEER

J. Kr.

Waarde Vriend!

Bij het leezen van Uwen brief moest ik lachen om de aanmerking, die gij maakte; doch gij hebt het zo mis niet, bevond ik mij in Uwe plaats, en was ik begaafd met Uwe bekwaamheden, ik geloove in der daad, dat ik de drukpers wel bezigheid verſchaffen zoude; vooreerst zouden er dan ſpoedig twee tractaaten te voorſchijn komen, een over Pſ. 50: v. 15, en het ander over Spr. 3: v. 6; uit eigene ondervinding zoude ik de waarheid deezer plaatſen betoogen, en een ieder tragten aanteſpooren, hier van ook de proef te neemen, op dat zij de zalige gevolgen mogten ondervinden. Waarlijk er valt geen woord op aarde, van alle die goede woorden, die de Heere geſproken heeft; hier op kunnen wij veilig ſtaat maken, nimmer worden wij in deezen te leur geſteld. —

Vee-

Veele benaauwdheeden deed de Heere mij, om goede en wijze reedenen smaaken, geduurende mijn leven; maar Hij maakte mij teffens bekwaam, om uit de diepte tot Hem te roepen, en altoos hoorde Hij mij, en reddede mij uit mijne nooden. Wel dikwerf op eene andere wijze, dan ik mij hadde voorgesteld, maar dan geschiedde dit alleen, om mij te doen ondervinden, dat zijne gedachten beeter waren, dan mijne gedachten. O ja! Hij is een kragtige hulpe, ten tijde der benaauwdheid; een Hoorder des Gebeds, die niet beschaamd laat worden, die, die op Hem betrouwen; van deze waarheid ben ik, door ervaaring, zoo zeeker overtuigd, als dat ik weete dat ik aanwezig ben. Ik kan U niet beschrijven, mijn Vriend! wat ik ondervinde, als ik plaatsen in den Bijbel leeze, die hier op betrekking hebben; zomtijds kan ik mij niet bedwingen, maar moet bij mij zelve uitroepen: ja dit is waarheid, God is nabij allen, die Hem aanroepen, Hij redt gaarne, Hij houdt getrouw zijn woord, Hij doet altoos meer, dan wij kunnen bidden of verwagten.

De andere text, waar op mijne keuze zoude vallen, wilde ik meer betrekkelijk maaken, tot de dagelijksche voorvallen van dit leven; tot de omstandigheeden, waar in wij ons ieder oogenblik van den dag bevinden; door genade heeft de Heere mij, vooral zederd eenigen tijd, bekwaam gemaakt eenigzins deezen pligt te betragten, om Hem te kennen in alle mijne wegen, en de belofte daar aan vast gehegt, is niet onvervuld gebleeven.

ven. — O neen! alle mijne paden worden regt gemaakt; zwaarigheeden, tegen alle waarfchijnelijkheid aan, uit den weg geruimd, ja, zomtijds wordt mijn gebed zo oogenblikkelijk verhoord, door aan voorkoomende zaaken eene andere uitkomst te geeven, dan zij natuurlijker wijze fchijnen te moeten hebben, dat ik verbaasd-fta, en niets anders weete te zeggen, dan Heere! wie is U gelijk? groot zijt Gij van raad en magtig van daad! ik denke ook dat wij, in ons Geestelijk leven, meer zouden groeijen en bloeijën, hielden wij op deezen text meer het oog gevestigd; onze vijand zoude gewisfelijk zo veel voordeel op ons niet behaalen, zaten wij meer aan de voeten van onzen grooten Gamaliël neder, om zijn' mond in alles raad te vragen, leefden wij meer geduurig in afhanging van Hem, die zelf verzeekerd heeft, dat wij, zonder Hem, niets kunnen doen.

Nu wordt het voorzeeker uitfcheidens tijd; het ga U wel, de Heere zij U fteeds nabij en goed. Maak mijne Complimenten aan de Uwen, en zijt verzeekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waard-

Waarde Vriend!

In eenen ellendigen toeſtand bevinde ik mij thands; Helaas! ongerechtige dingen hebben de overhand over mij; ik weege mijn geld uit, voor het geen, dat geen brood is, en mijnen arbeid, voor het geene niet verzadigen kan; nietige, ijdele en zondige zorgen en vreezen kwellen mij, en doen mij gelijk zijn aan eene rustelooze zee; maar mijn hoofd wordt echter boven water gehouden; ik ondervinde nu ook weder duidelijk, dat Hij, met wien ik te doen hebbe, mij niet gelijk is; Hij blijft getrouw, ſchoon ik ontrouw ben; ja, terwijl ik mij zelve zo veel onrust veroorzaake, ſpreekt Hij echter nog tot mijne ziele van vreede; — Hij doet mij wel zien dat mijn toeſtand, op zich zelven, doodelijk is, maar ook tevens dat er bij Hem geene hulpe ontbreekt; en dit doet mij, met vrijmoedigheid, tot Hem gaan, zoo als ik ben, op dat Hij mijne melaatschheid geneeze. — Ik ondervinde nu kragtig, dat Hij mij moet helpen, zal ik voor ſterven bewaard blijven, en daarom laat ik niet los, voor dat er kragt van Hem uitgaat. — O! welk een voorrecht is het, waarde Vriend! dat de Verloſſer van zondaaren God is, dat verdorven vleesch en bloed voor

zijne kragt moet zwigten. Maakten wij maar meer gebruik van zijne magt en liefde, de dikke wolken zouden wel ras opklaaren, en wij zouden, in het midden van een ſtorm, nog vrolijk kunnen zijn. —

Overeenkomſtig het plan van onzen Heer, moeten wij ſtrijden, zo lange wij op aarde zijn, en hoe veele bange dagen en nachten mij dit ook kost, durve ik er echter niet tegen weezen, om dat oneindige wijsheid en goedheid dit plan geformeerd heeft. — Er zijn tijden, dat ik zoo levendig de wijsheid en goedheid van deeze ſchikking kan inzien, dat dit mij tot dankbaarheid noopt; een recht bevindelijk gevoel van ellende maakt toch de verloſſing uitneemend dierbaar; — nu weet ik beeter wat ik Jeſus verſchuldigd ben, dan ik anders zoude geweeten hebben; ik zal dan maar goeden moed houden; mijnen onveranderlijken Borg (die wel wist van eeuwigheid, hoe ik het ſteeds bederven zoude, en echter zijn liefdeoog op mij vestigde) maanen op zijne vrijwillige beloften, om de werken des duivels, in mij, te verbreeken, mij te reinigen van alle ongerechtigheid, mijne handen ten ſtrijde, en mijne vingeren ten oorloge te leeren, en zoo hope ik, in weerwil van mijne doodvijanden, eindelijk veilig binnen te geraaken. ——

Dat U een of ander woord in deezen brief van nut moge zijn is mijn wensch en bede; het ſchrijven heeft mij zelve eenig voordeel gegeeven, het behaagt zomtijds den Heere ons te verleevendigen,

gen; door eenen anderen onzen toeftand te melden. Volg dan mijn voorbeeld; laat de eerfte geleegenheid het buiten twijfel ftellen, dat gij mij niet vergeet. Maak mijn compliment aan alle Vrienden, zijt verzekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waarde Vriend!

Schoon reeds veele menfchen zich waarfchijnelijk al ter ruste zullen hebben begeeven, neeme ik echter de pen op, om, zo het mij wel gelukt, ten minften nog een tamelijk grooten brief aan U te fchrijven. Deezen avond bragt ik aangenaam door, in het gezelfchap van eenige Godvrugtige Vrienden; ons voornaam onderwerp was, de roem van vrijë Genade. — Dit is eene grazige weide, waar in het heilbegeerig gemoed eene goede fpijze bekomen kan; dit gefprek was voor mij te aangenaamer, om dat ik juist, eenige dagen, geduurig werkzaam gemaakt wierd, met die woorden, „ uit genade zijt gij zalig geworden." Ik kan U niet befchrijven, mijn waarde Vriend! hoe troostrijk het voor mij is, bewust te zijn, uit

loutere genade, vrijë genade, zalig te zijn geworden; dit is een vaste grondflag vòor mijne toekomftige hoope. Toen de Heere het eerst zijn liefdes oog op mij vestigde, was ik zo flegt, als ik met mogelijkheid weezen konde; — eene t'zamenknoopinge van ongerechtigheeden, ja dood in zonden en misdaaden; — en dus behoeve ik niet bedugt te zijn dat er berouw van mijne veranderde keuze zal plaats hebben, want erger kan ik niet worden. O zalig voorrecht! de Heere wilde mij genadig zijn, om zijns zelfs wille, ter verheerlijking van alle zijne deugden en volmaaktheeden, en uit dit vrijë welbehagen vloeit mijn eeuwig heil voord; — moest ik in mij zelve zoeken den grond van mijnen tegenwoordigen vreede, of toekomftige verwagting, hoe ellendig zou het er uitzien; hoe wankelbaar zoude mijn geluk weezen, daar ik zelve zoo wankelbaar ben; — maar nu het zijn' grond heeft buiten mij, in de vrijë wil van een onveranderlijk God, nu mag ik, met reden, verblijd zijn te aller tijd, en fteeds juichen van goeder harte. —

O! wat ben ik veel aan vrijë genade fchuldig! vrijë genade koos mij uit duizenden uit, voor dat de waereld aanweezig was; vrijë genade befchikte mij alle die zeegeningen, groote en kleine, die ik tot dus verre genoot, vrijë genade zal verder, in alle mijne behoeften voorzien, zoo lange ik nog op aarde verkeere, en, is eens mijn loop geëindigd, mijn ftrijd volftreeden, dan zal vrijë genade mij op het hoofd drukken de on-

ver-

verwelkelijke kroone der heerlijkheid, geloofd zij God! vrijë genade maakte ook een zalig onderscheid, tusschen U en anderen, aan wien gij van natuure gelijk waart, maar, lieve Vriend! draag dan ook toch zorge, dat gij haar de eere geeft, die haar toekomt, toon niet haar te mistrouwen, door iets in U zelven te zoeken, zij geeft niets, of alles; zij die niets bezitten, maar jammerlijk, arm, blind en naakt zijn, zijn de voorwerpen, die zij verkiest, bedenk dit steeds ernstig, en roem dan, met mij, vrijë genade. —— Vaar wel, zijt verzekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

TWEE

BRIEVEN

AAN JUFVROUW

J. T.

Waardste Vriendinne!

Waarom zoo ter neergeslagen? onze Hemel kan immers niet altijd even helder zijn; dit zou met Gods goedheid en wijsheid strijden; zo de Heere niet zomtijds de invloeden zijner genade inhield, ras zouden wij vergeeten, wie wij van natuure zijn, en zo roemen in ons zelve. Doch vindt gij vermaak in 't klagen, laten wij dan elkanderen helpen, en eens bij het einde zien, wie het met meerder recht doen kan, gij of ik. — Doodelijk krank bevinde ik mij, en maar al te dikwerf afkeerig van de heilzaame Geneesmiddelen, die mij worden aangeboden; niet ééne maar duizend kwalen, pijnigen mij, en maaken zomtijds mij het leven moede. Hoogmoed, liefdeloosheid, ongevoeligheid, traagheid, ondankbaarheid, aardschgezindheid, onbedachtzaamheid, trouw-

loos-

loosheid en wederſpannigheid zijn de toevallen, die mij dagelijks kwellen. — Deeze echte werken des Duivels zouden mij ten einde raad maaken, was niet de Zoon van God geöpenbaard, om die te verbreeken; maar hier van, door Gods eigen woord verzeekerd zijnde, mogen wij niet moedeloos zijn. Of zou de Waarachtige liegen kunnen? en er voor den Almagtigen iets te wonderlijk weezen? Jeſus leeft! Hij is gister, heden, en in de Eeuwigheid dezelfde, zijne hand kan altoos verloſſen, zijn bloed reinigt van alle zonden; het verveelt Hem niet ons genadig te zijn; Hij die wil, dat wij onzen Broeder tot zevenmaal zeventigmaal zullen vergeeven, zal ons ook zeker niet afwijzen, wanneer wij ons genoopt vinden, zoo dikwerf tot Hem te moeten vlugten. — Maar hebben wij nog wel ooit van de rijkdommen zijner goedertierenheid, recht de proef genomen? O! hoe traag zijn wij in het komen tot Jeſus! vooral dan als wij Hem het meeste nodig hebben, als ons geweeten met ſchuld bezwaard is, en de vreede verre van ons is geweeken, gingen wij aanſtonds met alle onze ellenden en zonden tot deezen volkomenen Zaligmaker, onze zwaarigheeden zouden ijlings verdwijnen; onze vreede worden herſteld, en onze monden vervuld worden met gejuich. — Bid véel om vermeerdering van 't Geloof; waak ernſtig tegen eenen wantrouwenden en wettiſchen geest, bedenk ſteeds dat geene zonde grooter is, dan ongeloof. — De Heere klaare intusſchen, naar mijnen wensch en bede, ſchielijk op de dikke ne-

 vels

vels die U omringen, geeve U spoedig sieraad voor asſche en het gewaad des lofs voor eenen benauwden Geest.

Na U hartelijk in mijne gedachte omhelst te hebben, noeme ik mij

Uwe Oprechte Vriendinne

L. C.

Waardſte Vriendinne!

Drie fraaië Preeken hoorde ik van daag, doch U nu van deeze alle mijne gedachten mede te deelen, zoude mijn' brief te uitvoerig maaken, ik zal mij dan maar alleen, tot de tweede bepaalen, dewijl die, op mijn gemoed, den meesten indruk maakte; de ſtoffe, die verhandeld wierd, was de tiende Zondag, welk eene troostrijke waarheid bevat dezelve in zich; vooral, als men bij bevinding weet, dat ſteeds des Heeren oog is op zijn Volk, en dat Hij alles, wat hun hier ontmoet, hun doet medewerken ten goede; ik ben met deeze Zondag, op eene bijzondere wijze, ingenomen; gaarne wilde ik U beſchrijven, wat ik gevoele, wanneer ik dezelve leeze, maar dit is mij niet moogelijk; Gij weet mijne lotgevallen, van kindsbeen

been af, en daarom zal U dit niet verwonderen; ik houde mij verzekerd, dat veelen, die reeds eenen hoogen ouderdom bereikt hebben, aan zo veele wisſelvalligheeden van dit leven niet onderworpen zijn geweest, als ik, ſchoon nog geen vierde van een Eeuw beleefd hebbende, veele en zwaar waren de tegenſpoeden, waar mede ik te worſtelen had, ja, zonder aanmerkelijke onderſteuning, had ik die niet kunnen dragen, maar mijn getrouwe verbonds God hield zijn hand in de mijne geſlagen, als ik door deeze wateren gaan moest, en daarom ben ik niet verzonken. — Hij gaf, door oneindige goedheid, zomtijds eene verademing, en hadde dit geen plaats, wierd alles ſteeds donkerer, 'zoo dat vleesch en bloed bezweek, dan deed Hij mij ondervinden te zijn mijn Algenoegzaam deel, de Rotſteen mijnes harten! Nu is het donkere wat opgeklaard, en de lucht ſchijnt dagelijks helderer te worden; — doch het geen voorbij is, is echter niet uit mijn geheugen gegaan, geduurig ſtaare ik op de rijkdommen van Gods goedheid en Vaderlijke liefde, door, met mij, zulke wegen inteſlaan; het wordt mij thans vergund, ſchoon op den eenen tijd meer, dan op den anderen, duidelijk in te zien, hoe iedere tegenſpoed, hoe veele zij ook in zoort of getal waren, mij waare winst heeft aangebragt; ik reekene mij dieswegens zoo tot dankbaarheid verpligt, dat ik in geene Eeuwigheid hier aan zal kunnen beändwoorden. O! hoe zondig is het

Gods wegen te bedillen, en zo dwaaslijk teklagen over het geen zijne goedh id doet! zagen wij meer op het einde van Gods wegen, wij zouden ons meer betaamelijk gedragen, onder Gods Vaderlijke beſtellingen, het voorleedene vermeerdert thans mijne genoegens, en levert mij overvloedige ſtoffe op, om Gods trouwe liefde, goedheid en verdraagzaamheid, aan mij beweezen, te danken en te roemen. — Hoe voordaan mijne lotgevallen zijn zullen, is mij onbekend, — maar dit weet ik, dat mijne belangen in veilige handen zijn; en dat mijn Hemelſche Vader alles wel zal maaken; en daarom zing ik, verheugd van Geest, met een' onzer Digteren:

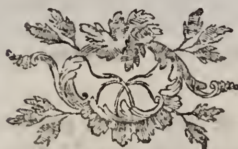
„ *Zalig ſtilzijn in 't vertrouwen,*
„ *En 't beſchouwen*
„ *Dat God Eeuwig aan mij dacht;*
„ *Dat mijn' ſchulden zijn verreekend,*
„ *En mijn weg is afgeteekend,*
„ *Door zijn' liefde trouw en magt.*
„ *Zalig ſtilzijn, Gods Genade*
„ *Slaat mij gade,*
„ *Ruimt mijn' zwaarigheden weg;*
„ *Zouden mij dan banden knellen?*
„ *Zou vergeefſche zorg mij kwellen,*
„ *Daar ik voor Gods reek'ning leg?*
„ *Zou 'k mij niet in God beroemen,*
„ *Hem niet noemen,*
„ *Vader! Redder! Helper! Troost!*
„ *Zou 'k Hem verder niet verbeiden?*
„ *Hij wou mij tot dus ver leiden,*
„ *Hij de God, van Abrams kroost.*"

Nu

Nu wordt het zeker hoog tijd, Uwe attentie aftelosfen, groet van mij alle. Vaarwel, zijt verzeekerd, dat ik ben

Uwe Oprechte Vriendinne

L. C.

TWEE

TWEE

BRIEVEN

AAN JUFVROUW

A. S.

Waardste Vriendinne!

Schoon door de wijsheid en goedheid, der Goddelijke Regeering verre van U afweezig, ben ik echter dagelijksch bij U, in den Geest; tijd of afstand breekt toch waare vriendschap niet. In het begin van mijne komst alhier, beklaagde ik zeer mijne gedaane keuze, maar nu schaame ik mij, dat ik dit immer deed; duizend middelen heeft de Heere te werk gesteld, om mij nader aan Hem te verbinden, en eindelijk heeft zijne liefde overwonnen, en mij allergewilligst gemaakt, op den dag zijner heirkragt, om de wapenen van vijandschap ter neer te leggen, en, met een volkomen harte, zijnen dienst te verkiezen, zoo dat ik moet uitroepen:

„ *Eind'lijk moet Gij overwinnen,*
„ *Allerbeste ziele vrind!*
„ *Eind'lijk moet ik U beminnen,*
„ *Om dat gij mij zo bemint.*"

En deeze keuze kent geen naberouw; dagelijksch herhaale ik dezelve op nieuw, om dat ik ondervinde, welke zalige gevolgen zij heeft. O. hoe ligt is Jesus last! hoe zagt zijn jok! — hoe onuitspreekelijk heerlijk zijn dienst! hoe zoet zijne nabijheid! hoe uitneemend zijne liefde! Gij zult U nog wel kunnen herinneren, welke indrukken er bij mij plaats hadden, toen wij nog als kinderen 't zaamen speelden, het geen mij dikwerf zoo wars van 't aardsche maakte, dat ik zeer naar mijnen dood verlangde, of, zo mijne begeerte in deezen niet vervuld konde worden, dan ten minsten op een kamer, in mijne eenzaamheid, te mogen verkeeren, alle de dagen mijns levens; waanende, dat ik daar door bewaard zou blijven, om deeze indrukken niet weder te verliezen; in 't vervolg van tijd, meer blootgesteld aan de verleiding deezer waereld, verslauwden dezelve aanmerkelijk, zomtijds kwamen zij wel eens, met eene verdubbelde kragt, weder, doch mijne ijzeren kluisters konden zo ligt niet meer verbroken worden, mijn hart was nu geheel met het aardsche ingenomen, en dit wilde ik, als mijn deel, vast houden: maar de Heere, die mij reeds lief hadde, eer de waereld was, en die best weet, op welk eene wijze ons waare wijsheid te leeren, ontnam mij die Esaus portie, op dat ik de ervenisse Jacobs zoude verkrij-

krjigen. — Nu heb ik, reeds een geruimen tijd, al mijn vorig gewin fchade gereekend, bij de uitneemenheid der kennisfe van Christus, ja ik ben nu volkomen overtuigd, dat ik alles misfen kan, buiten Hem, dat, in Hem te dienen, de waare Zaligheid van een reedelijk fchepfel geleegen is; de overgebleevene verdorvenheid, die nog in mij woont, doet mij nog maar al te dikwerf, van Hem afzwerven, om in het fchepzel mijn genoegen te zoeken; maar Helaas! telkens keer ik befchaamd en ledig te rug en vinde nergens ruste voor mijnen voet, tot dat ik weder in mijn arke gehuisd ben. —

De naauwe betrekking, die ik, van jongs af, op U gehad hebbe, en die tot op dit oogenblik geenzins is verminderd, doet mij geduurig Uwe belangen gedenken bij den troon der Genade, en vervult mij met eene hartelijke begeerte tot Uw Eeuwig welzijn; zomtijds vleijë ik mij, dat gij reeds eene Maria's keuze gedaan hebt, doch, zo ik mij hier in mogt vergisfen, O! doe het dan toch, zonder dralen, er hangt toch een Eeuwig wel of wee van af; wat zoude het U kunnen baaten, affchoon gij de geheele waereld gewinnen mogt, zo intusfchen Uwe onfterflijke ziele fchade leed, de tijd der genade fpoedt zich ten einde; welhaast is dit uurglas uitgeloopen, doe hier dan, mijne lieve Vriendinne! nu nog uw voordeel mede, rust niet, voor dat uwe beste belangen in veiligheid zijn, voor dat gij U bekleed gevoeld met de klederen van Jefus gerech-

rechtigheid, en U verfierd bevindt met den mantel des Heils. — Vrees niet tot Jefus te naderen, Hij wijst geen zondaar af, maar houdt voor de zulken zijne armen open, dag en nacht; het is zijne blijdfchap, aan doodfchuldigen het leven te fchenken. O! kom en zie wat Hij aan Hellewigten doen wil! gij zult het zeeker zoo bevinden, als ik U gefchreeven hebbe, ja moeten betuigen, dat ik, van de rijkdommen zijner zondaars liefde, U nog niet de helft had aangezegd. —— Nu moet ik eindigen, er moet toch ook (fchoon gij met recht iets vooruit moogt hebben,) aan anderen gedacht worden. Vaar wel dan, mijne lieve Vriendinne! de Heere zorge meer voor U, in alle opzigten, dan ik kan bidden, denken en verwagten, Hij doe ons eens, kan het zoo met zijnen raad beftaan, elkanders aangezichte weder zien op aarde, maar zo niet, mogt dan dit echter ons voorrecht zijn, om eens, eeuwig te zamen, Hem, die op den troon zit en het Lam, dat geflagt is, te mogen toebrengen, lof, eer en dankzegging. Veele Complimenten aan alle uwe en mijne lieve Vrienden. Zijt verzekerd dat ik onveranderlijk ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waard.

Waardste Vriendinne!

Onbeschrijflijk groot was mijne blijdschap, toen ik uwen brief ontving; gij klaagt beducht te weezen geheel door mij vergeeten te zijn; maar, hoe kunt gij dit denken? zou dan afweezen waare vriendschap breeken? mijn brief, dien gij nu reeds lange moet ontvangen hebben, zal U van het tegendeel, hope ik, volkomen overtuigen.

Ligtelijk kan ik mij verbeelden, welk een ongerustheid het U moet baaren, de vijanden zo in de nabuurschap te hebben; wij staan ook dagelijksch voor geweldige aanvallen bloot, en het is alleen aan eene wonderbare bestiering der Goddelijke goedheid dank te wijten, dat zij tot dus verre ons hebben onbezocht gelaaten; de Heere maake verder alle hunne beraamingen tegen ons tot zotheid, en doe hunne voorneemens geenzins gelukken! — Maar hoe zoude ik dit durven hoopen, daar, met het gevaar, de zorgeloosheid toeneemt, en Gods weldaaden, waar mede Hij ons nog dag aan dag overlaadt, gebruikt, of liever, misbruikt worden, om Hem te meer te ontëeren; het is met ons gesteld naar Salomons woorden, „ Om dat „ over de booze daaden het oordeel niet haaste„ lijk komt, is het harte te meer vol om kwaad

„ te

„ te doen." — Ja zelfs ſchijnen de wijze maagden in ſlaap te vallen; O! mogte het den Heere eens behaagen, een' Geest der bekeering en des levens alömme uit te ſtorten, op dat wij Hem als een waterſtroom mogten aanloopen, en pleiten op dat bloed, dat oneindig is in vermogen, en veele wonderen kan uitrigten. —— Laten wij voor al, lieve Vriendinne! acht geven op de wegen des Heeren, en wijsheid leeren. — Er is voor ons, in den grootſten nood, eene veilige toevlugt te bekomen, de vleugelen van Jeſus zijn ruim genoeg om ons geheelijk te bedekken, zo wij het maar daar heenen wenden; die op Hem vertrouwt zal niet beſchaamd worden, welke ook de omſtandigheeden mogen zijn, waar in hij verkeere. — O neen! hij zal in teegendeel overvloedige ſtoffe vinden, om, met den Pſalm-dichter, te zingen.

„ Zalig Hij die in dit leven,
„ Jacobs God ter hulpe heeft!
„ Hij, die, door den nood, gedreeven,
„ Zich tot Hem om troost begeeft;
„ Die zijn' hoop, in 't hachlijkst lot,
„ Vestigt op den Heer zijn God!"

Doch de Heere heeft geene uiterlijke vijanden nodig om ons te tuchtigen, Hemel en Aarde zijn zijne! alles ſtaat gereed ten zijnen dienſte, er is ſteeds van rondsomme beſtendig gevaar; want de Heere, ſchoon oneindig in verdraagzaamheid, is echter te heilig en te rein van oogen, om het kwaade te kunnen aanſchouwen; Hij wordt ons

befchreeven als een wreeker en zeer grimmig, ja als een verteerend vuur, en een eeuwigen gloed, bij wien niemand woonen kan. O! mogten wij dan nu nog zijne fterkte aangrijpen, en vreede met Hem maken.

Nu, lieve Vriendinne! vaar wel fmaak fteeds het goede, maar verblijd U vooral over het genot van die zeegeningen, die een gekruiste Zaligmaker voor zondaren verworven heeft.

Maak mijne complimenten aan allen, en vergeet niet haar, die zich oprechtelijk noemt

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

DRIE

DRIE

BRIEVEN

AAN DEN WEL EERW. HEER

K. A.

Waarde Vriend!

Welk een voorrecht geniet gij, U zo vroeg, geheel aan den dienst van den Heere te hebben overgegeven, en aan zondaaren uit eigen ondervinding te konnen betuigen dat Jesus Christus de gekruiste een volkomen Zaligmaker is, steeds met openen armen staande om allen, die tot Hem komen, hoe schuldig ook, te behouden. De slegte standplaats, naar het uiterlijke, die U ten deel gevallen is, en de onäangenaamheeden, die U daar geduurig verdriet en kommer moeten baaren, komen mij voor, als zo veele toetzen, waar door uwe oprechtheid beproefd wordt. O! draag toch zorge, wel uit te komen, staa naar geene verandering, die de Heere niet zelf maakt, zij moge zo voordeelig voorkomen, als zij wil, op dat gij van achteren geen stoffe tot klaagen moogt vin-

den. —— Ik fchrijve dit, om het vacant worden van N . . . . veele aanzoekers zal zij krijgen, om des uiterlijken gewins wille, maar toon gij toch van eene eedeler Geest te zijn, — verlaat uwe ftandplaats niet, voor dat de Heere U van daar wettiglijk, buiten uw eigen toedoen, roept. Hij weet toch alleen, voor welk een volk gij het gefchikfte zijt, en, daar het U waarlijk te doen is, om zielen voor koning Jefus te gewinnen, hoope en bidde ik, dat de Heere U van ganfcher harte gewillig maaken zal, hier aan wat eigen zin en wil, rust, lust en gemak op te offeren. — Bedenk mijn waarde Vriend! dat een goed krijgsknegt geen acht ergens op flaan moet, dan alleen om welbehaagelijk te zijn, den Vorst, dien hij dient, — verlaat hij zijn post, voor dat deeze Hem dit gebiedt, dan wordt hij als ontrouw afgezet, en behaalt, in plaats van winst, fchade, — en wie is de Koning, aan wien gij U verbonden hebt? is het niet de Koning der Koningen, en de Heere der Heeren? zijne nabijheid kan immers in een oogenblik verzoeten, alles, wat ons, naar het uiterlijk, fchadelijk is; voorfpoed, zonder Hem, is de grootfte tegenfpoed, die er zijn kan, maar tegenfpoed met Hem, geeft blijdfchap. —

Nu mijn Vriend! laat mij, in mijne verwagting omtrend U, niet bedrogen uitkomen, fluit uwe ooren voor de list en het gevleij uwer doodsvijanden, houd U digt bij Jefus! bid veel dat Hij U leere wat nut is, vertrouw Hem alles toe, en Uw

vree-

vreede zal groot en beſtendig zijn; dan zult gij ſteeds het goede eeten, en uwe ziele zich in vettigheid verlustigen.

Veele complimenten aan de Uwen. Zijt verzeekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waarde Vriend!

Hoe mij uw laatſte brief verblijdde, kan ik niet beſchrijven, hadde ik nu vleugelen ik zoude ſpoedig bij U weezen, en U mondeling betuigen, welk eene vreugde mij deeze heeft veroorzaakt, een zwaar pak heeftze mij afgeligt, waar onder ik bijna bezweeken was. Gij hebt het wel begreepen, mijn Vriend! er is in der daad niets veiliger, dan den Heere alleen te laaten zorgen, O! mogten wij, ten allen tijde, en in alle gevallen, dit bevel gehoorzamen, „ werpt uwe zorgen op „ den Heere." Welk eene rust en vreede zouden wij genieten, hoe zalig is het, den Heere voor ons te laaten kiezen, overtuigd zijnde dat wij zelve hier toe, noch bekwaam, noch bevoegd zijn; ik vertrouwe dat gij dit thands, bij onder-

vinding, zult ervaaren, is dit geen winst genoeg voor U? ——

Zederd eenige dagen maakt de Heere bijzonder zijne goedheid aan mij groot, mijn goede Herder leidt mij aan de oevers van zeer ſtille wateren, en doet mij graazen in vette weiden; hoe gelukkig zijn zijne ſchaapen, voor wien Hij zijn leven geſteld heeft! mijne ziele kleeft ſterk aan Hem, en is krank van liefde! neſſens Hem lust mij niets in Hemel nog op aarde! niets kan mij, buiten Hem, voldoen, Hij is het, die alleen de wijt uitgeſtrekte begeerten mijner ziele vervullen kan! Hij is mijn Propheet, Prieſter en Koning! mijn Vriend, Bruidegom en Man! mijn Heer en mijn God! mijn al in alles! maar helaas, hoe flaauw is nog maar mijne liefde tot dien ſchoonſten der menſchen-kinderen, die de baniere draagt boven tien duizenden. Er blaakt wel een vonkje, o ja! en daar voor moest ik meer dankbaar zijn, dan voor duizend waerelden; dit achte ik een genade geſchenk van oneindige waardij, —— doch wierd mijne begeerte vervuld, het zou geen vonkje blijven, maar in eene vlam uitbarſten, die door geene ſtroomen van druk, nog rivieren van verleiding te bluſſchen zoude zijn, help mij met Uwe gebeden, op dat mijne liefde ſterker mag worden, dan de dood, en mijn ijver harder dan het graf, dat ik den overigen tijd mijnes levens geheel met ziel en lighaam mag leeven voor Hem, die mij heeft lief gehad eer de waereld was.

Na

Na U van mijne achting verzeekerd te hebben, blijve ik onveranderlijk

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waarde Vriend!

Ja waarlijk Jeſus leeft! Hij is opgeſtaan, en ik leeve door Hem! dit ondervinde ik thands zoo kragtig aan mijne ziele, dat ik eer aan mijn natuurlijk leven zoude kunnen twijfelen, dan aan deeze zeekere waarheid. In deeze dagen is mijn geloof ſterk en levendig, zo dat ik mij vrolijk beroemen kan in mijnen geſtorvenen en opgewekten Heer; doch gister kwam er eene zeer donkere wolk tusſchen beide, die echter, door de wind des Geestes, ſpoedig wierd weggedreeven. — Van de tafel des Heeren komende, was ik zeer onvoldaan, ik meende niet te hebben ondervonden, dat ik ondervinden moest; hier door wierd ik ongeloovig, wantrouwende, en voedde harde gedachten van den Heere, in mijn binnenſte; doch op dien zelfden avond hoorde ik een' Godvrugtig' Leeraar zeggen, ,, wij moeten zo zeer niet ,, peinzen op het geen wij gedaan hebben aan 's Hee-

„ ren Bondtafel, maar wij moeten geduurig ons
„ herinneren, wat de Heere daar aan ons gedaan
„ heeft. Hij heeft ons toch daar op nieuws ver-
„ zeegeld zijne eeuwige liefde, waar door Hij be-
„ wogen wierd zijn Lighaam voor ons te breeken
„ en zijn bloed te vergieten; Hij heeft ons weer
„ betuigd trouwe te zullen houden in eeuwigheid,
„ hoe wij het ook mogen maken, Hij heeft ons op
„ nieuw herinnerd, het geen wij zoo geneigd zijn
„ te vergeeten, dat bij Hem geene verandering
„ is, noch ſchaduwe van omkeering." — Deeze woorden maakten eene groote verandering in mijn gemoed; ik zag mijn onbetaamelijk gedrag, met ſchaamte in, en gevoelde, hier over, eene ſmerte, die ik niet beſchrijven kan; ik moest mij deswegens verootmoedigen voor den Heere, beleed mijne ſchuld, en bad ernſtig om den Geest des Geloofs; hier op wierd mijn last geheel weggenomen, en ik zeer geloovig werkzaam gemaakt, met het geen de Heere mij, door de zigtbaare teekenen en zeegelen, had beteekend en verzeegeld; ik mogt nu ſterk vasthouden aan mijnen onveranderlijken verbonds God, aan mijnen onveranderlijken Borg; O! ik durfde nu zoo veel vraagen, van dien God, die weer op nieuws betuigd had mijn God te zullen zijn; — dus wierd het, voor mij, een heerlijk Paaschfeest. — Van achteren ondervinde ik regt de kragt van Jeſus gebroken lighaam en vergoten bloed, de kragt van zijn' dood, en van zijn leven. Och! was ik nu maar dankbaar! ſloot ik nu maar oor en hart voor dien

dood

dood vijand, die mijn' voorſpoed niet dragen kan, hij gaat om mij als een brieſchende Leeuw, dit ondervinde ik, dan ſtelt hij dit, dan weder dat in 't werk, maar, tot nog toe overwinne ik, door zijnen Overwinnaar! zo lang de geloofs hand is opgeheven, is Israël de ſterkſte, maar hangt die ſlap neder, dan wint het Amalek.

Nu waarde Vriend! deel mij ook iets mede van Uwe ſchatten: wij hebben immers recht op elkanders goederen; bid veel voor mij, om in het geloof een Man en Vader te worden; zijt verzeekerd dat ik ook U niet vergeete. Groet hartelijk de Uwen, en twijfel nimmer aan mijne oprechte liefde 't U waards, ik ben

Uw Vriendinne

L. C.

VIER

BRIEVEN

AAN JUFVROUW

A. T.

Waardste Vriendinne!

Reeds voor veertien dagen zoudt gij een brief van mij ontvangen hebben, had mij niet eene kleine onpasselijkheid belet te schrijven; thands bevinde ik mij, door Gods onverdiende goedheid, bijna hersteld, en vinde veele reedenen om dankbaar te zijn voor deeze ligte bezoekinge; eenige nuttige lessen, mogt ik opzamelen, die ik hoope dat steeds in mijn hart gegraveerd zullen blijven; zij zijn voornaamelijk de volgende: 1. dat wij voor de minste oprechte zugt naar de Heere Jesus meer dankbaar moeten zijn, dan of wij duizend waerelden gewonnen hadden, de wijl dit geenzins een vrugt van eigen akker is, maar een gewrogt van het zelfde Alvermogen, waar door eens Hemel en aarde wierd voordgebragt, ja alleen een gevolg van 's Heilands bitter lijden en sterven. 2. Dat

er

er buiten de gemeenſchaps oefening met Jeſus, door het geloof, nergens eenige zaligheid is te vinden; verbergt Hij zich eens voor ons, om te zien, of wij het wel buiten Hem ſtellen kunnen, dan is er droefheid van rondſomme; dan vliegt, in een oogenblik, vreede, blijdſchap en genoegen heen, zoo dat de ziele moet uitroepen, Heere mij is bange! U derving is mijn dood, U bijzijn is mijn leven! 3. Dat onze inwendige geſteldheid geenzins van het uitwendige afhangt, maar wel het uitwendige van het inwendige. 4. Dat het aller voordeeligst is ſteeds onze gedaante aan den Heere te vertoonen, al zijn wij zo doodig, dat wij dit niet biddende maar ſlegts zugtende kunnen verrigten, de geneezing zal dan ſchielijk uitſpruiten. —

Nog veele andere leeringen zoude ik kunnen noemen, maar dit zal genoeg zijn, om U te overtuigen, welk eene nieuwe verpligting tot dankbaarheid deeze ziekte op mij gelegd heeft! Waarlijk alles moet ons ten goeden medewerken; dit leert ons de dagelijkſche ervaaring, en echter zijn wij nergens zo traag toe, als om dit te gelooven. — Maak mijne Complimenten aan allen, en zijt verzeekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waardste Vriendinne!

Welke stoffe vinden wij niet geduurig, om, met David, te zingen

„ *Gelooft zij God, met diep ontzach,*
„ *Hij overlaadt ons, dag aan dag,*
„ *Met zijne gunst bewijsen, enz.*"

Nu ook weder mogten wij opgaan ten huize Godes, om daar met het goede gevoed en verzadigd te worden. — Offchoon ik doorgaans, bij het eindigen van 's Heeren dag', veele reedenen vinde tot verootmoediging, wegens oneerbiedigheid, verstrooijing van gedachten, ongevoeligheid, aardschgezindheid en duizend andere kwaaden, zo is echter dezelve naauwlijks voorbij, of ik verlange al weder naar eenen volgenden; liever waare ik een dorpelwagter in het huis des Heeren, dan eene der eersten in de bijeenkomsten der geenen, die hun deel zoeken in dit leven. Hoe zalig is de dienst van onzen Heer! hoe voortreflijk de wetten van onzen Koning! en echter vinde ik, maar al te dikwerf, in mij, een weerzin om Hem te dienen, en mij aan zijne bevelen te onderwerpen; ik ben een dodelijke vijand van mij zelve, en er is niets minder als Almagtige genade

toe

toe nodig, om mij gewillig te maaken, om waarlijk gelukkig te zijn. — Ik hebbe geduurig met een Legiö te ſtrijden; mijn tegenpartij is fel op den roof en heet op den buit, hij is zelden traag en ſlaapt nimmer; alle geleegenheeden weet hij zich ten nutte te maaken, en vaak, eer ik er om denke, geeft hij mij een nederlaag. Maar echter het zijn alle overwonnene vijänden, die aan ketenen liggen, onder 't ſlot van Jeſus heerſchappij, en niets meer doen kunnen, dan zijne liefde, ten mijne nutte, nodig oordeelt; een bezef hier van houdt mij ſtaande, en bewaart mij voor moedeloosheid. — Zoo lang als wij hier op aarde zijn, moet er worden geſtreeden, en, hoe veele bange uuren en droevige dagen ons dit mag kosten, het is echter noodzaakelijk, ter bevordering van ons eeuwig heil; dit zal de ruste, die voor 's Heeren volk, na dit leven, beſtemd is, dubbel aangenaam maken. Laten wij dan, lieve Vriendinne! in 's Heeren mogenheid, oprigten traage handen en ſlappe knieën, en ſteeds ſtandvastig, onbeweeglijk en altijd overvloedig zijn, in het werk des Heeren. De tijd vliegt op Arends vleugelen heen, haast zal het einde daar zijn, dan zal er eeuwige blijdſchap en vreugde op onze hoofden zijn. — Groet alle de Uwen, en zijt ſteeds gedachtig aan

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waard-

Waardste Vriendinne!

Uw brief, die mij gister eerst ter hand gesteld wierd, gaf mij een zonderling genoegen; ik kenne, bij ondervinding, het zalige van dien toestand, waar in gij U bevond, toen gij deezen schreef en daarom gevoelde ik meer, onder het lezen, als gij met uwe pen in staat zijt geweest uit te drukken, Heerlijke toestand in der daad? te ondervinden wat het is, één met Jesus te zljn, ja zoo één met Hem, dat geene aardsche vereenigingen hier bij vergeleeken kunnen worden, wij zijn, in vollen nadruk, vleesch van zijn vleesch en been van zijne beenen, — één Geest met Hem; en daarom zullen wij nooit gebrek lijden, Hij zal ons gewisselijk steeds voeden en onderhouden; wat ontbreekt ons dan nog? immers niets; in Hem bezitten wij eene volheid, die in geene eeuwigheid kan uitgeput worden, alles wat Hij is, is Hij voor ons ten goede, in Hem zijn wij hier reeds bij aanvang allergelukzaligst, en wat wij na den dood zijn zullen, is nog niet geöpenbaard; maar dit weeten wij, dat wij dan volkomen in zijne heerlijkheid deelen zullen. Laat er dan gedurig een lofzang Godes in onze monden zijn, en er eene heilige zorge bij ons plaats hebben,

wat

wat den Heere te zullen vergelden; ik moet, tot mijne ſchaamte, bekennen, dat ik niet geloove in het ſtuk van ondankbaarheid eene wedergaê te hebben; door genade is wel het willen bij mij, maar het volbrengen vinde ik, in generleij opzigt; dagelijks moet ik ook, ten deezen aanzien, uitroepen, met David, „ Heere! treed niet met mij in „ het gerichte, want hoe zoude ik voor U aan„ gezichte kunnen rechtvaardig zijn". Gelukkig dat er eene fonteijne is geöpend tegen alle zonde en onreinheid, en daar toe hebbe ik den vrijën toegang, ik mag van dezelve gebruik maaken, zoo dikwerf ik het noodig achte, niet ſlegts zeven, maar meer dan zeventig maal zeven maalen, op eenen dag. — Verblijd te zijn in den Heere is dus mijn pligt, hoe ellendig ik ook in mij zelve ben; en dit is teffens eene ſterkte, die de vijand niet ligt overmeesteren zal. — Laaten wij dan hier toe ſteeds elkanderen aanſpooren, op dat wij zoo mogen groeijën en bloeijën als de Cederen en Palmen op Libanon, voordgaande van kragt tot kragt.

Wat het laatſte artikel van uwen brief betreft, ik geloove met U, dat er geen veiliger middel is om onzen dagelijkſchen verzoeker van de hand te wijzen, dan, op het voetſpoor van Jeſus, te zeggen: „ er ſtaat geſchreeven, in Gods woord", juist het tegendeel, van het geen gij wilt dat ik denken of doen zal en daar aan wil en moet ik mij houden! als wij zoo, onder opzien naar kragt van boven, bekwaam gemaakt worden, om Hem

tel-

telkens gehoor te ontzeggen, dan zal hij het eindelijk moede worden en ons, ten minften voor een tijd, verädeming geeven; zo veel te meer wij ons houden aan Gods getuigenisfen, zoo veel te minder zal hij op ons overwinningen behaalen.

Maakt mijne complimenten, daar gij het nodig acht, en zijt verzeekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

Waardfte Vriendinne!

De reden van mijn langduurig ftilzwijgen is U bekend, het zoude dus onnodig zijn dieswegens verfchooningen te maken; dagelijksch worde ik met duizend weldaaden overladen, naar ziel en lighaam beide; naar het uiterlijke, geniete ik gezondheid, vreede, en ontelbaare zeegeningen en mijne geestelijke voorrechten gaan deeze nog zeer verre te boven, het wordt mij vergund doorgaans mijnen weg met blijdfchap te mogen bewandelen, en te leeven door het geloof des Zoons Gods! ik ondervinde, dat ik op een fteenrots gegrondvest ben; en daarom wankele ik niet, welke beroeringen er ook mogen ontftaan, door inwendig be-

bederf of uiterlijke vijanden; ik teere dagelijksch, blijmoedig, op vrijë genade, en ik merke meer en meer, dat dit fonds niet kan worden uitgeput; er komt nu en dan wel eens een wolkige dag en eene donkere nacht tusfchen beide, maar het anker mijner ziele ligt vast, en geene ftormen zullen immer in ftaat zijn het los te rukken. —— Hij, die met mij is, is meer, dan alle, die tegen mij zijn; Hij volbrengt fteeds zijne kragt in mijne zwakheid, en doet mij ondervinden, dat zijne genade, voor mij, genoeg is. — Hoe gelukkig is dus niet mijn lot! wie moest, meer dan ik, lief hebben? wat ben ik niet aan Jefus verfchuldigd? alles, alles! alle de heerlijke vrugten, die ik dagelijksch inzamele en mijne ziele verkwikken, voeden, en bij het leven behouden, groeijën op den wortel van zijn kruis. — Maar, Helaas! ondankbaarheid is mijne wedervergeldinge; wat zoude er van worden, zo niet de Heere lust had om mij mijne zonden te vergeeven, om zijns Naams wille; zo Hij die niet, in zijn bloed, wilde uitdelgen, als een nevel. ——

Ik hoope dat het U wel mag gaan, dat gij fteeds moogt opfpringen van vreugde in den God uwes Heils, dat uwe ziele Hem mag loven, en al wat in U is, zijnen grooten naam prijzen. Groet alle uwe huisgenooten en Vrienden van mij, en zijt verzeekerd dat ik ben

Uwe oprechte Vriendinne

L. C.

T W E E

B R I E V E N

AAN DEN HEER

S. T.

Waarde Vriend!

Of ſchoon mij altoos uwe brieven aangenaam zijn, was echter uw laatſte dubbel wellekom; ik ben het volkomen met U eens, en hange gaarn mijn zegel aan het getuigenis, dat gij geeft van uwen grooten Verlosſer; ja waarlijk, Hij is een Rotsſteen, wiens werk volkomen is, Hij laat niet vaaren, dat zijne hand begonnen heeft; en, was dit zoo niet, hoe ellendig zoude onze toeſtand zijn; wij toch zijn ſteeds tot bederven geneegen, en, van nature, vijanden van ons eigen heil; welk een uitſteekend voorrecht is het dan voor ons, dat Jeſus, niet alleen de Alpha, maar ook de Omëga is; geen wonder dus, dat Paulus ons vermaant en beveelt, ons in deezen Zaligmaker te verblijden te aller tijd; ook dan, als het van rondsomme donker is en wij geen licht zien. On-

Onze Zaligheid werd reeds volkomen zeeker gemaakt, eer wij het aanweezen ontvingen, die zelfde rechtvaardigheid, die eens Gods eigen Zoon, als den Borg van zondaaren, nagelde aan het vervloekte kruishout, ſtaat nu in voor ons heil. Geen nood dan, welk een ſtrijd er ook nog te ſtrijden moge zijn, de kroone der overwinning kan ons niet ontgaan; wij zullen nog wel eenige ſtormen hebben te verduuren, eer wij aan land komen; het zal niet altijd heldere lucht en ſtil weeder blijven, maar dit is zeeker, welke orkaanen er ook mogen opſteeken, ons Bootje zal niet zinken. Wij hebben eenen wonderbaaren Stuurman aan boord, die, niet ſlegts over het roer, maar ook over water en winden, het gebied voert, — deeze zal ons gewis de veilige haven inbrengen.

Na mij in Uw aandenken bevoolen, en veele complimenten aan uwe huisgenooten gemaakt te hebben, verzeekere ik U te zijn

Uwe oprechte Viendinne

L. C.

Waarde Vriend!

Zoo als ik mij nederzet om te schrijven en eenigzins bedenke wat ik melden zal, komt mij te binnen het bevel, dat Jesus eens aan zijne Discipelen gaf: „ waakt en bidt op dat gij niet in ver„ zoekinge komt," met deeze bijvoeging „ de „ Geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak."— Hoe zeer hebben wij nodig hier op acht te slaan, ook dan, als wij waanen het allerveiligst te zijn. Wanneer wij verzadigd worden met het goede van Gods huis, en gedrenkt uit de beeken zijner wellusten, wanneer het den Heere behaagt ons te doen ondervinden, dat alle onze vijanden onder zijne magt staan, en, zonder zijne toelaating, zelfs niet durven zich beweegen, dan denken wij veelal, dat onze strijd volstreeden is, dat wij het alles te boven zijn, en dat onze berg geen wankelen behoeft te vreezen; dit maakt ons traag in het worstelen en strijden, en geheel achteloos omtrend het waaken; langzaamerhand, en als ongevoelig, raaken wij onzen voorraad kwijt, en vinden ons weer even behoeftig, als voorheen; ja dan volgt er wel eens eene groote doodigheid op, die ons zelfs verdacht doet houden, 't geen wij te vooren genoten, en ik denke dat wij dit, als eene bestraffing, mogen aanmerken; hadden wij

bee-

beeter gebruik gemaakt van de ontvangene genade, onze blijdſchap zoude beſtendiger geweest zijn. Dan, als onze vijanden zich ſchuil houden, is er even zo veel gevaar, als wanneer zij ons onder de oogen komen, ja nog meerder, om dat wij dan zo wel ons gevaar niet bezeffen, zij zullen ons niet verlaaten, zoo lange wij dit aardſche huis betwoonen, ſchoon zij wel eens voor een' tijd als ſluimeren kunnen.

Laten wij dan altoos zoo handelen, als Nehemia en zijne knegten deeden; wij hebben hier toe ruim zo veele reedenen als zij. Maar helaas! ſchoon ik weet hoe noodzaakelijk en voordeelig dit is, handele ik echter veeltijds, als of het tegengeſtelde waarheid was. Zo gij geen beeter krijgsknegt zijt dan ik, zoude men U onrecht doen door U dapper te noemen; — ik val doorgaans reeds, eer ik een vijand zie; zonder ſlagen en wonden, koom ik er zelden af, maar echter blijve ik moedig, en beure mij op met deeze reegelen.

„ *Geen nood al krijg ik eens een wond,*
„ *En val op d' aarde neer;*
„ *Hij, die zich aan mijn ziel verbond,*
„ *Spreekt maar een woord — en 'k word gezond,*
„ *Ja, ſterker dan weleer.* —

„ *Ik weet in welk een kragt ik ſtrij,*
„ *En daarom houd' ik moed;*
„ *Ik loop, tot ik aan 't einde zij,*
„ *En dan een kroon — een kroon voor mij,*
„ *Gekogt door Godlijk bloed.*"

EENZAME

OVERDENKINGEN.

Welk eene wijze keuze deed Mofes, Hebr. 11: 24--26, en welk eene uitneemende grootheid van kragt wierd er vereischt, om Hem hier toe bekwaam te maaken; waarlijk dit was geen vrugt van eigen akker, door het geloove alleen handelde Hij zo verftandiglijk, en dit is Gods gave. Mofes kon daar door vaarwel zeggen, van ganfcher harten, aan alle die uitfteekende uiterlijke voorrechten, die Hij aan het Hof van den magtigen Faraö genoot, of waar op Hij nog verder, met grond, had kunnen hoopen, en kon zich overgeeven aan een leven, dat voor vleesch en bloed niet begeerlijk is. — Mofes ftaarde, door het geloove, op het einde der dingen, en merkte dat al wie de waereld dienden, eene eeuwige rampzaligheid ter belooning kreegen, maar dat alle, die Gods zijde kozen, hoe hun lot ook in deeze waereld zijn mogte, na den dood erfgenaamen zouden zijn van een onuitfpreekelijk en eeuwig gewigt van Heerlijkheid. Gelukkige Mofes! och volgde ik U na! was ik meer aan U gelijk! mogt ik eens

EENZAME

OVERDENKINGEN.

Welk eene wijze keuze deed Moses, Hebr. 11: 24--26, en welk eene uitneemende grootheid van kragt wierd er vereischt, om Hem hier toe bekwaam te maaken; waarlijk dit was geen vrugt van eigen akker, door het geloove alleen handelde Hij zo verstandiglijk, en dit is Gods gave. Moses kon daar door vaarwel zeggen, van ganscher harten, aan alle die uitsteekende uiterlijke voorrechten, die Hij aan het Hof van den magtigen Faraö genoot, of waar op Hij nog verder, met grond, had kunnen hoopen, en kon zich overgeeven aan een leven, dat voor vleesch en bloed niet begeerlijk is. — Moses staarde, door het geloove, op het einde der dingen, en merkte dat al wie de waereld dienden, eene eeuwige rampzaligheid ter belooning kreegen, maar dat alle, die Gods zijde kozen, hoe hun lot ook in deeze waereld zijn mogte, na den dood erfgenaamen zouden zijn van een onuitspreekelijk en eeuwig gewigt van Heerlijkheid. Gelukkige Moses! och volgde ik U na! was ik meer aan U gelijk! mogt ik eens

van U leeren, minder prijs te ſtellen op de dingen die men ziet, en die tijdelijk zijn, en meer alle mijne aandacht te vestigen op het geen eeuwig en onzigtbaar is; Dan helaas! mijne ziele kleeft aan het ſtof; er zijn nog zoo veele rechter oogen en handen, die om verſchooning pleiten, er is Goddelijke kragt noodig, om mijne banden los te maaken. Ontferm U doch over mij, O Davids Zoon en Davids Heer! verbreek de kluisters, maak los de knoopen, die mij nog aan het ſtof vast maaken, maak mijn hart meer volkomen met U! werk in mij dat geloove, door uwen Geest, dat Moſes bezielde, op dat ik voordaan alleen en geheel voor U leeve.

O! wat is mijn hart bedorven! mijn geheel geſtel is melaatsch! al wat aan en in mij is, is zondig! en, handelde God met mij, naar recht, dan zoude ik eeuwig zoo moeten blijven; maar geloofd zij zijn naam, Hij heeft mij zijnen Zoon gegeeven, en, door Hem, het eeuwige leven; er zal dan, ook voor mij, een tijd komen, dat ik niet meer zal kunnen zondigen, dat ik zo volmaaktelijk het Beeld des tweeden Adams dragen zal, als ik dat van den eerſten Adam gedragen hebbe. — Hef dan Uw hoofd naar boven, mijne ziele! verblijd U in deeze heerlijke hope; ſtaar niet al te

veel

veel op uwen, gantsch ellendigen toeftand voor het tegenwoordige; denkt gij uw's gelijken niet te hebben op de ganfche aarde, O! denk er dan ook bij, dat Jefus zijns gelijken niet heeft! zijt gij een groot zondaar, Hij een groot Zaligmaker! Gij eene trouwlooze, Hij de getrouwe en onveranderlijke God, die lief heeft ten einde toe allen die hij eens vrij willig heeft lief gehad. Zijt gij arm, O! Hij is rijk, en daar bij zoo milddadig, dat Hij er zijne blijdfchap in ftelt om te geeven, allen, wie maar hunne behoeften Hem bekend maaken. Gij hebt geen eene nood, mijne ziele! of Jefus kan en wil dezelve vervullen; Hij immers is toch Uw Heer en Uw God, dit weet gij toch, hoe ellendig het er ook moge uitzien, dat Gij de zijne en Hij de Uwe geworden is; wel nu dan, geen nood! geen nood! laat uwe plaage fmertelijk, en Uwe wonde in zich zelve nog zo doodelijk zijn; Uw ftaat is echter veilig; bij den Grooten Heelmeester van Gilead, zijn alle dingen moogelijk! Hij zal gewisfelijk U hier traps wijze geneezen, en eerlang zult Gij volkomen gezond zijn.

Nu eenige dagen moest ik wederom door treurige ondervinding leeren, dat mijn oude mensch, offchoon aan het kruis gehegt, echter nog levende is; geliefde boezem zonden, zoo dikwerf vaar-

wel

wel gezegd, zoo dikwerf, met gebeden, beftreden, en, zoo ik meende overwonnen, beftormden mijne ziele, met een verdubbeld geweld, en poogden zich van dezelve, op nieuw meester te maken; geduurig was ik op het punt van te zullen bezwijken, maar eene verborgene hand hield zo veel kragt in mij over, dat ik mijnen gantsch ellendigen toeftand, met flauwe zugten konde bekend maaken aan dien grooten zielenarts, bij wien hulpe beftemd is, en hoe meer ik dit deed, hoe meer kragt en leven er in mij rees, om dit te kunnen doen; zo dat eindelijk mijne zugtingen in vuurige gebeden veranderden. O! wat leerde mij de Geest, als geweld te doen op de ingewanden van Jefus liefde, om mij toch te verlosfen van alle mijne ongerechtigheeden, en door de rechterhand zijner fterkte in mij ten onder te brengen, al wat Hem mishaagt, en zich tegen Hem verheft. — en weldra wierden ook deeze zonden-ftormen geftild, en in mijn gemoed eene aangenaame ftilte geboren; nu fchijnen mijne vijanden weder als dood te zijn; maar door ervaaring wijzer geworden zijnde, durve ik echter geen triumph blaazen; zij fchijnen wel eens ftille, doch, zij zullen leevende blijven, zo lang als ik leeve; en daarom behoorde waken en bidden fteeds mijne bezigheid te zijn. Intusfchen heeft mij het een en ander weder geleegenheid gegeven, om mijnen Zaligmaker nader te leeren kennen. O! wat is Hij getrouw, met wien ik te doen hebbe! hoe onveranderlijk is zijne liefde! bij Hem is geene fchadu-

duwe van omkeering; hoe gaarne vergeeft Hij hun, die hun ſchuld kennen en belijden; verre was ik van Hem afgeweeken, met veele boelen hadde ik gehoereerd, en echter naauwlijks keerde ik weder, of Hij zettede zijne armen voor mij open, en ontving mij, met eene liefde en welgevallen, die beter gevoeld als uitgedrukt kan worden, maar die mijn aangezigt met ſchaamte bedekte, en mijn hart, verbaasd door deeze goedheid, te meer door ſchuld bezef verbrijsſelde. — O! mogt ik nu meer getrouw zijn aan mijnen God! meer eenig en alleen leeven voor Hem, die voor mij geleefd heeft en geſtorven is! O! mijn Goddelijke Borg! bij U is eene onuitputbaare volheid, eene vervulling van alle mijne nooden; vervul dan mijne behoeften naar Uwen rijkdom, geef mij, uit die zelfde liefde, waar uit gij U zelven aan mij gaaft, kragt en lust, om eene eere voor U te zijn op aarde, om uwe voetſtappen te mogen drukken, en te wandelen, zoo als gij gewandeld hebt.

Wat is deze waereld toch vol verandering, en naar het uiterlijk aanzien vol verwarring; wat levert zij anders op, als moeite, kommer, en verdriet? gedraag U dan meer, mijne ziele! als een Vreemdeling op aarde, toon dat gij hier geen waa-

re ruste verwagt, en dus ook niet zoekt; laat Uw oog niet meer aanmerken de dingen die men ziet, maar, alleen ftaaren, op die dingen, die eeuwig en onzigtbaar zijn. Hoe minder gij U met de waereld ophoudt, hoe grooter Uwe vergenoeging zijn zal, hoe meer gij aan dezelve fterft, hoe zaliger reeds hier Uw leven wezen zal. Voelt gij er U, Uws ondanks, nog aan vastgebonden, en weet gij niet, hoe ontbonden te zullen raaken? O! bij Uwen Almagtigen Koning, is voor alles raad? zend maar Uw noodgefchrei tot Hem op, neem zijn eigen woord mede, en wend U zo naar Hem toe, pleit op het zelve, want al, wat Hij gefproken heeft, zal Hij doen; laat Hem niet los, voor dat Hij U los gemaakt heeft. O! heilig geweld te gebruiken, is Jefus zoo aangenaam, en U zo voordeelig. Gij zijt daartoe, door Hem verlost om nu geheel en alleen, voor Hem te leeven; dring er dan op aan, dat zijne genaderijke oogmerken, omtrend U, meer en meer, bereikt mogen worden, op dat ook zoo Uwe blijdfchap meer en meer volkomen zijn mag, bedenk toch veel, mijne ziele! dat te vorderen in heiligmaking, eene zaake van groot aanbelang is; de maaitijd zal toch zijn, naar dat de zaaitijd geweest is; er is toch een nauw verband tusfchen ons leven hier, en hier namaals; naar maate dat wij hier vuurig zijn in den dienst van onzen Koning, naar die maate zal ook daar onze kroone glinsteren. — Welaan dan, mijne ziele! rigt op traage handen en flappe knieën, haast is Uw werktijd om; en dat dan nog ongedaan is, zal eeu-

eenwig ongedaan blijven; gij moet werken zo lang het dag is; — maar, kunt gij niet; zugt gij: in mij is geen kragt! O! Jefus heeft, wat U ontbreekt! wat is er niet al in zijne volheid voor U weggelegd! kragt in zwakheid, moed in ftrijd! zijne genade is voor alles genoeg. Bid dan maar, en gij zult ontvangen, want, die bidt, die ontvangt.

O! mijn Hemelfche Vader! fchenk nu Uw kind de invloeden van Uwen Geest, op dat ik mag herdenken de rijkdommen Uwer goedertierentheden, aan mij beweezen, van dat ik was, tot op deezen dag; en laat de herinnering daarvan, in Christus Jefus, U welgevallig zijn. — Maar, waar zal ik beginnen, waar eindigen? haarer is meerder, dan het getal der zandkorrelen aan den oever der Zee! naar het Lighaam genoot ik, in mijne kindsheid, alles, wat mij rust, aangenaamheid, en voordeel geeven konde, ruim zestien jaren genoot ik, niet flegts een enkel, maar een dubbel deel van aardfche voorrechten; toen kwam er, wel is waar, eene groote verandering, in mijne uiterlijke omftandigheeden, en mijne voorfpoed wierd, naar het fcheen, met groote tegenfpoed verwisfeld; dan, eer vergeete mijne Rechterhand zich zelve, eer dat ik deeze gezeegende omwending vergeeten, of niet met de hartelijke dankzegging erkennen zoude; O!

dit

dit zal mij eenwige dankstoffe opleveren! nu is weder mijn pad meer effen; O! mijn Vader! wat zijn Uwe wegen goed! wat zijn Uwe wegen wijs! Gij hebt er lust aan, om door tegenspoed en voorspoed Uwe weldaden aan mij groot te maken, en, wat zal Uw kind zeggen, Heere? ja Amen, 't zij, zoo als gij 't wilt voor mij! Maar, zoo verre als mijne ziele in waardij het Lighaam overtreft, zoo verre overtreffen ook mijne geestelijke voorrechten, mijne Lighaamelijke: in mijne eerste jeugd ondervond ik reeds zoo veele blijken van Gods liefde, aan mijne ziele, dat ik, daar door, zomtijds als geheel verrukt was, de blijdschap die ik in deezen tijd geduurig smaakte, was eene Hemelsche blijdschap, en maakte mij geheel wars van zulke dingen, waar in anders kinderen van die jaren hun genoegen stellen, dikwijls was mij de waereld zoo verveelend, dat ik zeer begeerde te moogen sterven, om maar bij dien God, die mij zo lief had, te mogen zijn, en ik twijfelde er geen oogenblik aan, of bij mijnen dood, zoude ik ten Hemel ingaan, terwijl ik nog geen het minste bezef had van mijnen gansch ellendigen toestand van nature, noch van de noodzaak eenes Middelaars; ik bad tot, en was werkzaam met, den Heere, als met mijnen besten Vriend, en had er geen denkbeeld van, dat ik, door de zonde, zoo verre van Hem verwijderd was; doch, bij mijn verder opwassen, stak mijne natuulijke verdorvenheid het hoofd geweldig op, de waereld nam, met haar schijnschoon, mijn geheele hart in, en mijne taal tot den Heere was: aan de ken-

kennisſe Uwer wegen hebbe ik geen lust; maar, O! wonderbaare Goedheid! echter liet de Heere mij niet vaaren; er kwamen tijden tusſchen beiden, dat mijne voorige indrukken weder herleefden, en dan hadde ik zulk eene droefheid over mijn afwijken van den Heere, en over mijne waereldsgezindheid; dat traanen mijne ſpijze waren, dag en nacht. Maar, Helaas! dit waren morgen wolken, die weder ſchielijk verdweenen, er kwamen geene verzoekingen voor, of ik was dezelfde als voor heen. Zoo bleef het met mij veele jaaren! dan eens was ik, maanden lang, zoo werkzaam omtrend Geestelijke dingen; en ondervond zoo veele liefde trekkingen van God aan mijne ziele, dat ik meermalen, met Aſaph, bij mij zelve uitriep: Mij aangaande; het is mij goed nabij God te zijn! (ſchoon ik, van den weg der Verlosſing door Jeſus, nog maar zeer verwarde denkbeelden had;) en dan ijsde ik, op het denkbeeld, van ooit weder de waereld te zullen inkeeren; dan, ſteeds in eigen kragt werkende, was ik doorgaans weder weggevoerd, eer ik er om dacht, tot dat eindelijk Almagtige Genade volkomen zegepraalde! in mijn een, twee en drieentwintigſte jaar, werkte de Heere, ſchoon langzaam, echter kragtdadig, op eene Zaligmakende wijze in mijne ziele.

Ik wierd zeer levendig overtuigd van mijnen gansch verlorenen toeſtand van Nature, en beſchowde mij, bij 's Geestes licht, als de voornaamſte der Zondaren te zijn, doch het behaagde den Heere, door zijne wonderbaare goedheid, die ik ook in deezen niet genoeg prijzen kan, mij teffens een klaar gezigt te ſchenken van de Algenoegzaamheid en bereidwilligheid van Jeſus; ik zag duidelijk dat zondaaren, door het Euangelie, tot Jeſus geroepen wierden, en, daar ik mij nu als een Zondaar had leeren kennen, twijfelde ik er niet aan, of ik zoude ook wellekom weezen, te meer, om dat ik langs hoe meer in zag, dat God zondaaren Zaligde om zijns naams wille, en, mij dacht, dat de Heere zich in niemand meer, dan in mij, verheerlijken konde. Ik wierp mij dan, met groote vrijmoedigheid, als de grootſte der Zondaaren, aan de voeten van Jeſus neder, ik hield aan, om de vervulling van alle die beloften, die Hij, in zijn woord, aan komende zondaren gedaan hadde; en O! mijne verwagting wierd niet te loorgeſteld; ik was wellekom bij Jeſus! Hij bevestigde aan mij dit woord, „ die tot mij komt, zal ik geenzins uit„ werpen." Nu behaagde het den Heere mij bijzonder te bepaalen bij zulke Schriftuurplaatſen, waar in uitdrukkelijk geleerd worden de zalige gevol-

volgen van dit komen en aanneemen van Jefus: namelijk, dat zij, die dit doen, het Eeuwige leven hebben, dat zij daar toe in ftaat gefteld worden, door de trekking des Vaders, en dus zijn gegeevene aan den Zoon van Eeuwigheid; dit, door den Geest, aan mijne Ziele toegepast zijnde, wierd ik volkomen overtuigd van mijn aandeel aan Jefus, en aan al zijn heil: ik ondervond nu, wat het was gerechtvaardig te zijn, door het Geloove; O! welk eene vreugde wierd er in mijn harte gebooren! en dit nam meer en meer toe, naar maate ik de Euangelie waarheeden, meer met een verlicht verftand mogt befchouwen, de weg der Verlosfing, zo als die in het Euangelie geöpenbaard is, was al mijn heil, en al mijn lust; en als ik dan eens naardacht, die Eeuwige vrijwillige liefde, waar uit dit voordfproot, dan zonk ik weg in Verwondering en Aanbidding; zoo behaagde het dan mijnen Hemelfchen Vader, mijne voeten fpoedig vast te zetten, op dien Eeuwigen Rotsfteen, zo dat ik konde zeggen, ik weet wien ik geloove, mijn liefde is mijn, en ik ben zijne! en O! mijn onveranderlijke verbonds God! wat hebt gij zinds dien tijd, vooral Uwe trouwe en weldadigheid aan mij groot gemaakt! Dagelijks fchonkt Gij mij, uit de volheid van Jefus, Genade voor Genade, genast geduuriglijk mijne afkeerigheid, leerde mij, op nieuw den toevlugt tot Jefus neemen, om zoo weder ruste te vinden voor mijne Ziele; met blijdfchap doet Gij mij mijnen weg bewandelen, vestigt fteeds mijn geloofs oog op een'

vollen Jesus, en doet mij zoo het hoofd boven houden; ook dan, als een recht gezigt van mijzelve mij anders gewisselijk moedeloos zoude maken, wat zal ik U vergelden, mijn Vader en mijn God? Wat U mijn Middelaar? wat U, mijn Leeraar en Trooster? O! wat voel ik mij onbekwaam om U te danken, neem weg mijn steenen hart, en geef mij een vleeschen hart; och dat mijn leven voordaan een recht dankbaar leven zijn mogt! dat ik, door al mijn gedrag en wandel, mogt toonen veel lief te hebben, daar mij zoo veel vergeven is. — Ja mijn Getrouwe Verbonds God! hebt Gij Uwe goedertierenheeden, uit vrijwillige eeuwige liefde, tot dus verre aan mij zoo groot gemaakt, ik maak ook staat op het toekomende, ja van Eeuwigheid tot Eeuwigheid zijt Gij mijn God! zegen dan verder Uw kind, mijn Vader! met de beste lighaamlijke, met de beste geestelijke zeegeningen, in zoo verre het met Uwen goeden, wijzen en heiligen raad bestaan kan, maar vooral geef mij dien besten zeegen, dat, in allen geval en ten allen tijde, mijne wille geheel en al mag onderworpen zijn aan Uwe wille, op dat ik hier Uwen raad met blijdschap mag uitdienen, en neem mij dan daarna op in Uwe heerlijkheid Amen.

O!

O! wat zijn mijne vijanden listig, wat legt de Satan het er op toe om mij te beletten, optewasſen in de Genade, en mijn bedorven hart ſpant zoo met hem te zamen: door allerleij ſchoonſchijnende reedenen tragten zij mij van Jeſus aftehouden, en, Helaas! hoe dikwerf geef ik haar gehoor, of doe ten minſten eens onderzoek, of zij niet geloofd moeten worden, en dit brengt mij dan, hoe langer hoe meer, van het rechte ſpoor. O! wat zoude er van mij worden, hoe zoude ik los raken uit deze ſtrikken, leefde niet Jeſus mij ten goeden; maar nu is er geene reden, om moedeloos te zijn, Hij kan de dwaazen wijs, en de zwakken ſterk maaken, want geen ding is Hem onmogelijk. — Houd U dan, mijne ziele! maar digt bij Uwen Goddelijken Leeraar, maan Hem op zijn eigen woord, dat Hij U leere den weg, dien gij te gaan hebt, en U bewaare voor alle verkeerde paden. Dat Hij U leere een vuurig begeeren, met een hartelijk danken en lijdzaam wagten, te zamen paaren, op dat gij Hem in alles welbehaaglijk moogt zijn. — Hij is toch Uw Propheet! dit Amt bekleedt Hij ten Uwen voordeele, en vooronderſtelt Uwe blindheid en dwaasheid; nu dan, geen nood mijne ziele! kost gij Hem al veel werk, O, zijn geduld is Goddelijk, het kent perk noch paalen; zijt gij bij uitſtek bot en traag, ja teſ-

ſens onwillig en onbekwaam, te doen wat Hij gebiedt, hier is ook raad voor; immers, Hij leert niet alleen, maar geeft ook aan alle, die zich aan zijne voeten zetten, vatbaarheid om te kunnen begrijpen, en den wil en het vermogen om te kunnen handelen naar zijne lesſen. — Hef dan maar veel hart en oog na boven, met deze verzugtingen!

„ *Leer mij, O mijn Propheet! gelooven, lieven, hoopen,*
„ *En, door een Seraphs vuur, in reine min ontgloeid,*
„ *Volijverig het pad van uw' geboden loopen;*
„ *O Leeraar, die het hart aan uwe lesſen boeit.*"

En alles zal wel zijn.

O! mijne ziele verblijd Uw in den Heere ten allen tijde; wat is Uw geluk groot, groot voor het tegenwoordige, groot in het toekomſtige, haast zal op aarde Uw ſtrijd volſtreden, en Uw loop geëindigd zijn, eerlang zal uw vreemdelingſchap een einde neemen, en gij ingehaald worden in het huis Uwes Vaders, daar veele wooningen zijn, daar heeft Jeſus een plaatſe voor U, bereid, daar mat Hij voor U een erfdeel met ruime ſnoeren, die wordt voor U bewaard, die wagt op U! zij kan U niet ontgaan; Goddelijke rechtvaardigheid is Uwe Borge, immers, door Genade, hebt gij daar op een wettig recht, de prijs is er voor opgebragt;

„ Gods

„ Gods eigen Zoon verliet zijn troon,
„ Om U dit heil te geeven!
„ Hij ſtierf aan 't kruis, om U, in 't huis
„ Zijns Vaders, te doen leeven."

Nu dan mijne ziele! leef vrolijk in deze zalige verwagting, breng, door de verrekijker des geloofs, veel nabij, dat verre is, en laat U dat gemoedigd maken, onder alles wat U hier ontmoet, houd U toch, in het ſtrijdperk, manlijk en ſterk. O! dat ſchoone Canaän, aan de overzijde der Jordaan, is wel wat ſtrijdens waardig, en gij weet het toch, de overwinning zult Gij behaalen, welke Enaks-kinderen U ook mogen tegen trekken, Jeſus genade is U genoeg, gij zult ze verſlaan in zijnen naam. — Zie niet op tegen die zo zeer verſterkte ſteden, die gij overmeesteren moet, tegen haare Hemel-hooge muuren, neen, geen nood, geen nood, volg maar den raad van Uwen Goddelijken Joſua, omring maar dezelve, naar de wijze, die Hij U voorſchrijft, zet maar de Geloofs trompet aan Uwen mond, en voorzeker, op dit Bazuingeklank, zal, als van zelve, alles in Uwe handen vallen. O! geen een Cananiet, kan beſtaan voor het wapen des Geloofs! het behaalt de overwinning overal daar het gebruikt wordt; welaan dan mijne Ziele! rust U hier mede meer en meer toe, gij weet waar het zonder prijs of geld te bekomen is, en zijt dan fier als een jonge Leeuw, houdende het daar voor dat geen ding U te wonderlijk is, daar gij werkt en ſtrijdt, door de kragt van Hem, die God is.

Mijne ziele! gedenk veel aan de dagen van Ouds, en laat dit U leeren, meer van ganscher harten te vertrouwen op Hem, die is, „ de meenigvuldige „ verlossing Uwes aangezigts, en Uw God.” Veele waren de tegenspoeden, die U eenige jaaren lang, omringden, zo dat gij geduurig moest uitroepen, mij is zeer bange! dan, heeft niet uit die alle de Heere U gered? is Hij U niet geweest eene kragtige hulpe in de benauwdheid heeft Hij zich niet betoond een Hoorder des Gebeds, een waarmaker van zijn woord te zijn? O ja: vergeet toch niet mijne ziele! de wonderen die de Heere ten dezen opzigte aan U gedaan heeft, want haare sommen zijn magtig veele; wel is waar, in groote en buitengewoone nooden en zwarigheden, kwam er zelden zulk eene spoedige uitkomst, als mijne dwaasheid wel begeerde, doch, dit geschiedde maar alleen om mij te leeren, dat altijd des Heeren tijd de beste is, en O! wat gaf mij dit van achteren veel stoffe tot aanbidding en dankzegging; echter is dit geheel anders, ten opzigte van de dagelijksche voorvallen, dan is des Heeren hulpe steeds nabij, zo dat ik pas roepe of mij wordt geandwoord; O! welk eene omwending komt er zomtijds niet op het onverwagtst, na mijne bede, welke steenen worden er niet al afgewenteld; hoe worden zomtijds als

als in een oogenblik, de harten gebogen, mij ten goede, zo dat zij verrigten het geen zij anders niet wilden; ja, mijne ziele! gij weet in vollen nadruk bij ondervinding, dat die den Heere kent, in alle zijne wegen, klein en groot, ook alle zijne paden regt gemaakt krijgt. — Vertrouw het dan maar verder Uwen Hemelſchen Vader toe, O! alle Uwe belangen zijn zoo veilig in zijne handen, oneindige wijsheid en oneindige liefde zijn ſteeds U ten goede werkzaam;

„ Weg dan, met zondige zorgen en onrust,
„ Berust in 's Heeren wil volkomen te allen tijden,
„ En zeg: wat Vader doet, is goed aan alle zijden,
„ Al is het, voor mijn vleesch, wat bang en ſmartelijk,
„ Het is toch evenwel van 's Vaders liefde een blijk."

Ik bevinde mij thans in het geheel niet wel naar het Lighaam; misſchien zal langs dezen weg, mijne aardſche tabernakel geſloopt worden, of, zo dit niet geſchiedt; dan wil mijn Hemelſche Vader mij hier door gewigtige dingen leeren: Vooreerst, hoe vergangelijk ik ben, hoe ieder oogenblik mijn levensdraad kan worden afgeſneeden en hoe ik dus behoorde waakende te zijn, om ſteeds gereed te weezen, wanneer ook de Bruidegom komen mogte; ten anderen, hoe dwaas het is, ons harte te hegten aan dingen, die ons verlaaten kunnen, en wij

eens verlaaten moeten, hoe verkeerd het is hier onze pinnen vast te ſlaan, daar wij maar vreemdelingen zijn op aarde, ja om mij te leeren te werken, terwijl het dag is, terwijl de nacht ſchielijk komen kan. — Dan, hoe gedraag ik mij onder dit alles? het denkbeeld dat de tijd mijner ontbinding aanſtaande zoude zijn, kan ik nog niet wel verdragen, er is bij mij nog eene ſterke begeerte om nog wat hier te vertoeven, zo dat ik, in deezen weg niet berustende ben, echter is het mijne geduurige bede, dat het anders met mij zijn mogte, dat mijne wil volkomen eens mogt zijn, met de wijze heilige en goede wille mijns Vaders! O! wat ben ik toch dwaas en verkeerd, in al mijn handel en wandel! waarom ben ik er tegen, zo vroeg mijne Hemelſche erfenisſe te ontvangen, als mijn Vader mij die geeven wil, waarom zoude ik bedroefd weezen, om te verlaten eene waereld vol onrust, kommer en verdriet, en een Lighaam vol zonden en ongerechtigheeden, en, in deszelfs plaatſe, weder te krijgen een Hemel vol geluk, vol blijdſchap, en ongeſtoorde zaligheeden. — O! Goddelijke Leeraar! beſtrijk mijne oogen met de oogen-zalv des Geestes, op dat ik recht ziende worde en voordaan recht mag oordeelen, houdende het met Paulus altoos verre het beste, om ontbonden te worden, en bij Jeſus te zijn; echter ook met eene volkomene onderwerping aan zijne wille, om te doen wat goed is in zijne oogen.

Ik leeve in een tijdſtip vol van beroeringe, en weet niet hoe mij hier in te zullen gedragen; dan ben ik bevreesd te angstvallig, en dan weder te gerust te zijn, och! dat ik mogte treden in het midden van de regte paden. O! Opperſte Wijsheid! Goddelijke Leeraar! tot U wende ik mij in deeze verleegenheid, laat toch Uw oog op mij zijn geef gij mij raad; werk in mij die geſtalte, die U welbehaaglijk is, leer mij heilig bezorgd en heilig zorgeloos te zijn, ſtort in eene ruime mate over mij uit een Geest van waare verootmoediging en van gebeden, om ſtrijdende met deze wapenen zoo mij zelve en den Lande behoudenisſe aan te brengen, geef mij o Algenoegzaame Middelaar! een verſtandig harte om acht te mogen geeven op alle uwe daden, en ten allen tijde en in alle gevallen Uw doen te erkennen als Majeſteit en Heerlijkheid! laat ik mij voeden met Uwe getrouwigheid en ſtaat maken op het woord Uw Sulamieth gegeven, dat Gij haar deel zult zijn, en haar alles ten goeden zult doen medewerken, en laat mij dit zo vrolijk maken in U den Heere, ook dan, als alles mij begeeven zal. — Gedenk toch ſteeds mijn Goddelijke Boäs! dat Gij mij gelost hebt, en ik voor Uwe rekening ſta; berg, mij ten dage des ongevals, in het verbor-

borgene Uwer tente, zijt eene vuurige muure rondom mij, laat geen hair van mijn hoofd vallen, laat toch nimmer een verdervende Engel inkomen, daar het merk van Uw Goddelijk bloed gevonden wordt, zie hier mijne bede en begeerte, mijn Bruidegom en Man! nu vertrouwe ik het alles U toe, alles wat ik hebbe en wat ik ben; zorg Heere voor het Uwe! zorg voor alle mijne naastbestaanden en vrienden! heilig Uwe wegen aan hunne zielen, zijt hunne voor en achterhoede, hunne schuilplaats en schild, zijt Gij hun God! en maak hen alle tot schaapen Uwer weide. —— Amen, Heere dit zij zo.

Houd goeden moed mijne ziele! Jesus leeft immers, waarom dan zo verslagen? of zoude Hij niet in staat wezen verdorven vleesch en bloed te kunnen overwinnen? O ja, Hij kan meer dan dit! geen zonde kan zo kragtig in U woelen, of zijne Goddelijke hand kan ze den doodsteek geeven, gedenk dat Hij zijn woord aan U heeft gegeven, om U te verlossen van alle ongerechtigheid, om alle werken des Duivels in U te verbreeken, en U te genezen van wat kwale gij ook bevangen moogt zijn; nu, Hij is immers de getrouwe, die altoos woord houdt; bij wien geene verandering is, noch schaduwe van omkeering; hebt Gij niet dui-

duizendmalen ondervonden dat bij Hem geen ding te wonderlijk is; dat Hij koperen deuren verbreken kan, en ijzeren grendelen aan ſtukken ſlaan, dat bij Hem uitkomst is in alle nood? Voed toch nimmer deeze gedachte, nu is het gevaar te groot, nu zal ik omkomen door de handen mijner vijanden! neen: die magtige Jacobs, die U uit de klaauw van Leeuw en Beer gered heeft, kan U ook redden van dezen Philiſtijn! vlugt maar vertrouwlijk tot Hem, maan Hem op zijn eigen gegeeven woord, pleit op zijne eeuwige vrijwillige liefde, pleit op al het geen Hij voor U heeft willen lijden en doen, en gewisſelijk, ras zal Hij U toonen Uw Heer en God te zijn, magtig en gewillig om te kunnen verlosſen. — O! hoe ſmartelijk valt het door ondervinding te moeten leeren dat het hart geheelijk boos is, onrein, onrein! maar echter, dit is noodzaakelijk: hebbe ik van de kwaadaardigheid en doodelijkheid mijner kwaale een klaar begrip, o! hoe zal ik dan, is de geneezing eens daar, de vlijt, voorzigtigheid en kunde van mijnen Geneesheer roemen; o! hoe lief zal ik dan mijn besten Artz van Gileäd hebben, die mij uit zulk een nood en dood gered heeft. —— Geen nood dan mijne ziele! zijn uwe overtreedingen veele, gij hebt een voorſpraak bij den Vader, en eene verzoening voor alle uwe zonden; worſtelt gij met verdorvenheeden, die zich niet beteugelen laten, o! verklaag maar deze Adoniaas bij uwen Salomon! Hij zal zijn wettig recht op U wel handha-

haven, blijf maar digte bij Jefus, Hij zal alles fchoon maken op zijnen tijd. —

Mijn hart is vol, en daarom moet ik fchrijven om lucht te krijgen, o! wat is mijn verbonds God trouw! wat is zijne liefde gadeloos en onveranderlijk! wat zal ik dien trouwen Heer vergelden? „ Loof! Hem mijne ziele! en al wat binnen in mij is, „ zijnen Heiligen naam, die alle mijne ongerechtig- „ heeden vergeeft en die alle mijne krankheeden ge- „ neest, die zich over mij ontfermt, meer dan een „ Vader zich ontfermt over zijnen zoon, die mijn „ fchuld verder van mij verwijdert, dan het oosten „ verwijderd is van het westen." In deezen dag waren mijne overtreedingen, trouwloosheeden en ondankbaarheid bij uitftek groot, rechtvaardig had ik dieswegens verdiend eene verberging van 's Vaders aangezicht, maar, wie is een God, als onze God? die de ongerechtigheeden vergeeft, en genaadiglijk de overtreedinge van het overblijffel zijner erfenisfe voorbijgaat, in plaats van dit, wierd ik overladen in dezen avond met zijne gunstbewijzen; mijne ziele wierd gevoed met Hemel-man, en gedrenkt uit de beeken van Gods wellusten. Mijn dierbaare, getrouwe, en nooit volprezene Verlosfer liet mij, door eenen zijner oprech-

rechte dienaaren verzekeren dat het mijns Vaders welbehagen was mij het Koningrijk te geven, hier, der Genade, en hier na, der Heerlijkheid, dat ik dus nu voords in geen ding meer bezorgd moest zijn, mij door geene angstvallige vreezen, zoo voor het inwendige als uitwendige, moest laten ontrusten, dewijl in deze gifte alles opgefloten ligt, wat mij gelukkig kan en zal maken in tijd en eeuwigheid, o! wat had ik een welbehagen in het welbehagen mijns Vaders! mijne ziele zeide hier, van ganfcher harten, ja en Amen op, ja Vader 't zij zoo, als gij het 't wilt voor mij. —— Wilt gij door een rijkdom van liefde, die ik niet peilen kan, mij dit Koningrijk geeven, om dat het Uw welbehagen is, daar door alle Uwe deugden en volmaaktheeden te verheerlijken, Amen! Amen! mij gefchiede naar dat woord; Uwe wil is de mijne: ja Amen mijn Vader! Uwe wille gefchiede; daar in is al mijn heil, en alle mijne lust. —

———

O! hoe onuitfpreekelijk is mijn geluk, hoe verbazend groot mijn voorrecht! ik ben een fchaap van Jefus weide, en daarom zal mij niets ontbreeken; ik zal niet verlooren gaan in der eeuwigheid, niemand zal mij uit zijne hand rukken, maar, waar uit weet ik, zulk eene begenaadigde, zulk eene beweldadigde te zijn? dit weet ik uit Gods

woord:

woord: zoo lang dit woord waarheid blijft, is mijn ſtaat veilig. — Dat woord berigtte mij dat ik een zondaar was, geheel ellendig, arm, blind en naakt, onbekwaam tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad; maar, ook teſſens dat aan zulk eene hel en doemwaardige, een volkomen Zaligmaker om niets wierd aangeboden, magtig en bekwaam om te kunnen en te willen helpen. — Ik geloofde deeze beide waarheeden; de eerſte, om dat ik door eigen ondervinding hier van ten vollen overtuigd wierd, en de laatſte durfde ik niet in twijfel trekken, om dat de God der waarheid het geſproken hadde. Ik wierp mij dan, als eene geheel ellendige aan de voeten van Jeſus neder, hebbende geen anderen grond van vrijmoedigheid, als om dat het Hem behaagd had mij te roepen; en geene andere hoope om aangenomen te zullen worden, als zijne genadige vrijwillige toezegginge, „ komt tot mij, „ en wordt behouden!" hier op bleef ik pleitende, zeggende, Heere! zie hier ben ik, mij geſchiede naar dit woord; en O! ras ondervond ik dat ik met een getrouwen God te doen had, die alle zijne beloften Ja en Amen maakt, ik wierd aangenomen, en door, het geloove in Hem, zo naauw met Hem vereenigd, dat zijne gerechtigheid, mijne gerechtigheid wierd. Ik ontving, uit Genade, door het geloof, vergiffenis van alle mijne zonden, en een onbetwistbaar recht op het eeuwige leven, ja, wierd deelachtig den Geest der aanneeming tot kinderen, die in mij roept Abba Vader! en, met mijnen Geest, ſteeds getuigt dat ik een kind Gods

ben.

ben. — Zie hier mijne ondervindingen, zie hier de grond van mijn vertrouwen, of, om mij nog klaarer uit te drukken, eeniglijk en alleenlijk is de grond mijner hoope de bron mijner blijdſchap, de vrije gunſtige aanbieding in het Euängelium gedaan, en mijne aanneeming van dezelve. —— Ik weet dat mij, in Christus, om niet, eene volkomene Zaligheid is aangeboden, ik weet, dat ik dezelve, als een vrij geſchenk, hebbe aangenomen, dat dit niemand doen kan, ten zij Hem hier toe den Vader bekwaam maake, en dat niemand hier toe bekwaam gemaakt wordt, dan die van eeuwigheid aan den Zoon geſchonken is, — en dus, ik weet dat ik uit genade, vrijë genade, zalig ben geworden, en dat mij nu niets meer zal knnnen ſcheiden van de liefde van Christus, om dat het eene vrijwillige liefde is, waardoor onze ſteenen harten verbrijſeld wierden, en wij onze zonden afbraken door gerechtigheid, O! Verhoogde Jeſus! die nu zit aan 'sVaders rechterhand in de hoogſte Heemelen, ſtort over ons uit ſtroomen van Uwen Geest, dat die de Woestijne maaken tot een vrugtbaar veld; laat er eens een Pinxter-wind des Geestes waajën, om Uwes naams wille, en alles in onze huizen en harten neder werpen, wat U mishaagt; laaten de verſlagene des Heeren, door woord en Geest, hier meer zijn, dan elders door het zwaard; gord, gord dan O Held! Uw zwaard aan Uwe heupe Uwe Majeſteit en Heerlijkheid! rijd alomme, op het woord Uwer Waarheid, voorſpoediglijk.

P Neen

Neen Satan, ik wil U geen gehoor meer geeven, gij zijt een Leugenaar van den beginne; liegen en bedriegen is Uw werk; het geduurig peinzen, op mijnen dood, vergangelijkheid en vreemdelingſchap hier beneeden, op de nietigheid van al het Schepzel, en de veranderlijkheid van al het ondermaanſche, zal mij geen oogenblik eer doen ſterven; zoo als gij mijne, ligt misleide, ziel zoekt wijs te maken; neen, mijn ſterfuur is bepaald, en zal juist dan zijn, als mijn wijze, getrouwe en liefderijke Hemelſche Vader het zal goeddenken; zal dit zijn, in het bloeijën mijner jaaren, die ſchade zal mij een onuitſpreekelijke winst opleeveren, of zoude het niet wenſchelijk zijn, zoo vroeg als moogelijk is, een inwoonder te worden van het zalige Canaän daar boven? Uw raad, om mijn lighaam wat meer te ſpaaren en niet zoo, door geestelijke overdenkingen en worſtelingen, aftemaalen, komt niet uit liefde, maar haat voord, want, kreegt gij U zin, dan zou dit Lighaam eeuwig branden in de vlammen der Helle, neen, het is maar, om dat gij weet dat in het bedenken der dingen, die boven zijn, al mijn heil gelegen is, en mij vaak een Hemel op aarde veroorzaakt wordt; weg dan Satan; met alle Uwe listen en leugenen, die mijne ziele zoo beroeren; ik geloove U niet meer, maar alleen dat woord

der

der waarheid; dat in alles mijn heil beöogt; O Goddelijke Leeraar! geef mij hier toe, uit Uwe volheid, kragt! ſtop mijne ooren toe voor Satans listen en ſchoon ſchijnende reedenen en laat zoo zijn deel ſchande en ſchaamte, en mijne blijdſchap en verheuging zijn.

Voor eenige dagen wierd ik, op een bijzondere wijze, werkzaam gemaakt, met die waarheid, dat een Christen alles vermag, door de kragt van Christus; mijn harte wierd zoo vervuld met een vast geloof aan deeze waarheid, dat mij niets meer onmoogelijk voorkwam; ja, riep ik uit, bij mijzelve', Heere Jeſus! Uwe genade is mij genoeg; met U, kan ik loopen door eene bende, met U ſpringen over eenen muur, met U vermag ik alles; dus eenigen tijd werkzaam geweest zijnde, ontſtonden er de volgende redeneeringen in mijne ziele; wel nu, gelooft gij zoo zeker deeze waarheid? dit moet dan ook door daaden getoond worden; te zeggen, ik geloove dit, dat baat niet, gij moet hier van blijken geeven. Gij moet de handen aan het werk ſlaan en al wat U, als een Christen, te doen ſtaat, nu maar beginnen in Uwe zwakheid, makende er ſtaat op dat Jeſus het wel door zijne kragt volbrengen zal, en gij dus nimmer beſchaamd zult uitkomen; — en bijzonder: wierd mijne aan-

 dacht

dacht bepaald bij het opentlijk bidden, in het huisgezin, het geen voor mij, tot op dat oogenblik toe, eene onoverkomelijke zaak geweest was; het was als of de Heere zelf mij vroeg, of ik dit nu wel (hoe ellendig zwak ik mij ook in mij zelve bevond) op zijne kragt waagen durfde, en mijn andwoord was, ja Heere! Volkomen, door U kan ik dit doen; ja, nog meer dan dit; alleenlijk houd mijne booze eigen wille te onder, waar door ik niet wil doen, het geen ik, door Uwe kragt, kan doen. Ik wierd dan moedig als een jonge Leeuw, en befloot vastelijk, dien avond, in de mogenheeden des Heeren Heeren te doen, dat mij, tot dus verre, zoo onmoogelijk was voorgekomen, als met mijn hand aan de Hemel te kunnen reiken: en ik volvoerde ook mijn befluit, en, wierd zo kragtdadig onderfteund, dat ik moeste uitroepen; O! Heere Jefus! de helft is mij niet aangezegd. Van het geen Gij, door Uwe kragt, in zwakheid volbrengen wilt; en hier op volgde eene groote Vreede des gemoeds, dien ik niet befchrijven kan. Och! dat deze waarheid nu maar altijd diep in de zin van mijne gedachten mogt gegraveerd blijven, dat ik nimmer mogte vergeeten, zonder Jefus niets, maar met Hem, alles te kunnen doen; O! Wat zoude ik dan groeijën en bloeijën; dan zoude ik treeden op mijne hoogten, en fteeds mijne voeten zetten op de nekke mijner vijanden.

We-

Wederom ben ik genoodigd, om eerlang te verschijnen aan de Tafel des Heeren; het zal dan mijne ziele! Uwe pligt zijn te onderzoeken, vooreerst, welke het eigentlijke oogmerk zij van dit Sacrament, en ten anderen, in welk eene gemoedsgesteldheid het U betaamt daar te naderen. Dit Bondzegel heeft mijn Verlosser ingesteld, om mij te verzeekeren van zijne gadeloze liefde tot mij; wel is waar, hier van vergewist Hij mij, ook door zijn woord, en door het getuigenis van zijnen Geest inwendig, maar, weetende hoe verre mijne vermeetelheid zomtijds gaat, zoo dat ik Woord en Geest beide tot Leugenaars maake, heeft Hij, bij dit alles, nog gevoegd uiterlijke teekenen en zeegelen, op dat er dus geen de minste plaats voor het ongeloof meer konde overschieten; betuigende daar mede, dat zoo zeker als dat brood in het Avondmaal gebroken wordt en de wijn ingeschonken, zoo zeker zijn Lighaam voor mij verbroken, en zijn bloed voor mij vergoten is; — Ten anderen, wil mijn dierbare Goël, dat ik daar door gedenken zal, aan het geen Hij voor mij gedaan en geleden heeft, hoe Hij mij vrij gekogt heeft, niet door zilver of goud, maar door zijn eigen dierbaar bloed; Hoe zeer Hij verdrukt wierd, toen mijne schuld wierd geëischt, hoe zeer benaauwd en geplaagd, toen

alle mijne ongerechtigheeden op Hem aanliepen, ja, Hoe mijne geneezing, door zijne ſtriemen en wonden, en mijn leven door zijne dood moest worden uitgewerkt, welke helle-angsten Hij moeste ſmaaken om mij eeuwige vreugde te bezorgen. — De geſtalte, waar in ik moet naderen, moet zijn eene hongerende en dorſtende geſtalte, die mij begeerig maakt naar dit levensbrood en deeze levenswijn, eene armoedige geſtalte, die erkent niets te hebben in zich zelve, maar alles, wat heilzaam is, zoekt bij Jeſus en dien gekruist; eene neederige geſtalte, die alles, om niets, gaarne aanneemt, maar, vooral betaamt het mij toe treeden, in eene dankbaare en liefhebbende 'geſtalte; ja waarlijk, past het ooit, dan past het nu, om met vrolijk zingende lippen te juichen: Alzoo lief had mijn verbonds God mij van Eeuwigheid, dat Hij den Zoon zijner liefde voor mij overgaf tot den dood, ja tot den dood des kruiſes. Alzo lief had mij mijn Goddelijke Borg, dat Hij dien bittren kelk, vol van Goddelijke gramſchap, van mijne hand nam, en dezelve tot den laatſten droppel ledig dronk; — alzoo lief heeft mij mijn Goddelijke Trooster, dat Hij al dat Heil, mij van den Vader geſchonken, door den Zoon verworven, dadelijk toepast, en mij doet ondervinden, welk een troost daar uit voortvloeit.

Maar ik moet niet alleen denken, op deezen dag, aan den dood van mijnen Heer, maar ook aan zijne komst in deeze waereld; ja mijne ziele! wie hier ook onverſchillig omtrend zijn mag, gij moet er ten min-

minften met alle Uwe aandacht, op ftaaren; immers, dit kind is U geboren, deeze Zoon U gegeeven, en hoe is zijn naam? O mijne ziele! hier worden U fchatkameren van genade geopend, zijn naam is: Raad, fterke God, Vader der Eeuwigheid, Vreede Vorst! en de Heerfchappij rust op zijne Schouderen. — Dit kindeken is alle Uwe hulde waardig; Hij is toch Uw Heer en God! Uw man, Bruidegom, en Broeder! Hij nam Uwe natuur aan, om U de zijne deelagtig te maaken; Hij wierd U in alles gelijk, om zoo Uwe zonden te kunnen verzoenen, Uwe overtreedingen te fluiten en eene Eeuwige gerechtigheid voor U aan te brengen. Gij beleeft dan thans zeer heerlijke dagen, O mijne ziele! Och! dat Gij nu den Heere recht feest mogt houden! leer Gij het mij O Goddelijk wonderkind! Gekruiste Immanuël! leer mij mijne wegen U welbehagelijk aan te ftellen, op dat ik Uw heil mag zien.

Heden morgen wierd het mij vergund, Avondmaal te houden, ik zat neder aan de Bondtafel, met het oog op mijn Gastheer geflagen, die de Koning der Koningen, en de Heer der Heeren is, en Hij verzadigde mij, — Hij gaf mij onder de teekenen van Brood en Wijn, zijn gebroken Lighaam en vergoten bloed, tot eene ziele fpijze; en verzeekerde mij door de werkingen van zijne Geest, dat

zoo zeker als ik dat brood at en die Wijn dronk ik zoo zeker zijn Vleesch at en zijn bloed dronk, en dus ook naar zijne waaragtige toezegging, in Hem zoude blijven en Hij in mij, het Eeuwige leven zoude hebben, en door Hem opgewekt worden ten uiterften dage. Na het gebruik des Avondsmaals, ondervond ik langs hoe meer Jefus te zijn ingelijfd ja, zoo één met Hem te zijn, als brood en wijn één met mijn lighaam geworden was.

Sterk U dan nu in Uwen God mijne Ziele! immers Hij is de Rotfteen van Uw hart en Uw deel in Eeuwigheid! wat zoude U voordaan doen vreezen? zoo zeker als het brood in het Avondmaal door U gegeten en de wijn gedronken is, zoo zeker zal Jefus Uw Goel, Man en Broeder, zorg dragen voor alle Uwe belangen, geduurende dit leven. — Zijne gedachten over U zullen fteeds gedachten des vreedes zijn. — Zoo zeker als gij het brood gegeeten en de wijn gedronken hebt, zoo zeker zal Jefus met U zijn in de Uure des doods, en U veilig leiden door dezen Jordaan-ftroom. — Zoo zeker als gij het brood gegeeten en den wijn gedronken hebt, zoo zeker, zult gij na Uw dood beërven dat heil, dat voor U bereid is voor de grondlegginge der waereld; het geen, geen ooge gezien, geen oore gehoord heeft, en wels denkbeeld hier op aarde in geen 's Menfchen harte kan opkomen. —

Amen! ja Amen.

Waar-

Waarom zo beroerd en verlegen mijne ziele? leeft dan Uwen Vader in den Hemel niet meer? of is zijne liefde en trouwe omtrend U veranderd, of is zijne magt verminderd, dat Hij U geen uitkomst meer zoude kunnen geeven? O neen! O neen! Van Eeuwigheid tot Eeuwigheid is Hij dezelve, de onveranderlijke de Almagtige God! Uw getrouwe en tederlievende Vader, die U alzo heeft lief gehad, dat Hij den Zoon zijner liefde voor U heeft gegeeven tot den dood, ja tot den dood des kruifes. — Hoe knnt gij dan nog vreezen, nog bekommerd zijn? zoude Hij, die U het meerdere gefchonken heeft ook niet het mindere willen fchenken, zoude Hij U niet willen redden uit zwarigheeden, die U drukken en U bedroefd doen heen gaan. O ja mijne ziele! dit wil, dit kan Hij doen, beveel dan maar in 'sVaders handen alle Uwe belangen, Hij zal het wel maaken; het is nooid gehoord wat Hij doen wil aan alle, die op Hem vertrouwen, bij Hem is raad in overvloed, duizend middelen heeft Hij in zijne hand om U, in dezen, uitkomst te geeven, vertrouw het dan toch maar Uwen Bond God toe; Hij zal het zoo fchikken en maaken dat gij verbaasd zult ftaan. Want zijne goedheid is wonderbaar, en zijne magt oneindig.

Meer en meer leere ik, dat de beste raad, om mijne zonden te bestrijden en te overwinnen, is, te gelooven dat Jesus ze voor mij bestreden en overwonnen heeft; zij hebben toch immers geen recht meer op mij, want, uit genade ben ik niet meer onder de Wet, maar onder de Genade. Jesus is mijn Koning! Jesus heeft mijn hart, aan Jesus behoort alles, wat aan, of in mij is, ik ben zijn eigendom alleen en geheel; wil nu Waereld, Satan of verdorven Vleesch over mij heerschen, mij door list, gevlei, of door geweld hun onderdanig doen zijn, dat behoeve ik immers niet te dulden, wat recht hebben zij meer over mij, daar Jesus mij, door zijn eigen bloed, uit hunne handen, verlost heeft. Neen! neen! mijne ziele! de Zoone Gods heeft U vrij gemaakt, en daarom kunt gij nu, en zult gij Eeuwig vrij zijn. — Zijt dan toch zoo dwaas niet meer, om Uwe hals zoo gewillig te buigen onder het knellend juk der zonde, als of het eene noodzaak ware, dat gij haar dienen moest, verdraag toch niets meer van deezen dwingeland, Jesus heeft er te veel lijdens en strijdens om uitgestaan, dan dat gij haar iets inwilligen zoudt, tragten zij naar heerschappij, O klaag deeze Adoniaas maar aanstonds aan bij Uwen Goddelijken Salomo, die zal wel raad weeten, om

ze tot onderdanigheid te brengen; immers Hij is zulk een rechtvaardig Koning, die niet zal dulden (zo gij maar tot Hem roept) dat men U, als een ſlaaf, wil dienstbaar maaken, daar Hij zelf voor U het recht op de vrijheid verworven heeft, O neen! Hij zal Uw zuchten hooren, U haastelijk recht doen, twisten met Uwe twisters, vooraan in de ſpitſe treeden, hun de optogt beletten, en hun ſtuiten in hun loop. — O mijne ziele! houd dit wel in gedachtenisſe; laaten deeze denkbeelden U ſteeds nabij zijn; woeden Uwe zonden ſterk, en ſteeken geliefdkoosde begeerlijkheeden geweldig het hoofd om hoog, O! geef haar dan toch nooit toe, door deeze gedachte, ik moet dit verdraagen, geduldig verdraagen aan deeze zijde van de Eeuwigheid, want mijne vijanden zijn magtiger dan ik. O! dit zoude eene onverſchoonlijke dwaasheid zijn, dit zou de grootſte oneer zijn, die gij Uwen Koning zoudt kunnen aandoen. Neen, Neen! geene zonden, geene begeerlijkheden, geene lusten, geene driften, hebben eenig recht meer op U, de banden haarer heerſchappij heeft Jeſus verbroken, toen Hij aan 't Kruis voor U gebonden wierd. Hij alleen, is nu Uw Heer, voor wien gij U moet nederbuigen, gij behoeft, gij moogt nu geene andere Heeren dienen; Uwe zwakheid behoort U nimmer moedeloos te maaken, zo lang er bij Jeſus nog eene volheid van kragt is, en zo lang Hij U vrijheid geeft, om, zonder prijs en zonder geld, daar van te neemen, zoo veel als U geluſt; O! ſteek dan toch, daar gij het zoo nodig hebt, zonder dra-

len, Uwe geloofshand uit, grijp zoo veel als gij vatten kunt, begeerlijkheid in deezen is geene misdaad, roep maar, zonder U te bedwingen, geef, geef! dit is een oog, dat Jesus Uwen Bruidegom geweld aandoet, en zijn harte inneemt. O! zoek Hem dan in deezen meer te behagen, op dat het U welga, en gij ontvangen moogt eene goede, neergedrukte, welgeschudde en overloopende maate van dat heil, dat, in zijne volheid, voor U is weggelegt.

Zedert eenige dagen, ging het mij even als Israël, toen Amelek tegen hun ten strijde toog, eene magtige en geweldige vijand trok tegen mij op, namelijk verdorven vleesch en bloed, en zoo lang ik de geloofs-hand biddende naar boven hield, was ik een held, en kon dappere daden doen. Maar deeze wierd niet traag en slap, of mijne geestelijke sterkte verdween, en mijn vijand zegepraalde. O! wat vermag het Gebed en het Geloof veel; geen vijand, hoe sterk Hij weezen moge, kan het uithouden tegen deeze Wapenen; wel nu dan, mijne ziele! rust U dan hier mede toe, en zie zoo kloekmoedig, op nieuw, Uwen vijand onder de oogen, gij weet, waar ze te bekomen zijn, en dat gij geen geld of prijs behoeft mede te brengen, maar dezelve, voor het vragen, krijgen kunt. O! in Jesus vol-

volheid is de Geest des Geloofs en der gebéden voor U weggelegd, maak dan toch gebruik van Uwe rijkdom, neemt toch, dat U, uit genade, toekomt. Jesus heeft een duure prijs betaald voor alle de genaden, die gij nodig hebt, en Hij eischt hier geene andere vergelding voor, dan dat gij Hem het genoegen gunt, van U veel te mogen geeven, om niets te geeven; en, zoudt gij deeze weldadigheid niet aan Uwen vriend vergelden willen? O! bid dan maar, zonder ophouden, en, gij zult ontvangen, sterk worden in den Geestelijken strijd, de Vaandelen opsteeken in den naam van Uwen Heer, en treeden op de nekke Uwer vijanden.

O! mijne ziele, loof den Heere! roep zijne weldaaden uit, en erken met vrolijk zingende lippen, dat zijne goedertierenheid duurt tot in der Eeuwigheid. — Immers, eene groote Verlossing heeft Hij aan U bezorgd, Hij, die magtig is, en Heilig is zijn naam. Jaarenlang zuchtte gij onder dit juk, en O! vergeet nooit, welke bittere uuren het U veroorzaakte, en bijna had gij de moed reeds opgegeeven, om immer van dit bezwaar ontheft te zullen worden; maar ziet, op het onverwagtst, wierd dit juk van Uwe schouderen afgeligt, door de kragtige arm van Hem, die maar spreekt en het is er, gebiedt en het staat er.

O!

O! Wie kan het keeren, als Jefus werken wil? Wat is Hij een kragtige Held, mijne ziele! waarlijk gij weet het nu in vollen nadruk, dat Hij koperen deuren verbreken en ijzeren grendelen in ftukkeu flaan kan, en dat niets voor Hem onmoog- lijk is. — Maar nu is het ook Uw pligt, Uwe geloften den Heere te betaalen, met hart, mond en daden, Hem toetebrengen de lof, eer en dankzegging; laat het nu fteeds Uwe taal zijn, „ Ik „ hebbe lief, want de Heere hoort mijne ftemme." Is voor U deeze fteen des aanftoots uit den weg geruimd, O! loop dan nu ook vlugger en vaardiger, op het pad van Gods Geboden, maak het zigtbaar dat Uw voet ontbonden, en uit den ftrik gered is, op dat gij zoo moogt beandwoorden aan het einde, waar toe gij verlost zijt.

Welaan mijne ziele! flaa eens de handen aan het werk, onderzoek en beproef eens U zelve; dat is een pligt, die allernoodzaakelijkst is, niet alleen, om dat het Gods woord beveelt, maar ook om dat Uwe geestelijke welvaard, zonder dat, niet voorfpoe-

ſpoedig zijn kan. — Wel is waar; vleeſch en bloed wil hier niet aan, dit is een taak, die haar al te lastig valt, men gaat er niet ligt toe over, om wonden te laten openſnijden, die, door een korst van ongevoeligheid, toegegroeid zijnde, ons geene ſmarte meer veroorzaaken; maar evenwel, het moet geſchieden, anders loopen wij gevaar, dat het kwaad naar binnen doorvreet, en de aller jammerlijkſte gevolgen te weeg brengt; welaan dan mijne ziele! zit eens bedaard neder, neem de lampe des Geestes in de hand, en doorzoek daar mede, wat er ſchuilt in de binnen kameren des harten: vermoogt gij niets van U zelve, O! dit is U geen nadeel, ſlaa maar het Geloofs oog op Hem, wiens genade U genoeg is, en gij zult ondervinden, dat er kragt van Hem uitgaat; — begin maar in zijne Mogenheid. Vooreerst, onderzoek eens, hoe gij werkzaam zijt, omtrend dit bevel van Uwen Heer „ waakt." Waar en wanneer gehoorzaamt, gij aan het zelve? O! wat heeft er bij U eene ſchandelijke waakeloosheid plaats; wat gaan er niet veele dagen om, dat gij er niet eens aandenkt, dat Uw vijand ſteeds romdom U gaat, als een brieschende Leeuw, zoekende of Hij U verſlinden konde, dat Hij ieder oogenblik U lagen legt en netten ſpreidt, en dan eens lokt, dan eens grimt, om maar zijn oogmerk te bereiken; — nog maar al te veel ſteunt gij op eigen wijsheid, of ontvangene genaden, of zijt, door Geestelijke ſluimering, als ongevoelig, en, moet gij U zomtijds begeeven op zulke plaatſen, daar U waarſchijnlijk veele verzoe-

kin-

kingen zullen voorkomen, wat is Uwe vrees hier omtrend gering; wat vertrouwt gij veel U zelve. Wel is waar, gij durft het niet wagen, heenen te gaan, zonder U, biddende, aan de Goddelijke bewaaringe te hebben aanbevolen; maar hoe gefchiedt dit? komt dit voord uit een levendig inzien van Uwe eige zwakheid en diepe verdorvenheid des harten, of is het maar, om Uwe Confiëntie gerust te ftellen, waanende hier mede aan Uwen pligt voldaan te hebben? O mijne ziele! een nauwkeurig onderzoek, dies aangaande, kan niet anders, dan U veroordeelen; ja, fchaamte moet Uw aangezigt bedekken, bedenk toch eens, bid ik U, wat gij gedaan hebt en wat gij nog doet? zoude het niet allerrechtvaardigst zijn, wanneer Uw Heer en Meester U eens aan U zelve overliet, en U zoo door fchade en fchande, leerde hoe dwaas het is, waakeloos te zijn, wanneer er zoo veele vijanden op ons loeren; wakeloos te zijn, zo lang wij zulk een verraaderlijk hart in ons omdraagen, dat niet te vertrouwen is, dat geduurig met onze vijanden t' zamenfpant; ja, waakeloos te zijn, in weerwil van het uitdrukkelijk bevel. En van de herhaalde waarfchuwing van Uwen Heer! en is het in deezen zoo flegt met U gefteld, O mijne ziele! ik vreeze dat het niet veel beeter gaan zal, wanneer gij U eens toetst aan deezen vermaning, „ zijt vuurig „ van Geeste." O! welk eene traagheid heeft er bij U plaats, welk eene luiheid in den dienst van Uwen Heer! wat hebt gij weinig gemak, rust, lust en eer voor Hem over; wat valt het U ras moeilijk

iets

iets voor Hem te doen, zwaar iets voor Hem te lijden, O mijne ziele! Was zijne liefde tot U niet eene Eeuwige, vrijwillige liefde, was uw Heer en Meester niet oneindig verdraagzaam, oneindig goedertieren, al lange waart gij vergruisd als een Pottebakkers vat. — Maar nu heeft Hij U, tot nog toe, gedragen, en dit is zeeker, om zijns zelfswille zal Hij U draagen ten einde toe. — Maar O! gaa dan toch niet langer voord zulk eene weldadigheid aan deezen Uwen Goddelijken Vriend te bewijzen, laat het U genoeg zijn, tot dus verre, dus dwaaslijk gehandeld te hebben, rigt nu op traage handen en flappe knieën, laat dit oude voorbijgaan, en alles meer nieuw worden. Ten derden, hoe gaat het mijne ziele! met het vrijmoedig uitkomen voor Jesus naam en zaak? verloochent of belijdt gij Hem voor de menschen? O! was de Meester van Petrus niet Uw Heer, wat zoud'er van U worden? wanneer toch toont gij een onderdaan een Discipel van Jesus te zijn? wanneer handhaaft gij zijne zaak, wanneer roemt gij zijne daaden? wanneer doet gij blijken dat gij alleen Uwen roem ftelt in het kruis van Christus! dat gij alle dingen fchade en drek acht, om de uitneemendheid zijner kennisse, dat gij Hem boven alles lief hebt, Hem zoekt te behagen en Hem alleen wilt dienen? O! mijne ziele! beproef gij U zelve eens nauwkeurig, ras zult gij ontwaar worden, dat het tegendeel van dit alles bij U plaats heeft, — dagelijksch maakt gij U fchuldig aan zondige menfchen vrees, onteert hier door uwen Heer, veroorzaakt uwen naasten fchaade en

doet er U zelve geweld mede aan; Uw gedrag is dus onbetaamlijk en geeft U overvloedige ftoffe, om te erkennen de grootfte der zondaaren te zijn en de minfte der heiligen. En eindelijk mijne ziele! (want bij alles ftil te ftaan zoude ondoenlijk zijn) hoe dikwijls maakt gij U fchuldig aan te groote fchepfels liefde, wat is Uw hart vervuld met aardfche zorgen en bemoeinisfen, merk toch op hoe gij hier door handelt tegen de liefderijke bevelen, die Uw Goddelijke Meester U gegeeven heeft, in wier onderhouding Uw leven en zaligheid gelegen is; hoe weinig laat gij af van den mensch, wiens adem in zijne neusgaten is, wat heeft het fchepfel nog een ruime plaats in Uw hart. Waarlijk gij kleeft te veel aan het ftof; en welk eene dwaasheid is dit, hoe kunt gij Uw geld zoo uitwegen voor het geen, dat geen brood is, Uwen arbeid voor het geen, dat U niet verzadigen kan? Maar vooral, hoe zondig is deeze handelwijze; wat gemeenfchap heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid, wat hebt gij toch meer met de afgoden te doen? Erkent gij Jefus voor Uwen Heer, wel dien dan ook Hem alleen, is Hij Uw Bruidegom en Man, geef dan ook aan Hem alleen Uw ganfche hart, en fchaam U, met eene diepe fchaamte, dat gij, tot dus verre, zoo dubbelhartig, zoo vervuld met menfchen vreeze, zoo ijverloos en onwaakzaam geweest zijt; bedenk veel hoe veel kwaad U deeze zonden al hebben veroorzaakt, hoe zij U fteeds deeden wijken uit de rechte fpooren, U trouwloos deeden handelen tegen Uwen God, nutteloos maakten, voor

Uwe

Uwe evenmenfchen, en U zelve beroofden van dien vreede Gods, die meer te waardeeren is, dan de fchatten van Ophir.

Zie hier nu mijne ziele! eenen fpiegel voor U, waar in gij eenige Uwer hoofdtrekken aanfchouwen kunt, en, hoe meer gij Uwe waare gedaante in dezelve ziet, hoe meer gij, zonder twijfel, eene walge aan U zelve hebben zult. Maar, wat nu gedaan? Zal het nu goed zijn, moedeloos neder te zitten, de begaane dwaasheid te betreuren, en te zeggen het is buiten hope? Neen mijne ziele! deeze laatfte dwaaling zoude nog erger zijn, dan de eerfte; Uwe dwaasheid en zonden te betreuren, moogt gij, ja moet gij doen; U zelve dieswegens te verootmoedigen, en te verfoeijën in ftof en asfche, is Uwe duure pligt, maar teffens moet gij het daar voor houden, dat er bij Hem, in wien gerechtigheeden en fterkte zijn, hulpe beftemd is; wel aan dan mijne ziele! haast U, ftaa op, vertoef niet, vlugt naar die fonteine van Goddelijk Bloed, die voor U geöpend is; dompel U in dezelve, en laat U zóó rein wasfchen van alle Uwe zonden, klim daar uit op, als een fchaap, komende van de waschftede, maar haal ook teffens, uit de fchatkameren van Jefus algenoegzaamheid, zonder prijs en zonder geld, de nodige fterkte, de nodige kragt, om voordaan waakzam en vuurig van Geeste te zijn, om voordaan, met een hart, vervuld met zijne liefde en met zijne vreeze, voor Hem te mogen leeven; bedenk, toch fteeds, dat, hoe gij ook gefteld moogt zijn. Hij U echter, door de grootheid zij-

ner kragt, wel maken kan, zoo als gij weezen moet, Hij heeft meer magt over U, dan de Pottebakker over zijn Leem. O! troostrijke gedachten! geef U dan nu maar onbepaald aan Hem over, vertrouw zijne Wijsheid en liefde alles toe; bid en ſmeek Hem dat Hij U mag fatſoeneeren, naar zijn welbehagen, U geeve die geſtalte, die meest geſchikt is, om zijn hart in teneemen en zijne oogen, geweld aan te doen, ja dat Hij U mag maaken Heilig, gelijk Hij Heilig is.

Waarom zoo onrust? waarom zoo ter neer geſlagen mijne ziele? weet gij dan niet, dat Uw verbonds-God leeft? wel dan geen nood! geene zwarigheid! Als God Uw hulp en ſchild wil weezen, wat zal een nietig menſch U doen? — Wil dan vertrouwen en niet vreezen: Hij immers is Uw rotsſteen Uw deel in Eeuwigheid, Hij toch heeft genadiglijk beloofd en Hij zal het bevestigen, zorge te zullen draagen voor alle Uwe belangen, zelfs voor de hairen Uwes hoofds! wel nu dan, zwijg Gode, vertrouw Uw lot Hem toe; werp Uwe zorgen op Hem, Hij zal het wel maaken. — U leiden naar zijn raad, en daar na opneemen in Heerlijkheid. — duizendmalen immers hebt gij ondervonden, dat zijne goedheid, zijne wijsheid en zijn Alvermogen Uwe kennisſe verre te boven gaan; — nimmer toch ſtel-

ſtelde Hij Uwe verwagtig te leur, nimmer beſchaamde Hij Uwe hoope. O! wat heeft Uw verbonds God al veele paden van U regt gemaakt, wat doet Hij het nog dagelijksch; en pleegt gij met zijn onfaalbaar woord raad, dan hebt gij een vasten grond der hoope, dat Hij het verder wel maaken zal. — Wel nu dan mijne ziele! vrees niet, geloof alleenlijk!

„ Uw verbonds - God zal 't wel maaken:
„ Werp op Hem maar al Uw zorg;
„ Hij zal voor Uw welzijn waaken,
„ Ja, Hij zal het voor U maaken,
„ Op de voorbêé van Uw Borg.
„ Weg dan kommer, vrees, en zorg."

Troostrijke en treurige bewustheid! Ik weet dat ik een kind van God ben, eene geliefde in den geliefden, een Bruid van Christus, met Hem ondertrouwd, en reeds op het nauwst vereenigd door het geloove; ik weet dat ik, door de trekkinge des Vaders, tot Jeſus gekomen ben, en, door Hem, met opene armen, aangenomen, dat Hij begonnen heeft zijne Amten van Propheet, Priester en Koning, omtrend mij uitteoefenen, zijne beloften aan mij vervuld, zijn woord geſtand doet; en daar niemand,

van den Vader, getrokken wordt, dan die van Eeuwigheid aan Jesus gegeeven is, weet ik dat mijn huis op een rotssteen gebouwd is, die niet wankelen kan.

Een geruime tijd verliep er, eer ik deeze troostgronden zoo onderscheiden en klaar beschouwen konde, maar nu, zederd eenige jaaren, heb ik van deeze waarheeden zulk eene klaare en levendige overtuiging, zulk eene onafgebrookene bewustheid, ook in mijne aller donkerste toestanden, dat ik er even zeker van overreed ben, als dat ik weet in het natuurlijke te leeven. Maar dit weet ik ook, met geene mindere zekerheid, dat ik een ondankbaar, weerspannig, tergend en geduurig bedervend kind ben van mijnen Hemelschen Vader, eene trouwlooze Bruid van Jesus, die maar al te vaak met vreemde boelen boeleert, en de liefde van het hart verdeelt; wat beändwoorde ik weinig aan zijne genade werken in mijne ziele; O! wat ben ik een traage leerling, wat ben ik onopmerkzaam, onvernuftig en lusteloos; wat ken ik er weinig van, om steeds te waaken aan de poorte der Opperste Wijsheid en waarteneemen de posten haarer deuren, wat vergeet ik dikwerf gebruik te maaken van dat alreinigend bloed, dat ik ieder oogenblik noodig heb, dat mijne beste werken, van Carmosijn-rood, sneeuwit moet wasschen; ja, wat ben ik een rebellige, eene ontrouwe Onderdaan, die mijn Koning geene eere toebrenge, maar die daar en tegen zijne wetten schende, en schandelijk vertreede. — Wat ben

ben ik laf in den krijg; Heldendaaden te doen verſta ik niet. Wanneer ben ik eens moedig, wanneer eens dapper, wanneer toon ik eens, dat mijn Veldoverſte de ſterke God is, die mij kragt tot den ſtrijd aanbiedt, die mij met eene Goddelijke Wapenrusting bedekken wil, mijne handen wil leeren ten ſtrijde en mijne vingeren ten oorloge? O! wat leeve ik verre beneden mijne waardigheid, wat beändwoorde ik weinig aan mijne Goddelijke roeping, mijne verheevene beſtemming! O! wat ben ik een Zondaar, wat zal vrijë genade in mij verheerlijkt worden; wat zal ik vrijë Genade roemen, daar, daar ik geen zondaar meer zijn zal.

Looft den Heere mijne ziele en vergeet geene zijner weldaden. Wat gaf Uw getrouwe Verbonds God U, zeederd eergister, weder de duidelijkſte blijken van zijn oneindig Alvermogen en onbegrensde goedheid, in de aanmerkelijke uitreddinge uit vier onderſcheidene zwaarigheeden. O! verbaasd moet ik hier over ſtaan; mijne gebeden wierden, tot de kleinſte omſtandigheeden toe, zoo verhoord, dat ik bij mij zelve moest uitroepen: Heere! wie is een God, gelijk Gij? die boven bidden, denken en verwagten, kunt en wilt doen. O mijne ziele!

nu moet gij nooit meer wantrouwen, nooit meer bekrompen denken van Uwes Vaders goedheid en vermogen, nooit meer, door bezef van onwaardigheid, trouwloosheid, en schuld, worden terug gehouden om veel te begeeren, voor U zelve, voor anderen. — Immers gij weet het, ondervinding leerde het U zoo duizendmaalen, dat het nooit gehoord is, wat de Heere doen wil aan allen, die hunne zorgen op Hem werpen, en op zijne goedheid hopen.

Nog vier, vijf weeken, dan is wederom het jaar verdweenen, het wordt dus hoog tijd, mijne ziele! eens Uw hart te zetten op Uwe wegen, eens bedaard naar te gaan, wat er al is voorgevallen in dit jaar; op dat gij, op het einde van het zelve, een getuigenis naar waarheid moogt kunnen afleggen van Uwen Drieëenigen verbonds-God en van U zelve.

Vest dan vooreerst eens Uwe aandacht op de handelwijze van Uwen verbonds God, met U, in dit jaar, hoe ging het U naar het uitwendige? zijn Uwe nooden vervuld, en Uwe behoeften voorzien geworden? heeft U ook iets ontbroken? Uw Hemelsche Vader sloeg steeds zoo Uwe belangen gade, dat gij, bij het einde van ieder dag, overvloedige stof-

ſtoffe vond, om te erkennen, niet alleen het nodige maar ook zelfs het overvloedige ontvangen te hebben. Hij hoorde Uw gebed; reddede U uit allen nood, maakte Uwe paden regt, en wentelde ſteenen van zwaarigheden af, die niet aftewentelen ſcheenen, bevestigde aan U die belofte in vollen nadruk, „ werp Uwe zorgen op den Heere, Hij zal „ het wel maaken." Ja gedenk vooral mijne ziele! aan die groote uitredding, U beweezen in dit jaar; onder dit pak zuchtte gij zoo veele jaaren, en de Verlosſing daar van ſcheen langs hoe meer onmoogelijk; — maar ziet, in dit jaar was des Heeren tijd daar, om U hier van te ontheffen, op zulke eene onverwagte en heerlijke wijze; Hij ſprak, en het was er: Hij gebood, en het ſtond er: — O! mijne ziele! vergeet dit niet alle de dagen Uwes levens.

Ten anderen: hoe ging het met Uwe geestelijke belangen? vond gij Uwen verbonds God getrouw? bleef Hij onveranderlijk, hoe gij ook veranderde? bevestigde Hij aan U zijn woord, vervulde Hij zijne beloften? gaf Hij U, om Jeſus wille vergeevende en Heiligende genade? ontfermde Hij zich over U, meer, dan een Vader zich ontfermt over zijnen Zoon? Wat andwoordt gij, mijne ziele? O! een dubbel ja moet gij hier op andwoorden: ten aanhore van Hemel en Aarde getuigen, ja, zo vond ik mijnen verbonds God! ja, zo handelde Hij met mij! Hij hield trouwe aan mij trouwelooze; bij Hem was gene ſchaduwe van omkeering, geen een van

zijne woorden viel op aarde, Hij deed, naar al het goede, mij toegezegd, beſchaamde mijne hoope niet, maar vervulde alle zijne beloften, — deed mij, niet alleen ondervinden de verzoenende kragt van Jeſus bloed, maar ook de Heiligende kragt van zijnen Geest, waar door de trek naar meerder gelijkformigheid aan het Beeld van Jeſus is toegenomen; ja, gaf mij, uit Jeſus volheid, genade voor genade, genade, om ſteeds, als een bedervend kind, weder te vlugten naar den Vaderlijken ſchoot, met ſchuldbelijdenisſe in een vast vertrouwen, vergiffenisſe te zullen ontvangen, om Jeſus wille; gaf mij genade, om worſtelend aantehouden bij zijn troon om een hart vervuld met zijne liefde en zijne vreeze; gaf mij genade, om, met eene kinderlijke vrijmoedigheid, mijne wegen Hem te mogen vertellen, mijne klagten uitteſtorten in zijnen ſchoot en alle mijne uit en inwendige belangen toetevertrouwen aan zijne Vaderlijke wijsheid, goedheid, en alvermogen. Ja ſchonk mij genade, om ook dan, wanneer het er zeer donker uitzag, en Hij genoodzaakt was zijn Vaderlijk vriendelijk aangezigt voor mij als te verbergen, mij te kunnen verblijden in zijn Vaderlijk hart, dat niet veranderen kan, en zoo hield ik ſteeds het hoofd boven.

Wel nu mijne ziele! wat zijt gij dan niet al aan Uwen verbonds-God ſchuldig? immers, gij moet niet denken, dat dit vrugten waren van Uw eigen akker, gij moet U niet verbeelden, dat het neêdriger zijn zou hier van te zwijgen, of dit te ontken-

kennen; neen, neen: dat genade doet, daar moet ook Genade de eer van hebben, hoe zoudt gij anders dankbaar kunnen zijn?

Ten anderen mijne ziele! hoe vond gij Hem, wiens dood en leven, de eenige grond is van Uw vertrouwen, op wien alleen Uwe hope gevestigd is?

O! moet gij niet erkennen, dat Hij zich aan U betoond heeft als een getrouw God en Zaligmaker? als een Leeraar, die oneindig wijs, zagtmoedig en geduldig is? als een volmaakt Hogepriester, wiens offerande een Eeuwigduurende kragt heeft, wiens bloed altoos levendig en versch is? als een magtig Koning, die aller vijanden magt beteugelen, en al hun list verijdelen kan? ja als de ſterke God, die ons kan doen treden op onze hoogten? met wien wij kunnen lopen door een bende en ſpringen over eene muur? als die goede Herder, die met verſtand en oneindig mededogen zijne Schaapen weidt? Hij voegde zich ſteeds naar den gang des werks, Hij voerde mij in graſige weiden, aan de oevers van zeer ſtille Wateren; heeft duizend, duizend malen mij verkwikt, mij weer te recht gebragt als ik dwaalde, en door zijne Balſem, die beeter is dan die van Gilëad, mij genezen, wanneer ik eene wonde bekwam of kwijnende was; — ja mijne ziele! wat zult gij meer zeggen, zoo als Hij zich in zijn woord geopenbaard heeft, zoo openbaarde Hij zich aan U en toonde dus te zijn een God der waarheid en der trouwe. —

Ten derden mijne ziele! hoe vond gij Hem, die zich verbond om Uw Leidsman en trooster te zijn?

moet

moet gij niet toeſtemmen, dat Hij zijne belofte aan U bevestigd heeft, en gedaan, naar dat hij geſproken had, immers Hij was het, die U leerde gelooven, liefhebben, bidden, hopen, zijn woord verſtaan, die zo vaak Uw terug bracht wanneer gij verre waart afgeweeken, die Uw geestelijk leven onderhield, Uwe kragten vernieuwde Uw vervulde met allen vreede en blijdſchap in 't gelooven en deed ondervinden hoe welgelukzalig zij zijn die een Drie-eenig verbonds-God tot hun deel hebben, — wat zult gij nu den Heere vergelden mijne ziele? welke eene weldadigheid bewijzen aan Uwen God, die zijne trouw en weldadigheid aan U zoo wonderbaar gemaakt heeft in dit jaar, naar het uit en inwendige beide? opmerken zegt Samuël is beeter dan brandofferen, en gehoorzaamen dan het vette der Lammeren. — Uwe dankbaarheid dan moet beſtaan niet ſlegts in woorden, maar in daaden, in een wandelen op het pad van Gods geboden zonder moede of mat te worden, te toonen, door Uw gedrag en wandel, een kind te zijn van den Hemelſchen Vader, een Bruid van Jeſus, en een Tempel des H. Geestes, is de beste dankbaarheid, die gij Uwen verbonds Gods bewijzen kunt. En hebt gij in U zelve geene krachten, er is een Held, bij wien in dezen hulpe beſtemd is; Hij heeft ze voor U, en wil ze aan U geeven, bid en ontvang dan, op dat gij, zo doende, Uwe wegen Gode welbehaagelijk aanſtellen moogt.

Maar gij hebt nog niet gedaan mijne Ziele! er moeten nog meer vragen beändwoord worden:

zul-

zulke, die U zelve in het bijzonder betreffen; hebt gij gezien hoe Uw drieëénige Verbonds-God zich omtrend U gedragen heeft, ziet dan nu ook eens, hoe gij daar aan hebt beandwoord; wat getuigenisse zult gij van Uw eigen gedrag moeten afleggen? O! moet gij niet erkennen een ondankbaar wederspannig en steeds bedervend kind geweest te zijn; eene trouwloze en liefdeloze Bruid? Wat waart gij vaak traag, luij en achteloos, in den dienst van Uwen Heer! gij hebt U aan nijd, hoogmoed, ijdelheid en meer andere schuldig gemaakt, zondige begeerten, en zorgen gekoesterd, maar al te vaak den Geest bedroefd, uitgebluscht en genoodzaakt voor een tijd zijne invloeden te rug te houden. — Denk eens aan Uwe verborgene, maar vooral openbare Gebeden, aan Uw leezen, hooren leezen van Gods woord, O mijne ziele! dit alleen geeft U overvloedige stoffe om met Uw gansche harte te erkennen, de minste aller Heiligen te zijn; ja met een woord, moet gij niet erkennen mijne ziele! dat Uw gedrag als Christen aangemerkt, zeer onvoegzaam, onreedelijk, en aller schandelijkst geweest is? O! treurige waarheid! die wel eene diepe verootmoediging te wege brengen mag.

Maar echter houd moed mijne ziele! want Jesus leeft! Hij heeft gerechtigheid voor Uwe schuld, hoe groot die ook zijn mag; Hij heeft rein water, dat Hij U geeven wil, en dit, op U gesprengd zijnde, zal U sneeu-wit maken. — Staa dan op, schud U uit het stof, vlied tot Hem! maak van Hem gebruik-

ter

ter Uwe Heiligmaking, op dat gij voordaan meer zijne voetſtappen moogt drukken, en wandelen gelijk Hij gewandeld heeft.

Eerlang Kersfeest! O mijne ziele, zijt dan zeer vrolijk in den Heere; ſpring op van vreugde in den God Uwes Heils! Jeſus geboorte en dood te gedenken, is het werk, daar gij dan toe zult geroepen worden. O zalige beezigheid! maak nu reeds een begin; koop den tijd uit, gaa eens bedaard naar wat kind voor U gebooren, welk een Zoon U gegeven is. Wie Hij was, die in Gethzemanë voor U leed, op Golgotha voor U zijn leven aflegde. — Het kind, voor mij geboren, is een wonderkind; ontvangen van den H. Geest, geboren uit een Maagd, als mijn Borg, op dat Hij, door zijne onſchuld en volkomene Heiligheid, mijne zonden, waar in ik ontvangen en geboren ben; voor Gods aangezicht bedekke. Hij had een waar menſchelijk lighaam om zoo te kunnen dragen de ſtraffen van die zonden, die ik in mijn Lighaam pleege, en op dat teffens, daar ik ſteeds de leden mijnes Lighaams ſtelle tot wapenen der ongerechtigheid, Hij, als mijn Borg in mijne plaats, zijne leden ſtellen konde, tot wapenen der gerechtigheid. Hij had eene waare menſchelijke ziele, om zoo te kunnen lijden

Hel-

Helleangsten, die ik Eeuwig hadde moeten uitftaan; en om teffens, met alle zijne vermogens, God te verheerlijken, als mijn Borg, daar ik, door dezelve, zoo zeer mijnen Schepper ontéére en beleedige.

Ten anderen welk een zoon is U gegeven? Een Goddelijke Zoon! O wonder! God geopenbaard in 't Vleesch! de waarachtige God en het Eeuwige leven! zie hier mijne ziele! eene grazige weide, die U, maakt gij daar recht gebruik van, kan doen toenemen als een Mestkalf, — de Zoon aan mij gegeeven is God! oneindig in magt, oneindig in liefde, oneindig in wijsheid, oneindig algenoegzaam, kunnende en willende mij volkomen Eeuwig gelukkig maken! — Wonderbare gifte, onuitfpreekelijke gaave! wat zal ik, hier voor, den Heere vergelden? gelukkig is het mijne ziele! dat er geene andere vergelding van U gevorderd wordt, dan, om deze gifte, hoe groot ook, zonder fchroom aanteneemen, om dat het Gods welbehagen is, dezelve U te geeven. Maar befchouw nog eens wat meer van nabij mijne ziele! dit Goddelijk gefchenk, bepeins eens welke heerlijke naamen Hij draagt, alles voor U ten goeden: op dat gij leunende en fteunende op deze ftaf en meer en meer moedig zoudt opklimmen uit de Woeftijne dezer waereld. O Heerlijke befchrijving! de Heerfchappijë is op zijne Schouderen! wel nu mijne ziele! dan is immers alles wel; dan past het U immers zorgeloos te leeven; dan voegt het U voorzeeker alles aan zijne wijsheid, goedheid en vermogen toetevertrouwen, er ftaat op maakende dat Hij het wel zal maaken.

Troos-

Troostelijk denkbeeld! zijn Naam is wonderlijk! Hij is magtig van daad; de Sterke God! die doen kan wat Hem behaagt, die maar ſpreekt en het is er, gebiedt en het ſtaat er. — Hij is groot van Raad! Raad en het Wezen zijn Zijne. Hij leert ons den weg dien wij te gaan hebben, en zijne leiding is zoo veilig; 't loopt zoo regt op Canaän aan. Hij is de Vader der Eeuwigheid! de oorzaak van dat Eeuwige leven, waar op mijne hope gevestigd is, de grondlegger van dat Eeuwig Koningrijk, waar aan geen einde zijn zal, dat geene verandering kent, en onbeweegelijk is. — Hij is de Vreede Vorst! heeft eenen Vreede, die alle Verſtand te boven gaat, voor mij verworven, doet mij nu de eerſtelingen daar van ſmaaken en dan zal hij mij met het volle genot verzadigen, dan, als deeze aardſche Tabernaakel zal worden verbroken, en ik een bezitter worden zal van dat Huis, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in den Hemel.

Zet U eens bedaard neder mijne ziele, en denk eens naar wat gij al in deze weeken geleerd en ondervonden hebt; gij had geleegenheid de waereld in haare ſchoonheid te beſchouwen, haare vermaaken en genoegens van naabij te bezien; wat oordeelt gij nu hier van? hebt gij geen berouw, haar zoo geheel te hebben vaarwel gezegd? namen haa-

re

re bekooringen niet heimelijk Uw hart weeder in? of wierdt, door eene nadere kennisneeming van het geene zij heeft en geven kan, Uw hart te meer van haar los gemaakt? Zaagt gij zoo te meer in haare nietigheid en ijdelheid, en hoe het uitgeleezenste daar van flegts een fchijn en fchaduwe is, die geen aasje waare voldoening geeven kan, wat andwoordt gij hier op mijne ziele? immers door Genade kunt gij betuigen, dat het laaste Uw geval is, meer dan ooit, zijt gij nu overtuigd geworden dat s' waerelds vreugde fchijn vreugde is, en alle haare genoegens niets beduidende zijn; met welk een medelijden befchouwde gij niet dikwerf hen, die zich zoo verblijden over een nietig ding; die zich zoo vermaaken konden, met kinderfpelen, die zoo veel prijs en waarde ftelden op de achting, de eer en liefde van een zondig ftof, wiens adem in zijne neusgaten is. — Wat dacht gij niet dikwerf bij U zelven? O! waar uit blijkt het, dat de mensch een redelijke Geest gefchonken zij, waar toont de ziel haar vermogen en invloeden op de rechte wijze? alles wat er gedaan wordt, alles wat er begeerd wordt, is ter voldoening van het Lighaam, dat eerlang een prooi der wormen zijn zal. — Het beste deel moet voor het minfte onderdoen, is het laaste maar verzorgt, dan heeft men zorg noch kommer meer. Op het eerfte acht te geven rekent men dwaas en overboodig. — O! ellendige toeftant, ongelukkige menfchen, wier verftand nog verduisterd, wier wille noch verkeerd en wier hart nog zoo ge-

heel verdorven is. — Wat ben ik niet aan genade verschuldigd! immers zoo leefde ik ook eertijds; maar zinds er een Goddelijk licht in mijne ziele is opgegaan, acht ik mijn voorig gewin, schaade te zijn; mijn vorige vreugde is mij nu droefheid; en niets berouwt mij meer, dan dat ik zoo veele jaaren ijdelijk verspild hebbe. Weegende mijn geld uit voor 't geene geen brood was, en mijn arbeid voor 't geen niet verzadigen konde, — de omstandigheeden waar in gij nu verkeerd hebt mijne ziele, deeden U op nieuws bemerken, dat gij te voren blind waart, maar nu ziende zijt geworden. O! tragt er dan ook naar om voordaan meer te mogen wandelen als eene wijze, als eene die geroepen is uit de duisternisse tot het licht, zet U ten dien einde veel needer, aan de voeten van de Opperste Wijsheid; die niet alleen lessen geeven wil, maar ook teffens lust en kragt, om die te betragten; — en erkent nu ook weeder dankbaar, dat 's Heeren wegen hooger dan Uwe wegen en zijne gedachten beeter dan Uwe gedachten zijn; de bestellingen der Voorzienigheid kwamen toch Uwe wijsheid zeer schadelijk voor ten opzigte van Uw Geestelijk leven, maar ziet het kwaade gedijde U ten goeden, en uit dwaasheid mogt gij wijsheid leeren, zoo dat gij van achteren stoffe tot dankzegging vint; doch mijne ziele, gij moet in deze eenzaame oogenblikken gedenken aan alle die uitreddingen, die verhooringen, en die wonderen, die er U ten goeden geschied zijn. O! wat

wa-

waren zij veele, wat waren zij wonderlijk; menigmaalen toch moest gij hier over verbaasd uitroepen. Heere! wie is U gelijk? Welgelukzalig zijn zij, die op U vertrouwen. — Vergeet dan nu ook geene van alle die weldaden aan U bewezen; maar ſtaa er naar om, in 's Heeren mogendheid, met hart, mond, en daden, Uwe dankbaarheid te toonen, laaten deze liefde ſnoeren U nader verbinden aan Uwen Goddelijken weldoener! en maak er teffens ſtaat op, dat Hij voord zal gaan met U wel te doen, om dat Hij U in zijn Zoon oneindig lief heeft. Zijt dan ſteeds vrolijk in den Heere! leef heilig zorgeloos op zijne voorzorg.

Houd moed mijne ziele, Jeſus leeft! Hij is nog dezelfde die Hij was, toen Hij voor U leed en ſtreed op Golgotha en in Gethzemanë. Hij kan het verdraaide en kreupele regt maken, traage handen oprigten, en ſlappe kniën ſterken. — Hij kan helpen en geneezen, hoedanig ook Uwe ziekte zijn moge, ſtort dan maar Uw harte uit, voor zijn aangezigte, klaag Hem Uwen nood, dring met eene heilige vrijmoedigheid aan, op de vervulling, van zijne genadige beloften, en laat niet los, voor dat Hij U gezeegend heeft. — 't Is waar, gij zijt de minſte gunst onwaardig; maar Jeſus Uw Heer is wonderlijk in Naam, en wonderlijk in al zijn

doen, aan onwaardigen wil Hij zijne goedheid groot maken, en trouwloozen wil Hij door zijne trouw beschaamen, Hij bezit een wonderlijk vermogen; zijne rechterhand kan kragtige daden doen; hoedanig gij ook thans zijn moogt, Hij kan U maken, die gij zijn moet, zijn bloed is altoos levendig en versch, en zijn Geest kan het oude doen verdwijnen, en alles nieuwmaken. — Hij kan Uw geloof vermeerderen, Uwe hoope verleevendigen, Uwe liefde brandende maken, en Uwe kennisse klaarder, uitgebreider en meer overvloedig doen zijn. Welaan zit dan niet langer treurig neder, maar wend U naar die volheid, die voor U open staat, tast vrijmoedig toe, en neem al, wat gij nodig hebt, om niet. Geestelijk armoedig te zijn zoude U nadeelig, en Uwen Vorst, Bruidegom en Man tot onéér zijn: Hij bezit Goddelijke rijkdommen, en al het zijne is het Uwe, zo gij het maar aanvaardt met de hand des geloofs. — Neem en Eet, Bid en ontvang, zoek en vind is de taal des Euangeliums; alle dingen zijn gereed; bereidwilligheid, aan Uwe zijde, wordt ér maar alleen vereischt. — Maar Helaas! mijne ziele! hier scheelt het aan; lusteloosheid en traagheid is de zonde, die U zo ligtelijk omringt, en de akker des luijaards kan niet anders dan doornen en distelen voordbrengen, de hand des vlijtigen alleen, maakt rijk. Ai staa dan op, schud U, in 's Heeren mogenheid, eens uit dit stof; Jesus kan en wil U helpen, zijn Almagts woords kan traagen vuurig maken; of zoude voor Hem iets te wonderlijk zijn? O neen:

Hij

Hij ſpreekt maar en het is er, gebiedt maar en het ſtaat er, ſlaa dan maar het Geloofs oog op Hem, zóó lange, tot er kragt van Hem uitgaat en gij geneezen wordt; het verdriete U niet mijne ziele! ſteeds als een zondaar te moeten vlugten, tot Uwen Zaligmaker; dit is U niet opgelegd tot een last, maar dus geſchikt tot Uw voordeel; langs deezen weg wordt gij meer niets, en Jeſus alles; zoo leert gij best vrijë Genade roemen, en verkrijgt een dieper inzien in de hoogte en diepte, lengte en breedte van Jeſus zondaars liefde, dan anders moogelijk zoude geweest zijn; wagt dan op den Heere en houd zijnen weg, zijt ſterk en Hij zal U verſterken.

Helaas! Welk eene dorre ſtruik ben ik; wat heb ik veele reedenen, om over mij zelve onvoldaan te zijn, ik moet bekennen, eer erger dan beeter, eer dwaazer dan wijzer, eer traager dan vuuriger te worden

„ *Het loopt met mij te rug,*
„ *Als 'k voorwaards denk te ſpoën.*"

Ik dacht voordeezen, welhaast, als eene heilige, met Jeſus gemeenſchap te zullen oefenen, maar ik bevinde het anders; ik moet ſteeds, weer op nieuws, in eene tollenaars geſtalte naaderen, ſteeds

 weer,

weer, als een zondaar, komen, die beladen is met nieuw gemaakte fchuld, zomtijds verdriet dit mij met een groot verdriet, ja maakt mij wel eens het leven als moede, maar, op andere tijden, hebbe ik behagen in flegtheid, in doodigheid, zwakheid en onmagt, op dat zoo alleen aan het Lam, dat geflagt is en mij Gode gekogt heeft, door zijn bloed, de Eer en heerlijkheid van alles moge worden toegebragt. Hoe meer ik mij zelve als een zondaar leere kennen: hoe meer behagen ik hebbe in den weg der zaligheid, in 't Euängelium geopenbaard, uit genade behouden te worden, daar in is nu al mijn heil en al mijn lust; ik gevoele meer en meer dat het onmoogelijk is, door mij zelve, mijne zaligheid uittewerken, en ik mag er bijvoegen, door genade hebbe ik hier ook geene begeerte toe, ik achte het geene lastige noodzaake te zijn. alles, alles aan Jefus verfchuldigd te weezen, maar rekene dit voor mij eene dubbele zaligheid, ja, een geluk, waar bij Adams eerfte ftaat niet halen kan; ik zie dan, dat ik gelukkig ben, hoewel ik klagen moet: O mijne ziele! is Jefus de eenige Uitwerker en daarfteller van Uw heil, berust dan ook alleen in Hem, maak dan van deezen God van Zaligheid fteeds vrijmoedig gebruik, Hij is U tot wijsheid, Rechtvaardigmaking, Heiligmaking, en volkomene Verlosfing gefchonken, als den zoodaanigen hebt gij Hem aangenomen. Wandel dan ook alzoo in Hem; Hij kan, door 's Geestes zeegen, de dorre ftruik doen bloeijën, als een roos, de Woestijne in een Eden, en de Wildernisfe verkeeren in een

Hof

Hof des Heeren; toon Hem dan Uwe gedaante, fmeek, dat zaligmakende genade haare kragt in U vertoonen moge, dat gij meer moogt worden hervormd naar zijn Beeld, meer zijn zin moogt verkrijgen, en zoo in ftaat gefteld worden, om te wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft.

Meer en meer ondervinde ik, dat Jefus dienst eene zalige en zi lvergenoegende dienst is; zijne bevelen behelzen mijne zaligheid in zich; hoe meer ik die betragte, hoe nauwkeuriger ik mij daar aan houde, hoe vrijër en blijër ik ben, —— het berouwt mij niet, in mijne jeugd deezen, Koning trouwe gezworen te hebben, O neen! hier toe, door Almagtige genade bekwaam gemaakt te zijn, achte ik grooter voorrecht, dan of ik de geheele waereld bezat. —— Ik moet, wel is waar, door deeze keuze veele dingen misfen, die anders begeerlijk geächt worden, maar die fchade weet mijn Koning mij tot winst te maken; verachten fchepfelen mij, om dat ik Hem tragte te eeren, Hij vergoedt mij dit nadeel ruim, door mij te doen ondervinden, dat zijne gunst beeter is, dan het leven, dat het zalig is nabij Hem te zijn; moet ik rechter oogen uittrekken, en rechter handen afkappen, Hij zelf geeft mij hier toe den wil en het vermogen, en zoo wordt mij ook deeze last ligt, en dit juk zagt, ——

zijn de tegenſpoeden der Regtvaardigen veele, ook dit doet mij mijne keuze niet berouwen; O neen!

„ 'k Schroom doorn, noch distelſtruik,
„ Al wordt het Vleesch gereeten,
„ Het kind van God bezocht,
„ Wordt niet van God vergeten."

In het midden van droefenisſen ondervinde ik, dat zijne hand in mijne hand geſlagen is, dat ik eenen Almagtigen medehelper en draager hebbe, — zoo dat ik geenzins bezwijke, — en, worde ik uitgeholpen, dan verſchaft zijn vermogen, zijne wijsheid en zijne goedheid, mij een blijdſchap en voldoening, die ik niet beſchrijven kan. O! zalige Koning O zalige dienst! is dit geworden het deel mijner Erve, en mijnes Bekers? ben ik een van Jeſus onderdaanen? een ſtrijdeling onder zijne Baniere? wie ben ik Heere! en wat is het huis mijner Vaderen, dat gij dus aan mij ten goeden gedacht hebt! dat gij mij hebt verwaardigd met dit gadeloos, uitneemend, onuitſpreekelijk voorrecht! mijn Heer! en mijn God! leer gij mij zelf Uwe liefde recht te kennen en te gelooven, en die te beandwoorden, met de ſterkste wederliefde, op nieuw betuige ik U, alleen U te erkennen voor mijn' Koning en mijn' Heer! leef en regeer in mij en over mij, Eeuwig en altoos! maak mij bekwaam, om met alle de kragten en leden mijns Lighaams, met alle de vermogens mijner ziele, met al wat aan en in mij is, U dienst-

baar

baar te mogen zijn, op dat ik zoo zalig vrij weezen mag.

Hoe kort is mijn leeftijd; wat vliegen mijne dagen heenen, welhaast zal mijn uurglas verlopen, mijn werktijd verstreeken weezen. —— O! hoe zuinig moest ik dan niet zijn op mijne Uuren en Oogenblikken, de maaitijd toch zal zijn, na dat de zaaitijd geweest is; die hier veel voor Jesus gedaan, geleeden en gestreeden heeft, die zal ook eens hier na, uit genade, eene drie dubbele kroone wegdragen. Dan helaas! ik ben de traagheid zelve, ik ben onwijs in het uitkopen van mijn tijd, en ijverloos om den zelven wel te besteeden; O wat beschaamen mij, in deezen, waereldlingen, zij dienen den Satan met een vuurigen geest; alle de vermogens der ziele, alle de kragten des lighaams zijn steeds naar zijne wille werkzaam, men ontziet geene zorg, geene moeijte, men spaart geen vlijt, om het bedoelde einde te bereiken, slaap-uuren zelve wijdt men Hem gereedelijk toe, door zich in speel of danspartijën te vermaaken; ja alles hebben zij over, voor hunen Koning, hoewel zijn dienst de wreedste slavernijë is, en zijne belooning Eeuwig wee en ach zijn zal: Doe ik nog al iets, dat tot Eer van mijnen Koning en tot heil van anderen zoude kunnen verstrekken, hoe lusteloos ge-

 schiedt

ſchiedt dit zoms, het wordt meer verrigt, om dat ik weete het mijn pligt te zijn, als uit vermaak, ligtelijk verzuim' ik dit, zo ik het maar met een ſchijn van recht verzuimen kan; O hoe veel verſchilt mijn beſtaan, van dat der zalige Troongeesten, Jeſus te dienen rusteloos is hunne ruste, hun blijdſchap, ja het leven van hun leven; —— zij zijn, in den dienst van hunnen en mijnen Koning, brandende van ijver, toonen, in vollen nadruk, Hem lief te hebben, door volvaardig te doen, al zijn welbehagen; en echter ben ik oneindig meer aan Jeſus verpligt dan deeze; nimmer leed of ſtierf Hij voor hun; Hij is wel de Bron en oorzaak hunner Zaligheid, maar niet hun Zaligmaker; wel hun Vorst, hun Heer, maar niet hun Broeder hun Goël! —— wij verloste zondaaren hebben tien deelen aan deezen David! Wij, meer dan zij. —— Foei dan, dat ſchaamte mijn aangezigt bedekke, ik moest meer lief hebben, dan zij, maar het tegendeel blijkt helaas! uit mijn handel en wandel.

„ Schreiënd oog ſtort droeve traanen,
„ Aan de Voeten van Uw Heer!
„ Nimmer boog zich, zulk een traange,
„ Diep genoeg voor Jeſus neer."

Maar echter houd nog moed mij ziele! Jeſus leeft voor U ten goede in den Hemel, Hij is niet traag in het bezorgen van Uwe belangen, zoo als gij zijt, in het behartigen van de zijne; Hij is niet liefdeloos, wanneer gij koel en onverſchillig zijt, O neen! Hij blijft voor U, die Hij was van Eeuwig

wigheid, zijne liefde is onveranderlijk, — en daarom hoop op Hem, en gij zult Hem nog loven, Hij kan wonderen doen, zijne magt is eene Almagt; Hij riep weléér een waereld uit niet te voorschijn; en, toen Hij op dezelve wandelde, maakte Hij blinde ziende, dooven hoorende, kreupelen wandelende, ja dooden levendig; en zoude Hij dan geene traagen vuurig, geene lusteloozen ijverig maaken kunnen? ja mijne ziele dit kan, dit wil, dit zal Hij doen, zo gij het maar gelovig naar Hem heenen wendt; pleit dan, op zijn Naam, op zijn bloed, op zijne vrijwillige betrekking op U, op Uwe Genadige betrekkinge op Hem, en laat Hem niet los, voor dat Hij Uwe smeekinge verhoord, en U Uwe bede gegeven heeft; op dat gij, vernieuwd in Geestelijke kragten, moogt opvaren, als met Arends Vleugelen, en voordaan loopen, zonder moede, en wandelen, zonder mat te worden.

Zederd twee of drie dagen, wierd ik omringd door droefheid naar het Uitwendige, maar de Heere verkwikte mijne ziele, Hij deed mij, aan zijn Bondtafel, in zijne voorhoven, en in mijn verborgen eenzaam, ondervinden, dat zijne gunste beter is, dan het leven, Hij sprak tot mijn bedroefd gemoed, door zijn woord en Geest, goede woorden

den, troostrijke woorden, zoo dat ik, in 't midden mijner treurigheid, vrolijk Feest houden mogt. Wat buigt gij U dan needer O mijne ziele! waar toe zijt gij onrustig in mij? Hoop op God; want gij zult Hem noch loven, Hij is toch de menigvuldige verlossing Uwes aangezigts en Uw God! zet dan nu eens alle zorgen ter zijde, werp Uw pak op dien Held, bij wien U hulpe bestemd is, in alle gevallen en ten allen tijde,

„ En wil verheugd, van zorg ontslagen,
„ Hem roemen, die ons blijdschap geeft."

Bepaal nu alleen alle Uwe aandacht op dien Heer der Heeren, dien God der Goden, die eens, U ten goede, nederlag in een kribbe. O! blijf hier wat staan, staar zoo lang op dit wonderkind, dat Uw hart, vaster aan Hem kleeve, dan de gordel kleeft aan eenen man; hier ligt Uw alles, het eene ding, U nodig in tijd en Eeuwigheid; hier ligt Hij, als een Zondaar, om Uwent wille, doch zonder zonde; hier ligt Hij als de onwaardigste en verachtste der menschen kinderen, op dat gij eens, door zijne diepe verneedering, zoudt verhoogd worden tot die Eere, om een kind Gods te zijn; hier ligt Hij in zulke omstandigheeden, dat niemand het waardig reekent naar dit kindeken omte-zien, op dat zoo de God des aanziens eens U, die naar Hem niet omzaagt, mogt aanzien; mogt aanzien, met zulk een liefdes oog, waar door het steenen hart week en het koude hart brandende gemaakt wierd. Ja maar beschouw nog verder, wat er

gebeurde omtrent dit kindeken; Heeft Hij voor menschen geene gedaante noch heerlijkheid, O! de Engelen achten Hem, te meer, hunne hulde, liefde en dienst waardig; zij verlaaten de woningen der Heerlijkheid, daalen needer in Bethlehems Velden, en verkondigen daar, aan geloovende en hoopende Herders, dat der Engelen Heer en Koning, en der menschen Borg en Zaligmaker de gestaltenisse eens dienstknegts had aangenomen, en nu, als een arm hulpeloos kind, nederlag in eene kribbe, en, om de Herders nog verheevener begrippen te geeven van deeze verborgenheid der Godzaligheid, heffen zij eenen lofzang aan, ter Eere van dien God, wiens vrijmagtig welbehagen het was, zondaars te zaligen, zondaars met Hem, met hun zelven, —— met alles wat rondom hun is, te verzoenen, en te bevreedigen, door den Immanuël, dat Goddelijk wonderkind, nu gebooren. —— O! heerlijke boodschap! heerlijke lofzang! hier in is al mijn heil en al mijn lust! dit kindeken is mij dierbaar, als Zaligmaker, als de Christus, als de Heer al wat aan Hem is, is mij gansch begeerlijk, zijne needrigheid mijne eere! zijne armoede mijn schat! —— dit kind is mij gebooren, deeze Zoon aan mij gegeeven, O wonderbaare gifte! gadeloose liefde! ik danke U mijn Hemelsche Vader! dat alzoo was het welbehagen voor U!

„ *Ik moest, ik moest aan U mishagen,*
„ *Maar 't is Uw vrijë min;*
„ *Gij wilt mij in Uw' armen dragen,*
„ *En ik, ik stem het in.*"

Het

Het is onmooglijk dat ik met mij zelve voldaan kan zijn; ik bevinde mij te weezen eene masſa van allerlei verkeerdheid; al ware er geen Hel te vreezen, zoude ik echter, zoo blijvende, altoos ongelukkig zijn; maar mijne ziele! bemoedig U met dit denkbeeld, Jeſus leeft! die heeſt voor U, niet alleen, verworven ontſlag van de ſchuld en ſtraffe der zonde, maar ook van deszelfs Heerſchappijë, Hij U vrij gemaakt, en daarom kunt en moet gij vrij zijn. —— Weg dan met alle die Adoniaas, deeze Goddelijke Salomon is Uw eenige Heer, zijn dienst alleen een zalige dienst, —— ſtaar maar met een open geloofs oog op Hem, Hij zal U recht geeven van alle Uwe overheerſchers; geene mededingers kunnen voor zijn aangezigt beſtaan, want zijne magt is eene Almagt. Hij alleen, mijne ziele! is over U tot Koning gezalfd, Hij alleen moet ook over U regeeren, zijt gij dan nog vreemden dienstbaar? duizend zonden en begeerlijkheeden? bukt gij nog onder hun? O! welk eene lafheid, welke eene ſchade voor U zelve, welk eene onéér voor Uwen wettigen Vorst, wiens juk alleen zagt, wiens last zoo ligt is, ſtaa dan op, ſchud U uit het ſtof, ſmeek ernſtig, ſmeek aanhoudend, dat de Geest des Heeren U daartoe bekwaam mag maaken, dat die eens vaardig over U worden mag,

op dat gij zoo alle banden moogt los rukken, alle jukken afwerpen, en, tot alle Afgoden, zeggen moogt, heenen uit, wat hebbe ik meer met U te doen. Om Christus wille, mijne ziele! kunt gij alle dingen verkrijgen, en, door Christus kragt, kunt gij groote dingen werken: blijf dan in Hem, houd Hem door 't geloove vast, maak van Hem gebruik als Uw Eigendom, Uw Jefus, Uw hoofd, Uw man, Uw Goël, Uw Alles! put uit zijne volheid, zoo lang, tot dat gij vervuld wordt met allerleij genaden. O! gij kunt zoo rijk worden, wanneer gij maar, als een arm Beedelaar, fteeds komen wilt, en vraagen, wat gij noodig hebt. —— Nu dan mijne ziele! treur niet, maar verblijd U, Jefus leeft! leeft voor U, ziet op U, bemint U, verdraagt U, vergeeft U, zal U hier leiden naar zijn Raad, en daar na opnemen in Eeuwige heerlijkheid!

Eerlang Paaschfeest! wel aan mijne ziele! fchik U dan om Uwen God te ontmoeten; fchik U om wel te verfchijnen, aan die Tafel, die de Goddelijke Gast-Heer heeft toebereid, en waaraan Hij ook U heeft laaten noodigen, door zijne knegten; zijt gij verleegen, weet gij niet, hoe te zullen naaderen, welke fieraaden U best voegen op deeze plegtigheid? O! bekommer U hier niet over, vraag dit

dit Jesus Uwen Raadsman, en Leeraar, verneem van deezen Uwen Goddelijken Bruidegom zelven, welke bevalligheeden Hem het meeste bekooren, en dring en dwing Hem dan, met liefdes geweld, dat Hij U hier mede versiere, op dat gij, aan den disch verschijnende, zijne oogen geweld moogt aandoen, zijne geneegenheeden tot U trekken, en zoo veroorzaaken, dat Hij U zette, als een zeegel op zijn arm: als een zeegel op zijn harte, en daar de liefde de baniere doe zijn, over U. O wat zoudt gij dan vrolijk kunnen roemen in Christus kruis; wat zoudt gij dan vrolijk kunnen zingen: de Heer is waarlijk opgestaan! is wel dood geweest, om mijnent wille, maar leeft nu, mij ten goede, Eeuwig en altoos! ja, leeft in mij, en ik in Hem!

Maar mijne ziele! wilt gij daar verschijnen, op Uwe eigene wijze en naar Uw eigen smaak, U uitrusten, naar dat het goed schijnt in Uwe oogen, steunende op eigen verstand, zonder den Heere te kennen in deeze Uwe wegen, O! geloof vrij, het zal U dan niet wel gelukken, gij zult dan, den Koning niet zien in zijne Schoonheid, maar treurig moeten heenen gaan, als of gij niet tot Ziöns kinderen behoorde. — Draal dan niet langer, spoed U naar Jesus heenen, op dat Hij U raad geeve en leere den weg, dien gij te gaan hebt; geef hem het werk in handen; niet Uwe poging, maar zijn Geest alleen kan U maaken, zoo als gij weezen moet; wat ontbreekt U dan? doe maar Uwen mond wijd open, hij zal dien vervullen, hij kan en wil U geeven, al wat gij nodig hebt, ter voorbereiding, en

aan den disch, U schenken, al wat Uw hart vrolijk maaken kan. Hij kan en wil U daar volop verzaadigen; U recht doen smaaken de kragt en zoetigheid van die Hemelspijze, waar op Hij zijne gasten onthaalen wil. — bid dan en ontvang.

O! mijne ziele! rigt nu een Ebenhaëzer op; wederom heeft U de Heere geholpen, U getoond, dat gij nooït te veel vertrouwen in Hem stellen kunt, dat gij, van zijne oneindige goedheid en Godlijk Alvermogen, nimmer te veel verwagten kunt, Hij heeft U gehoord en geholpen, en doen ondervinden, dat ook dit zijn woord waarachtig is: ,, het gebed des geloofs zal den zieken behouden."— Wel is waar de redding kwam niet haastig, telkens wierd de hoop van herstel, door nieuwe zwarigheeden, afgewisseld, maar deeze beproeving wierd ruim vergoed, door dat gij kragt ontvingt, om evenwel te blijven hoopen, op hoope teegen hoope, enkel U verlatende op het woord van een' getrouw' God; die beloofd heeft te zullen redden, te zullen hooren; — en nu, mijne ziele! is U geschied naar Uw geloove; zij is hersteld, op eene wondere wijze; juist toen, toen 's menschen heil ijdelheid bleek te zijn. — Wonderdoend God! ontfermend Vader! dit is Uwe Vinger; Uwe Rechterhand alleen is hooge verheeven en kan kragtige

daden doen; wat zal ik U den Heere vergelden? Och dat nu al, wat in mij is, U prees! dat ik geene Uwer weldaaden vergeeten mogte, dat deeze wonderbaare redding, mijn geloof sterker, mijne liefde vuurig maaken mogte. Leer gij mij zelf, Goddelijke Weldoener! met hart, met mond en daaden, U dankbaarheid toe te brengen.

Dit troostrijk woord vergenoege U mijne ziele! „ Ik zal U niet begeeven, noch verlaaten." Dit doe U steeds zwijgen, en wagtende zijn, op het heil des Heeren! Met Hem kunt gij alles draagen; Hem bezittende, alle andere dingen missen. Uwe rust, Uwe eer, Uw schat, en al Uw vergenoegen is in Hem, die, uit Genade, zich verbonden heeft Uw God te willen zijn, opgeslooten. Zoekt gij dit buiten Hem, dan wordt gij te leur gesteld; maar zoekt gij dit in Hem, dan wordt gij niet beschaamd gemaakt, dan zult gij meer vinden als gij zocht, meer ontvangen, dan gij durfde begeeren. — Jesus is de Fonteine des Heils, die, met den emmer des geloofs, uit Hem put, put enkele zaligheid. — Maar dorsten wij naar de wateren van aardsche genoegens, dan verspillen wij tijd en kragten ijdel, dan lijden wij, zelfs in het vinden, verlies. Is dit zoo mijne ziele? tragt dan, in 's Heeren mogenheid, U meer los te maken van al het aardsche,

voor-

vooral tragt Uwe begeerte tot dat eene, dat gij zoo nodig acht, ter bevordering van Uwe uitwendige belangen, te maatigen, ja tragt er geheel van afte-zien; en komt dit U onmoogelijk voor, voor den Heere echter is niets te wonderlijk; Hij kan zijne kragt volbrengen in Uwe zwakheid. — Wel is waar, de zaak, die gij begeert, is niet onbetaamelijk, niet ſtrijdig met Uwe beste belangen. Maar, daar de Heere, aan wien gij deeze begeerte hebt bekend gemaakt, dit U onthoudt, moet gij zeeker beſluiten, dat het U ſchadelijk zijn zou, hoe wel Uwe eindige wijsheid dit niet begrijpen kan; er dan nu verder om te dwingen, als een dwaas kind, dat niet weet, wat het begeert, zoude onbetaamelijk, ondankbaar, en nadeelig zijn. Neen mijne ziele! handel niet zoo verkeerdelijk; — hebt gij, met veele vrijmoedigheid, aan Uwen Hemelſchen Vader, Uwe wegen verteld, Uwe begeerte ontvouwd, Berust nu ook in zijn welbehaagen, laat aan zijne wijsheid en goedheid alles over. — Wordt Uw gebed, ten deezen aanzien, verhoord, vergeet dan niet recht dankbaar te zijn, laat dan dit gunstbewijs eene ſterke liefde koorde zijn, om U nader aan den Heere en zijnen dienst te verbinden. — Maar ontvangt gij niet, aanbid dan Gods Wijsheid, roem zijne goedheid, dat Hij U, in weerwil van U zelve, wel doet, — verblijd er U in, dat gij geleid wordt, niet naar Uwe, maar naar zijne keuze; en maak er ſtaat op, nu en voords, dat al wat Hij doet, welgedaan zal zijn. —

 „ Zie

„ Zorgeloos moet gij verkeeren,
„ God bestiert Uw lot geheel.
„ 't Geen Hij weigert zoud' U deeren,
„ 't Geen Hij geeft, is kinder deel.

Sla ik het oog op mij zelve, hoe elendig ziet het er uit van rondsomme, melaasch van top tot teen; zondige eigenliefde en schepsels liefde namen weer de overhand; Och, wanneer zal ik en al het schepsel eens niets zijn, Jesus alles? wanneer zal ik eens zuiver zijne eere in alles bedoelen, en ten allen tijde werkzaam zijn, alleen uit een beginzel van liefde tot Hem? O! Zalige tijd! wanneer zult gij komen? Nu zugt ik nog onder een lighaam der zonde en des doods, worde nog zoo vaak, door mijne vijanden, als een roof weggevoerd; maar magtige Jacobs! Dierbaare Goël! mijn Redder en mijn God! op U, op U alleen, zijn mijne oogen gevestigd, verlos mij, door Uw onweerstaanbaare kragt, van alle mijne ongerechtigheeden! — Breek die strikken, die ik geduurig over mij zelve haale, en stel Uwe Sulamith in Vrijheid, om Uwes Naams wille! Leer mij tegen alle Goliäths moedig optrekken in Uwe mogenheeden; Uwe is toch de sterkte, Uwe ook de goedheid Heere! Help mij dan, voorzie mij van slingersteenen des geloofs, leer mij zoo treffen, dat de Reus neder valle en ik mijn voet op zij-

zijne nek zetten moge. — Ja Heere! van U alleen is mijne verwagting; beschaam dan niet Uwe dienstmaagd, maak alle genade in haar overvloedig! verblijd haar door Uw Heil!

Loof den Heere mijne ziele! vergeet geene zijner weldaden, want Hij is goed, en zijne goedheid duurt den ganschen dag, Hij draagt U, Hij zorgt voor U, Hoort U, en Redt U, vervult veele Uwer begeerten tegen al het onwaarschijnelijke aan. — Ik zegge veele, niet alle, — dit wil zijne wijsheid, dit kan zijn goedheid niet doen; gij bidt om veele dingen, die U, in de begeerte, wel zoet voorkomen, maar die, in het genot, zeer bitter zouden zijn. Gelukkig dan, dat in deezen 's Heeren gedachten anders zijn, dan Uwe gedachten, zijne wegen hooger dan Uwe wegen. — Leev dan voords ootmoedig stil en heilig zorgeloos, op 's Vaders voorzorg, verbeid zijn' Raad; verblijd U in zijne keuze; hoop steeds op zijne goedheid; vertrouw op zijne wijsheid; verwagt alles van zijn vermogen, en tragt er ijverig naar, om Hem welbehagelijk te zijn in alle Uwe wegen; trek Uwe geneegenheeden, trek Uw vertrouwen geheel af van het schepsel, rust en verlust U alleen, in Uwen God! Uw' maker en Uw' Man! Uw' Vriend

en Broeder! zoek niets buiten Hem! Alles in Hem. Dan zal Uwe vreede groot en bestendig zijn. —

„ Beveel, mijn ziel! Uw Lot,
„ Geheel alleen, aan een Drieënig God!
„ Die, als Uw Vader, wis, het altoos goed zal maaken;
„ Zoo zult gij, vrij van zorg, verdriet en kommer raaken."

BIJVOEGZEL

UITTREKZELS

UIT EENIGE

BRIEVEN

UIT BRIEVEN VAN JUFVROUW L. C. ZELVE.

In Maart en April 1801.

Ik heb uit een brief van T . . . . vernomen dat gij mijn Waarde! U zeer ongefteld bevindt: dit leezende en mijne eigene ongefteldheid daar bij in aanmerking neemende, dacht ik: O hoe wonderlijk, hoe wijs, hoe goed zijn Gods wegen! Begrijpen wij ze nu niet, wij zullen ze na deezen verftaan; ons hart zegge, met Lodenftein:

„ Prijzen, prijzen is mijn pligt,
„ Niet vragen wat of goed of kwaad is;
„ Wat kan het anders zijn, dan licht,
„ Dat d'uitvoer van den eeuw'gen raad is."

Mijne bede is, dat alle de liefde - wegen onzes Hemelfchen Vaders mogen gepaard gaan, met de heiligende invloeden van Zijnen Geest, op dat wij toch eindelijk, geheel gelouterd, mogen uitkomen. —— ô M. G. ik gevoele onze betrekking, maar, door de genade, mag ik alles overgeeven aan Hem, wien de Vader alles overgegeeven heeft. 'sHe-

ren wegen komen mij zoo donker, zoo onbegrijpelijk voor, maar dat weet 'ik toch, de God van Bethel is God, de God Amen, die woord en trouw bewaart.

Gister ontving ik Uwe twee brieven uit R . . . geschreeven, en las dezelve met veele traanen, wegens Uwe ongesteldheid; vleesch en bloed zouden gewisselijk bezwijken, hield niet Jacobs God trouwe aan Jacob, geevende sterkte naar den dag. Donker, zeer donker is het voor mij aan alle zijden, mijne eigene ongesteldheid neemt ook meer en meer toe, zoo dat ik, alleen op de bestellingen der voorzienigheid acht geevende, er geen oogenblik aan zoude twijfelen, dat ik, langs deezen weg, gaa naar mijn eeuwig huis. Doch, op de belofte staarende, weet ik ook dat voor den Heere niets te wonderlijk is, en heb hoope op Hem, die alleen wonderen doet: aan Abraham en Sara wierd de belofte niet vervuld, voor dat de vervulling, aan 's menschen zijde, onmooglijk scheen, en de beproeving van Abrahams geloof ging tot het uiterste, en toch kwam er redding, zoo dat, in vollen nadruk, de doodsschaduwe, op den wenk van een' beloovend' God, veranderde in een' blijden dageraad. Laaten wij dan ook blijven hoopen en biddende aanhouden bij Hem, die, in onze natuur verheerlijkt, op den troon is en heerschappij voert, in den hemel en op aarde, dat zijn arm ons heil

aanbrenge; laaten wij gedenken aan het geen Jefus gezegd heeft en verzeekerd Matt. 18: 19. . . En voords M. L! de Heere leere ons zwijgen, aanbidden en prijzen; zijn doen is majefteit en heerlijkheid; waar in ook onze donkere paden zullen uitloopen, het zij in dood, het zij in leven, het zal wel zijn; het geen wij hier op aarde niet verftonden, zal ons de eeuwigheid verklaaren.

Voords M. D! Jefus is toch het deel uwer erve, en dit is genoeg, Hij vergoedt alles, wat wij moeten misfen, en Hij geeft een zegen in alles, wat wij bezitten, Hij leeft en zorgt voor U, en zal U niet begeeven of verlaaten in eeuwigheid; Hij is een Vriend in nood, heeft t' aller tijd lief, helpt uit de benaauwdheid en doet wel eens, op het noodgefchreij zijner ellendigen, groote wonderen; aan deezen onveranderlijken, weergalozen, eeuwiglievenden vriend beveel' ik U, nu en voords; Hij zij Uw Zon en Schild, Uw Rotsfteen en veilige Schuilplaats, Hij bezitte Uw hart geheel, leeve en regeere daar in, als alleenheerfcher, en doe U aan Hem vast gekleefd zijn. Houd moed, M. W! onze verbonds-God zal het maaken; wie weet, wie weet, welk een fchoone morgen, op deezen donkeren, ftrikdonkeren nacht volgen zal! geen ding is voor mij te wonderlijk, zegt de Heere.

Mijn Waarde! In Uw' laatsten brief zag ik al weer de bewijzen, dat mijne gebeden verhoord wierden.

Om heiligende genade voor U en mij fchreeuwt dagelijksch mijne ziele: — onze liefderijke getrouwe Vader brenge meer zijne kinderen in de fmeltkroes, houde hen daar in, naar zijne wijsheid, en laate hen daar niet uitkoomen, voor dat zij blinken van heiligheid; en dat dit ook de begeerten van Uw hart, al meer en meer, zijn, dat was mij in vollen nadruk als koud water voor eene vermoeide ziele. Ja M. G. dat zal geene ijdele begeerte, geen flaan in de lucht weezen; wordt door de genade onze ziele begeerig gemaakt naar nedrigheid des harten, nedrigheid voor God en menfchen, naar inwendige zuiverheid en reinheid, naar een fterk geloof, eene vaste hoope, eene vuurige liefde, eene klaare onderfcheidene kennis, naar lijdzaamheid en ftilheid des geestes, ô die zelfde genade zal die hongerige ziele ook wel vervullen, die dorftige laven; Jefus volheid is onuitputbaar en ftaat voor ons open, niet alleen, om ons met dat heerlijk gezigt te vergenoegen, maar vooral om te neemen, te eeten, te drinken en vrolijk te zijn. Jefus zaligend vermogen is groot, de ingeworteldfte en woedendfte kwaaden kan zijne kragt uitrukken en beteugelen, de uitneemendfte genade kan zijne kragt in ons doen overvloedig zijn. Indien onze God, die God van Bethel, ons tot proeven van de kragt zijner genade ftellen wil, hoe groot zal dan ons goed, hoe groot zal onze fchoonheid weezen, en dit zal gewis onze God doen, ik kenne zijnen naam, nooit faalde Hij in zijn trouw, nimmer verliet ik mij te vergeefsch op zijne toezeggingen, en de wegen,

die zijne Vaderlijke trouw met ons instaat, voeden steeds deeze mijne welgegronde hoope; want wegen van lijden en voor vleesch en bloed kruisigende zijn de rechte wegen Gods, leidende tot heiligheid. Zijn wij dan nu in een tijd des oogsts van menigerleij beproevingen, laten wij dan toch vuurig, vereend, smeeken om kragt der genade uit Jesus volheid, om zoo veel op te zamelen en in te winnen, dat onze schuuren vol zijn en onze perskuipen overvloeijen mogen, op dat wij zoo, ten vollen toegerust, den overigen tijd onzes levens, al wat wij leeven, voor den Heere mogen leeven.

Voords laten wij gelooven, alles zal wel zijn, de heerschappij, is op de schouderen van onzen Jesus, Hij doet wat hem behaagt, en zijn welbehagen is ons heil. De staat van mijne gezondheid blijft nog dezelfde, ter bestemde tijd zal zij rijzen, door Jesus woord, indien het hem behaagt, door zijne genade verwagte ik Hem, niet met ongeduld maar met blijdschap; aan ondersteuning ontbreekt het niet, en mijn geloove leeft.

UIT BRIEVEN VAN JUFVROUW M. E. S...... AANGAANDE JUFVROUW L. C . . .

Cabo 30 *Augusti* 1801.

Ik kan het van mij niet verkrijgen, dat ik nog langer voor U verbergen zoude iets, waar bij gij voor-

vooral zoo veel belang hebt: Eene Uwer waardste Vriendinnen is, zederd Uw vertrek van de Caab, bij aanhoudendheid sukkelende geweest, hoe wel met eenige tusschenpoozing van schijnbare beeterschap, dan met zwaare maagpijnen, dan met hoest en koortsen, en nu, zinds eenige weeken, somtijds, met pijnen door het geheele lighaam en benaauwdheeden; alle middelen, die aangewend wierden, waren vrugteloos; zij bestond er zoo onder, dat zij geloofde, zou zij gezond worden, het zoude door de kragt van den Heere Jesus moeten zijn; Dat deed haar van alles afzien. Hoe deeze omstandigheid haar lighaam verzwakt heeft, kan UE. ligt begrijpen, en welke beproeving haar geloof hier onder heeft moeten doorstaan, weet alleen de Heere. Doch het wierd haar gegeeven vast te houden in 't geloove, als ziende den onzienlijken; en wij waren met verwondering uitziende, welk toch het eind van alles zijn zoude. Veele gebeden zijn en worden tot den troon der genade opgezonden om haare herstelling, waar in wij alle groot belang stellen. Gister avond in onze bijëenkomst, wierd, zeer hartlijk en gepast naar haaren toestand, gebeden, en kort daar na kregen wij tijding, dat zij van ons alle begeerde afscheid te neemen en gereed was om naar de gewesten van licht en zaligheid over te gaan: heden morgen vernam ik van Zuster M . . . . . dat gister avond, in een oogenblik alle haare pijn en benaauwdheid was opgehouden, zoo dat zij zeide „ het was haar nu als of zij op roozen

„ lag;"

„ lag;" en met een vriendelijk en vrolijk gelaat, was zij wagtende op de komst van Haaren Heer zij heeft zich laaten overhaalen, door het ſterk verzoek van den Heer en Jufvrouw R . . . . om bij H. E. aan huis te komen, waar zij nu, zinds veertien dagen, logeert, en alle gemak, verkwikking en liefderijke verzorging geniet.

Mijne begeerte om haar te zien wierd zeer ſterk; door al het aangenaame van Haare geſprekken, die Zuster M. mij verhaald had, was ik zoo opgebeurd dat mijne droefheid door blijdſchap overwonnen ſcheen; zij was mij, als des Konings dogter geheel verheerlijkt inwendig, die zoo zoude geleid worden tot Haaren Koning, den Bruidegom haarer ziele. Toen ik bij Haar kwam, ſtak zij haare hand naar mij uit en zeide: Vriendin S.! ik ben reikhalzende verlangende naar dat oogenblik, waar in ik zal heen gaan; het innigst genoegen was op Haar gelaat te zien. Een weinig daar na zeide zij: „ O wat zal dat zijn, als mijn geest door „ lucht en wolken heen gevoerd zal worden, tot „ voor den troon des Lams, om daar de verlos„ ſende liefde, recht op hoogen toon, te danken, „ dat ik hier nooit recht heb kunnen doen; de „ liefde van Jeſus, die troon en kroon heeft willen „ verlaaten voor ons, en allerleij folteringen, hoon „ en ſmaad voor ons dulden, zijn gezeegend lig„ haam op het vervloekte hout des kruis heeft laa„ ten nagelen, die liefde kan ik nooit genoeg er„ kennen, roemen en verheerlijken! ô Wat zal dat „ zijn, die ſchoone erfenis te ontvangen."

Na een weinig ſtil gelegen te hebben, zeide zij, ſtaroogende naar boven: „ Ik kan niet langer wag„ ten, kom toch, Heere Jeſus! kom toch haaſte„ lijk, vertoef niet langer, kom toch, mijn liefſte „ Vriend!" En zoo al met eenige herhaaling; dan zeide zij tot ons „ O mijne liefſte Vrienden! ik „ wilde U wel alle mede neemen." Wij andwoorden: dat wij haar hoopten te volgen en weder te vinden. Hier op nam ik affcheid, enz.

Cabo den 29 September 1801.

Mijn laatſte brief, aangaande onze Vriendinne C. A. v. L . . . zal (hoope ik) UE. wel ter hand gekomen zijn. Daar zij mij verzocht had aan U te ſchrijven, heb ik dat gaarn op mij genomen, het dacht mij goed den brief aan Broeder C . . . . . te addresſeeren, uit bezorgdheid dat deeze de eerſte zoude zijn, die U in handen kwam. Dat de vertroostingen Gods Uw hart onderſteunen mogen, is mijne bede tot den Heere.

De Heere Jeſus zeide eens tot zijne Discipelen: Lazarus onze Vriend ſlaapt, doch, daar zij het niet verſtonden, voegde Hij er bij, Lazarus is geſtorven. Dit mijn geliefde Broeder! is ook 't geen ik U t' hans melden wil; Uwe waardſte Vriendin, Jufvrouw C. A. v. L . . . is geſtorven op den 22 deezer, om eeuwig te leeven Zij is ons ſlegts voorgegaan, wij hoopen haar te volgen en in de eeuwigheid met

Haar

Haar te zijn. God geeve U een ſtil en onderworpen hart, dat berust in den wil van Uwen Hemelſchen Vader, die enkel wijsheid en goedheid is in alle zijne daaden; blijven hier in diepten, die onpeilbaar voor ons zijn, er is eene eeuwigheid aanſtaande, die alles zal verklaaren, daar beſchouwt zij reeds en zult gij eens, al het ſtoflijk verlies, door het vol genot van zaligheid, als enkel winst erkennen. —

In mijn voorigen brief, heb ik UE aangaande Haare ziekte gemeld, en van dien toeſtand, waarin ik haar, dien morgen, gevonden en bij mijn afſcheid gelaten had, niet denkende dat ik haar zoude wederzien, gelijk ik U geſchreeven heb; maar ruim agt dagen voor Haar overlijden, treurig nederzittende wierd ik zeer begeerig haar nog eens te zien en het laatst afſcheid te neemen, doch wist niet of het mij toegelaten zoude worden dat ik bij haar kwam, en juist toen liet zij mij door haar meid vraagen of ik zoo aanſtonds bij haar wilde komen, om afſcheid van Haar te neemen; ontſteld en teffens verblijd dat ik Haar nog eens zien mogt, liet ik mij naar haar toebrengen, ik kwam voor haar bed en zag haar zoo uitgeteerd liggen als of zij reeds geſtorven was. Zij ſtak haar hand naar mij uit en drukte mijne hand met haar gewoone liefde teeken, en zeide tot mij: „ zie daar ligt nu een groot zon- „ daar, eene voornaamſte der zondaaren." Ik trof haar in een zeer ootmoedigen toeſtand, dat trof mij voor een oogenblik, om dat ik Haar de laatſtemaal zoo opgeruimd en in een vrolijk vooruitzigt gevonden had; maar aanſtonds liet zij daar op volgen

„ maar

„ maar vrijgekogt door Jefus dierbaar bloed, die „ zich 't allermeest verheerlijken kan in de grootfte „ der zondaaren te zaligen; dit mijne lieve vrien- „ din! is de eenige grond, waar op ik de eeuwig- „ heid zal ingaan, anders heb ik niets." Mijne aandoeningen ziende, voegde zij er bij: „ Ik gaa „ U flegts voor, ik zal U alle daar inwagten, heb- „ ben wij hier zamen, door éénen Geest gewan- „ deld, één' Heer gediend, malkanderen bemoe- „ digd en opgebeurd, vertroost, eeuwig zullen wij „ met malkanderen voor den troon Hem dienen, „ lof en dankzegging toebrengen, bidt voor mij „ dat ik een zagten uitgang mag hebben." Ik andwoordde haar: „ de Heere Jefus zal U geleiden tot „ over den dood;" zij gaf mij zeer veele liefde teekenen, en woorden, die ik wenfche nooit te vergeeten, en dankte voor alle liefde aan haar beweezen, dat mij van gevoelige fchaamte deed blozen, daar ik oneindig meer verpligt was Haar te danken. Nu moest ik Haar het laatst vaarwel zeggen en heen gaan, in de hoope van Haar weder te zien aan de andere zijde van het graf, en met berusting in de befchikking van den wijzen Verlosfer. Haar laatfte woord was: „ Heere Jefus! ontbind mij nu," met eene heldere ftem, tot elks verwondering; nog uitgefproken, daar op gaf zij den geest, zonder een fnik of trek meer te geeven, hebbende een uur te vooren van alle de vrienden, die in huis waren, hartlijk affcheid genomen en is zoo zagt en zalig in den Heere ontflapen, op den 22. September, en haar lijk ter aarde befteld op den 24ften September. ——

Lo, Catharina Allegonda van

Ra; 968:242; Mr. Richey, Joannes Jacobus ed.;
Afra; do; (all);

